

საქართველოს პარლამენტის
1992 წლის 20 ნოემბრის სხდომის
სტენოგრაფიული ანგარიში

1073

3862

სამქმ ვანო გიორგი

ფონდი	
კლასი	
საქმი	
დანი	3862

კვანძი

ფონდი	3862
კლასი	
საქმი	
დანი	

107 ვანო გიორგი

საქართველოს ენციკლოპედია
ПОСТСЯН:ГУ ХРАНЕИИЯ

საქართველოს პარლამენტის 1992 წლის

20 ნომბრის სხდომის

ს ტ ე ნ გ რ ა ფ ი უ ღ ი ა ნ გ ა რ ი შ ი

სხდომას თავმჯდომარეობს საქართველოს რესპუბლიკის სპიკერის
მოადგილე ქალბატონი რუსუდან ბერიძე.

თავმჯდომარე. ბატონო დემუტატეზო, ბატონი სპიკერის დავალებით დღე-
ვანდელი სხდომის გარკვეულ ნაწილს მე წავიყვან, გთხოვთ ყურადღებას.
მოვემზადოთ რეგისტრაციისათვის. კიდევ ერთხელ ვიმეორებ, ბატონო დემუ-
ტატეზო, გთხოვთ, მოვემზადოთ რეგისტრაციისათვის, რეგისტრაცია რაოდენო-
ბით უფრო მეტია, ამიტომ, მე მგონი, კიდევ ერთხელ გავიმეოროთ, გთხოვთ,
და აბრძანდეთ და ჩავატაროთ რეგისტრაცია;

რეგისტრაცია გაიბრბ 137-მა კაცმა.

კვორუმი არის, მუშაობა შეგვიძლია. კენჭისყრის წინ კიდევ ჩავატარ-
ებთ რეგისტრაციას. ბატონებო, დღის წესრიგი თქვენ დაგირიგდათ, თუ დღის
წესრიგთან დაკავშირებით რაიმე შენიშვნა არის, გთხოვთ, გამოთქვათ. დღის
წესრიგთან დაკავშირებით მხოლოდ, მე-4 მიკროფონი, თუ შეიძლება.

მ. გიორგაძე. ხომ არ იციან, ზოგიერთ მინისტრში ვინ შედის.

თავმჯდომარე. მაგის შესახებ ის ადამიანები მოგახსენებენ, ვისაც ამისი
უფლება აქვს. თუ დღის წესრიგთან დაკავშირებით არ არის, მე-5 მიკროფო-
ნი.

ლ. მესხი. ქალბატონო რუსუდან, ბატონო პარლამენტარებო, სოხუმში, როგორც
იცით, შეიქმნა სასამართლო ორგანო და მე ვიცი, რომ კანონი ამ ორგანოს
შექმნისათვის უკვე მზად არის და იქნებ ეს კანონი დღეს შესულიყო, — არ
არის ამ კანონის განხილვა დღის წესრიგში, — რადგან ეს ძალიან საშუაო
საქმეა.

თავმჯდომარე. ბატონო ლევან, კანონი გამზადებულია, რომ ყველა კომი-
სიას გადაეცეს, თუმცა ეს დღის წესრიგს არ შეეხება, შენიშვნის სახით,
კანონი გამზადებულია და მე გამოვაცხადებდი, თქვენ დამასწარიტ უბრალოდ,
რომ კომისიის თავმჯდომარეებს ეს კანონი შეუძლიათ მიიღონ შესვენების დროს

ბატონო ლევან, ძალიან გთხოვთ, მხოლოდ დღის წესრიგთან დაკავშირებით.
სხვა საკითხებზე ნუ ვისაუბრებთ.

ბატონო ლევან, დღეს ეს საკითხი არ შევა დღის წესრიგში. დღეს ეს
საკითხი დღის წესრიგში ვერ შევა. მე-3.

ზ. მურვანიძე. ზურაბ მურვანიძე, კონსტიტუციურ-დემოკრატიული პარტია.
მე მაქვს შეკითხვა თქვენთან. ეს შეეხება დღის წესრიგს, რეგლამენტს და
საერთოდ ყველაფერს. არის თუ არა პარლამენტთან 30 კაციანი დელეგაცია
სადმე გაგზავნილი. გმადლობთ.

საქართველოს
პარლამენტის
გეგმვა
გ. ბ. ლ. ი. თ. მ. კ.

თავმჯდომარე. მე რამდენადაც ვიცი, არა.

(შეკითხვა, ალბათ ვალერი კვარაცხელია ან ვაშაკიძე).

დღის წესრიგთან დაკავშირებით? მაშინ ჯერ დღის წესრიგი დავამტკიცოთ, ბატონო ვალერი და მერე ვისაუბროთ სხვა საკითხებზე. თუ შეიძლება დავამტკიცოთ დღის წესრიგი. კენჭი ვუყაროთ. მოეშადათ კენჭის ყრისათვის. დავსვით უკვე დღის წესრიგის დამტკიცება, ბატონო კოტე. თუ შეიძლება კენჭის ყრა (129 მომხრე, 5 წინააღმდეგი); დღის წესრიგი მიღებულია. დღის წესრიგთან დაკავშირებით დადგენილება. დღის წესრიგს მივყვით და განცხადებები შემდეგ იყოს. პირველ საკითხთან დაკავშირებით დადგენილების პროექტს მე გაგაცნობთ, ალბათ თქვენ გარკვეული დამატებები და შესწორებები გექნებათ ამ პროექტთან დაკავშირებით, დადგენილების პროექტი ეყრდნობა იმ წინადადებებს, რომელზედაც ჩვენ ვისაუბრეთ, როდესაც ამ საკითხს განვიხილავდით, თუ დამატებები გექნებათ, მერე ვილაპარაკოთ.

რ. ბერიძე კითხულობს დადგენილებას აფხაზეთში შექმნილი ვითარების შესახებ:

„საქართველოს პარლამენტი, რომელმაც მოისმინა და განიხილა პარლამენტის თავმჯდომარის, სახელმწიფოს მეთაურის ედუარდ შევარდნაძის ინფორმაცია აფხაზეთში შექმნილ ვითარებასთან დაკავშირებით, ადგენს:

1. ინფორმაცია იქნას მიღებული ცნობად. წარმოდგენილი მასალა შეივსოს სხდომაზე დეპუტატთა მიერ გამოთქმული წინადადებებით და საბოლოოდ ჩამოყალიბებული საპარლამენტო დოკუმენტი მიმართვის ფორმით წარედგინოს გაერო-სა და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებს.

2. აფხაზეთში შექმნილი მდგომარეობის შესასწავლად შეიქმნას საპარლამენტო კომისია.

3. საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული უშიშროებისა და თავდაცვის საბჭომ უზრუნველყონ აფხაზეთში პოლიტიკური, სამხედრო და სოციალური ეკონომიკური მდგომარეობის მოწესრიგება.

4. რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრმა და თავდაცვის სამინისტრომ მიიღონ გადაწყვეტილი ზომები რესპუბლიკის შეიარაღებულ ძალებში დისციპლინის დასამყარებლად, უზრუნველყონ საქართველოში არსებული ყველა საჯარისო ფორმირების დაქვემდებარება თავდაცვის სამინისტროსადმი.

5. დარქარდეს შეიარაღებული ძალების უმაღლესი მთავარსარდლის სამსახურის ჩამოყალიბება.

6. საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა მიიღოს გადაწყვეტილი ზომები აფხაზეთიდან ლტოლვილებთან მუშაობის ორგანიზაციის გასაუმჯობესებლად.

7. აღნიშნული პუნქტების შესრულების შესახებ მოხსენდეს პარლამენტს პირველი სესიის დამთავრებამდე“.

მე-3 მიკროფონი, შემდეგ მე-4, შემდეგ მე-2.

თ.დიასამიძე, თამაზ დიასამიძე, რესპუბლიკური პარტია. სასურველი იყო ამ დადგენილების პროექტი წინასწარ დაგვრიგებოდა დეპუტატებს, რომ უფრო კარგად ადგვექვა ეს პუნქტები, რომლებიც ძალიან მნიშვნელოვანია თავისთავად და მითუმეტეს, შესრულების შედეგებით. მიმაჩნია, რომ ზოგიერთ პუნქტს, რომელიც ჩვენ ჩამოვაცალიბეთ, აუცილებლად უნდა მიეთითოს შესრულების ვადა. სესიის დამთავრებამდე, როგორც თქვენ ბრძანეთ და როგორც ეს მითითებულია დადგენილების პროექტში, არის, ჩემი აზრით, გაურკვეველი, თუ შეიძლება ითქვას, ან განუსაზღვრელი ვადა; აქ არის ისეთი პუნქტები, რომლებიც მოითხოვს რაც შეიძლება მოკლე ვადის დაწესებას, ახლავე ამ ანგარიშის წარმოდგენას აუცილებლად პარლამენტისათვის; სამწუხაროდ, მე-6 პუნქტის ადქმა ვერ მოვასწარი, რამდენიმე პუნქტი რავიწერე. აქ არის მე-4 პუნქტი, „მიიღონ გადამჭრელი ზომები შეიარაღებულ ძალებში დისციპლინის დამყარება...“ აღარ მახსოვს, კარგად ვერ დავიმახსოვრე... ლაპარაკი არის ამ ერთიანი არმიის საფუძვლების ჩაყრაზე და იარაღის ყდაზუნსა და ამ გაურკვეველ, მე ვიტყვოდი, მდგომარეობაზე, რაც არის შეიარაღებულ ძალებში; მიმაჩნია, რომ იქ, სადაც ლაპარაკია შექმნაზე, „დაჩქარდეს უმაღლესი მთავარსარდლობის, როგორც ასეთის, ინსტიტუტის ჩამოყალიბება მთელი მისი სტრუქტურებით“, რასაკვირველია, ვადის დანიშვნა ისეთი სტრუქტურის შექმნისათვის, რომელმაც უნდა აიღოს შემდგომ მთელი ეს სიმძიმე ამ სტრუქტურის მოწესრიგებისათვის, ძალიან ძნელია.

თავმჯდომარე, თქვენი წინადადება.

თ.დიასამიძე, ჩემი აზრი ასეთია: ალბათ, სასურველი იქნება, რომ ზოგიერთი პუნქტი ხელმეორედ იქნეს განმეორებული, მე ვერ მოვასწარი ადქმა ამ პუნქტისა. დადგენილების ზოგიერთ პუნქტს უნდა მიეთითოს შესრულების ვადა, უნდა მიეთითოს კონკრეტული დრო აუცილებლად და მოხსენდეს პარლამენტს შესრულება, და ისიც, თუ არ შესრულდა, რატომ არ შესრულდა, გმადლობთ.

თავმჯდომარე, გმადლობთ, მე-4 მიკროფონი.

ა.ასათიანი, მე დაახლოებით იგივე მინდა მოგახსენოთ. ვადის გარდა ყველაზე უკეთესი იქნება, ვთქვათ, რომ ერთი პუნქტი დამატებოდა ბოლოს; ყოველ კვირას მოხსენდეს, ვთქვათ, პარლამენტს ან ამ აფსაზეთის მდგომარეობის შესახებ და ის შეიცავს ალბათ, რომელი პუნქტი შესრულდა, რომელი არა. ყოველ კვირას იქნება ეს. თავდაცვის საბჭოს თავმჯდომარე, პრემიერ-მინისტრი თუ შესაბამისად, დაემატოს ეს პუნქტი, რომ ყოველ კვირას პარლამენტმა ერთი დღე, პლენარულ სამუშაოზე 2 საათი იქნება, თუ 3 საათი, მიუძღვნას ინფორმაციის მოსმენას მაინც.

საქართველოს
პარლამენტის
მეტყველები
ბიბლიოთეკა

დაემატოს ასეთი პუნქტი.

თავმჯდომარე. გმადლობთ. მე-2 მიკროფონი.

თ. დიხამინჯია. თენგიზ დიხამინჯია, „ქარტია-91“. მე მთლიანად ვიზიარებ ბატონი თამაზის გადმოცემულ შინაარსს დაყენებულ პრობლემებზე და გარდა ამისა, მინდა დავუმატო, როგორც გუშინ ითქვა, მოხდა გარკვეული დიფერენციაცია, ასე ვთქვათ, აფხაზეთის საკითხის ირგვლივ და ეს რაღაც თავისებურად გამოიყოს, ასე ვთქვათ, ამ შემსწავლელ კომისიას და დღეს უკვე დადგენილებაში ვისმენთ, რომ დამატებით უნდა შეიქმნას ასეთი შემსწავლელი კომისია, რომელიც უფრო გლობალურ, ასე ვთქვათ, პრობლემებს მოიცავს. ჩვენის აზრით, ის დეპუტატები, რომლებიც, მე ვფიქრობ, რომ ნაყოფიერად მუშაობენ ამ პრობლემების ირგვლივ, აფხაზეთის კომისიის ირგვლივ, უკვე სათანადოდ არიან აღჭურვილნი ამ ცოდნით და ამ პრობლემების და შინაარსებით და მიმართება, რომ ამგვარი დიფერენციაცია გაგრისა და აფხაზეთისა მიზანშეწონილი არ არის და მე უფრო რაღაც ცოტა იმის შთაბეჭდილება იქმნება, რომ რაღაც სელოვნურად შექმნილს უფრო ჰგავს. უფრო ეფექტური იქნებოდა გაცილებით, თუ ამ ორი პრობლემის თავმოყრა მოხდებოდა. გმადლობთ.

თავმჯდომარე. მე-7 მიკროფონი, შემდეგ მე-3.

ი. ჭელიძე. ივერი ჭელიძე, გარდაბნის რაიონიდან. სასურველია, აღნიშნულ დადგენილებაში შეტანილ იქნეს გულრიფშის რაიონში მძევლებად დარჩენილი სოფლების გამოყვანა, ქართული მოსახლეობის გამოყვანა, რომლებიც დღეს არიან კატასტროფულ მდგომარეობაში, შეტანილ იქნეს, რომ მათი გამოყვანის შესახებ გატარებული იყოს სერიოზული ღონისძიება. ძალიან გთხოვთ, გავითვალისწინოთ.

თავმჯდომარე. გმადლობთ. მე-3 მიკროფონი, შემდეგ მე-5.

მ. კვანჭილაშვილი. კვანჭილაშვილი, „ქარტია-91“. ის დოკუმენტი, რომელიც უნდა გაეგზავნოს გაეროს პარლამენტის სახელით, სასურველია და, მე ვფიქრობ, აუცილებელიც არის, რომ ჩვენ დაგვირიგდეს, გავცნოთ მთლიანად ამ დოკუმენტს, შევისწავლით.

თავმჯდომარე. რა თქმა უნდა. მე-5 მიკროფონი.

შ. ნათელაშვილი. დადგენილებაში ნახმარია სიტყვა „ეტოლვილი“ აფხაზეთიდან გამოსახლებულთა მიმართებით. მე მინდა მოგახსენოთ, რომ „ეტოლვილი“ საერთაშორისო სამართლებრივი ტერმინია და 51 წლის კონვენციით ნიშნავს ერთი სახელმწიფოდან მეორე სახელმწიფოში გადასულ მოქალაქეს, რომელიც იძულებული გახდა თავის სიცოცხლის უზრუნველსაყოფად დაეტოვებინა სამშობლო. აფხაზეთიდან ჩამოსული ადამიანები არიან გამოსხიზნული ხალხი მტრის შემოსევის შედეგად, რუსულად "перемещенные лица" და „ადგილგადასახლებული პირები“ კარგად გამოდის და გამოსხიზნული უნდა

ვისმართო. საბას ლექსიკონში ხიზანი, გამოსიზნული არის მტრის შემოსევის შედეგად თავისი სამოსახლოდან აყრილი მოსახლეობა, რომელიც თავის თავს სამშობლოში სხვაგან შეაფარა თავი.

შეკითხვა.

„იძულებით აღვიღვადანაცვლებული პირი“, კი. ახლა ისე გამოდის, რომ აფხაზეთიდან წამოსულ ხალხს თუ ლტოლვილს დავარქმევთ, ისინი სხვა სახელმწიფოდან ჩამოვიდნენ სხვა სახელმწიფოში ამ კონვენციით და მე-2 მომენტით, აუცილებლად უნდა გაესვას ხაზი ერთ გარემოებას: როგორც მოგეხსენებათ, ძირითადი დამრტყმელი ძალა აფხაზეთში უცხო ქვეყნის ტერიტორიიდან შემოსული დაქირავებულები არიან. 1974 წელს გაეროში მიიღო 49-ე რეზოლუცია, სადაც სახელმწიფოებს დაავალა, რომ დაქირავებული პირები ჩაეთვალიათ ჩვეულებრივ სისხლის სამართლის დამნაშავეებად და მათზე არ გავრცელდეს სამხედრო ტყვის სტატუსი ე.ი. კომპატანტის სტატუსი; აქედან გამომდინარე, ჩვენ უნდა აღვნიშნოთ ამ დაქირავებულების პრობლემა მაგ დადგენილებაში და ვთქვათ მსოფლიოს გასაგონად, რომ ეს პირები არიან სისხლის სამართლის დამნაშავეები და დამსჯებიან კანონის შესაბამისად. მართალია, სისხლის სამართლის კოდექსში არა გვაქვს მუხლი დაქირავებულის პასუხისმგებლობის შესახებ, მაგრამ გვაქვს კონკრეტული მუხლები მკვლელობის, დივერსიის, ტერორისტული აქტის, სხვადასხვა და სანამ ახალ მუხლს შევიტანოთ ისინი მიეცევიან პასუხისგებაში. აი, ამ ორ მომენტს გთხოვდით, რომ ხაზი გასმოდა.

თავმჯდომარე. გმადლობთ, მე-4 მიკროფონი.

ფ.ჩარკვიანი.

აი, შემოსასვლელში დამხვდა ხალხი, მე, კერძოდ, მოგახსენებთ, სოფელ ოთხარადან, იქ დარჩენილი ხალხი არის უმწიფო მდგომარეობაში, დავანებოთ თავი იმას, რომ ამცირებენ, არიან ძალიან ცუდ ვითარებაში, ამის გარდა მოკლულია ხალხი. ეს სრულიად ახალი ცნობა გახლავთ. საჭიროა იმათი იქიდან ან გამოყვანა, ანდა იქ მივიღოთ ზომები. კი ბატონო, კარგია, თუ იქ დარჩებიან, მაგრამ უნდა იყვნენ იმ დონეზე, რომ მშვიდობიანი მოსახლეობა არ მოკლან მაინც, არ დახვრიტონ, ძალიან ცუდ ვითარებაში არიან. ჩაიწერეთ ეს, სოფელი ოთხარა.

თავმჯდომარე. მე-7 მიკროფონი.

ი.ორჯონიკიძე.

ბატონებო, აუცილებელია, მინდა, რომ ვინმე რომ მიგდებდეს ყურს. ქაღალტონო რუსუდან, თქვენ მოგმართავთ, რადგან ეს საკითხი თქვენ მიგყავთ და აუცილებლად მინდა იყოს ეს ფიქსირებული. დადგენილებაში: გარდა იმ ადამიანებისა, რომლებიც იქ ცხოვრობენ, მოსახლეობას ვგულისხმობ, აუცილებლად უნდა იყოს ფიქსირებული დაკარგულების,

და აგრეთვე იმ მეომრების დაკარგულებისა და მიცვალებულების, ~~ფიქსირებული~~ ცა უნდა იყოს ამით დაინტერესებული და ეს უნდა იყოს ფიქსირებული ~~და~~ გენილებათაში, რომ ჩვენს მოსახლეობას ჰქონდეს იმედი ჩვენი, პარლამენტისა და თვითვე ჩვენთაგანისა, აი მაგალითად, კვანტრიშვილი ზურაბი, კახიშვილი ღათო, სხირტლაძე ღათო და კობა, ქმები, ასეთი სია გრძელია. გთხოვდით, რომ დადგენილებაში ეს იყოს ფიქსირებული და ცალკე პუნქტად გამოყოფილი, გმადლობთ.

სხდომის თავმჯდომარეობა განაგრძო ვ.გოგუაძემ.

გ. ბარამიძე. მე არ ვაპირებდი გამოსვლას: გიორგი ბარამიძე, მწვანეთა პარტია. მაგრამ აქ მეწამდენედ ისმის ეს პრობლემა, რომელიც მეტად მწვავეა და მოთხოვნები არის, რომ შევიტანოთ დადგენილებაში, მაგრამ მე მიინდა მოგახსენოთ, რომ ამის თაობაზე დადგენილების მიღება პრინციპში არ არის საჭირო, რადგანაც საქართველოს ეროვნებათმორისო ურთიერთობისა და აღამიანთა დაცვის სახელმწიფო კომიტეტი თავიდან ბოლომდე კონფლიქტის დაწყების დღიდან არის ამ პრობლემებით დაკავებული; შექმნილი არის საგანგებო შტაბი, რომელსაც ხელმძღვანელი მე ვახლავართ, ის 31 მეზობელი ამ შტაბის მიერ იქნა გათავისუფლებული. კომიტეტის საქმიანობა თავიდან ბოლომდე მიმართული არის იმისკენ, რომ რაც შეიძლება მეტი ინფორმაცია იქნას მოპოვებული. აფხაზი ექსტრემისტების მხარეზე დარჩენილი ქართული ეროვნული მოსახლეობის მდგომარეობის შესახებ. ის პრობლემები, რომელიც ბატონმა ჯანსუღმა თქვა, სულაც არ არის ახალი და ჩვენ ვვაქვს ინფორმაცია იმის თაობაზე, თუ რა ხდება იმ სოფლებში, რა თქმა უნდა, არასაკმარისი, არასრული, რადგანაც სრული საშუალება იმისა, რომ პირადად ჩავიდეთ ყველა სოფელში, არა ვვაქვს მიზეზების გამო და რაბან მომეცა გამოსვლის საშუალება, მიინდა კიდევ ვთქვა, რომ რაც შეიძლება ფრთხილად ვიყოთ, მოზომილი ტერმინოლოგია და ფრაზა ვიხმაროთ მოწინააღმდეგე მხარის მიმართ, რადგანაც ისეთი მოვლენები, როგორც არის, მაგალითად, ამ ტყვეების გაცვლა და სხვა, მნიშვნელოვანია, ვთქვათ მოლაპარაკებები, რომელიც მიმდინარეობს ამ მიმართულებით მოსახლეობის უზრუნველყოფის, თვალსაზრისით და ა.შ. შეიძლება ჩაიშალოს, რადგანაც ეს ყველაფერი ბევრზე კიდია და გთხოვთ დეპუტატებს, რომ გაითვალისწინონ ყოველ ჩვენს სიტყვაზე დამოკიდებულია იმ აღამიანების ბედი. ასე, რომ დადგენილებაში, ასე ვთქვათ მოთხოვნის შეტანა არ არის საჭირო, მუშაობა უკვე მიმდინარეობს. გმადლობთ.

შეკითხვა დარბაზიდან (დარბაზში კამათია).

როგორ არა, ჩვენ ვიცით, კი, ბატონო, ჩავწეროთ დადგენილებაში, მაგრამ რა შეიცვლება ამით, ვერ ვავიგე. თუ ჩვენ უბრალოდ ბატონო, თქვენ, მე მგონი, არა ვაქვთ იმის საფუძველი ილაპარაკოთ ასეთი ტონით, ჯერ ერთი და მეორე: თქვენ კარგად მოგეხსენებათ, რომ ეს პრობლემები არ არის მხოლოდ

ჩვენზე დამოკიდებული, გადაწყვეტა, ჩვენ გვყავს მოწინააღმდეგე, რომელი-
 საც აქვს თავისი ინტერესები და ისინი მოქმედებენ ისე, რომ ჩვენს ინტერეს-
 ნათ საჭიროდ, სამწუხაროდ, ჩვენ არა გვაქვს ყველა ამ მოვლენის რეგულ-
 ლირების მეშვეობით მოგახსენებდით, რომ ჩვენ ვცდილობდით, რაც შეიძლება,
 ასე ვთქვათ, კონსტრუქციულად მივუდგეთ ამ საკითხებს, აი, ახლა, ამ
 დღეებში ჩვენი და წითელი ჯვრის, საერთაშორისო წითელი ჯვრის, ასე
 ვთქვათ, ინიციატივით იმ სოფლებში, რომლებიც დარჩენილი არის იქითა მხა-
 რეს, ჩავა დიდი რაოდენობით მედიკამენტები, საკვები პროდუქტები და
 თბილი ტანსაცმელი. ისე არ არის, რომ სულ არაფერი კეთდება, მაგრამ,
 ყველაფერიც ჩვენზე არ არის დამოკიდებული, მე კიდევ ვიმეორებ, ისე ნუ
 წარმოვსახავთ, რომ თითქოს არავინ არაფერს აკეთებს და არავინ არ წუხ-
 დება. კი ბატონო, ჩავწერთ დადგენილებაში, მე მგონი ამით არაფერი შეიც-
 ვლება. სხვა არის, რომ ამ კომისიას, ამ შტაბს, ამ კომიტეტს უფრო მეტი
 ყურადღება და უფრო მეტი დაფასება სჭირდება, რადგანაც, მე ჭუშინ არა
 ვთქვი, უამრავი პრობლემა დაგვხვდა წინ, რომ უკვე მოლაპარაკებულ? ასე
 ვთქვათ, შეთანხმება გავვეხორციელებინა, ის 31 მეომარი გამოგვეყვანა
 იქიდან. ყველაფერი იქითა მხრიდან გაკეთებულიყო. შიუროკრატებმა ადგილზე
 უამრავი ბარბერი შეგვიქმნეს წინ. ჩვენ შიგ უნდა ვეძებოთ, თორემ, პრინ-
 ციპში, მე ვფიქრობ, ამ შტაბს თუ მიეძევა მეტი ყურადღება, რა თქმა უნდა,
 უკეთესია.

თავმჯდომარე. გასაგებია. მე-5, მე-3, მე-6, მე-7 მიკროფონები.
იზა ორჯონიკიძე. ბატონებო, მაშატიეთ, რომ მე მეორედ გამოვდივარ ამ
 საკითხზე. დაახლოებით, ბატონო გიორგი, თქვენს გასაგონად ვლაპარაკობ.
 ძალიან გთხოვთ, როდესაც საკითხს ვაყენებთ, ტონი თქვენც შეაჩიოთ. მენ-
 ტორული ტონი საერთოდ არ არის მიღებული არც უფროს-უფროსობაში, არც საერ-
 თოდ. ეს ერთი. მე-2, არავის არ ტყივა თავი იმისთვის, რომ გამოვიდეს და
 ზედმეტი ილაპარაკოს. აი, გარეთ 20 ქალი იცდის, რომელიც შიმშილის გა-
 მოცხადებას აპირებს, ეს ისეთი სათუთი საკითხია, რომ სუყველა უნდა და-
 ვინტერესდეთ, აუცილებელია, რომ დავინტერესდეთ. ნუ გეწყინებათ და ნუ ჩა-
 მოვყალიბდებით ახალგაზრდა ბიუროკრატებად ამ თვალსაზრისით და, ასე ვთქვათ,
 ფუნქციონერებად. რასან ეს საკითხი თქვენ გაბარიათ, ამ საკითხზე საუბარს
 ნუ აგვიკრძალავთ. უამრავი წერილი მიღვეს და არ მინდა თქვენი ყურადღება
 შევაჩერო. მე მიმაჩნია, რომ დადგენილებაში ეს უნდა იყოს შეტანილი და
 გაჭეთდეს იმაზე მეტი, ვიდრე ვაკეთებთ, და თუ თქვენ ვინმე ხელს გიშლით
 ამის რეალიზაციაში და ამ კეთილი მისიის შესრულებაში, ისიც უნდა ითქვას
 პარლამენტის სხდომაზე, იმიტომ რომ, ჩვენი მოსახლეობა ისე არის შევიწროე-
 ბული, რომ მათი დაშოშვინება აუცილებელია ჩვენი სიყვარული და ჩვენი
 მცდელობით. არ შეიძლება, დედას უთხრა ფრაზა ასეთი, ვის ეკუთვნის მიხვ-

დებიან, რომ თნი თვიან და იქით მოკვდებან და აქეთ, ასე არ შეიძლება გამაღობთ.

თავმჯდომარე. მე-3 მიკროფონი.

ა. მარშანიანი. ადა მარშანიანი. მე მაქვს თხოვნა, - წინადადება ასეთი, ჩვენ ამ დადგენილების მიღება გადავდოთ ცოტა ხნით, აუცილებლად მივიღოთ დღესვე, მაგრამ ცოტა ხნით გადავდოთ, გავამარჯვლოთ ამ დადგენილების ტექსტი და მე მგონია, უფრო დიდი ეფექტით ვიმუშავებთ და მივიღებთ ამ დადგენილებას. დღის ბოლოს აუცილებლად უნდა მივიღოთ, უფრო რაციონალური იქნება წინადადებების და უფრო პოზიტიური და კონსტრუქტიული, მე მგონია, შეპირად ძალიან ძნელია.

თავმჯდომარე. ვიფიქრე ამასზე, გამემარჯვლებინა, თუ შეიძლება პასუხი, უბრალოდ, გადავწყვიტო, აი, რადაც შენქვეშზე აქ მოვიღებამარაკოთ, შემდეგ მე გადავცემ ამას გადასამარჯვლებლად, ისევ დაგირიგებთ, მიღებას არც ვაპირებ. მინდოდა აი რადაცნაირად მოგველაპარაკა, ეს ფაქტიურად ის მასალა არის, რომელზედაც ჩვენ უკვე ვისაუბრეთ და რომელზედაც შევთანხმდით ასე თუ ისე შეგვეტანა დადგენილებაში. ახლა მე, ასე ვთქვათ, შემოგთავაზებდით მუშაობის ასეთ ფორმას, თითოეულ მუხლს წავიკვიანავდი თავიდან. მოვიტხოვდი თქვენს თანხმობას, რომ ეს მოკლე დადგენილებაში იყოს შეტანილი, აი იმ დამატებებს რედაქციას გავუკეთებდი და ვთქვათ, შესვენების შემდეგ უკვე გამარჯვლებულს მოგაჩემევიდით ყველას და მიღებაზე შემდეგ გვეფიქრა.

ა. მარშანიანი. გასაგებია, მაგრამ მე ვთქვი, რომ მაინც ძნელია ასე შეპირი აქტებით მუშაობა, გამაღობთ.

თავმჯდომარე. მე-6, მე-7.

ა. ბერძიქე. ბატონებო, მე ვუერთდები ბატონი ნათელაშვილის წინადადებას, რომ ლტოლვილების საკითხი განსაკუთრებულად დრამად და უნდა იქნეს შესწავლილი. მაგრამ ერთი რამ არის, რა საკვირველია და დიდი ყურადღება უნდა მანდ და დიდი შეფასებათები და ზრუნვა მათი. მაგრამ არის მე-2 მხარეც. ვინ არიან ეს ლტოლვილები. აგერ, მე ვიცი, მაგალითად, ივერიაში ათეულობით ახალგაზრდა, რომელსაც შეიძლება იარაღი ეჭიროს ხელში და 20-25 წლის მეტროსთან დგანან და მოსახლეობისგან მაქვს ასეთი საჩივრები, რომ ეს ხალხი რომ დგანან იქ და უსაქმურები არიან, როგორ გავარკვიოთ, ეკუთვნის იმას თუ არა, აქვს თუ არა სტატუსი, არის ის თუ არა დირსი, რომ იზრუნონ. რატომ კახეთიდან, ქართლიდან, თბილისიდან ჩასული ახალგაზრდები უნდა იცავდნენ იქ გუდაუთას და გაგრას და აფხაზეთს და ისინი კი აქ იყვნენ და შეფასებათებს ითხოვდნენ, ამ საკითხს უნდა პრინციპული მიდგომა, გარკვევა, შეიძლება ის არ იმსახურებს პატივისცემას და დეზერტირის სტატუსიც მივცეთ.

თავმჯდომარე. მე-7.

ვ.იაკობიძე. პატივცემულ დეპუტატებო, ეჭვი არავის ეპარება, რომ მეტრის რეალობაში, რეალურად და ობიექტურად იხილავს ამ საკითხებს. მაგრამ, მე ვფიქრობ, რომ უფრო კარგი იქნება ჩაიწეროს დადგენილებაში რომ საკითხის განხილვის დროს მოწვეული იქნენ მოწინააღმდეგე მხარის წარმომადგენლებიც სურვილისამებრ. დაესწრნენ. ეჭვი არ მეზადება, რომ პროგრესული ძალები იქაც იქნებიან და უფრო რეალობას შეიტანენ საკითხის განხილვაში. მითუმეტეს, რომ ყოველკვირეულად ამ საკითხზე ანგარიში მოითხოვს პარლამენტარებმა. გმადლობთ.

თავმჯდომარე. მე-6.

ა.ქაშაკაშვილი. ამირან ქაშაკაშვილი, თერჯოლის რაიონიდან. ბატონებო, ამ საკითხზე ბატონ ედუარდ შევარდნაძის მოხსენებაში საზი გაესვა რამოდენიმეჯერ, რომ დამნაშავეთა სამყარო მნიშვნელოვნად უშლის ხელს აფხაზეთის პრობლემების მოგვარებას, უშლის ხელს სამხედრო მშენებლობას და სამოქალაქო ცხოვრების მოწესრიგებასაც. მაგანნი და მაგანნი საკმაოდ ბარაქიანად ითხოვენ ხელს ამ თმში, როგორც აფხაზეთში, ისე აქეთაც. რატომაც აი ეს მოთხოვნა, რომელიც ასევე აღინიშნა გამოსვლებში და რომელიც არ არის ასახული დადგენილების პროექტში, გათხოვთ, გაითვალისწინოთ. გმადლობთ.

თავმჯდომარე. მე-2.

ლ.მამალაძე. ლევან მამალაძე, მწვანეთა ფრაქცია. აქ საუბარი იყო დადგენილების მიღებაზე, მე მინდა მხარი დავუჭირო. ეს დადგენილება ჩვენ დღეს უნდა მივიღოთ. ეს ერთი და ასევე პარლამენტი რომ იყოს საქმის კურსში დადგენილების მიმდინარეობის შესრულებაზე, ჩვენ რეგლამენტის მიხედვით გამოყოფილი გვაქვს პარასკევი დღე ინფორმაციისა და კითხვებისათვის. ჩვენ შეგვიძლია პარასკევი დღე დავუთმოთ, პირველი სხდომა მაინც, პირველი ნაწილი სხდომისა დავუთმოთ აფხაზეთის განხილვის საკითხებს და, აქედან გამომდინარე, მინისტრთა კაბინეტს, სათანადო მინისტრებს ექნებათ იმის საშუალება, რომ პარასკევისთვის მათ მოამზადონ დადგენილების შესრულების მიმართ თავიანთი მოსაზრებები. ეგ ერთი მომენტი, რომ დაემატოს, ალბათ პარასკევი დღე უფრო მიზანშეწონილი იქნება, რომ მოვისმინოთ ჩვენ დადგენილების შესრულების თაობაზე ინფორმაციები და მე-2; კარგი იქნება, თუ დადგენილებაში ჩამატებული იქნება, რომ მე როგორც ვიცი, შეიქმნა სავლელ სასამართლო, იყო ამის შესახებ ინფორმაცია, თუ კი არ არის ჯერ ფორმირებული, იქნებ დაემატოს, რომ ამ სავლელ სასამართლომ აწარმოოს გამოძიებები დარღვევების მიმართ, რომელიც შეიძლება იქ არის და კიდევაც იქნება და ასევე მათ მოგვაწოდონ ინფორმაცია, თუ როგორ აწარმოებენ თავიანთ ფუნქციას და როგორ ასრულებენ თავიანთ ფუნქციას, წესრიგი რომ იყოს, ჩემის აზრით. გმადლობთ.

რ. ბერიძე. ბატონებო, სანამ სარედაქციო დადგენილებაზე დაჯიშვებულთ მუშაობას, მე გთხოვდით რამოდენიმე წინადადების შესახებ თანხმობას. ბატონი თამაზ დიასამიძის, ბატონი აკაკი ასათიანის და ბატონი ლევან მამალაძის წინადადება მე მგონი შეიძლება ერთად გაერთიანდეს დროის ფაქტორის შესახებ და ჩავწეროთ, რომ ყოველ პარასკევს იქნება მოსმენილი ინფორმაცია ამ დადგენილების შესრულების შესახებ. მე მგონი, თანახმანი ბრძანდებით ამასზე. ეს ერთი. შემდეგ მე-2: რაც ბრძანა ბატონმა შალვა ნათელაშვილმა, „ლტოლვილის“, „ადგილგადაანაცვლებულის“ და „ხიზანის“ შესახებ. აი იქნებ შევთანხმდეთ. სიტყვა „ლტოლვილი“ ქართულში, ჩემი აზრით, შეიცავს იმ შინაარსსაც, რომლითაც ჩვენ მას ვხმარობთ, მაგრამ, საერთაშორისო სამართალში მე მგონი ქართული სიტყვა ლტოლვილი არ არის. მე ასე მეჩვენება, ჩემს აზრს გეუბნებით, არის უფრო ფართო შინაარსის, ფართო გაგებით და იმ მომენტსაც შეიცავს, რაც ახლა ხდება. ნუ, არ ვიცი, ვიმსჯელოთ.

კამათი დარბაზში.

რომელსაც მსოფლიოში გავაგზავნით თუ რუსულად გავაგზავნით, ვიხმარო სიტყვას „ беженец “ დღე ქართველი ლტოლვილი უფრო ფართო მტნებაა, ვიდრე რუსული სიტყვა „ беженец “. მეც მაგას გეუბნებით, ქართული სიტყვა ლტოლვილი თავის თავში შეიცავს იმას, რასაც „перемещенные лица“ უწოდებენ რუსები და რაც არის

„беженец“.

ე. შევარდნაძე. ერთი განმარტებისათვის: შეიძლება სხვა გამოთქმა მოიძენნოს და შეიძლება თქვენ მართალი ბრძანდებით, მაგრამ, იხილება ახლა საკითხი, რომ ლტოლვილმა უმაღლესი კომისრის წარმომადგენლები სპეციალურად ჩამოვიდნენ საქართველოში. ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენ შეიძლება სერიოზული დახმარება მივიღოთ, ვერ გეტყვით ახლა, რამდენი იქნება ეს და რამდენად მნიშვნელოვანი, მაგრამ ეს ის ორგანიზაციაა, რომელსაც საკმაოდ სახსრები გააჩნია ლტოლვილთა პრობლემის გადასაწყვეტად, ფინანსური ბაჟის სახით. ამიტომ იქნება არ იყოს იმდენად ეს სადაო და საკამათო. თუ რაღაცას მიიღებ საერთაშორისო ორგანიზაციებში, „ლტოლვილს“ ვიხმარო იქ თუ „ადგილგადაანაცვლებულებს“, ამას არც ისეთი მნიშვნელობა არ ექნება და აქ ჩვენთვის ფინანსური დახმარებისათვის მიღებული დახმარებისათვის აქვს გარკვეული მნიშვნელობა. აი ეს, თუ გაითვალისწინებთ.

თავმჯდომარე. მე-6, მე-5.

რ. წერეთელი. ბატონო ედუარდ, დაბლა, პარლამენტის შესასვლელთან იცდიან მანდილოსნები, რომლებსაც შვილები და ძმები ჰყავთ დაკარგული აფხაზეთში და მთხოვენ, რომ თუ თქვენ გექნებათ საშუალება, ისინი მიიღოთ. ეს ერთი საკითხი. მე-2. რომ დადგენილება მივიღოთ, ალბათ უნდა გავვეცნოთ, თუ მაგალითად, მე ვერ წავიკითხე ეს დადგენილება, როგორ მივიღო და რატომ მივიღო. პასუხისმგებლობაა. მე-3 საკითხი, მე რა უნდა მეთქვა: არსებობს

თავისი მნიშვნელობით სტრატეგიული და გლობალური საკითხები, რომელთაგან
 პარლამენტმა აუცილებლად თავისი დადებითი ან უარყოფითი პოზიცია ერთ-
 მნიშვნელოვნად უნდა გასცეს, ე.ი. გვერდის ავლა, როგორც ვთქვამთ, პარ-
 ლამენტმა ჩვენ არ გავცვა პასუხი კონსტიტუციის საკითხზე და გვერდი აუბ-
 რა, ეს არ არის სწორი. ასეთი მნიშვნელოვანი საკითხი კონკრეტულია უაღ-
 რესად. მაგრამ კონკრეტულ საკითხებში ერთიანდება ყველა სხვა საკითხი.
 ის 70 წლიანი აგრესია საქართველოში გრძელდებოდა 21 წლიდან და რომელიც
 პირადად ჩვენთვის, რომლის ერთ-ერთი ლოკალური გამოვლინება იქნება მხო-
 ლოდ აფხაზეთი. იმიტომ რომ, რაც აფხაზეთში ხდება, არ არის გამორიცხული
 სამხრატლოშიც მოხდეს და ეს ჩვენი ღრმა რწმენით სათავეს იღებს 21 წლი-
 დან. ამიტომ ჩვენ როგორც გარკვეული ძალაუფლებების, შედარებით მცირე-
 რეწრიცხოვანი პარლამენტისაგან, პარლამენტის თავმჯდომარისაგან, ხელმძღ-
 ვანელობისაგან, რომ მოგვცეთ იმის საშუალება, რომ დღის წესრიგში შეიტა-
 ნოთ ეს საკითხი და გამოვიდეს მოხსენებით. იმიტომ, რომ ამ საკითხზე
 გვერდის ავლა არ შეიძლება. თუნდაც იმიტომ, რომ პარლამენტის არჩევას წინ
 უძღოდა ერთვინულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის სამწლიანი პერიოდი, რომ
 მეღმაც ყველა თქვენთაგანს მისცა იმის საშუალება, რომ თქვენ დღეს აქ
 ბრძანდებით. თორემ ეს მოძრაობა რომ არ ყოფილიყო, აქ არავითარი პარლა-
 მენტი არ იქნებოდა, ის იქნებოდა კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომი-
 ტეტი და რაღაც ამდაგვარი. გასაგებია, ეს ჩემი განცხადება შეიძლება
 ბევრს არ მოეწონოს, ამიტომ მე კატეგორიულად მოვითხოვ, რომ პარლამენტმა
 აუცილებლად რაც შეიძლება ახლო მომავალში ეს საკითხი შეიტანოს დღის
 წესრიგში და მოხსენების საშუალება მოგვცენ ჩვენ. იმიტომ, რომ ჩვენ ვართ
 ის ძალა, რომელიც 3 წლის მანძილზე თანამიმდევრულად და მიზანდასახულად
 მივყვებოდით და სხვა პარტიების მსგავსად პოზიციებს არ ვიცვლიდით. თუ
 ეს საშუალება არ მოგვეცემა, ჩვენ დავაფიქსირებთ უბრალოდ იმას, რომ
 ერთვინული დამოუკიდებლობის პარტიას არ შეეცა პარლამენტში გამოსულიყო
 იმ საკითხთან დაკავშირებით, რომელიც არის გლობალური, ყველაზე მნიშვნე-
 ლოვანი, ყველაზე კონკრეტული. და თუ რომ ეს საკითხი არ გადაწყდა, ლოკა-
 ლურად არც აფხაზეთის საკითხი მოგვარდება, არც სამხრატლოს საკითხი,
 საერთოდ არაფერი არ მოგვარდება ე.ი. საქართველოში. აი ამასთან დაკავ-
 შირებით გვანტერესებს პასუხი. მოგვეცემა თუ არა მოხსენებით გამოსვლის
 საშუალება. ჩვენ არ ვისარგებლებთ 30 წუთით, ვეცდებით, რომ 15 წუთში
 ჩავვეტოთ და არც კითხვით შეგაწყენთ თავს, როგორც ყოველთვის, გამოვალ
 ზეპირად და ძალიან ისე, ცოცხალ სიტუაციას შევქმნი პარლამენტში.

საქართველოს
ქრონიკა

თავმჯდომარე. ბატონო ირაკლი, რატომ ხდით ამას სადათად, ვინაშნაა
სტატუსის გიკრძალავს, მოხსენებების საშუალებას არ გაძლევთ თუ რა, მე ვინდა
რა, თქვენ კარგად იცით, რომ ყველა თქვენი მოძრაობისა და ბარკადების
დროს ერთ-ერთი წევრი მეც ვიყავი, ასე ვიქნები ყოველთვის და არაფერი არ
შეგვიცვლია ჩვენ, მოემზადეთ და რა ვინდა, გულშემატკივარი ვარ.

რ.წერეთელი. მე ვინადადებთ შემოვიტანე, ბატონო ვახტანგ.

თავმჯდომარე. კარგია-მეთქი, მე გეუბნებით, სადათ არ არის.

რ.წერეთელი. საჩქაროდ არის, იმიტომ, რომ მოლაპარაკება მიმდინარეობს
რუსეთთან, ჩვენ გვინტერესებს, რომ ამ მოლაპარაკების მიმართ განმეზხა-
ტოთ ჩვენი პოზიცია და პარლამენტს და ეს მოლაპარაკება მიმდინარეობს და
პოზიცია ხომ უნდა გამოვსატოთ, ეს საჩქარო საქმეა, იმიტომ ჩემი თხოვნაა,
რომ სვალინდელი დღის წესრიგში მაქსიმუმ წაგაშვებთ 20 წუთი, მეტს არა,
ისე გვეუბნის ნახევარი საათი.

თავმჯდომარე. სვალ არ გვაქვს სხდომა და...

რ.წერეთელი. რატომ იქნება, სამშაბათს გვიანდება, კარგი სამშაბათს
იყოს, შევიტანოთ დღის წესრიგში და ჩვენ გამოვალთ მოხსენებით, და საერ-
თად, აქ არის საკითხები, რომელზეც ჩვენთვის ფუნდამენტური საკითხია, რუ,
ჩვენ ყველა საკითხზე არ ვაწუხებთ ხომ, არც თქვენ ვაწუხებთ თავს, მაგრამ,
არ შეიძლება ახლა აგრესიის საკითხი, რომელიც განშაბათისუფლებელ მოძრაობის
დღის წესრიგშია, პარლამენტში ამას გვერდი არ უნდა აუაროს, შეიძლება
ჩვენი პოზიცია არ გაიზიაროთ, მაგრამ ეს უნდა დაფიქსირდეს, ჩვენ გარკვეუ-
ლი პროგრამით მოვედით ამ არჩევნებში და მცირე რიცხვით ამომრჩევლების
წინაშე, ამას რომ თავი დავანებოთ, პასუხისმგებელი ვართ, რა ვუთხარით,
ის უნდა შევუბნოთ, ეს ერთი უბედურებაა, რომ საერთოდ პარლამენტის წევრ-
თა უმრავლესობა, როგორც წინა უზენაესი საბჭოს დროს, ახლაც ავიწყდება, რომ
შეპირდნენ ამომრჩევლებს, ის გაუკეთონ, მაგრამ ჩვენ ხომ არ დავემსგავსებ-
ით ვართ, იმიტომ ჩვენ კატეგორიულად მოვითხოვთ, რომ ამ საკითხზე მოგვეცეთ
მოხსენებების საშუალება, და მე დარწმუნებული ვარ, რომ მოვიყვან
ისეთ არგუმენტებს და ისე ჩამოვაყალიბებ ჩემს პოზიციას, რომ პარლამენტი
ვერც სამართლებრივი, ვერც პოლიტიკური ფაქტობრივად არგუმენტს მისცემს
ჩვენი მოსაზრებების წინააღმდეგ ვერ მოიყვანს და გვინდა რომ ეს დაფიქ-
სირდეს.

რ.ბერიძე. ბატონებო, ცოტა უსამართლობაა ჩემს მიმართ, ბატონო ირაკლი,
თქვენი საყვედური, თუ ჩვენ გვინდა, პირველი საკითხი მოვიხმინოთ და დადგ-
ნილება მოვამზადოთ, მოდიეთ, მხოლოდ ამ საკითხზე ვილაპარაკოთ, რომ შემდეგ
დადგინებების პრეპტი შეადგინს შემდეგ მოსახერხებელი იყოს, რომ გადმოვიტოთ.

თავმჯდომარე. მე-5 და მე-6.

პ.კოდუაშვილი. ქალბატონო რუსუდან, როგორც კი რესპუბლიკაში დაიწყო ასეთი ქართველი მოსახლეობის გადანაცვლება ერთი კუთხიდან მე-2 კუთხეში, იმ წუთას დაიხვია საკითხი მათი სტატუსის შესახებ. რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა არაერთი ნორმატიული აქტი მიიღო ამის შესახებ და ლტოლვილები გაუთანაბრა ტერმინს, რომელიც მიანიჭა მან ასეთ ხალხს. ეს არის „იძულებით ადგილგადანაცვლებული პირები“. ასეთი ტერმინი ჩამოყალიბებულია და რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის მიღებული სხვადასხვა ნორმატიული აქტებით მათ მინიჭებული აქვთ ლტოლვილის საკითხი. ახლა რაც შეეხება ბატონი გიორგი ბარამიძის განცხადებასთან დაკავშირებით...

რ.ბერიძე. ე.ი. ვტოვებთ - ლტოლვილს.

პ.კოდუაშვილი. რა თქმა უნდა. არა „ადგილგადანაცვლებული“. დადგენილება არსებობდა, ბატონებო, მე გითხარით. ახლა ე.ი. ასეთი დადგენილება მიღებულია - მეთქი, რაც შეეხება ბატონ გიორგი ბარამიძის განცხადებას, მისი მოყვანილი განცხადება პრაქტიკული ხასიათისაა და პარლამენტის დადგენილებას იურიდიული სახე გააჩნია და ამასთან ის არ არის.

თავმჯდომარე. მე-6, მე-3, მე-2.

თ.სუმბათაშვილი. ჩემის აზრით, ეს არ იქნებოდა უპრიანი, რომ მხოლოდ ქალბატონ რუსუდანის მიმართ ყოფილიყო თქმული, როგორც წარმომადგენლისა, ამ დადგენილების, საერთოდ ეს უნდა იყოს, პარლამენტი დაინტერესებული უნდა იყოს და უფრო სწორად, მას მივმართავ როგორც თავმჯდომარეს და სპიკერს. საქმე იმაშია, რომ ასეთი დადგენილება, რომელიც დღეს ჩვენ უნდა მივიღოთ, უნდა იწყებოდეს იმით, რომ მითითებული უნდა იყოს, რომ მიმდინარეობს აფხაზეთში, რა არის ეს, როგორი ომია. ომს ყველანაირს აქვს განმარტება თავისი. ეს სპეციალისტებმა კარგად იციან და მე მგონია მონახავენ იმ სახელს, თუ რა მიმდინარეობს. განუწყვეტლივ პრესა და ტელევიზია ლაპარაკობს იმაზე, რომ მიდის სამამულო ომი, ჩვენ ამის შესახებ ვდუმვართ, სამამულო ომი ეს სამამულო ომია. ეს როგორც იურიდიული სახელია ომისა, ისე საყოველთაო-სახალხო, როდესაც უწოდებენ ამას ომს. მე გეკითხებით, რა ომი მიმდინარეობს, ვის ვეომებით ჩვენ. ვინ შემოვიდა, აი ეს ყველაფერი უნდა იყოს დადგენილებაში და უნდა შექონდეს კვალიფიკაცია მიცემული. სხვანაირად ამ დადგენილებას არავითარი ფასი არა აქვს. ეს შეუძლებელია. მე გეუბნევით, ნურც დღეს, ნურც ხვალ ნუ მივიღებთ ამ დადგენილებას, თუ იქ არ იქნება განმარტებული, რასთან გვაქვს საქმე, რა ომი მიმდინარეობს აფხაზეთში. ტყუილი ქაღალდი იქნება ეს დადგენილება

ამის გარეშე. როდესაც ჩვენ განვმარტავთ და ვიტყვით პარლამენტს, უზენაესი ორგანო, თუ რა მიმდინარეობს, შემდეგ უნდა შეიცვალოს მისად ქვეყანაში მდგომარეობა. თორემ გამოვა, რომ მხოლოდ უზრუნველყოფის კისერზე უნდა გადავიდეს ეს ამბავი, როდესაც ისინი ლაპარაკობენ, რომ საქართველოში ომია და საქართველოს მოსახლეობის ნაწილს და ზოგიერთ სხვა-სადაც ვერ გაუგია ეს. ეს განუწყვეტლივ ისმის. როგორ შეიძლება ეს დატოვოს პარლამენტმა რეაქციის გარეშე. რა ომი მიმდინარეობს საქართველოში, ჯერ ეს გადაწყვიტოთ და მერე მნიშვნელოვანი დადგენილება. რაც შეეხება ახლად კონკრეტულად ჩამოთვლა, რომელ სოფელს სჭირდება დახმარება და რომელი სოფლიდან უნდა გაიყვანონ დაზარალებული თუ არდაზარალებული, ტყვე და ა.შ. ყოველად შეუძლებელია ეს იყოს დადგენილებაში. ასეთი რადაცევი დადგენილებაში არ შედის და ვერც შევა, და ეს სრულებით არ ნიშნავს იმას, რომ ვინ-მე დარჩეს უყურადღებო ამ ფაქტების მიმართ. დადგენილებას, როგორც დადგენილებას, ფორმა აქვს და ეს ფორმა დაცული უნდა იქნეს და იგივე ვერ გადაიქცევა სტატიადა, ვერ გადაიქცევა მოწოდებად, ანდა რაღაცა ზოგად მიმართვად. იგივე უნდა იყოს დადგენილება და იგი უნდა იწყებოდეს აუცილებლად იმის განმარტებით, თუ რა მიმდინარეობს, იმიტომ, რომ გაითვალისწინეთ, რომ პარლამენტს არავითარი საბუთი ჯერჯერობით მიმდინარე პრობლემების გამო არ შეუქმნება. ეს არის პირველი საბუთი და პირველივე საბუთში თუ ეს ნათქვამი არ იქნა, ეს იქნება უპასუხისმგებლობა, მეტი არაფერი.

რ. ბერძენიძე. ბატონო თემურ, ეტყობა, თქვენ არ მოუსმინეთ სათაურს ამ დადგენილების. დადგენილება ეხება საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის ბატონ ედუარდ შევარდნაძის ინფორმაციის გამო.

თ. სუმბათაშვილი. სწორი არ არის. პარლამენტის თავმჯდომარის ინფორმაციის გამო დადგენილება უნდა მიღებულ იქნეს მას შემდეგ, რასაც პარლამენტი გადაწყვიტავს მის თავმჯდომარეს და მეთაურთან ერთად, თუ რასთან ვაპქვს საქმე და რა მიმდინარეობს. არ შეიძლება, არ იცოდეს სახელმწიფოს მეთაურმა და პარლამენტმა, რა ხდება საქართველოში და მერე გააკეთოს ინფორმაცია და მერე დადგენილება. ჯერ უნდა იყოს ეს, დადგენილება, რომელზეც მე მოგახსენეთ. შეიძლება ეს იყოს ცალკე დადგენილება, მაგრამ ჯერ ის უნდა იყოს. ბოლოსდაბოლოს, პარლამენტმა და ხელისუფლების მეთაურმა ან უნდა გამოაცხადოს ომი საქართველოში, ან არ უნდა გამოაცხადოს. ვისთან ვომობთ, მე თქვენ გეკითხებით. არავითარი ომი ჩვენ არ გამოგვიცხადებია. ვისთან ვომობთ. ან ეს არის უბრალო შეტაკება რაზმების, ან ეს არის ეთნოკონფლიქტი ან ეს არის უცხო ქვეყნის აგრესია და ან რაღაცა არის, და რა არის, ჯერ ამაზე ვილაპარაკოთ. თორემ, ვინ ვის ესროლა და რამდენი ტყვე გაიცივალა, ეს სხვა ამბებია. ეს სულ სხვა მოვლენებია, იბომბება თუ არა სოხუმი, სო-

ხუმში არის ბენზინი თუ არა, ეს აბსოლუტურად სხვა საქმეებია. რა ხდება სოხუმში და რა ხდება აფხაზეთის ტერიტორიაზე. აი, ეს არის პარტიზანული და ხელისუფლების მეთაურის პირველი საქმე. ამის გვერდზე ავლა არ შეიძლება და არავითარი დადგენილების, მე თქვენ გეუბნევით, არ შეიძლება. ჯერ პირველად ეს დადგენილება უნდა იყოს. აი, ეს არის ჩემი დრამა რწმენა.

თავმჯდომარე. მე-3 მიკროფონი.

თ. გამყრელიძე. ბატონო, მე მიინდა ორიოდე სიტყვა მოვახსენოთ ამ დადგენილების თაობაზე და ერთგვარად რაღაც დამატება შევიტანო მასში. აქ იყო ლაპარაკი ლტოლვილების შესახებ და იმ სიტუაციის შესახებ, რაც შეიქმნა აფხაზეთის გარკვეულ რეგიონებში, რომლებიც დროებით დაკავებული არის ახლა გარკვეული ძალების მიერ. აი ის, რაც ხდება ქართული მოსახლეობის მიმართ, უნდა დახასიათდეს როგორც ეთნიკური წმენდა იმ რეგიონებისა და ეს ტერმინი, რომელიც ძალიან დატვირთული არის საერთაშორისო თვალსაზრისით და გაეროს დადგენილებებშიაც არის წარმოდგენილი, არის მოცემული თავმჯდომარის მოხსენებაში, იგივე ტერმინი უნდა ფიგურირებდეს, რასაკვირველია, აი ამ დადგენილებაში.

რ. ბერიძე. რა ფორმით გვთავაზობთ ბატონო თამაზ?

თ. გამყრელიძე. ეთნიკური წმენდა უნდა იყოს, უნდა ფიგურირებდეს.

რ. ბერიძე. რა ფორმით?

თ. გამყრელიძე. აი, რომ მიმდინარეობს ოკუპირებულ ან დაკავებულ რეგიონებში მოსახლეობის ეთნიკური წმენდა.

შეკითხვა დარბაზიდან.

გენოციდი არ არის ეს. გენოციდი სულ სხვა რამ არის. გენოციდზე ლაპარაკი არ შეიძლება ქართული მოსახლეობის მიმართ, მაგრამ ეთნიკური წმენდის შესახებ, რაც იყო, ეს არის ტერმინი საყოველთაოდ გავრცელებული და ძალიან დატვირთული შინაარსობრივად და იყო ნახმარი ბატონი ედუარდის მოხსენებაში.

რ. ბერიძე. ბატონო თამაზ, დიდი ბოდიში, ვასაგებია ბატონო თამაზ, მაგრამ დადგენილებაში ხომ არ ჩავწერთ, მიმდინარეობს ეთნიკური წმენდა. აი რა კონტექსტში ჩავწერთ თვითონ დადგენილების ფორმა.

ეს რაღაცნაირად უნდა გაფორმდეს ეს კონტექსტი.

შინაარსი რა იყოს. თქვენი წინადადების შინაარსი ჩამაწერინეთ.

თ. გამყრელიძე. „რომ მიმდინარეობს ეთნიკური წმენდა,“ **ЭТНИЧЕСКАЯ**

ЧИСТКА“არის ასეთი.

რ. ბერიძე. ვასაგებია, მე რე რა, ეს ხომ ფაქტის კონსტატაციაა. რა მოყვებს დადგენილებაში ამ ფაქტის კონსტატაციას. თქვენი წინადადების გაგრძელება.

თ. გამყრელიძე. რა უნდა მოყვებს, ჩვენ უნდა, აი ისე, რომ აღვნიშნავთ რომ ლტოლვილები არსებობენ და რა სიტუაცია შეიქმნა იქ, აი იმასთან დაკავ

შირებით უნდა იქნეს აღბათ, კონსტატაცია უკვე ძალიან მნიშვნელოვანი არის და დადგენილება რას შეიცავს, ეს უკვე შეიძლება დამატებით იქნეს ფორმულირებული.

თავმჯდომარე. მე-2 მიკროფონი.

გ. ნიკოლაიშვილი. ჩემი წინადადება არის, აი, ეს ტერმინი და ეს მოვლენა, რომელიც ხდება, უნდა იყოს კვალიფიცირებული, როგორც ეთნიკური წმენდა.

თავ-ბე-მე-2 მიკროფონი.

გ. ნიკოლაიშვილი. გელა ნიკოლაიშვილი, ილია ჭავჭავაძის საზოგადოება. ჩვენის აზრით, დადგენილების პროექტში, დადგენილებაში აუცილებლად უნდა გაეხდეს საზი იმ გარემოებას, რომ კონფლიქტის ზონაში მადესტაბილიზებულ ფაქტორს წარმოადგენს რუსეთის ჯარის ყოფნა, და უნდა დაევალოს ვინმეს, ნუ, ეს სარედაქციო ამბავია, რომ მიიღოს დონისძიებები, რათა დარქარდეს რუსეთის არმიის გაყვანა კონფლიქტის ზონიდან, როდესაც ჩვენ წინა სხდომაზე დავაყენეთ ეს საკითხი, იოქვა ის, რომ არავითარი ნოტები და არავითარი მიმართვები რუსეთის შეადგრობისადმი ამ საკითხზე საქმეს არ უშველის და მოყვანილი იქნა ჩინეთის მიერ 495-ჯერ დაყენებული ნოტა ამერიკისადმი და ა.შ. ეს გასაგებია და დღეს შეიძლება იგივე არგუმენტები მოყვანილი იქნას, მაგრამ ჩვენ მიგვაჩნია, რომ საქართველოს პარლამენტმა აუცილებლად უნდა დააფიქსიროს ის ფაქტი, რომ მას რუსეთის ნაწილების ყოფნა კონფლიქტის ზონაში შეიძლება მადესტაბილიზებულ ფაქტორად, გმადლობთ.

თავმჯდომარე. მე-3.

რ. ბერძენი. ბატონო გურამ, მე მგონი გადის უკვე ეს ჯარები დაგვიანებული არ იქნება დადგენილების შეტანა - ეს ერთი და ზომიერებაზე ჩვენ თვითონ ვვსვებებით, იყოს ეს ჯარები, იმიტომ რომ, სხვა გზა არა გვაქვს.

თავმჯდომარე. კარგი, ზოდიშს ვიხდი, ბატონი ელუარდი გვეტყვის ამ საკითხზე მოსაზრებას და იქნებ ბატონო გურამ, აუცილებელია...

რ. შავიშვილი. ერთი, მსვლელობასთან დაკავშირებით, ბატონო ვახტანგ, რევაზ შავიშვილი, იქნება მივიღოთ წინადადება, რომელიც აქ იყო. აი ასე ჩვენ ვხარჯავთ უამრავ დროს და ამსოფლებურად არაფერი ვხარჯავთ, ასე მუშაობა არ შეიძლება. არის სამდივნო, თუ გნებავთ, შევქმნათ სარედაქციო კომისია, ნებისმიერი შემთხვევისთვის ერთი კომისია, აქ არის უამრავი წინადადებები, ვინც არის ამ საკითხით დაინტერესებული და მე ვიცი, რომ ძალიან ზევია, გადასცენ ამ სარედაქციო კომისიას თავისი წერილობითი წინადადებები, ამის მიხედვით შეიქმნას დადგენილების პროექტი და მერე აქ ოდნავი სწორება დაგვ-

თავისი მოსაზრებები. ეს აუცილებელია. კიდევ ერთი დაზუსტება. მთავარი მოვადგიანე მასალა არის-მეტეი, რომ ვთქვი, მეორე მასალად ნუ ჩივიან? ვთქვი, მოხსენება არ არის-მეტეი, მოხსენება იყო. მე გკითხეთ თქვენ, შეიძლება თუ არა ეს ავიღოთ საფუძვლად იმისათვის, რომ შევქმნათ საპარლამენტო დოკუმენტი. წინააღმდეგობა არავის გაუწევია მაშინ. ითქვა, რომ, საფუძვლად შეიძლება ავიღოთ. იქ არის, შეიძლება ვერ დაიმახსოვროთ იმიტომ, რომ, ვრცელი იყო ეს მოხსენება და ეს გამოხატვა, ყველა ფრაზას ვერ დაიმახსოვრებ. რაკონფლიქტია ესა. რა სასიკეთის არის, როგორ წარმოიშვა. ისტორიული ექსკურსი დღევანდელი მდგომარეობა, ერთგვარი ცდა მოწესრიგებისა, — ეს ყველაფერი ზედ-მოცემული იყო აქ. თუ უვარგისია, შევცვლით. აი, იმიტომ გთხოვთ, ეს კომისია დაუყოვნებლივ შეიქმნას, დღის ბოლოს ეს წინადადება შემოვიტანოთ და დავა-ლოს ამ კომისიას, რომ მოხსენებელთან ერთად ან ინფორმატორთან ერთად დაამუშაოს ეს მასალა ისეთნაირად, რომელშიც იქნება შეფასებებიც, როგორც საბის კონფლიქტია ეს, როგორ წარმოიშვა, რა პირობებიცაა დღეს ჩვენ წინაშე და რა გზებია მოგვარებისა. აი, ასეთი საპარლამენტო დოკუმენტი როცა მზად იქ-ნება, მაშინ ჩვენ შეგვიძლია ვისაუბროთ დღევანდელი მდგომარეობის, სახელმწიფოებთანაც, საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და ა.შ. ასეთი ერთი ფუძემდებლური დო-კუმენტი უნდა არსებობდეს. აი, იმ დადგენილებაში, თქვენ რომ გვთავაზობთ, ბატონო სუმბათაშვილი, რომ, ახლა ამ დადგენილებაში ეს ყველაფერი შეფასება, სამამულო ომია ეს, კონფლიქტია, ეთნოკონფლიქტია თუ სხვა არის, მე გეუბნე-ბით, დღეს ვიდავოთ 24 საათი და არაფერი არ გამოვა დღეს. ეს უნდა იყოს ალბათ ჩადებული იმ მოხსენებაში, იმ ანალიზთან ერთად, იმ შეფასებასთან ერთად, რომელიც გამოითქვა და რომელიც მიუღებელია, მაშინ ერთად მოვქმნოთ ზუსტი ფორმულები, ზუსტი შეფასებები. მე ვგონია, თუ ასეთი დოკუმენტი არ იქნება მიღებული, ისე ეს დავა გაუთავებელი იქნება.

წ.სუმბათაშვილი. მე შემიძლება წინადადება, სწორედ თქვენნი მოხსენების საფუძველზე, თუ შეიძლება წინადადება, კი, განმარტება იყოს.

გ.შევარდნაძე. ვეთანხმებით.

ფ.სუმბათაშვილი. ეს განმარტება არის აუცილებელი.

გ.შევარდნაძე. ვეთანხმებით. ახლა რაც შეეხება რუსეთის ნაწილების გაყვანასთან დაკავშირებით, თუ ერთმანეთს ყურს არ დავუდგებთ, ისე არაფერი არ გამოვა. არავინ წინააღმდეგობა არ არის და არც მე ვათ შორის, გავიყვანოთ ის ნაწილები, რომელთა გაყვანა დღეს შესაძლებელია. ამას წინათ მეც და ბატონმა თენგიზ სიგუამაც მოგახსენათ თქვენ, რომ ასეთი მოლაპარაკება დაიწყო. 20 რიცხვიდან ნაწილების გაყვანა მიმდინარეობს. იქ ყველაზე რთული პირობებია იყო ლაპარაკობა, ვუშინ გენერალმა კამკამიძემ, რომელიც დაინიშ-ნა პირველ მოადგილედ, სათანადო კონკაქტები დაამყარა რუსეთის თავდაცვის

სამინისტროს შესაბამის ხელმძღვანელებთან, რომ ლაბორატორიის საკვანძო
 თითქოს გვარდება, წყდება. ეს პროცესი მიმდინარეობს, შეიძლება
 ფორმულა, ასეთი ჩანაწერი, ჩანაწერზე ვილაპარაკოთ, რომ დაჩქარდეს
 იმ ნაწილების გაყვანა აფხაზეთიდან, რომელთა გაყვანა შესაძლებელია ან
 აუცილებელია, ან რომელთაც გარკვეული დესტაბილიზაცია შეაქვთ აფხაზეთის
 მდგომარეობაში. მაგრამ, მე ვაცხადებ მთელი პასუხისმგებლობით, ჩვენ
 რომ დავაყენოთ დღეს ყველა ნაწილის გაყვანის საკითხი, სვალ ბომბორას
 აეროდრომი გახდება № 1 პრობლემა და იქ ვერც ერთი ამოცანა, რომელსაც
 ჩვენ ვაყენებთ, ვერ გადაწყდება. ჩვენ თვითონ მივეცით თანხმობა. თუ
 გნებავთ, გამასამართლეთ ამისათვის. მივეცით თანხმობა მას შემდეგ, რაც
 აფხაზეთმა დაიკავეს ის აეროდრომი და ხელში ჩაიგდეს იარაღი, ჩვენ მივე-
 ცით თანხმობა შემოსულიყო ეს ნაწილი, რომელიც ამას დაიკავებდა. ეს არის
 საშაერო თავდაცვის შესაბამისი ნაწილები და რომელიც გარანტიას იძლევა
 რომ სხვა თვითფრინავები, უცხოეთის თვითფრინავები არ შემოვლენ და ამა-
 ვე დროს არ გამოიყენებენ. თუ თქვენ გინდათ, რომ ამ ნაწილზე მივიღოთ
 დადგენილება, მივიღოთ, მაგრამ აგის პასუხი, რაც მოხდება ამაზე, იმ პი-
 როვნებამ, ვისაც ეს წინადადება შემოაქვთ.

შეკითხვა დარბაზიდან (განიკოლაიშვილი, ი.წერეთელი)

ე.შევარდნაძე. კაცო, თქვენ ლაპარაკობთ ერთ და ორ ფაქტზე და 150
 თვითფრინავი რომ შემოგვსება, მაგაზე ვინ არის პასუხისმგებელი, 150
 ცალი, რომელიც გააჩნია ბატონ ღუდაევს.

კამათი დარბაზში.

იცით, რა ვითხრათ? როცა ასეთ საკითხებს ვიხილავთ, პასუხისმგებლობა
 ყველას გვჭირდება. მე მაპატიეთ. მე მინდა დავუშვა, რომ ბატონი ღუდაე-
 ვი სვალ გასცემს განკარგულებას და ის თვითფრინავები საქართველოს
 დაარტყამს. არ მინდა, ეს დავუშვა. მე ისიც ვთქვი, რომ მზადა ვარ
 დავიწყოთ მოლაპარაკება ბატონ ღუდაევთან, და დღეს, სხვათა შორის, ასე-
 თი რაღაც იყო, რომ ბატონ ასლან ბეკოევის აქვს სურვილი შეხვდეს საქარ-
 ველოს ხელმძღვანელობას ან მის წარმომადგენელს. შეიძლება ამაზეც წავი-
 დეთ, მაგრამ, მე არაერთხელ განვაცხადე, ჩვენ არ შეგვიძლია უპასუხისმ-
 გებლო ხალხი ვიქნეთ, ანგარიში არ გავუწიოთ იმას, რომ თბილისი და სა-
 ქართველო გამოცხადდა უბედურების ზონად. ეს მართო გამოცხადებაა, თუ
 ჩვენ...

შეკითხვა დარბაზიდან (ალბათ, ბორის კაკუბავა)

.... ნუ, მე მაშინ არაფერი მაქვს სალაპარაკო და რაც გნებავთ, ის
 ჩაწერეთ.

თავმჯდომარე. ბატონო ბორის, ძალიან ვთხოვთ, დაბრძანდეთ, მე-4
 მიკროფონი. კამათი დარბაზში).

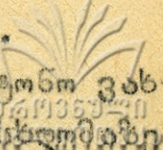

ბ. ასათიანი.

ერთი წუთი, ბატონო ირაკლი. მე ვფიქრობ, დადგენილება ფრ უნდა, ... რაც ჩვენ მოვაწყვეთ აქ. დადგენილება ეს არის მოხსენების გამო, თუ ამ მოხსენების საფუძველზე ჩვენ ვაპირებთ სადღაც დოკუმენტის გაგზავნას, რა გვიშლის ხელს. ერთი დღე, სამშაბათს, ხუთშაბათი ხომ არის ჩვეულებრივი პლენარული, მოვანდომოთ, რაც კამათი იქნება, საბჭო, მინისტრთა კაბინეტი და ა.შ. და ოთხშაბათს მოვიდეთ, ნუ დავიზარებთ. შევიკრიბოთ, დაგვირიგდეს ტექსტი იმ მოხსენებისა, პროექტის სახით, რომელიც უნდა მივიღოთ, წავიკითხოთ, მოვიდეთ, წავიკითხოთ ყველამ ჩვენ-ჩვენი მოხსენებები, ვიდაოთ, მოვაწყვოთ გარკვეულ სხდომად. ოთხშაბათს, სერიოზულად და მივიღოთ სერიოზული კარგი დოკუმენტი. იქ გადავწყვიტოთ, ვის ვეომებით ჩვენ. მე ვეთანხმები ბატონ ირაკლის, ხომ, ვეთანხმები აბსოლუტურად. მე მიმარჩნია ბატონი ედუარდი, მე ასეთ შემთხვევაში ბოლომდე ვერ დავეთანხმები, რომ ახლა დუდავეს გადავაცოლოთ ჩვენ, რაღაც სტრატეგიული ინტერესები ვქონდეს, არ არის სწორი, მაგრამ აქვს არგუმენტები სერიოზული ბატონ ედუარდს. ეს არ არის ხელწამოსაკრავი ხომ. ბატონი ედუარდი ასე თვლის. ჩვენ ასე ვთვლით, ახლა დადგენილება არ არის საგანი, ჩემის ღრმა რწმენით. ჩვენ რომ ვწერთ, რომ რომელ სოფელში, ასე არ არის ეს საკითხი. მივიღოთ ეს დადგენილება აი ასეთი, როგორც არის, რაზეც შევთანხმდით, დაიბეჭდოს ეს. და დღის ბოლოს დაგვირიგდეს, ან მალე დაგვირიგდეს, რომ დღის ბოლოს წავიკითხოთ. დადგენილება დადგენილებაა. მოხსენების გამო რაც წერია, მე ვფიქრობ, აი ეგ არის, მეტი არაფერი. რა შეიძლება მოხსენების გამო მეტი მიიღო და გადავწყვიტოთ. იმ დოკუმენტზე ვიმუშაოთ, სერიოზულად, იქითა ოთხშაბათიდან. ჩვენ რომ დაგვირიგდეს, ვთქვათ, სამშაბათს, როცა მოვალთ პლენარულ სხდომაზე დილიდანვე პროექტი იმისა, ოთხშაბათს რომ შევიკრიბოთ, არაფერი პრობლემა არ იქნება. ყველას მზა პოზიცია გვაქვს ჩვენი. ის...

დაახლოებით ვიცით, გავეცნობით კიდევ ერთხელ და საფუძვლიანი, ყოველი ფრაქცია გამოვიდეს თითო კაცი, შევთანხმდეთ, რომ ვიმუშაოთ. დამოუკიდებელი დეპუტატებიდან, ვისაც სურვილი ექნება, გამოვიდეს და ვნახოთ როგორ იქნება. მოდი, შევთანხმდეთ ამაზე. ჩემი წინადადება არის. ბატონო ვახტანგ, უკაცრავად. ჩემი წინადადება არის, რომ აი ამ დადგენილებაზე შევწყვიტოთ რა, არასერიოზულია დადგენილების გამო ასეთი დებატების გამართვა. ეს დადგენილება დაგვირიგდეს შესვენების შემდეგ ან მალევე დაგვირიგდეს, მე-2 შესვენებაზე და დღის ბოლოს მივიღოთ დადგენილება. მე რომ მკითხოთ, ახლაც შეიძლება ამის მიღება. არ არის ეს დადგენილება პრობლემა. შევთანხმდეთ, რომ ოთხშაბათს განვიხილოთ ის დოკუმენტი, რომელიც უნდა გავუგზავნოთ გაეროს. ასე ვქნათ, რა.

თავმჯდომარე. მე-6 მიკროფონი.

გ. მურაიძე. გურამ მურაიძე, სოციალ-დემოკრატიული პარტია. ბატონო ვახტანგ, მე ასეთი წინადადებით შემოვიდოდი, რომ იქნებ დახურულ საბჭოებში ჩვენ მოვისმინოთ საინფორმაციო-სადაზვერვო სამსახურის ხელმძღვანელის ინფორმაცია. დახურული იქნება, ბუნებრივია, თუ შიგნით სახავენი ჩვენი მეზობელი სახელმწიფოები საქართველოს მიმართ და იქნებ, ვთქვათ, ეს საყურადღებო აღმოჩნდეს ჩვენი კოლეგებისათვის. ეს ერთი. მე-2: ჩვენმა მეგობრებმა უნდა განასხვავონ ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლა და დამოუკიდებლობის შენარჩუნებისათვის ბრძოლა. საერთოდ ეროვნულ მოძრაობას ევოლუცია ახასიათებს. შეიძლება ეროვნული ძალები ერთ ეტაპზე პროგრესულ პოზიციებზე იდგნენ; მაგრამ ვითარების შეცვლის შემდეგ ეს პროგრესული პოზიცია რეაქციულ პოზიციად შეიცვალოს და ამით საქართველოს დამოუკიდებლობის შენარჩუნებას ხელი შეუშალოს.

თავმჯდომარე. მე-5.

გ. გოდერძიშვილი. დემუტატი გოდერძიშვილი. იცით, არ შეიძლება ადამიანი ვუნდერკინდი იყოს და ყველა საკითხში ერკვეოდეს ბრწყინვალედ. როდესაც ამა თუ იმ საკითხის ფაქტებისას მე ვხედავ, რომ დარბაზში სხედან ისეთი პირვნებები, რომლებიც ამ საკითხში ჩემზე კარგად ერკვევიან, მე თავს ვიკავებ ამ სიტყვაში გამოსვლისათვის, ვუსმენ მათ და ვეშაადები იმისათვის, გადაწყვეტილების მიღებისას რაზე ავწიო ხელი და რაზე არა. მე აქ არ ვიმსჯელებ იმაზე, რა არის ზღეფი და რა არის ბრეფი, იმიტომ, რომ ამაში კარგად ვერკვევი, მაგრამ ერთს კი ვხედავ—როდესაც საკითხი ეხება ჩვენი სამშობლოს, საქართველოში მცხოვრები ქართველი და არაქართველი მოსახლეობის ზედნიერ ან ცუდად ყოფნას, ან საერთოდ ყოფნა-არყოფნას, აი, ამ საკითხთან დამოკიდებულებაში ჩვენ გაცილებით სერიოზულები უნდა ვიყოთ და აი ასეთი გამოთქმისათვის, მაპატიეთ, ზღეფური მიდგომა ამ საქმისადმი არ უნდა გვქონდეს და ძალიან ვთხოვთ, მოვუსმინოთ ისეთ სერიოზულ და ისეთ ძალიან აუცილებელ მიმართებას, აი მთელი დარბაზისადმი, ბატონი სახელმწიფოს მეთაურისას, რომელიც მიმართულია იქითკენ, რომ ჩვენ გადავრჩეთ.

თავმჯდომარე. გმადლობთ. ბარემ, მაშინ ბატონმა ნოდარმა გააგრძელოს. მე-5. ბოდბის ვინდი, თანმიმდევრობა ცოტა დავარდვიე.

ნ. ნათაძე. მე ვთხოვთ, რომ ყველა შემთხვევაში გავარჩიოთ ტაქტიკა ერთ მხრივ და ასე ვთქვათ, სამუდამო და პრინციპები მე-2 მხრივ. ტაქტიკა მოითხოვს ვიდაცის დატოვებას, ვიდაცის გაყვანას, მე-2 მომენტში, მე-3 მომენტში, მაგრამ ეს პრინციპებს არ ცვლის. პრინციპი ის გახლავთ, რომ რუსეთი ისეთი უცხოეთია ჩვენთვის, როგორც სხვა ნებისმიერი სახელმწიფო. რუსეთის თვითმფრინავი ისეთი უცხო თვითმფრინავია, როგორც ნებისმიერი სხვა. დღეს ზომბორას აეროდრომზე უცხო თვითმფრინავებია, რომლებიც შეიძლება ნე-

ბისმიერ მომენტში ჩვენს წინააღმდეგ წამოვიდნენ დასაბომბავად დასაბომბავად თუ უნდა თბილისის დაბომბვა, მას შეუძლია გადმოიფრინოს კავკასიონის ქედზე, სადმე ყაზბეგის მთებში. ამას, ვთქვათ, ვერავინ შეუშლის. არის ორად-ორი ფაქტორი, რომელიც რეალურია ჩვენს დაცვაში. ერთი ფაქტორი არის რუსის შავრსაწინააღმდეგო დაცვა— და რომელიც იმუშავებს ან საჩვენოდ, ან არ იმუშავებს— და მე-2 ფაქტორია ის, რომ ტერიტორია, რომელზეც დუდაევი იმყოფება, იურიდიულად არის რუსეთის ტერიტორია და იქიდან გადმოფრენილ თვითმფრინავზე რუსეთი აგებს პასუხს, მაშასადამე, იურიდიული მხარე პასუხისმგებლობის. მე მგონი, რომ ეს ჩვენი იურიდიული მხარე ყველა მომენტში მაქსიმალურად უნდა ვამუშაოთ. ყოველი გადმოლახვა ჩვენი საზღვრისა უნდა იყოს ფიქსირებული, ყოველი შეიარაღებული პიროვნების გადმოსვლა ჩვენს საზღვარზე უნდა იყოს ფიქსირებული, ყოველი ჩარევა რუსეთის ჩვენს საქმეში უნდა იყოს ფიქსირებული. ეს არის პრინციპი. დანარჩენი არის ტაქტიკა და ტაქტიკას ვინც უკეთ აწონ-დაწონოს, იმას დავუჯეროთ და ვენდოთ.

თავმჯდომარე. მე-4 მიკროფონი.

გ. სავთასი. გიორგი სავთასი, სრულიად საქართველოს მერაბ კოსტავას საზოგადოება. ბატონო სპიკერო, მე მგონი, ჩვენ უნდა გავაკეთოთ, აი როგორც იყო თქმული, უნდა გავამრავლოთ ეს დადგენილების პროექტი, უნდა დავარჩიოთ და დღეს საღამოს იქნება თუ შემდეგ სხდომის დასაწყისში იქნება, უნდა განვიხილოთ ეს პროექტი, მაგრამ, მე არ მიმაჩნია, რომ ამ დადგენილების პროექტთან დაკავშირებით ასეთი მწარე დებატების გამართვა იყო აუცილებელი და თუ კი ასეთი დაწვრილებით ვაპირებთ ამ საკითხის განხილვას, მე მგონი, მანამდე კონსულტაციები უნდა ჩავატაროთ ერთმანეთთან და გზები უნდა მოვიძებნოთ, როგორ გამოვიდეს მთლიანად მთელი საქართველო ამ მდგომარეობიდან. ახლა ჩვენ რა ვამოგვდის. ჩვენ ყველაფერს ვამზობთ დიად, ე.ი. რაც კი ასეთი მომენტები იყო, ყველაფერს ვამზობთ მთელი მსოფლიოს გასაგონად. მე მგონი, ეს არ არის სწორი ტაქტიკა. ამიტომ, ე.ი. ვუბრუნდები, აი იმ წინადადებას ვუბრუნდები და მინდა ვთქვა პასუხისმგებლობის შესახებ. თუ ვინმეს მგონია, აქ არის ასეთი ტენდენცია, რომ პარლამენტის წევრებს პასუხისმგებლობა არ აქვთ, ძალიან ცდება.

თავმჯდომარე. მე-3 და მეორე მე-2. იქნებ შევწყვიტოთ კამათი და რაღაც ჩამოვავალიბოთ მიმართულება.

თ. დიხამინჯია. მე მთლიანად ვიზიარებ ბატონი ნოდარის გამოთქმულ, ასე ვთქვათ, პოზიციებს და მის, ასე ვთქვათ, პოლიტიკურ შეხედულებებს. უპირველესად რუსეთი არის პასუხისმგებელი იმაზე, თუ დუდაევს ნებას მისცემენ

და გადმოლახავს მისი სომალდები კავკასიონის საზღვარს. რაც შეეხება შანიზმთან მიმართებაში, მის ოდიოზურ ფიგურასთან მიმართებაში ერთი დეტალი მინდა გაგახსენოთ, რომ რამოდენიმე ხნის განმავლობაში ეს ადამიანი გუდაუთაში იყო და იქიდან ხელმძღვანელობდა ელემენტალურად იმ ოპერაციებს, რომელიც საქართველოს წინააღმდეგ იყო მიმართული. აგრეთვე ერთი მნიშვნელოვანი ეპიზოდიც მინდა გაგახსენოთ: როდესაც ბატონი ედუარდ შივარდნაძე ნიუ-იორკში გამოდიოდა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მაღალი ტრიბუნლიდან, სწორედ მაგ პერიოდისთვის ბატონი შანიზმი იყო დაპატიმრებული და ის მაშინვე გაათავისუფლეს, როდესაც ბატონმა ედუარდმა დასტოვა ეს მაღალი ტრიბუნა. აქედან გამომდინარე, იმის დასკვნა შეიძლება, რომ რუსეთის რეაქციული მხარეები ითვალისწინებენ რა ბატონი ედუარდის მაღალ პოლიტიკურ ავტორიტეტს პოლიტიკურ წრეებში. იმის და მიხედვით არეგულირებენ საქმეს, როგორც ამას პოლიტიკური ვითარება მოითხოვს, აი, ამ ფაქტიდანაც ჩანს. თავიდან ბოლომდე ვეთანხმები ბატონ ედუარდს იმის ასპექტში, როდესაც იგი ამბობს, რომ სრული პასუხისმგებლობა უნდა გამოვიჩინოთ, როდესაც ისეთ გადაწყვეტულ პოლიტიკურ ნაბიჯებს ვდგამთ. ამ თვალსაზრისით ეს ზემოთ აღნიშნული ფაქტებით, მე მგონი, უნდა გავითვალისწინოთ და ვინ რამდენჯერ დაბრუნდება, ასე ვთქვათ, დაპირებული მოლაპარაკება; ესეც აუცილებლად გათვალისწინებული უნდა იქნას. გმადლობთ.

თავმჯდომარე. გმადლობთ. მე-2.

გ.ნიკოლაიშვილი. მე, უბრალოდ, აღბათ, გავაგრძელებ მხოლოდ ამას და დავძენ, რომ როდესაც ვლაპარაკობთ პასუხისმგებლობაზე, რა თქმა უნდა, ყოველი ჩვენთაგანი უნდა ვრძნობდეს ამას, მაგრამ ჩვენ მაშინაც ვაგებთ პასუხს, როდესაც, დავუშვათ, იმ ბომბორას აეროპორტზე ვაძლევეთ საშუალებას და უფლებას რუსის ჯარს შემოსვლისას და აქედან შემდეგ, თუნდაც იმ ცალკეულ შემთხვევებში, ფრინდება თვითმფრინავი და ბომბავს ჩვენს პოზიციებს. აი, ეს პასუხისმგებლობაც ხომ არის, და აი ეს მინდა, და როცა დარღვევებზეა ლაპარაკი, იგივე 3 სექტემბრის ხელშეკრულება და შემდეგ

მრავალი ასეთი დარღვევა, ესეც, აკი ვიმეორებ, შეიძლება, მაგრამ მიძლია არ გავიმეორო, - აუცილებლად უნდა იქნეს დაფიქსირებული, ენდო ვინმეს და ან ხელი მიაწერო ამ სიტყვაზე, ასე არ გამოდის, როგორც ვხედავ.

თავმჯდომარე, ერთი, რივი მინდა დავარღვიო ბატონ ჯაბას-მთვრესმინათ.
ფ. იოსელიანი, ბატონო თავმჯდომარე, პატივცემულო დეპუტატებო, მე არ ვიცნობ არც მოხსენებას და არც ე. ი. ტექსტს, მაგრამ მე დღეს დავუბრუნდები და ალბათ მექნება შესაძლებლობა განვიხილო და რაღაც მონაწილეობა მივიღო, მაგრამ აი ამ გამომხსენებლის სიტყვებიდან გამომდინარე, მე რაღაც მაქვს, ერთი-ორი სიტყვა საქმელი, მაქვს ის არის, რომ ჩვენ უნდა მივიღოთ ალბათ ისეთი დოკუმენტი, რომელიც დაეხმარება აი ამ აფხაზეთის საკითხის გადაწყვეტას. აქედან ე. ი. უნდა მოხდეს ისეთი დოკუმენტის მიღება, რომელიც გაითვალისწინებს რეალურ ვითარებას და ეს მოძველებული რაღაც პოსტულატები, რომელსაც აკვირებულად გვაქვს, ზოგს კიდევ ე. ი. ინერციით მოხდევს, მე ვფიქრობ, უნდა იყოს გათვალისწინებული იმ მხრივ, რომ, აი უნდა ვიფიქროთ, რომ რუსეთი ის რუსეთი აღარ არის, რას ნიშნავს ეს. შეიძლება მას შექონდეს იგივე ინტერესები, მაგრამ ძალა აღარა აქვს მას, ჩვენ იმას ვამბობთ, იმის თაობაზე ვლაპარაკობთ, რომ რუსეთი ე. ი. პასუხისმგებელია და რამე, კი, ჩვენ შეგვიძლია დავაყენოთ საკითხი, მაგრამ ფაქტი დავინახეთ, რომ რუსეთი დაუპირისპირდა ჩვენებს საომარ ვითარებაშიც და დათმობაზე კი წავიდა და იქ გაიყიდნენ. გამოვიდნენ იქ საზღვრებში, მოხდებოდა ეს ერთი 5-6 წლის წინათ? 5-10 წლის წინათ? ჩვენ ახლა 10 წლის წინანდელი პოსტულატებით უნდა შევაფასოთ დღევანდელი ვითარება? შეიძლება ძალიანაც უნდა რუსეთს ის, რომ ჩვენ ახლა აქ ბევრს არ ვლაპარაკობდეთ, მაგრამ შეუძლია ეს გააკეთოს? არ შეუძლია. აქედან გამომდინარე და ის თვითმფრინავებიც, რომლებიც აღიან და რომლებიც ბომბავენ, ის, იციოთ, ცალკეული დაქირავებული პირებიც არიან. თითო ე. ი. გაფრენაში ის ვიდაც იყიდება და ვიდაც ყიდულობს იმას და რაღაც ხდება და სულ სხვა პროცესებია და ამ პროცესებს უნდა კარგად ჩაკვირვება და დაკვირვება და არ შეიძლება ჩვენ ამ ტექსტში მივიღოთ ისევე ძველი ამბებით, თუმცა არ შეიძლება ისიც უარვყოთ, რომ რომელიღაც ძალებს უნდათ ამის გაკეთება და რაღაც.

მხოლოდ პირდაპირი ასეთი რაღაცა სპონტანური გამოცხადებები, ეს არის დონკინოტობა და მეტი არაფერი. მე ასე მიმაჩნია, რომ ჩვენ დავიწყეთ ისევე ის მიტინგური ვარდინით, რომ ძირს ბუში და გაუმარჯოს იმას, ეს არის თამაში და მეტი არაფერი. ჩვენ უნდა ვიცოდეთ, რომ ძალიან სერიოზულ პრობლემასთანა გვაქვს საქმე. ეს პრობლემა არ არის მარტო, რომ აქ სხვა, ჩვენი სულ სხვანაირი პრობლემაა. ჩვენ ჯერ ის უნდა გადავწყვიტოთ, ჩვენ შევძლებთ თუ არა იმ ხალხთან ცხოვრებას. გვინდა თუ არა ეს და თუ რა იქნება შემდეგ, თუ ჩვენ დავადგებით აი იმ ეთნოწმენდის გზას, ისევე, როგორც არის თავის რაიონებ-

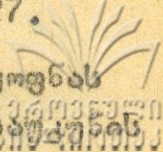
ში. და ეს ყველაფერი ასახული უნდა იყოს ამ დოკუმენტებში. ბატონო ანდრეასის ტერმინი ეს არის საერთაშორისო და ეს უნდა შევიდეს იქ აუტორიტეტულად და უნდა. ეს ახალი კატეგორიაა, ეს არის გამოცდილება აზერბაიჯანის, სომხეთის გამოცდილებაზე და სხვა გამოცდილებაზე დაყრდნობილი და მას უკვე სათანადო რეაქცია აქვს საერთაშორისო ე.ი. წრეებში. ამიტომ ეს უნდა იყოს შეტანილი, მე ვფიქრობ, ამ დოკუმენტში და ეს ახალი ვითარებაა საერთოდ საერთაშორისო ამბავში და აი, გენოციდის მოსაზღვრე ამბებია. ჩვენ რომ ასევე დავიწყეთ, ჩვენ გენოციდს დავვწამებენ, ამიტომ ეს სხვა ვითარებაა და ყველაფერი გათვალისწინებული უნდა იყოს და დოკუმენტი უნდა იყოს მიღებული, აქ პრეტენზიული არაფერია იმისათვის, რომ საკითხი იყოს. მოვეხმარეთ იმ ხალხს, ვინც მართლა რადიკალს ფიქრობს, აკეთებს, ბრძოლობს თუ რაც არის, ყოველ შემთხვევაში, რომ პარლამენტმა მიიღოს მონაწილეობა ამ პროცესში, რითაც შეუძლია. და ამით შეუძლია არა რადიკ სხვა, ცოტა დაკვირვებული და მოქნილი დოკუმენტის შექმნაში. გმადლობთ.

თავმჯდომარე. გმადლობთ. მე-6 და მე-3.

ი. წერეთელი. ჩვენ იმიტომ მოვითხოვდით და იმიტომ მოვითხოვთ ამ კონკრეტული საკითხის მიმართ ერთი საპარლამენტო სესიის მიძღვნას, რომელიც შეეხება საქართველოს ოკუპაციას... აგრესიას, რომ გვავინტერესებს გავიგოთ, რას წარმოადგენს და რა ორიენტაციის მატარებელია 11 ოქტომბერს არჩეული საქართველოს პარლამენტი. მე მიმაჩნია, რომ ისეთი აზროვნება, რომელიც იმას უშვებს, რომ ქართველი ერის მიერ პირდაპირ დაყენებული მოთხოვნა არ გვინდა რუსეთი, საქართველოს კატასტროფასთან მიიყვანს. არის აზროვნება რუსული ორიენტაციის მატარებელი, რომელსაც აქვს ერთადერთი მიზანი, ისტორიულად დამოუკიდებლობის გზაზე დაწინაურებული საქართველო ერთხელ და სამუდამოდ დატოვოს რუსეთის სამხედრო-სტრატეგიულ სივრცეში, ანუ საქართველო არ ჩამოყალიბდეს დამოუკიდებელ ქვეყნად. გურამ მურაიძისათვის, როგორც ჩანს, თურმე დამდგარა პროცესი საქართველოს დამოუკიდებლობის შენარჩუნებისა. მე მიმაჩნია, რომ არავითარი დამოუკიდებელი სახელმწიფო პრაქტიკულად საქართველო არ არის, იმიტომ, რომ, ჩვენ ვახორციელებთ ჩვენს კონტროლს უმნიშვნელოვანეს ქართულ რეგიონებში და ამის ერთადერთ მიზეზი არის სწორედ რუსული აგრესია. ამიტომ ჩვენ ამ საკითხს აუცილებლად დავაყენებთ და ამიტომ ვერ გავიგე აქ, რა ადეულებას იწვევს ეს საკითხი, მე არ მესმის. კი, ბატონო, მაშინ პარლამენტმა აიღოს, ჩვენ ავიღებთ პასუხისმგებლობას, თუ საკითხი ისე დადგება, რომ 20 საუკუნის 90-იან წლებში, სადაც ოკეანის თევზებიც კი შეტანილია წითელ წიგნში, რომ არაფერი დაემართოს, ერი დააყენებს თავისუფლებისათვის უკომპრომისო ბრძოლის იდეას და ამას შეეწირება, თუ ასეთი აზროვნებით სარგებლობს პარლამენტი, მაშინ მართლა ადარ ყოფილა, თუ ჩვენ

არ გვინდა რუსეთი და ამის გამო ჩვენ უნდა დავინგრეთ და ამისთვის
 დუდაევის გამო უნდა დავინგრეთ, მაშინ იმის ღირსნი ვართ, მართლაც
 ვიშალოთ და მაშინ რად გვინდა არსებობა. მე მიმაჩნია, რომ საქართველო
 დღეს არის რუსეთის ქვეშევრდომი ქვეყანა და ელემენტალურად ჩვენს თა-
 ბას, რომელმაც დაიწყო საქართველოში ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძ-
 რაობა, ეს მიზანი აქვს, რომ საქართველო არ იყოს რუსეთის ქვეშევრდომი
 და თუ ჩვენ ამის წინააღმდეგ ბრძოლას შევეწიწებით, არც ეს მიმაჩნია
 დიდ ტრაგედიადა. მე მიჩნევნია, ერთი საერთოდ არ არსებობდეს, ვიდრე
 მე-20 საუკუნეში იყოს ვიღაცის ქვეშევრდომი. ამიტომ მე მოვითხოვ კატე-
 გორიულად საქართველოს პარლამენტმა, ეს დღის წესრიგი რომ დამთავრდება,
 ერთი სესია მიუძღვნას, აქ არ არის ლაპარაკი ტაქტიკურ საკითხებზე, რომელიც
 ბატონმა ნოდარმა თქვა. მე იმას არ ვამბობ, ბოშობას აერთიანობ-
 დან გავიდეს თუ არა, საერთოდ, პარლამენტმა უნდა გააარკვიოს, საქართვე-
 ლო რომელ სტრატეგიულ სივრცეში უნდა იყოს: იმ სივრცეში, რომელსაც ჯერ
 კიდევ რუსეთის სტრატეგიული სივრცე უკავია, თუ იმ სივრცეში, რომელსაც
 სხვა სივრცე აქვია. და ის იღვას, რომელიც მოდის კახეთის მეფეებიდან,
 რომ რუსეთის გავლით წავიდეთ ევროპაში, იყო თავიდანვე განწირული იღვა.
 რუსეთის გავლით ჩვენ ევროპაში კი არ გავალთ, ჩვენ წავალთ დაღუპვი-
 საკენ და სრული პასუხისმგებლობით ვაცხადებ, რომ რუსზე დიდი მტერი
 საქართველოს არ მყოფია და რუსი არის ყველაზე დიდი მტერი-თათარზე,
 თურქზე მეტი და ეს აზროვნება, რომ თურმე ჩეჩენია ჩვენი მტერი და თურ-
 მე შეიძლება თურქებმა გადაგვიარონ, ეს არის პრეკოკაციული აზროვნება,
 რომელიც საქართველოს სიღს უტეხავს ევროპისაკენ და ადამისავლეთის სამ-
 ყაროსკენ და ამიტომ დაფიქრდით, რას ლაპარაკობთ. ერთადერთი მტერი სა-
 ქართველოს მყავს რუსი. არც აფხაზია ჩვენი მტერი და აფხაზებიდან ჩვენ
 გვესვრის ის, ვინც გარუსებულია ფაქტიურად და ეროვნული ცნობიერება
 დაკარგული აქვს. ჩეჩენი არ არის ჩვენი მტერი, ჩეჩენი კი არ არის, აი
 ის საეჭვო ჩეჩენებია ჩვენი მტრები. იმის შიშით, რომ ჩეჩენი არ მომი-
 ვარდეს... კი ბატონო, მაშინ მითხარით, რომ თუ დამოუკიდებლობისათვის
 უკომპრომისო ბრძოლას მოჰყვება ქართველი ერის განადგურება, ეს პატიოს-
 ნად შითხარით და მე შიშადად ხმას არ ამოვიღებ, იმიტომ, რომ ჩემთვის
 რუსეთთან ერთიანი საქართველო არ არსებობს და გავალ პოლიტიკიდან და
 გიყურებთ თქვენ. მოდით, მითხარით პირდაპირ. ამიტომ მე მოვითხოვ, მა-
 შატირეთ ემოციები და ადგილები, მაგრამ ეს ემოციები ჩემგან არ მოდიოდნ
 იმიტომ, რომ სხვებმა დაიწყეს აქ წამოხტომა. ერთი საკითხი მიუძღვნას
 ამას და მინდა გავიგო, დღევანდელი საქართველოს ხელისუფლებასა და
 მთავრობას რა ორიენტაცია აქვს. დასავლური ორიენტაცია, რუსული ორიენ-
 ტაცია, თუ დასავლური ორიენტაცია რუსეთის გავლით. მე მიმაჩნია, რომ

რუსეთის გავლით ჩვენ რუსეთის იქეთ ვერ წავალთ და რუსეთში ყოფნას
 საერთოდ არაარსებობა სჯობია და ისიც სისულელეა, რომ მე-20 სექტემბერს
 90-იან წლებში, როდესაც კიდევ ვიმეორებ, რომ თევზები და ცხოველები
 ჰყავთ წითელ წიგნებში შეტანილი, რომ არ დაიღუპონ, რომელიმე ერთ
 შეიწიროს თავის თავისუფლებას და რაც შეეხება, რაც უფრო მეტი მსხვერ-
 პლი მოჰყვება, ისედაც ძალიან ბევრი ადამიანი იღუპება, შეიძლება ითქ-
 ვას, უაზროდ, იმიტომ, რომ შედეგები ჯერ არ სჩანს და დიდ საქმეს თუ
 ცოტა მეტი მსხვერპლი მოჰყვება, არც ეს იქნება დიდი უბედურება. აქ მე
 ერთხელ რეპლიკა მესროლეს, რატომ აფხაზეთში არა ხარო. მე თუ იარაღს
 ხელს მოვკიდებ, აფხაზეთში კი არ წავალ, აი აქ სათკუბაცოთო ჯარის შტა-
 ბია, ჯერ იმას დავარტყამ, იმიტომ, რომ ეს შტაბი არის საქართველოს და-
 პყრობის ცენტრი და ჩემთვის თბილისი დიდი ხანია დაკავებულია უცხო
 მტრის მიერ. აი ეს არის ჩემი პოზიცია. და თუ მე ამ პოზიციას გამოვ-
 ხატავ უკომპრომისოდ და ამას მე ახალს არ გეუბნებით, გეუბნებით 3 წე-
 ლია. შეიძლება არ მიიღოთ, ყოველ შემთხვევისათვის ამ რეაქციებს და მი-
 წევ-მოწევებს აქ ადგილი არ უნდა ჰქონდეს. თქვენ ნუ მიიღებთ ისე, რო-
 გორც.....რაც მოჰყვება საქართველოს რუსეთში დარჩენას, აქ ჩემი არ
 ყოფნის დროს საკითხი დაისვა. აი, ხელშეკრულება, ახალი გეორგიევსკის
 დამდუბველი ტრაქტატი რომ ფორმდება, მე მოვითხოვ, რომ იმ ხელშეკრულე-
 ბაზე იყოს სახელობითი ხელმოწერა და დაფიქსირდეს ხელმოწერით, ვინ
 აწერს ხელს ხელშეკრულებას რუსეთთან, როდესაც ჯერ არ გარკვეულა რუ-
 სეთის აგრესიის საკითხი საქართველოსადმი და ვინ არის ამის წინააღმდე-
 გი. ისტორიამ, შთამომავლობამ გასცეს პასუხი. კი, ბატონო.

თავმჯდომარე. მე-3 მიკროფონი.

ო. ელოშვილი. ბატონო სპიკერო, ახლა, რამდენიმე დღეა ჩვენმა, ჩვენი
 სესიის სხდომები ტარდება და რამდენჯერმე საყვედურები თქვენ მიიღეთ და
 მეც მინდა დღეს გითხრათ ასეთი საყვედური. დავიცვათ რეგლამენტი. ერთი
 და იგივე საკითხზე რეგლამენტით ორზე მეტად გამოსვლა გამომსვლელს მგო-
 ნია არ შეუძლია. ახლა, ერთი საათი ვილაპარაკებ მე და არ გამაჩეროთ
 მაშინ და ძალიან ვთხოვთ პრეზიდენტს, რომ იმოქმედოს საერთოდ კანონის
 ფარგლებში, ჩვენივე მიღებული რეგლამენტის ფარგლებში. ეს ერთი. შემდეგ.
 როცა საკითხის გარშემო არის მსჯელობა, კეთილი ინებე და გავაჩერე და
 კიდევ მე-3: აქ შესანიშნავი წინადადება წამოაყენა ბატონმა რევაზ შა-
 ვიშვილმა. ვხედავთ, რომ საერთოდ აზრი არ არის დადგენილების პროექტზე.
 გადავდოთ, შეწყდეს კამათი, აქ არის უამრავი მოსაზრებები, მათ შორის
 მეც მაქვს მოსაზრება, რომ არ დავკარგოთ დრო, ჩვენ, შესვენებაზე იმ
 ნახევარ საათს გამოვიყენებთ, ახლავე ჩამოვაყალიბოთ სარედაქციო კომი-
 სია, შევიკრიბებით, შევთანხმდებით და შემდეგ გამოვიტანთ სამსჯავროზე.

თავმჯდომარე. ბატონო დეპუტატებო, ჩვენ ძალიან კარგად ვხედავთ ჩვენს ნაკლოვანებებს, მაგრამ ეს თქვენგან უნდა წამოსულიყო აზრი, რომ დღეს, ახლ-ყველური ჩემს მიმართ, რომ ერთი და იგივე ადამიანი 9-ჯერ არ უნდა მივიღეს მიკროფონთან, მე ვერც ერთხელ ვერ შევზღუდავ მას, მაგრამ გარკვეულ შემთხვევაში მე ვალდებული ვარ ვიგონოთ დარბაზის განწყობილება, ახლა ჩვენ წავედით სხვა მიმართულებით, რეგლამენტს ავცდით, სხვა საკითხები არის, მართალია, რაც დაისვა, ისიც საჭირო იყო, მე გთხოვთ, ახლა შევწყვიტოთ კამათი და ჩავდგეთ რეგლამენტის რიგში. ეს თქვენი მოთხოვნა ჩემს მიმართ სავსებით სამართლიანად მიმაჩნია. გთხოვთ, კენჭი ვყაროთ, რომ შევწყვიტოთ კამათი. ვინ არის მომხრე, გთხოვთ, დაუშვათ, წინააღმდეგი ვინ არის ერთი, 2, 7, 4. ბოდიშს ვუხდით ყველას, ვინც იღუპით ახლა, ყველა შემთხვევაში ყველას ვცემი პატივს, თქვენ არ გეგონათ, ახლა გული მომიდის, რომ აი რატომ, ვთქვათ, გინდათ სიტყვა, შემდეგ გავითვალისწინებთ ყოველთვის, მიუხედავად იმისა, რომ მე კვლავაც ვიქნები ერთგული დარბაზის ამ მოთხოვნის, რომ თანდათან უნდა დავკვალიანდეთ. ზედმეტი ლაპარაკისაგან მეც, თქვენც, ყველა უნდა განვთავისუფლდეთ, მხოლოდ საკითხის ირგვლივ, ვის რა მოგვაგონდება, ვის რა გაგვახსენებს, ვის რა გაგვახსენებს და გაგვახსენებს, ამის მიხედვით არ შეიძლება პარლამენტი მუშაობდეს. გთხოვთ, ახლა დაბრძანდით, მას ამ საკითხზე როგორც...

შეკითხვა დარბაზიდან.

მართალი ბრძანდებით, არა, ბატონო ვიქტორ, ნუ ვიქნებით ეჭვიანი, ყველან სამუშაოება იქნება. ყველას მოგცემთ, ახლა დაბრძანდით, ახლა არის ასეთი წინადადება, რომ ნუ ჩამოგვართმევთ ამას სახელდახელო გადაწყვეტილებაში, სარედაქციო კომისია უნდა შეიქმნას პარლამენტისა, რომელიც სამდივნოსთან იმუშავებს. შემოგთავაზებთ ჩემს კანდიდატურებს, წინასწარ მოგახსენებთ შეთანხმებული არა ვართ დეპუტატებთან, თუ ვინმეს დამატება გექნებათ, თუ გამოკლება გექნებათ, ეს სრულიად არ არის ძნელი საქმე და კიდევ აქაც, მე იმედი მაქვს, რომ თქვენ ღრის დაზოგავთ სარედაქციო კომისიას გთავაზობთ ასეთი შემადგენლობით: დეპუტატები - მანანა გიგინეიშვილი, ვალერი კვარაცხელია, ჯემალ აჯიაშვილი, მიხეილ მჭედლიძე, გიორგი ბარამიძე, გია ხავთაძე, გურამ მურაიძე, დავამატეთ გაიოზ როგავა, თენგიზ ბუაჩიძე, არჩილ იოსელიანი, ირაკლი მეღაშვილი.

შეკითხვა

სარედაქციო, ბატონებო, კომისიის თავმჯდომარეა. შეიძლება არის დეპუტატები ორთ კომისიაზე, ეს კომისიაა სერიოზული და იქნებ ბატონი თენგიზი კომისიის თავმჯდომარეა, მე გთხოვთ დეპუტატებს, ბატონო გია, კარგი, სავთასს აცხადებთ აქვს და გავითვალისწინოთ, ვალერი აქვს აცხადება, არის წინადადება, ქალბატონმა იზა ორჯონიკიძემ მიიღოს მონაწილეობა, აი, გადაწყ-

ვეტილები საარედაქციო კომისია პარლამენტის, არა? კახაბერ კახაბერიძე, ტონო კახაბერ, დავითიანსმეთ, გმადლობთ. ე.ი. მანანა გიგინეიშვილი, ჯემალ აჯიაშვილი, მიხეილ მიჭედლიძე, გიორგი შარაშიძე, როგავა იყო დასახელებული. კიდევ? გურამ მურაიძე, ბატონი თენგიზ ბუაჩიძე თავმჯდომარეა და ამიტომ, არჩილ იოსელიანი, კახაბერ კახაძე, მე მგონი შევთანხმდით. მიჭედლიძე აცილება. დანარჩენი დავტოვოთ ამ შემადგენლობით, მანანა გიგინეიშვილი, ჯემალ აჯიაშვილი, გიორგი შარაშიძე, როგავა, გურამ მურაიძე, არჩილ იოსელიანი, კახაბერ კახაძე, გთხოვთ, დავამტკიცოთ. ბოდიშს ვინდი. კარგი. მოვამზადოთ რეგისტრაცია. მადროვეთ. მე რე გვითხარით, არ ვარგოდან-თქო.

შეკითხვა.

რა არ შეიძლება. ბრძანეთ, მე-3 მიკროფონი.

რ. შადვიშვილი. თუ ჩვენ ახლა ვამტკიცებთ საერთოდ პარლამენტის საარედაქციო კომისიას, მაშინ ეს პროცედურა და საერთოდ ასეთი შემადგენლობითაც არ შეიძლება ეს იყოს. მე მაქვს წინადადება: ამ ტექსტის დამდგენი საარედაქციო კომისია იყოს დროებითი და ჩვენ ძალიან სერიოზულად მოვიფიქროთ პარლამენტის მუდმივმოქმედი საარედაქციო კომისია, როგორც მუდმივმოქმედი კომისია; ის უნდა იყოს საკმარისად მრავალრიცხოვანი, უნდა იყოს წარმოდგენილი ყველა პოლიტიკური ძალა იმაში და მსხვილი ფიგურები, აუცილებელია ეს. ეს არის და ამ კომისიაში მუშაობა, მე-2 კომისიაში მუშაობაც შეიძლება, უნდა იყოს ნებადართული. აი, ამ გამონაკლისით. ამიტომ, მე მაქვს წინადადება, ეს კომისია იყოს დროებითი კომისია აი ამ დადგენილების პროექტის დამამუშავებელი და იმ კომისიაზე ჩვენ სერიოზულად ვიფიქროთ, ვთქვათ, 4-5 დღე მაინც.

ე. შევარდნაძე. წარმოდგენილი ხალხი ძალიან მსხვილი ფიგურებია, მაგრამ უფრო მსხვილი....

რ. შადვიშვილი. ეს ცოტაა, ბატონო ედუარდ, საარედაქციო კომისიისათვის.

თავმჯდომარე. მე სავსებით, ბატონებო, რამდენადაც, მადროვეთ. რამდენადაც არასასიამოვნო უნდა იყოს შენიშვნა, მომისმინეთ, შენიშვნა უნდა მიიღო, როცა სწორება და კარგია. მადლობას მოგახსენებთ, ბატონო რეზო. მე მგონი, სწორი აზრია. მივანდოთ ახლა დროებით ამ ტექსტის რედაქტირება დასახელებულ პირებს და შემდეგ კომისიის სრული შევსება სხვადასხვა სპექტრით, პარტიებით თუ წარმომადგენლებით შემდეგ დავამტკიცოთ. ამ შესწორებით, გთხოვთ, კენჭი უყაროთ წინადადებას. გთხოვთ, დაუშვათ. წინააღმდეგი ვინ არის არავინ. თავი ვინ შეიკავა — ერთმა, გმადლობთ. ახლა ჩვენ შევსვენება ნახევარი საათი საკმარისი იქნება, მე მგონი. შემდეგ განვახლებთ მუშაობას.

შესვენების შემდეგ

14 საათი და 20 წუთი.

თავმჯდომარეობს ვ.გოგუაძე.

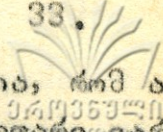
რ. ბერიძე. ბატონებო, ყველა დეპუტატს არა აქვს შიტანილი საკადრო სექტორში თავისი ფოტოსურათი და აი ის ფურცელი, რომელიც შესავსები იყო, საადრიცხო ფურცელი, 70 დეპუტატისა არ არის. ყველაფერი ერთად უნდა გაკეთდეს. ძალიან გთხოვთ, ვისაც არა აქვს გაკეთებული, ეს სურათის გადაღება სდებია რუსთაველის ძეგლის პირდაპირ, იქ არის, ძველი მოზარდ მაცურებელთა თეატრი რომ იყო, იქ არის ფოტო, იქ შეიძლება გადავიღოთ ფერადი ფოტო, 4 ცალი და ფურცელი ყველას დაგირივდეთ, პირველ დღეს საქალაქო დღეში ნახეთ, საადრიცხო ფურცელზე. ძალიან გთხოვთ, აი ეს აუცილებლად ამ 2 დღეში ეს გადაკეთოთ. ორშაბათისთვის ყველასი იყოს დარიგებული. ვარდა ამისა, კიდევ ერთხელ მოგაგონებთ, კომისიის შემადგენლობები, ძალიან გთხოვთ, მოგვაწოდეთ, კომისიის თავმჯდომარეების საყურადღებოდ.

თავმჯდომარე. გთხოვთ, რეგისტრაციისათვის მოვემზადოთ. განხილული მინისტრთა კაბინეტის სტრუქტურების შესახებ ზოგიერთ ცვლილებებთან დაკავშირებით მოგვასხენებს სახელმწიფოს მეთაური, პარლამენტის თავმჯდომარე ბატონი ედუარდ შევარდნაძე.

ე. შევარდნაძე. ისე გავინაწილეთ ფუნქციები, ბატონი თენგიზი კანონის შესახებ გამოვა ინფორმაციით და ამ სტრუქტურის საკითხებთან დაკავშირებით მე შევეცდები გითხრათ. სანამ ამ საკითხზე გადავალ, ერთი შენიშვნა მინდა კვლავ გამოვთქვა: როგორმე პარლამენტში შევეცადოთ დამკვიდრდეს საქმიანი განწყობილება და საქმიანი დამოკიდებულება ყველა პრობლემისა და საკითხისადმი. სხვანაირად ჩვენ წინ ვერ წავალთ. რაზეც შევთანხმდებით, ის საკითხი უნდა მოგვარდეს და რაც შეიძლება თანერატიულად. თუ ორგანიზებულობის ელემენტი არ იქნება შეტანილი, მაშინ მე ვარწმუნებთ, რომ ამ უნაყოფო დავაში დაიხარჯება ჩვენი ძირითადი დრო და შედეგი არ გვექნება. ეს ერთი, მე-2: თუ მე ამას ვცოდავ, უნდა გამოსწოროთ, თუ არა და ყველა შევეცადოთ, რომ ერთმანეთის მიმართ იყოს კორექტული დამოკიდებულება, ყველა შემთხვევაში და არ უნდა ვიხმაროთ ისეთი სიტყვა, რომელიც მერე შეიძლება თითოეულ თქვენთაგანს, ვინც ამას გამოიყენებს, უხერხულ მდგომარეობაში ჩააყენებს. მე წელან მტკიც-ნეული რეაქცია გავაკეთე ერთ-ერთ გამოსვლაზე, როცა შეადრეს ისეთი რამ, როცა, მე ვიმეორებ იმ კაცის მიერ ნათქვამ ბლეფს, მე ამას არ ვღებულობ და არც მივიღებ. ნუ აღგებთ ახლა, არავითარი ის არ არის საჭირო. მე თქვენდამი

ძალიან დიდი პატივისცემით ვარ განწყობილი და ხშირად ვაქცევ თქვენს გამოსვლებს ყურადღებას, იგი კონსტრუქციულია, მხოლოდ ის, რაც მე ვაქცევია და არ მიმართება ბლექსად, მე ვთქვი ეს გაერთიანებული ორგანიზაციის ტრიბუნაიდან და იმ გამოთქმამ, ჩემმა გამოსვლამ, გარკვეულად შეუწყო ხელი საზოგადოებრივი აზრის შემობრუნებას მსოფლიოში — მე გადაჭარბების გარეშე ვლაპარაკობ — იმისათვის, რომ ჩვენი სიმაბოლოე გატანილიყო და ჩვენი სიმაბოლოე დადასტურებულიყო, ამიტომ ძალიან ვთხოვთ, ყველა შემთხვევაში, ეს მეც მესება, ალბათ, ხანდახან თუ გავცხადებთ ან რაღაცა ზღუდრულს გადავაჭარბებ, გადავაბიჯებ და ყველა, როგორც ცხარე კამათიც უნდა იყოს, როგორც რთული პრობლემაც უნდა იხილებოდეს, უნდა ვიყოთ, ჩემის აზრით, განწყობილნი იმისათვის, რომ ერთმანეთს პატივი ვცეთ და აღამიანის აღამიანური თავმოყვარეობა არ უნდა იყოს შელახული, მათ შორის თანამდებობის პირებისაც, ნურავინ ნუ ჩათვლის იმას, რომ პარლამენტის თავმჯდომარე იქნება თუ სპიკერი, ის დაქირავებულია და ვაღიფებულია მოთმინოს ეს ყველაფერი, არ არის ეს ასე, ისე, როგორც დებუტატები მოითხოვენ პატივისცემას, პატივი უნდა ვცეთ აღამიანურ დირსებას, ყველა პარლამენტის წევრს და ყველა მოქალაქეს, აი ეს განცხადება გავაკეთე იმისათვის, რომ ამეხსნა ჩემი მტკივნეული რეაქცია აი იმ გამოსვლაზე, რომელმაც, სიმაბოლოე გითხრათ, რაღაც შინაგანი ტკივილი გამოიწვია ჩემში. იმიტომ რომ ვცდილობ რომ შემთხვევითი რაღაცა არ წარმოვთქვა, მით უმეტეს, გაერთიანებული ორგანიზაციის ტრიბუნაიდან, სადაც ასე თუ ისე ყური დამიგდეს და ანგარიში გამიწიეს, ასეთ დაუფიქრებელ, — მე მიმართება, რომ დაუფიქრებელი იყო ეს, შეიძლება ჩემი მისამართითაც არ იყო, სხვისი მისამართით იყო მიმართული, მაგრამ რადგანაც მე ვთქვი, რასაც მე გამოვიყენე, ამიტომ პრაქტიკულად ეს ასე გამოვიდა, ეს არ არის მთავარი, მე-2 დღეს ასე მწვავედ დაისვა აქ რუსეთის არმიის შესახებ საკითხი და რუსებთან ურთიერთობის საკითხი, მე ერთხელ მინდა კიდევ ვთხოვთ თქვენ, რასაც ჩვენ ერთმანეთს ვეუბნებით, ის ან დავიშახლოვროთ, ან ჩავიწიროთ, ან რაღაც სხვა ხერხი მოვძებნოთ, იმიტომ, რომ ერთი და იგივეს განმეორება 5-და 10-ჯერ არც თქვენ გსიამოვნებთ და არც მე. თუ ბრძანებს, პარლამენტი იტყვის, რომ ასეთი ხელისუფლება არ არის საჭირო, ჩვენ დავანებებთ მუშაობას თავს, მაგრამ ასეთი აზრი არ გამოთქმულა, მე მგონი, რომ ამ ორ სახელმწიფოს შორის ურთიერთობა უნდა ჩამოყალიბდეს, რატომ უნდა ჩამოყალიბდეს და როგორ წარმოვიდგინო მე, ეს ყველაფერი ჩემს გამოსვლაში ვთქვი ამას წინათ აფხაზეთთან დაკავშირებით, ისიც, იმპერიამ იყო ნახსენები და ის ძალებიც, ვინაშაც ჩვენ არ შეგვიძლია არ ვითანამშრომლოთ და მე ისიც მოვახსენეთ, რომ ეს იმდენად სერიოზული საკითხია, რომ ხელშეკრულების პრაქტიკა, რომელიც მომზადდება — ასეთი წესი არ არსებობს, რომ წინასწარ წარუდგინონ პარლამენტს, იმიტომ, რომ, რატიფიკაციაზე მიღის ძირითადად ხელს

რომ მოაწერენ, მეტრე და იმდენად სერიოზული საკითხია, რომ ჩვენი მხარე-გვე-
 ნებით თქვენ წარმოგიდგინოთ. შეიძლება ეს დია სხდომა იყოს, შეიძლება დასუ-
 რული იყოს. განვიხილოთ, ვიმსჯელოთ და მივიღეთ ერთ დასკვნამდე. ამ დია
 ჭიშკარს ნუღარ ვამტვრევთ ახლა. არ არის საჭირო ახლა ამის მტვრევა, თუ ვინ-
 მეს მოხსენება აქვს, ბატონო ირაკლი წერეთელსაც აქვს მოხსენება. მე ვთხოვ,
 ბატონო სპიკერს, ქალბატონ რუსუდანს, შევადგინოთ რაღაც თემატური გეგმა. რა
 საკითხები უნდა განვიხილოთ ჩვენ, ვთქვათ, ამ თვის განმავლობაში, ნოემბ-
 რის განმავლობაში, რა საკითხები უნდა განვიხილოთ დეკემბერში, რა საკითხე-
 ბის განხილვას მოვასწრებთ იანვარში არდადეგებამდე, შესვენებამდე. შევად-
 გინოთ ეს გეგმა და იცოდეს ბატონმა ირაკლიმ, თუ ხსვა დემუტატემა, აი ის სა-
 კითხი, რომელიც მას ბინტერესებს, როდის იქნება განხილული, მაშინ ადარ
 იქნება ასე ყოველდღე ერთი და იგივეს განმეორება და ერთნაირ თემაზე ლაპარა-
 კი, ეს ახლა ელემენტალური საკითხებია, რომელზეც მე თქვენ მოგახსენეთ, მაგ-
 რამ თუ ეს ელემენტალური არ მოგვარდება, მე ვაპირებ, რომ აი დღეს დაი-
 ხარჯა ის დრო, სამუშაო დღე მთავრდება და მითხარით, რა გადაწყვეტილით; მე
 მიმამჩნია, რომ ამდენი ხალხი, ასეთი სერიოზული ხალხი საქმეს, სამუშაოს მო-
 წყვეტილი, არ შეიძლება უნაყოფოდ დროს ხარჯავდეს. რაც შეიძლება ნაკლები
 დრო უნდა დაიხარჯოს უნაყოფო და ხანდახან უსაგნო ლაპარაკში. ეს ბევრად
 იქნება დამოკიდებული ორგანიზაციაზე. ეს, რა თქმა უნდა, ჩემს მისამართითაც
 არის, იმიტომ, რომ პარლამენტის თავმჯდომარის ფუნქცია არავის ჩამოუცილებია
 მეც ამაზე უნდა ვიზრუნო თქვენთან ერთად. და რახან ეს საკითხი რუსეთის არ-
 მიახთან დაკავშირებით და რუსეთთან ურთიერთობასთან დაკავშირებით, მე კი-
 დევ ვიშეორებ. მე მივიღე წერილი, ამისგან არაფერი საიდუმლო არ უნდა იყოს,
 რუსეთის პრეზიდენტისა იმის შესახებ, რომ ის მზად არის, თუ საქართველო
 ჩათვლის საჭიროდ, ახლავე გაიყვანოს საქართველოდან რუსეთის შეიარაღებული
 ძალები. მე გაგაცნობთ ამ წერილს. ეს ძალიან ისეთი მეგობრული წერილი არის,
 მაგრამ ოფიციალური, რომელშიც გამოთქმულია ასეთი ფრაზა, არის ნახმარი,
 რომ ერთია, სპეციალური ფრაზა არის. რუსეთის ხელმძღვანელობა მზად არის,
 როცა იტყვის საქართველო, თუ როცა იტყვით, ახლავე მივიღოთ გადაწყვეტილება
 რუსეთის ჯარების შესახებ. ნუღარ დავამტვრევთ ამ კარებსაც. თუ ვიტყვით,
 პარლამენტი თუ გადაწყვეტს, ასე იქნება. მაგრამ მე ისიც განვაცხადებ, რომ
 კარგად ავწონ-დავწონოთ ყველაფერი, თითოეული თქვენთაგანი, თითოეული ჩვენ-
 თაგანი უნდა იყოს პასუხისმგებელი იმ გადაწყვეტილებაზე, რომელსაც ჩვენ მი-
 ვიღებთ, ეს იმდენად რთული და მნიშვნელოვანია. ყველაფერს ვიწვ ვიტყვი ახლა.
 აი, იმიტომ, კარგად იფიქრეთ, დღეს არ არის ამაზე გადაწყვეტილება მისაღები
 მაგრამ კარგად ვიფიქროთ და სერიოზულად შევხედოთ ამ ამბავს, ამასთან და-

კავშირებით რასხან ჩვენ გვისმენენ ტელემაცურებლები, მე მიმარჩია, რომ არა-
 ვითარი სამხედრო ქონება საქართველოდან არ უნდა გავიდეს, არაფერსაღირებელი
 საქართველოდან არ უნდა გავიდეს, თუ ეს არ იქნება საქართველოს ხელისუფლებას-
 თან შეთანხმებული. თუ ასეთი რამ ხდება, ჩვენ იძულებული ვიქნებით დავიცვათ
 და სწორად იქცევითან ის გამგებლები, რაიონის ხელმძღვანელები, რომლებიც სა-
 თანადო ზომებს ღებულობენ. მაგრამ მე კატეგორიულად დაუშვებლად მიმარჩია
 თავდასხმები, რომელმაც შეიძლება სამხედრო შეტაკებამდე მიგვიყვანოს, მით
 უმეტეს, ხელისუფლებასთან შეუთანხმებელი რაიმე დონისძიება. წინათ შეიძლება
 ზოგიერთ რამეს მე ვგუგუებოდი, ახლა არ შევეგუები, იმიტომ, რომ თქვენ ინე-
 ბეთ მე ვიყო სახელმწიფოს მეტაური და მთავარსარდალი. მე ახლა არ შემიძლია
 ვთქვა, რომ ეს მე არ ვიცოდი, ესა თუ ის აქცია, ყველაფერი უნდა იყოს შე-
 თანხმებული სახელმწიფოს ხელმძღვანელობასთან და ხელისუფლებასთან, ყველა
 აქცია, რომელიც მიმართული არის ასე თუ ისე ამ თუ იმ ნაწილის ქვედანაყო-
 ფის მიმართ, რა თქმა უნდა, უნდა გამოიჩინოს, აი, გუშინაც დამირეკეს -
 დახვდნენ მანქანას, დაჭრეს ჯარისკაცი, დაჭრეს ოფიცერი, ამას წინათ შემთხ-
 ვევა იყო, დაიღუპა 2-3 კაცი. შეიძლება მე-2 მხრიდანაც არის ასეთი ამბე-
 ბი. უნდა შეწყდეს, სანამ რუსეთის არმიის ნაწილები იქნებიან საქართველოში,
 ჩვენ უნდა გვექონდეს ნორმალური ურთიერთობა. თუ ჩვენ არ გვაიძულებენ, რაღაც
 საპასუხო ზომები მივიღოთ. თუ საპასუხო ზომები უნდა მივიღოთ, ალბათ ეს მთა-
 ვარსარდალმა უნდა იცოდეს, რა უნდა იყოს ეს და როგორი უნდა იყოს ეს ზომე-
 ბი, და იქნება თუ არა ადეკვატური იმისა, რასაც ჩვენ თავს ვვახვევენ, ამი-
 ტომ მე ძალიან გთხოვთ, მივმართავ მოსახლეობას, ყველას, რომ ძალადობისაგან
 და ასეთი გამოვლინებათაგან, რაც არ ლაპარაკობს ჩვენს კულტურაზე, ამისა-
 გან თავი უნდა შეიკავოს ყველამ. იმიტომ, რომ, შეიძლება ძალიან სერიოზულ
 უსიამოვნებასთან ვქონდეს საქმე. აი, ეს განცხადება მინდოდა გამეკეთებინა.
 ახლა, აი ეს სტრუქტურა როგორ ჩამოყალიბდა გუშინდელი განხილვის შემდეგ
 და ზოგიერთ საკითხზე შეიძლება კენჭისყრაც იყოს საჭირო, რესპუბლიკის მი-
 ნისტრთა კაბინეტი, მისი პრემიერ-მინისტრი, გუშინ შევთანხმდით, რომ კანცელა
 რები და სხვა დამხმარე სამსახურები არ იქნება აქ აღნიშნული. პირველი
 ბლოკი, ვიცე-პრემიერი. ჩვენ მაინც გთხოვთ, რომ აი ეს მონახაზი ეკონომიკუ-
 რი რეფორმების შტაბის შესახებ დარჩეს აქ, რომ ყველას წარმოდგენა ვქონდეს,
 რომ ეს ბლოკი, ამ ბლოკის კურატორი ვიცე-პრემიერი უშუალოდ აგებს პასუხს
 ამ დიდ საქმეზე, ეკონომიკის სამინისტრო აი ასე გამოიყურება ეს ბლოკი,
 ეკონომიკის სამინისტრო.

შეკითხვა.

დარიგება ვერ მოახწრეს? არა გაქვთ არა? მე მგონი ჩვენ გუშინ ვილაპა-
 რაკეთ, რომ... შეკითხვა.

არ ავრქმარდები. ეკონომიკის სამინისტრო, ამაზე დავა თითქოს იყო,

მაგრამ მეტი შევთანხმდით, რომ დარჩეს, ფინანსთა სამინისტრო. ფინანსთა სამინისტროსთან და არა სამინისტროში. სამინისტროსთან იქნებ არსებობს საგარე-სახარო ინსპექცია. რისთვის არის ასეთი დაკავშირება, გუშინ უკვე მოგახსენეთ. საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობათა კომიტეტი. ვაჭრობის სამინისტრო და ვაჭრობის სამინისტროს შემადგენლობაში ან სამინისტროსთან, თუცა მე მიმაჩნია, რომ ალბათ სამინისტროს შემადგენლობაში უნდა იყოს. მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების დეპარტამენტი. აქ იყო მოსაზრება, რომ, თუ ვთქვათ, სამინისტროს სისტემაში შედიან, იქნებ დეპარტამენტი არ იყოს. ასეთი მოსაზრება იყო. ბატონი ჯიბუტი ამბობდა, თქვენი მოსაზრებანი იყო. შეიძლება სხვა სახელი დავარქვათ, მაგრამ სისტემა ერთი უნდა იყოს. მთავარი სამმართველო იყოს. არა ვარ წინააღმდეგი. მთავარი სამმართველო ვაჭრობის სისტემაში, ვაჭრობის სამინისტრო, სახელმწიფო ქონების მართვის კომიტეტი.

ვალერიან ალვაძე. ამასთან დაკავშირებით, თუ შეიძლება, როცა იხილებოდა ეს სქემა, მაშინ ითქვა, რომ პრივატიზაცია არის სერსეშედი, ძირითადი დერძი ჩვენი ეკონომიკური ფორმისა. იმაზეც ითქვა, რა უზადრუკ მდგომარეობაშია ეს კომიტეტი, შეიძლება ითქვას, შეურაცხმყოფელ მდგომარეობაშია. დღეს ითქვას, რომ რეფორმატული მთავრობა უნდა შევქმნათ და რეფორმებზე ითქვა ზევრი. ითქვა, რომ იგი სამინისტროს დონეზე აუცილებლად უნდა იყოს, სხვა მოსაზრებაც გამოითქვა, რომ სამინისტროებზე მაღლა უნდა იდგეს. მიტანილი იქნა მაგალითი სხვა ქვეყნებისა და რუსეთის, მაგალითად, კომიტეტის თავმჯდომარე ამავდღროს ვიცე-პრეზიდენტი არისო. აზრი გამოითქვა იმის შესახებ, რომ პარლამენტთანაც კი უნდა იყოს, ისე მაღლა უნდა იდგეს ეს-ათ. ამ კანონის პროექტი რომ არის კაბინეტის შესახებ მიღებული, ფაქტიურად ეს ძალიან დაბალ დონეზე რჩება. ამ კომიტეტის თავმჯდომარე კაბინეტის წევრიც კი არ არის, ამ კომიტეტის თავმჯდომარეს პარლამენტის კი არ ამტკიცებს, მხოლოდ კაბინეტი უნდა დაამტკიცოს. აი, მე მიმაჩნია, რომ უფრო გაბედულად ვლაპარაკობ, რადგან მე იქიდან წამოსული ვარ ახლა, რომ ასეთი მიდგომა ამ კომიტეტის მიმართ რეფორმატორული მთავრობისა და რეფორმატორული პარლამენტისაგან არის უადრესად არარეფორმატორული მიდგომა.

გ. შევარდნაძე. მე მგონი, ბატონო ვალერიან, ამას კომიტეტს დავარქმევთ თუ სამინისტროს, ამით ზევრი არ შეიცვლება. მე არა ვარ წინააღმდეგი სამინისტრო დავარქვათ. იყოს სამინისტრო, მაგრამ ეს მაინც სხვა სამინისტროების გვერდით აყენებს მას. თუ გნებავთ, სამინისტრო ეწოდოს, მაგრამ დეზულება საგანგებო უნდა იყოს, განსხვავებული სამინისტროებისაგან და შეიძლება ასე რაიწეროს ეს გადაწყვეტილებაში, რომ ეწოდოს ამ სისტემას სამინისტრო და დავალოს მინისტრთა კაბინეტს, პარლამენტს წარმოუდგინოს დეზულება, რომელიც მას მიანიჭებს იმ უფლებებს, რომელიც აუცილებელია შესრულდეს, რომელიც დასჭირდებ

ბა ამ თავისი მისიის შესასრულებლად. შეიძლება ასე? მაშინ აი ასეთნაირად. რაზეც შევთანხმდებით, ვუყაროთ კენჭი, არ ჯობია? ვინ არის მომხრე რომ სახელმწიფო ქონების მართვის კომიტეტს მივანიჭოთ სამინისტროს სტატუსი და დავავალთ მინისტრთა კაბინეტს წარმოადგინონ შესაბამისი დებულება ამ სამინისტროს განსაკუთრებულ ფუნქციათა შესახებ.

თავმჯდომარე. პულტები მოამზადეთ. ვინ არის მომხრე. გთხოვთ, ჩართეთ, ხელახლა ჩავატაროთ, ბატონო თენგიზმა გვიან აიღო.

კენჭისყრა: მომხრე - 118, წინააღმდეგი - 34, თავი შეიკავა - 5.
რეგისტრაცია გაიარა - 157-მა.

ე.შევარდნაძე. შესწორება მიღებულია. კიდევ ერთ საკითხთან დავგჭირდება კენჭისყრა.

ი.ქადაგიშვილი. სამინისტროში სომ იქნება....

არ იქნება საჭირო, ამას ვურვიენებთ იმიტომ, რომ წარმოადგენა გქონდეთ, რომ ის კომიტეტი, რომელიც კომიტეტია თუ დაწესებულება, რომელიც აქამდე დამოუკიდებლად შედიოდა ამ მთავრობაში, ის ადარ იარსებებს. ვაჭირობას იქნება ეს ფუნქცია.

ი.შენგელაია. უკაცრავად, ბატონო თავმჯდომარე, გაგაწყვეტინეთ. ერთი კითხვა მინდა დავსვა. აქ ნახსენები იყო საგარეო-ეკონომიკურ ურთიერთობათა კომიტეტი. ასეთი ამ სტრუქტურაში, ამ ბლოკში, უფრო სწორად, ახლა, ჩვენ გუშინ ჭარკვევით ვთქვით ისეთი რამ, რომ მინისტრებს, მართალია, ამტკიცებს პარლამენტი, მაგრამ არის ის სტრუქტურა, რასაც უშუალოდ მინისტრთა კაბინეტი ამტკიცებს, ვთქვათ, დეპარტამენტის მეთაურებს და ა.შ. მაგრამ არის კომიტეტები საგანგებო უფლებებით, რომელსაც პარლამენტი ამტკიცებს.

ხმა დარბაზიდან. აი, კითხვა მაქვს.

შეკითხვა.

ყველა კომიტეტს, განურჩევლად. ე.ი. ეს კომიტეტიც შედის.

შეკითხვა.

ე.შევარდნაძე. ეს თუ ასე წერია, შეცდომა არის, მინისტრებს, კომიტეტების თავმჯდომარეებს, ამტკიცებს პარლამენტი. ვინ არის მომხრე, რომ დაუშვათ კომიტეტის თავმჯდომარეები იქაც. გთხოვთ აწიოთ ხელი. გთხოვთ, დაუშვათ. წინააღმდეგი ვინ არის?

თავმჯდომარე. ბატონო ივლიანე, აუცილებელია? აი, იმ სახელმწიფო კანონს 2/3 უნდა.

ჩვენ 152 ვართ, კვორუმი არის, მაგრამ 2/3-თვის არ არის. ხელახლა ვნახოთ რეგისტრაცია, რა საშუალება გვაქვს. ნახეთ, მონახეთ დებულება.

ე.შევარდნაძე. პარლამენტის თავმჯდომარის წარდგინებით პარლამენტი ნიშნავს პრემიერ-მინისტრს, პარლამენტის თავმჯდომარის წარდგინებით ამტკიცებს პრემიერ-მინისტრის მოადგილეებს, მინისტრთა კაბინეტის წევრებს.

ერთადერთი შემთხვევაა, როდესაც ვახტანგ სამაღაძე შეცდომაში შევიყვანე ტურნიზი, გამოითქვა მოსაზრება, ტურნიზი იყოს ან კომიტეტი, ან სამინისტრო. სამინისტრო? მე ვუშინ ერთი რამ მოგახსენეთ. მთავარია ჩვენი ერთობის სისტემა გვექონდეს და ორით მეტი იქნება თუ სამით, სამინისტრო იქნება, თუ კომიტეტი, ამას არსებით მნიშვნელობას არ ვანიჭებ. აი, ამიტომ, როგორც თქვენ მიგაჩინათ, თუ მიგაჩინათ, რომ სამინისტრო უნდა იყოს, იყოს, თუმცა ჩემთვის ამას პრინციპული მნიშვნელობა არა აქვს. ვინ არის მომხრე, რომ იყოს სამინისტრო, კომიტეტს ვუყაროთ კენჭი? რჩება კომიტეტი. საბაჟო დეპარტამენტი და თუ ეს არ გამოიწვევს დიდ დავას, მე ვგონი, არ უნდა გამოიწვიოს; სტატისტიკისა და ანალიზის სამმართველო. ჩვენ რომ ვამტკიცებთ, ჩვენ რომ ვნიშნავთ სტატისტიკის და ანალიზის უფროსს, ეს არ უნდა ნიშნავდეს, ჩემის აზრით, იმას, რომ ის არ შედის მთავრობის სტრუქტურაში.

სტატისტიკის სამმართველოსთან დაკავშირებით, სომ არ აჯობებს, რომ რამდენადაც ეს ამ ბლოკში შედის და ძალიან მნიშვნელოვანი სამსახურია, ცოტა სტატუსი ავწიოთ და მთავარი...

შეკითხვა.

არა, იგივე ბლოკში დარჩეს, ოღონდ სტატუსი მივანიჭოთ სხვა. დეპარტამენტის.

გ. შევარდნაძე. დეპარტამენტებს ვამტკიცებთ, მე ვგონი, არ ივარგებს.

ი. შენგელაია. მაშინ კომიტეტი. აქ გავითვალისწინოთ ერთი რამ: ნებისმიერ ქვეყანაში, როგორი სტრუქტურისაც უნდა იყოს და როგორი თვითმმართველობით, ინფორმაცია და სტატისტიკა არის ერთიან სახელმწიფო სტრუქტურაში. ამიტომ ეს რანგი დიდი უნდა იყოს, რომ იგივე აფსაზეთში და აჭარაში მისდამი დაქვემდებარებული სტრუქტურები არსებობდეს.

გ. შევარდნაძე. ვინ არის მომხრე, რომ შევიტანოთ აქ არა სამმართველო, არამედ კომიტეტი?

თავმჯდომარე. კარგი იქნება, პულტით ვყაროთ? თანახმა ხართ ხელის აწევით. ორივე ხერხი შეიძლება.

კენჭისყრა: მომხრე - 124, წინააღმდეგი - 7. თავი შეიკავა - 6. რეგისტრაცია - 137.

გავიდა. გადაწყვეტილია. მიღებულია, ე.ი. კომიტეტი.

გ. შევარდნაძე. ახლა, ერთი სადავო საკითხი იყო ვუშინ, ბატონი ზურაბ ჟვანია და სხვები მწივანეთა პარტიიდან კატეგორიულად აყენებდნენ საკითხს, რომ გარემოს დაცვის სამინისტრო გადმოვიტანოთ ამ ბლოკში, მაგრამ მეჩვე, როგორც მე ვიცი, ბატონ თენგიზს შექონდა შეხვედრა გარკვეულ დელეგაციებთან, პარტიების ხელმძღვანელებთან და ისინიც ასევე კატეგორიულად მოითხოვდნენ, რომ დარჩეს იმ ბლოკში, სადაც ახლა არის, ლაშარაკია სოფლის მეურნეობის, მრეწველობასა და სხვა ბლოკზე. იქნებ ესეც კენჭისყრით გადავწყვიტოთ.

გ. გელოვანი. ზოდის გიხდით, ბატონო თავმჯდომარე, მე ამასვე შექონდა პრინციპული მოსაზრება, რადგანაც დაახლოებით 10წელი ვიმუშავე მაგ სისტემაში,

რომელიც გარემოს დაცვის კონტროლის პრობლემებს იკვლევდა. ეს, მე მემორანდუმის საინსპექციო სამსახური და თუ საინსპექციო სამსახურები არ იქნება მინისტრთა საბჭოს დაქვემდებარებაში, არამედ დაექვემდებარება პარლამენტს, შესძლებენ უფრო ეფექტურ კონტროლს ყველა საწარმოზე. მე მხოლოდ ეს მოსაზრება მიქონდა და მინდოდა გამეცნო პარლამენტისთვის ჩემი მოსაზრება, საპარლამენტო სტრუქტურაში რომ იყოს გარემოს დაცვის სამსახური, მთელი ში თავისი პიდროს სამსახურითა და თავისი აპარატით. ეს ხომ არ არის დარგი, რომ იყოს სამინისტრო. ეს არის საინსპექციო ფუნქცია.

ე. შევარდნაძე, პრინციპში თქვენ ვეთანხმებით ამაში, მაგრამ პარლამენტს ძალიან გაუჭირდება, იცით, მთელი სამინისტროა. მე მგონი, ჩვენ დავკამაყოფოდეთ იმით, რომ საკონტროლო პალატა არის ჩვენს განკარგულებაში, როგორც მთავარი საინსპექციო და ა.შ.

გ. გელუჯანი, შეიძლება ეს პერსპექტივაში იყოს გათვალისწინებული, ზოდის გიხდით.

ე. შევარდნაძე, კიდევ არის ამ საკითხთან დაკავშირებით, გამოსვლის მსურველი? მე-2 მიკროფონი.

გამომსვლელი, ბატონმა ზურაბ ყვანიამ წარმოადგინა სტქარტველოს მწვანეთა ფრაქციის წინადადებები, პოზიცია იმის თაობაზე, რომ რა თქმა უნდა, ჩვენ ვმუშაობთ, რომ ეს სტრუქტურები ჩამოყალიბდეს პარლამენტთან და ეს სტრუქტურები იყოს სრულყოფილი, მაგრამ ჯერჯერობით რომ ეს სტრუქტურები ჩამოყალიბებული იყოს, უფრო სწორად, შედიოდეს რეფორმების ბლოკში, იმიტომ რომ ეს დასაბუთებულადაც იყო წარმოდგენილი ჩვენი შეფასებით, მიდის რეფორმები, განსაკუთრებული და დღეს არის ეკონომიკური კრიზისი, განსაკუთრებული სიმძიმე და აწევება სწორედ საქართველოს ბუნებას, ბუნებრივ რესურსებს, არის იმის რეალური საშიშროება, რომ ბუნებრივი რესურსები ამ სიმძიმის პერიოდში, ე.ი. ძნელ პერიოდში უმოწყალოდ იქნება გარანაგებული და ამიტომ შეთანხმებული სახელმწიფო პოლიტიკა უნდა იყოს რეფორმებსა და ბუნებრივი რესურსების გამოყენებას გარემოს დაცვას შორის, აი, ეს იყო ჩვენი წინადადება და ასევე, თუ საიდუმლო არ იქნება, გვინტერესებს, რომელმა ფრაქციებმა ჩათვალეს საჭიროდ, რომ ასეთი გადაწყვეტილება, ჩვენს მიერ წამოყენებული, ყოფილიყო უარყოფილი, გმადლობთ.

თავმჯდომარე, მე-5.

ნ. ნათაძე, ჩვენ ვლამბარაკობთ იმაზე, რაც არის, რაც წერია ამ ფურცელზე, მაგრამ რაზედაც იყო წინადადება, რაც არ არის, ამაზე არ ვლამბარაკობ, მე მინდა გთხოვოთ, იქნებ მოკლედ შევეხოთ და კენჭი ვუყაროთ საკითხს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის შესახებ.

თავმჯდომარე, მე-4.

ი. ქადაგიშვილი. ჩვენ, ბატონო თავმჯდომარე, გავიარეთ ეს პირველი საბაჟო უბნად და მე მაინც უკან დაბრუნება მინდა. აქ წერია „საბაჟო დეპარტამენტი“. ხომ არ გავითვალისწინებთ იმას, რომ რა უნდა იყოს ამ პირობებში საბაჟო საქართველოში და რომ მას განსაკუთრებული მხარდაჭერა სჭირდება თუ რას, კომიტეტის ზომებზე რომ ავიდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, დღევანდელი არსებული სიტუაციით ამ სამსახურმა შეიძლება თავისი საქმე ვეფქტურად ვერ გააკეთა, თუ მას პირდაპირი გასასვლელი არ ექნება მინისტრთა კაბინეტზე. მას თუ დღეს კიდევ ბარიერები შეექმნა, ისედაც ეს ერთ-ერთი გაჩანაგებული დარგი და ძალიან მნიშვნელოვანი, შეიძლება ძალიან რთულ მდგომარეობაში ჩავარდეს და საქმემ წინ ვერ წაიწიოს; საბაჟო დეპარტამენტზეა ლაშარაკი, რომ კომიტეტის ხარისხში ავიდეს და მე-2 მომენტი არის ის, რომ იქნება სოციალურ უზრუნველყოფის, შრომის და დასაქმების სამინისტრო მე-4 ბლოკიდან აი ამ მე-2 ბლოკში გადმოვიდეს. აი, ეს ორი საკითხი მსურს, რომ პირველი და მე-2 საკითხი კენჭისყრაზე ან განხილვის საკითხზე დადგეს. გმადლობთ.

ე. შევარდნაძე. მე ჩემს აზრს მოგახსენებთ. საბაჟოს შესახებ ბატონი ირაკლის მოსაზრება საფუძვლიანია, ჩემის აზრით. ეს ძალიან პრინციპული საკითხია და თუ ეს რაღაც ხარისხის ამადლება მას წონას მოუმატებს და გაუადვილებს თავისი ფუნქციის შესრულებას, მაშინ შეიძლებოდა, ჩემის აზრით, კენჭის ყრაზე დაგვეყენებინა და ეს წინადადება მიგვედო. ვინც იზიარებს ამას, რომ საბაჟო დეპარტამენტის ნაცვლად იყოს კომიტეტი. ვუყაროთ კენჭი?

კენჭისყრა. რეგისტრაცია 163. მომხრე 133, წინააღმდეგი - 25, თავი შეიკავა - 3.

თავმჯდომარე. მიღებულია.
ე. შევარდნაძე. გმადლობთ. ახლა გარემოს დაცვის შესახებ. მე და ბატონმა თენგიზმა სხვა ბლოკში რომ შევიტანეთ გარემოს დაცვა. თუ ეს არ არის პრობლემა, მაშინ ეს არ მიმართინია პრინციპულად, შეიძლება გადმოვიტანოთ და შევიდეს პირველ ბლოკში. მაგრამ ერთი რამ არის, იცით, ერთი რამ გავითვალისწინოთ ჩვენ რომ აქ ბლოკებს დავამტკიცებთ, ეს იმას ნიშნავს, რომ პრემიერ-მინისტრს ადარ ექნება უფლება ერთი სამინისტროდან გადაიტანოს მეორეში, გადაანაწილოს ფუნქციები ვიცე-პრემიერებს შორის. ძალიან ცუდი ჩარევაა, მაგრამ რასან ასე დაისვა, მივყვეთ ბოლომდე და მეორე შეიძლება მივიღოთ დადგენილება, რომ პრემიერ-მინისტრმა მეორე იმოქმედოს თავისუფლად. ამჯერად პრინციპული სასიათი მივცეს.

ბატონო გია, დავიწყეთ და ახლა უფრო მეტი დრო დაიხარჯება. ასე რომ, ვინ არის მომხრე, რომ ეს გარემოს დაცვა აი ამ ბლოკში შევიდეს? მე-6.

თ. მდინარაძე. მე მაგალითად, ვერავითარ უხერხულობას ვერ ვხედავ, რომ გარემოს დაცვის კომიტეტი არის მე-5 ბლოკში. საქმე იმაშია, რომ აქ არის ის სა-

მინისტროები, რომლებიც უნდა იყოს ეკოლოგიური. ის, რაც ეკოლოგიურია, ეკონომიკურია და აქედან გამომდინარე, ეკონომიკას, აი აქ, მათ უნდა ჰქონდეთ რაღაც ზესამინისტრო ფუნქცია, რომელიც მაკონტროლებელი უნდა იყოს და ამასთან დაკავშირებით ტურიზმის სამინისტრო, რომელიც აქ არის, მიმართება, რომ ისიც ამ ბლოკში უნდა გამოვიდეს, მე-5 ბლოკში, განტვირთვა ექნება იმიტომ, რომ იგივე ტურიზმის ეკოლოგიურია, ე.ი. აქ შეიძლება იყოს ეკონომიკური, მაგრამ უფრო ეკოლოგიურს უნდა მივხედეთ ჩვენ.

ე.შევარდნაძე. მე-2 ნაწილის მიმართ მე პროტესტს ვაცხადებ. რაც შეეხება პირველს, განვიხილოთ. იმიტომ რომ ის გადაწყვეტილი არის.

გივი აბალაძე. გივი აბალაძე, გორის საარჩევნო ოლქი. პატივცემულო დეპუტატებო, აგრძელებს ბლოკთან მიწა გამოვსატო ჩემი დამოკიდებულება, აგრძელებს ბლოკს ვიხილავთ.

ე.შევარდნაძე. გარემოს დაცვაზეა ლაპარაკი.

გ.აბალაძე. გარემოს დაცვა აგრძელებს ბლოკშია და ვიხილავთ ამას.

ე.შევარდნაძე. გარემოს დაცვა დარჩეს იქ, სადაც არის ჩაწერილი, თუ გადმოვიტანოთ პირველ ბლოკში, აი ამასთან დაკავშირებით უნდა თქვათ.

გ.აბალაძე. ვასაგებია.

ე.შევარდნაძე. თქვენ რომ მკითხეთ ვინ არის ის, გუშინ რომ გამოთქვა აზრი, თქვენ გრძნობთ, ვინც გამოთქვა ეს აზრი. მაშინ დავაყენოთ კენჭის წყარზე. ვინ არის, როგორი იქნება უფრო სწორი. გადმოტანა თუ იქ დარჩეს. ზურაბ, როგორ ვინდათ, რომ უყაროთ კენჭი.

ვინ არის მომხრე, რომ გარემოს დაცვის სამინისტრო შევიდეს პირველ ბლოკში, ვინ არის ამის მომხრე, რომ გარემოს დაცვის სამინისტრო შევიდეს პირველ ბლოკში. ვინ არის ამის მომხრე იმისა, რა საკითხსაც აყენებს მწვანეთა პარტია და ბატონი ზურაბ ყვანია და სხვები, ბატონო ზურაბ, მე დავაჭირე აქ წითელ დილაქს, მაგრამ არ გამოვიდა არაფერი. შემდეგ ბლოკი კენჭისყრა. მომხრე - 70, წინააღმდეგი - 75, თავი შეიკავა - 13.

გადაწყვეტილება არ იქნა მიღებული.

პ.კოფიაშვილი. ბატონო ირაკლიმ დააყენა საკითხი, რომ მე-4 ბლოკში არსებული სოციალური უზრუნველყოფის, შრომისა და დასაქმების სამინისტრო გადმოტანილი იქნას პირველ ბლოკში, ეკონომიკურ ბლოკში. აქ აქცენტები გაკეთებულია სწორედ იმის მიმართ, რომ შრომისა და დასაქმების პრობლემები უფრო აი ამ ბლოკთან არის ახლოს, ვიდრე ამ ბლოკთან, რა ჰქვია იმას. ეს ფაქტიურად ნახევარი ბიუჯეტია რესპუბლიკის.

ე.შევარდნაძე. მე გთხოვთ გაითვალისწინოთ ერთი ამბავი. აქ იმდენი პრობლემაა თავმოყრილი, რომ პრაქტიკულად უმართავი გახდება ეს ბლოკი. მე-3.

ზ.ანდრიაძე. ზურაბ ანდრიაძე, ბლოკი „ერთობა“. ბატონო თავმჯდომარე,

იცით რა, პირველი ბლოკიდან თითქმის შეიძლება ნებისმიერი სამინისტროს გადატანა, მაგრამ აი ეს სოციალური უზრუნველყოფის ნაწილს, რაც შეეხება ბატონი თენგიზი დამეთანხმება, რომ საბუნსიო ფონდი, წმინდა ისეთი შემოსავლის კატეგორიით რომ ვიმსჯელოთ, ე.ი. ბიუჯეტს უტოლდება, ამის მოცულება ეკონომიკური კატეგორიიდან ყოველად დაუმეგობრდება.

ე. შევარდნაძე. მთელი განათლების სისტემა ბიუჯეტზეა, მთლად უანშრთელობა მთლიანად ბიუჯეტზეა. გაითვალისწინეთ, რომ პრაქტიკულად უმართავი იქნება, მე ვიცოც, რასაც ნიშნავს ეს, რაც დაკავშირებულია რეფორმებთან და ბიუჯეტთან და ფინანსებთან, თავისთავად იმუშავებს ამ სისტემაში. იმიტომ, რომ აქ ვინც უნდა აიყვანოს ეს ბლოკი, ის ეკონომიკურ რეფორმათა შტაბი მასთან არის.

ზ. ანდრიაძე. გასაგებია, ბატონო ედუარდ, მაგრამ იქნებ კენჭი გვეყარა.

ე. შევარდნაძე. გადავიდეთ მე-2 ბლოკზე. მრეწველობის სამინისტრო, არის სადავო რაიმი. სათბობისა და ენერგეტიკის სამინისტრო, რომელშიც შევლენ დეპარტამენტის უფლებით, ან კორპორაციის უფლებით „საქნავთობი“, „საქენერგო“, „საქგაზი“ და „საქნახშირი“. ნუ, ალბათ აღარ გამოდის იმიტომ, რომ გუშინ მე შევთავაზე ბატონ იური ჭედიას, გამოსულიყო თავისი არჯუმიენტებით. იჯდა ჩუმად და არ გამოვიდა. ასე რომ, მხოლოდ ერთი რამ იქნება საჭირო, მე და ბატონი თენგიზი შეთანხმებული ვართ, რომ თვითონ სამინისტროს ფუნქცია უნდა განისაზღვროს ძალიან კარგად. ეს არავითარ შემთხვევაში არ უნდა ნიშნავდეს დამოუკიდებლობისა და ავტონომიურობის ხელყოფას ამ დიდი სამსახურებისადმი.

არქიტექტურის და მშენებლობის, არ ყოფილა, სათაური ეს. საავტომობილო ტრანსპორტის სამინისტრო. კავშირგაბმულობა, საჰაერო ტრანსპორტის დეპარტამენტი. საზღვაო ტრანსპორტის დეპარტამენტი, მე-2.

დ. მამალაძე. რაც შეეხება ტრანსპორტის სფეროების დანაწილებას, ჩემის აზრით, არ იქნებოდა მიზანშეწონილი, მითუმეტეს, თუ გადავხედავთ, სხვა ქვეყნებშიც არ არის, მაშინ შეიძლება უფრო დავანაწევრო და არ იქნება მართებული ეს, იმიტომ, რომ მოგეხსენებათ, დიდი სფერო არის საავტომობილო ტრანსპორტი, პერსპექტიული სფეროებია საჰაერო ტრანსპორტიც, რკინიგზის ტრანსპორტიც, მაგრამ, მე მგონი, ასე შეიძლება სხვა ტრანსპორტიც იყოს პერსპექტიული, გამოვძებნოთ, მაგრამ ასე თუ დავანაწევრებთ, მე მგონი არ იქნება მიზანშეწონილი. ჯობია გაერთიანდეს ერთი სამინისტროს ქვეშ და იქ შეიძლება ჩამოყალიბდეს სამმართველოების, ან რაღაც სხვა სახით, სადაც ავტონომია შეუნარჩუნდებათ მათ, სჯობია, რომ კენჭი ვუყაროთ. მე მინდა ეს საკითხი დავაყენო.

თავმჯდომარე. მე-5.

ვ. ლორთქიფანიძე. საზღვაო ტრანსპორტის დეპარტამენტის მაგიერ ხომ არ ჯობია ის, რაც არის, „საქართველოს სანაოსნო“.

თავმჯდომარე. სანათსნო რა დაწესებულებაა.

ე.შევიძარდნაძე. რაშია საქმე, იცით, ჩვენ პრინციპული გადაწყვეტილება მიღებული გვაქვს, რომ აი ის, რასაც სანათსნოს უწოდებთ, ის და თევზჭერა გაერთიანდეს.

ვ.ლორთქიფანიძე. თევზჭერა ტრანსპორტი არ არის, ეს არის რეწვა, ეს კვების მრეწველობის ეპარქიაა და რეწვაა.

ე.შევიძარდნაძე. არ ვიცი, რამდენად მიუღებელია, შეიძლება საზღვაო-სამოქალაქო ბლოკი, საზღვაო დეპარტამენტი რომ იყოს, მართალია, იქ არის რაღაც, გეოლოგებს აქვთ 2-3 დღე, მაგრამ ეს ვადა გათავდება, იყოს საზღვაო დეპარტამენტი. მე-7.

ნ.ლევიშვილი. როდესაც ლაპარაკია საავტომობილო ტრანსპორტის სამინისტროზე, ჩემის აზრით, ჯობია იყოს ტრანსპორტის სამინისტრო, იმიტომ, რომ არსებობს ტრანსპორტის სხვა სახეები, რომელიც ამ სამინისტროში შედის. ეს არის მეტროპოლიტენი, საბაგირო გზების სამმართველო და კიდევ სხვა საკითხები და ჩემის აზრით, იყოს აქ ტრანსპორტის სამინისტრო. საავტომობილოს ნუ გამოვყოფთ და დანარჩენი, როგორც არის წარმოდგენილი.

ე.შევიძარდნაძე. ახლა, შევიდეს თუ არა სხვა, დეპარტამენტებად რომ გვაქვს ეს წარმოდგენილი ამ სამინისტროში, ჩვენ, მგონი, შევთანხმდით ამ აზრზე. აქ რკინიგზებზე გამოვიდნენ და არის თუ არა საჭირო, არ ვიცი. არც ბატონი ვარდოსანიძე არის შუად, კიდევ უბასუხოს. მე მგონი, მაინც შევთანხმდეთ იმაზე, რომ საავტომობილო ტრანსპორტი და კიდევ ზოგიერთი, ვთქვათ, ცალკე იყოს და რაც შეეხება, ჩვენთვის გიგანტებია ეს; რკინიგზა, საზღვაო ფლოტი, საჰაერო, მართლაც ცალკეა და რომელსაც აბსოლუტური, ასე ვთქვათ, ავტონომიზმი სჭირდება. რაც შეეხება შესათანხმებელ ამბებს, ამისთვის არის ვიცე-პრემიერი, იქნება კოორდინაციის სახე და შეთანხმების ვუყაროთ კენჭი? ვინ არის მომხრე, რომ დარჩეს ასეთნაირად, სატრანსპორტო საქმეა, რომელიც წარმოდგენილი არის.

კენჭისყრა: მომხრე-203, წინააღმდეგი -49, თავი შეიკავა - 6. გადაწყვეტილება არ არის მიღებული.

მე წეღან კორექტულობისკენ მოვუწოდებდი ყველას, მაგრამ, მაინც მინდა ვთქვა: ცოტა მეტი ყურადღება, მეტი ანგარიში გავუწიოთ იმ ხალხს, ვინც სპეციალისტია, ვინც პროფესიონალია და ვინც ამის თუ იმ დარგზე მეტი იცის, ვიდრე მე და კიდევ სხვამ. მე გთხოვთ, სიტყვა მისცეთ ბატონ ვარდოსანიძეს.

ლ.ვარდოსანიძე. პატივცემულო დეპუტატებო! მე მგონია, რომ დღეს მეტად მტკივნეულ და საჭირო საკითხს ვიხილავთ, რომელიც ასე საჭიროა რესპუბლიკისათვის, საქართველოსათვის. ტრანსპორტი, ყველამ ვიცით, რომ მართლ ის

არ არის, როგორ ვიმგზავროთ. ეს არის მეტად რთული ორგანიზმი, ქვეყნის სასიცოცხლო არტერია და ამიტომ მე, როგორც სპეციალისტმა, ვუშინებდი ვაშლივ-
 თქვი ჩემი მოსაზრება და დღესაც ვიმეორებ. ვიწყებ რკინიგზის ტრანსპორტით. ეს არის ყველაზე მსხვილი ორგანიზაცია, ალბათ უნდა ჩავიხედოთ ღრმად, მარ-
 ტო ის არ არის საკმარისი, რომ მგზავროს და კლიენტის თვალით შევხედოთ ამ საქმეს. იქ არის ძალიან ღრმა მექანიზმი, სადაც თავმოყრილია ტექნიკის ყველა დარგი უკლებლივ—ენერგეტიკა, მშენებლობა, საგზაო მშენებლობა, საგზაო მეურნეობა, სალოკომოტივო და სხვა—ყველას არ ჩამოვთვლი, ძალიან ბევრი. ამავდროულად მას აქვს ძალიან დიდი ქსელის სამედიცინო დაწესებულებების, სასკოლო, სავაჭრო და სხვა; რაც შეეხება ტვირთბრუნვას, დღევანდელი საზომით ნუ შევხედავთ ამას, იმიტომ რომ, დღეს ყველაფერი გაჩერებულია, თითქმის ნახევარი რკინისგზა დანგრეულია, ხიდები აფეთქებულია. ყველაფერს თავი დავანებოთ, ყველაფერი რომ დაწყნარდება, ამას ძალიან დიდი მასშტაბის საორგანიზაციო და საადმინისტრაციო სამუშაოები სჭირდება. გარდა ამისა, ტრანსპორტში, რკინიგზის ტრანსპორტთან უნდა იყოს აუცილებლად თბილისის მეტროპოლიტენი. ეს არის მიწისქვეშა რკინის გზა, რომელიც ყველა სტანდარტებით ერთნაირია, როგორც რკინისგზა, არავითარი განსხვავება არ არის. გარდა ამისა, ამას უნდა გადაეცეს სარემონტო ქარხნები, ამჟამინდელი ელექტროვაგონშემკეთებელი ქარხანა, ყოფილი, კერძო და სხვა, რაც შეეხება ტვირთბრუნვას და საერთოდ მოცულობას მუშაობისას, ჩვენ თავიდან სტატისტიკას თუ გადავხედავთ, ეს არის წამყვანი დარგი როგორც სამეურნეო თვალსაზრისით, ასევე სტრატეგიული თვალსაზრისით. ამიტომ, მიზანშეწონილად მიმაჩნია, მითუმეტეს დღევანდელ პერიოდში, არ შეიძლება ამ სამინისტროების ყველას ყოფნა ერთად, ამ პერიოდში ღრმებით უნდა იყოს გამოყოფილი ცალკე რკინიგზის ტრანსპორტის სამინისტრო, ვთქვათ, საავტომობილო ტრანსპორტის, ან ტრანსპორტის სამინისტროს, საზღვაო დეპარტამენტი და საჰაერო დეპარტამენტი, როგორც არის მოცემული პროექტში. ახლა რაც შეეხება კოორდინაციის საკითხს. აქ უაპარაკია, რომ იყოს ერთი სატრანსპორტო სამინისტრო. ეს ვაკეთდა, ბატონებო, ორი წელია მუშაობს და ამ ორი წლის განმავლობაში ამან არავითარი ეფექტი არ მოიტანა და რატომ: თუ ჩამოყალიბდება და იქნება ერთიანი სატრანსპორტო სამინისტრო, მაშინ უნდა იყოს იქ ყველა დარგების სამმართველოები. იქ რკინიგზის სპეციალისტები, ერთი მოადგილე, მე-2, მე-3, საზღვაო და ყველამ უნდა მოიყაროს თავი. საჭირო იქნება ძალიან დიდი აპარატი, რომელსაც არ ეყოფა რამოდენიმე ათეული მილიონი წელიწადში. ახლა, უფრო მარტივად, უფრო ოპერატიული რომ გახდეს, მითუმეტეს დღევანდელ პერიოდში, სამართლიანად არის წარმოდგენილი პროექტი, მხოლოდ ერთი შენიშვნით - იყოს რკინიგზის ტრანსპორტის სამინისტრო, მათი კოორდინაცია მოხდეს, როგორც თქვენ ბრძანეთ, ბატონო ედუარდ, ვიცე-პრემიერის

თავმჯდომარეობით, ვისთანაც იქნება, რომელ ბლოკშიც შევა, უნდა შევქმნათ საკოორდინაციო საბჭო, რომელშიც შევლენ ამ სატრანსპორტო უწყების ხელმძღვანელები. ეს საკოორდინაციო საბჭო საჭიროა არა ყოველდღიური, ოპერატიული მუშაობისათვის, არამედ პრობლემატიური საკითხების გადასაწყვეტად, როგორც არის შერეული ტვირთზიდვა, შიგატარებები, ტვირთზიდვის, საგანგებო ტარიფები, ტვირთზიდვის, სხვათაშორის, ჯერ არაფერი დამუშავებული არ არის, ჩვენ თუ გვინდა საერთაშორისო არენაზე გავიდეს ჩვენი ტრანსპორტი, ამას სჭირდება ტარიფების დამუშავება. არის სხვა მრავალი საკითხი, რომელიც პრინციპში განიხილება ამ კომისიაზე და გადაწყდება. ამიტომ მე მიმაჩნია, რომ ჩამოყალიბდეს ისეთნაირად, როგორც მოგახსენეთ. და მე ვთხოვ დეპუტატებს, ანგარიში გაუწიონ, ნუ შევხედავთ ისე უბრალოდ ამ ტრანსპორტის საკითხს, ცოტა ღრმად ჩავწვდეთ და რაც საჭიროა ჩვენი ქვეყნის საკეთილდღეოდ. გავაკეთოთ, რაც აუცილებელია დღეს, მით უმეტეს, როცა ყველაფერი აღსადგენი იქნება თავიდან და ხვალ, როცა გაიზრდება და გაიზრდება საერთაშორისო ტვირთზიდვა, ჩვენ ძალიან მძიმე მდგომარეობაში აღმოვჩნდებით, ჩვენ დავგვირდება ასეულობით მილიონი ტონის გამოყანა საზღვაო პორტებიდან, ჩვენ გავგვირდება ამის გაკეთება.

ე.შვედარდნაძე. მე-3, მერე მე-2.

ი.ხაინდრაძე. პატივცემულო თავმჯდომარე, პატივცემულო კოლეგის გამოსვლამ დამარწმუნა, მხოლოდ საწინააღმდეგოში იმისა, რასაც ის იცავდა, მე სრულიად არ მესმის, ჩემთვის გაუგებარია, რა ესაქმება სკოლის სარკინიგზო ტრანსპორტის სამინისტროსთან. რატომ უნდა გადავიდეს ამ სამინისტროში, ვლქვამთ, ელმავალმშენებელი ქარხანა, როდესაც ეს მრეწველობის დარგია და ა.შ. ამიტომ სწორედ მიმაჩნია, რომ ეს გამოსვლა კიდევ ერთი არგუმენტი იყო იმისათვის, რომ გადავსინჯოთ ის სისტემა, რომელიც მოცემული არის პროექტში.

თ.სიგუა. ბატონებო, გუშინ, თქვენ გახსოვთ, აქ დავა იყო ამ საკითხზე. მე მოგახსენებთ ახლა ზუსტ მონაცემებს. დღევანდელ დღეს ნუ ავიღებთ, დღევანდელი დღე მარცვინებელი არ არის. 1970 წელი, რკინის გზით, ტვირთბრუნვა პროცენტებში 21%-ია წილის საერთო ტვირთბრუნვაში, საავტომობილო - 72%, საზღვაოში - 5, 9, 80 წელი. თანდათან კლებულობს, ყოველ ხუთწლეულში და დღეს დღეობით 1991-1992 წწ. ჩავთვალოთ რომ არ არის მარცვინებელი. რკინისგზის, ტრანსპორტის წილი ტვირთბრუნვაში არის 14, 6, საავტომობილო ტრანსპორტი - 80, 6%, საზღვაოსი 4, 7%. 92 წლის სექტემბერშია გაკეთებული ეს, 70 წლიდან დღემდე მთელი სტატისტიკური მონაცემები. მგზავრთა გადაყვანაში: საავტომობილო ტრანსპორტის წილია

47, 8, სარკინიგზო ტრანსპორტის წილი—14, 4, საავიაციო ტრანსპორტის წილი—30, 8, მათ შორის აქ არის მეტროპოლიტენი მოყვანილი - 6, 8%, ამდენად, მაპატრიეთ, მაგრამ თქვენს მიერ ნათქვამი, რომ წამყვანი დარგიო და გუშინ რომ ამტკიცებდით, 70%-ით და მე რომ ვთქვი საპირისპიროდ, ეს ასეა. ახლა მე ვესმის, თქვენი პროფესიონალური ინტერესებიდან გამომდინარე გინდათ, მაგრამ დღეს საქართველოს რკინისგზას არავითარი საფუძველი არა აქვს ამტკიცოს, რომ სამინისტროს დონემდე იყოს დაყვანილი, არც მგზავრთა გადაყვანით, არც ტვირთბრუნვით.

თავმჯდომარე. მე-2.

რ.კუპრაძა. სტრუქტურის განხილვა რომ დავიწყეთ, მე მაშინ ჩემი არგუმენტები მოგახსენეთ იმის თაობაზე, რომ ამ სამინისტროს გახლეჩვა შეუძლებელია-მეთქი და მოვიყვანე მრავალი მაგალითი იმისა, რომ ყველა წამყვან ქვეყანაში ტრანსპორტის სამინისტრო არის ერთ-ერთი წამყვანი სამინისტრო და ის გა საზღვრავს მთლიანად მთელი ტრანსპორტის სტრატეგიას-მეთქი. ამდენად, ახლა, პირველ ყოვლისა, მე მინდა საყვედური ეთქვა იმასთან დაკავშირებით, კენჭი ვუყარეთ და გადაწყვეტილების მიღების შეცვლა რაღაც დამატებითი ხერხებით, ასე ვთქვათ, მოხდეს, მაგრამ ის არგუმენტები, რომ სამინისტრო იყო რკინისგზა იმიტომ, რომ მას საავადმყოფოები ჰქონდა თავისი, საბავშვო ბაღები ჰქონდა თავისი, სკოლები ჰქონდა თავისი, ეს იყო უდიდესი შეცდომა, დღეს იგივე რატომ უნდა გავიმეოროთ, ტრანსპორტის სამინისტრო ეს არის ერთიანი, სერიოზული, ასე ვთქვათ, სამინისტრო, რომელმაც მთლიანად უნდა განსაზღვროს მთელი სტრატეგია ტრანსპორტისა, ამიტომ მისი გახლეჩვა ყოვლად დაუშვებელია. იყოს ის დეპარტამენტების სახით შესული შიგნით, გინდათ სამმართველოების სახით, მაგრამ კოორდინატორი აუცილებლად უნდა იყოს დიდი ტრანსპორტის სამინისტრო, გმადლობთ.

ი.შენგელაია. გუშინ მე არ მომეცა ამის შესახებ აზრის გამოთქმის საშუალება, შეიძლება ეს წინ უსწრებდეს რაღაც მოვლენებს, მაგრამ მე მაინც მინდა ეს წინადადება დავსვა იმიტომ რომ, ჩვენ უკვე დავუშვით ასეთი რამ ბეჭდვითი სიტყვასა და პოლიგრაფიასთან დაკავშირებით და კორპორაცია შევქმენით. სომ არ აჯობებდა, და ეს მოხსნიდა ძალიან ბევრ პრობლემას, თუნდაც ფუნქციონალური გაერთიანების თვალსაზრისით, სომ არ აჯობებდა, ასეთი რამ გაგვეკეთებინა: რომ ჩამოყალიბდეს სახელმწიფო სარკინიგზო კომპანია, სახელმწიფო საავტომობილო კომპანია, საჰაერო ტრანსპორტის კომპანია სახელმწიფო მხოლოდ და ასევე საზღვაო კომპანია და სწორედ ტრანსპორტის სამინისტრო ფუნქციონალური ექნება მხოლოდ და მხოლოდ და ამხოლოდურად ყველა კომპანია თავის სამეურნეო საქმიანობაში იქნება დამოუკიდებელი. აი, მე ვთავაზობთ ამ წინადადებას, თუ ეს წინ არ უსწრებს რაღაც მოვლენებს გმადლობთ.

ზ. ანდრიაძე. ბატონო დეპუტატებო, ჩემის აზრით, ჩვენ ისევ ვუშვებთ შეცდომას, იმიტომ რომ კენჭი უკვე ვუყარეთ და გადაწყვეტილება უკვე აღმოჩნდა ეს ერთი მხარე და მე-2. ყველა ქვეყანაში არსებობს რკინისგზა, არსებობს გერმანიის რკინისგზა, არსებობს საქართველოს რკინისგზა დღეს უკვე, მაგრამ ეს არის სამეურნეო ერთეული და არა მართვის სისტემა და მართვის ერთეული. ამ შემთხვევაში, სამინისტროში, მე ვეთანხმები ბატონ ირაკლის მიერ წარმოქმულ აზრს, რომ უნდა შეიქმნას ერთიანი მართვის სისტემა სამინისტროს სახით. მასში შევლენ ცალკეულ დამოუკიდებელ ერთეულებად, ისეთი ერთეულები, როგორც არის რკინისგზა, როგორც არის საჰაერო ტრანსპორტი, როგორც არის საზღვაო ტრანსპორტი და ა.შ. გარდა ამისა, მე მინდა, რომ ჩვენ შეცდომა არ მოგვივიდეს. ძალიან გთხოვთ ეკონომიურ და ეკონომიკურ განსაზღვრებას ყურადღება მივაქციოთ. ტვირთბრუნვა არავითარ შემთხვევაში არ ნიშნავს ტვირთის გადატანას. საქმე იმაში გახლავთ, რომ, რკინისგზა ითვლის თბილისიდან ვლადივასტოკამდე თავის ტვირთბრუნვაში, მაშინ, როდესაც შემოსავალი არის მხოლოდ ის, რაც მოდის თბილისიდან მარნეულამდე, თბილისიდან პორტამდე, საქართველოს საზღვრამდე, მთელი დანარჩენი თანხები მიდის იმ ტერიტორიის რკინისგზებში, სადაც ისინი გადიან. გმადლობთ.

ჯიბუტი. მე ვფიქრობ, რომ აქ საკითხი კენჭის წყარზე როდესაც დადგა, არის იმდენი ალბათობა, რომ ეს საკითხი შეიძლება განიხილოს სხვანაირად. მაგალითად, კაცია, რომელიც ფიქრობდა, რომ უნდა იყოს ტრანსპორტის სამინისტრო, მაგრამ ტრანსპორტის სამინისტროში უნდა შედიოდეს საჰაერო ტრანსპორტი, შეეძლოს მიეცა ამისათვის საწინააღმდეგო ხმა. შეიძლება კაცია, რომელიც ფიქრობდა, რომ ტრანსპორტის სამინისტროში უნდა შედიოდეს საზღვაო, შეეძლოს ამ წარმოდგენისათვის მიეცა ხმა, ამიტომ ჩვენ უნდა ვუყაროთ კენჭი ცალ-ცალკე. მაგალითად, იყოს თუ არა ტრანსპორტის სამინისტრო იმ გაგებით, რომ ის შეიმუშავებს ზოგად პოლიტიკას, მასში შედის საავტომობილო, საჰაერო, მილსადენი, ბავირ-გზები, თუ არა და ასე ჩამოვყვეთ, თორემ მთლიანად საკითხის ასე დასმით იყო ბევრი ვარიანტი შესაძლებელი. გარდა ამისა, მე მინდა კიდევ ერთი რამე დავამატო აქ. ბატონმა ირაკლიმ რაც ზრძანა, ეს არის აბსოლუტურად სწორი, მაგრამ ეს არის შერსპექტივის საკითხი. მხოლოდ, რაც შეეხება იმ კომპლექსს, რკინისგზასთან შემოერთა იმ დროიდან, როდესაც რკინისგზა იყო ვასამხედროებული და ჩვენ ახლა, როდესაც გაგვარჩია ისეთი სიტუაცია, როგორც არის საწვავზე და სხვადასხვა, უნდა ავიღოთ რაღაცა სეგმენტი ეკონომიკაში, ისეთი, მაგალითად, ტრანსპორტში, მაგალითად, რკინისგზა, რომელიც აუცილებლად იარსებებს და იმოქმედებს. სხვანაირად ჩვენ ქალაქები ერთმანეთს მოგვიწყდება. დასავლეთი საქართველო აღმოსავლეთს მოსწყდება, იმიტომ

რ თუ არ არის რაღაცა სხვა და ა.შ. რაღაცა უნდა ავიღოთ ერთი, სადაც რაღაცა პრობლემას გადავწყვეტთ ან გადაწყვეტა დაიწყება, ასეთი, მე ვფიქრობ, ამ წუთას არის რკინისგზა. მე იმას არ ვამბობ, სამინისტრო ე რქვას თუ არა, პრინციპში ვერ ვხედავ ამას დიდ პრობლემას, რა ერქვამ ევრა, მაგრამ ის უფლებები და რაღაცეები, რომ რკინისგზასთან უნდა იყოს სარემონტო და სხვადასხვა ორგანიზაციები ამაზე, ეს ცალკეა, ეს აუცილებელია, ის, რომ ვაგონში, რომ ჩამატვრევენ მინებს, სომ, მაგრამ მე პრინციპში ორ საკითხს გამოვყოფ - ერთი: კენჭისყრაზე დადაყენოთ ცალ-ცალკე და აქ საკითხი არ არის, არ შეიძლება იყოს ამ ბლოკების გაუქმებაზე, იმიტომ რომ, საჰაერო, საზღვაო, რკინისგზა და ეს ავტონომიური ორგანიზაციებია, მაგრამ შეიძლება დადგეს რომ, როგორც ვაქვით, საგადასახადოს და მაგალითად, ტრანსპორტის სამინისტროსთან და ასე რომ, ვარიაციები ბევრია და მივყავთ კენჭისყრას თანმიმდევრობით. ვთქვათ, ტრანსპორტის სამინისტრო იყოს თუ არა ასეთი, რომელშიც შედის საავტომობილო და სხვა. მეტი თუ არ გავა საჰაერო, მაშინ ე.ი. დგება ორი საკითხი: საჰაერო ტრანსპორტი იყოს ასეთი ავტონომიურად წარმოდგენილი თუ სამინისტროსთან.

თავმჯდომარე. მე-5.

ლ. შაკიაშვილი. ბატონო თავმჯდომარე, მე მინდა გკითხოთ ერთი რამ: მე რამდენადაც მახსოვს, გუშინ აქ ლაპარაკი იყო საგზაო დეპარტამენტის თაობაზე და თქვენ ბრძანეთ, რომ გავითვალისწინებთ და შევთა რომელიმე ბლოკში. მე ვხედავ, რომ ამ ბლოკში უნდა იყოს შესული წესით. ალბათ არქიტექტურისა და მშენებლობის საქმეთა სამინისტროსთან, როგორც დეპარტამენტი და არსად არ არის ასახული და ჩვენ როცა კენჭი ვუყარეთ, ეს გათვალისწინებული იყო. გამოგრჩათ თუ გადაიფიქრეთ. ძალიან გთხოვთ, მიპასუხოთ ამ შეკითხვაზე.

ე. შევარდნაძე. სხვა პრინციპზეა აგებული. ის არც დეპარტამენტია, კორპორაციაა, კოორდინაციას უწევს მინისტრთა კაბინეტი და ერთ-ერთი ვიცე-პრემიერი... მესუთე მიკროფონი!

ჯ. გორგოძე. ბატონო დეპუტატებო, ფრიალ საინტერესო და საყურადღებო წინადადებები დააყენეს ბატონებმა ირაკლი შენგელაიამ და ზურაბ ანდრიაძემ, მაგრამ მე პიროვნულად ვფიქრობ, რომ ეს არის ჩვენი სამომავლო საქმე და მიმდინარე ეტაპზე მივიღებთ გადაწყვეტილებას, რომ შექმნას კორპორაციები საზღვაო, საჰაერო, სარკინისგზო ან საავტომობილო, ჩვენ ძალიან დიდ დროს დავკარგავთ მათ შექმნა-ჩამოყალიბებაში და ფაქტიურად ისედაც დაშლილი ეს მეტად საჭირო ორგანიზაციები სახალხო მეურნეობისათვის და ჩვენი სახელმწიფოსათვის, ისედაც მოიშლება და ვერაფერ სარ-

გე ბელს ვერ მოგვცემს მიმდინარე ეტაპისათვის. რაც შეეხება შიგნით სარ-
 კი თხს, გაერთიანებას ერთ სისტემაში. აქ უკვე ითქვა, რომ ასეთი გაერ-
 თი ანება არსებობდა. ჩვენ სხვადასხვა სამსახურებრივი მოვალეობის შეს-
 რულებიან დროს შეხება გვქონია და მეტნაკლებად საქმის კურსში ვართ,
 როგორც მაღალი რანგის პროფესიონალები, პრაქტიკოსი შემსრულებლები და
 ადგილებზე მყოფნი და მიმაჩნია, რომ დიდი სარგებელი არ მოუტია ამ გაერ-
 თიანებას, ამ ტრანსპორტის გაერთიანებას. დღეს, ალბათ, ყველაზე მეტად
 საჭირო იქნება, მივანიჭოთ ავტონომიები თითოეულ ამ დარგს, მივცეთ სა-
 მუშაოება, ჩამოყალიბდნენ ისინი თანამედროვე სატრანსპორტო ერთეულებად.
 ეს იქნება სარკინიგზო-საზღვაო და საჰაერო და მომავალ პერსპექტივაში,
 რომელზედაც ჩვენ ყველანი შევთანხმდით და სხვადასხვა აზრი გვქონია,
 რომ ჩვენ განვიხილავთ სტრუქტურებს დამატებით, სწორედ მაშინ ვილაპარა-
 კოთ, თუ რა ფორმით იყო წარმოდგენილი მმართველობა, საერთო-საკოორდინა-
 ციო მმართველობა ამ მეტად მნიშვნელოვანი დარგისა. საზს გავუსვამდი,
 როგორც ყოფილი რკინიგზული, რკინიგზის დარგის მნიშვნელობას. აქ უკვე
 ითქვა ბატონმა ჯიბუტმა და სავსებით ვეთანხმებით, რომ დღევანდელ საწვავ-
 საცხები მასალების უმკაცრეს დეფიციტში... შეიძლება დეფიციტი ამოვხსნათ,
 მაგრამ ძალიან კარგად ვიცით, რომ რუსეთის ხელმძღვანელობამ გააკეთა
 განცხადება, რომ ის მხოლოდდამხოლოდ საერთაშორისო ბაზრის ფასებით აწარ-
 მოებს ურთიერთობას - საწვავ-საცხები მასალების რეალიზაცია მაქვს მხედ-
 ველობაში - ჩვენ პირობები მაინცდამაინც არ გაგვიუმჯობესდება უახლოეს
 პერსპექტივაში. ენერგეტიკული კრიზისიც კარგად ვიცით, მაგრამ ყოველ
 შე მოხვედრაში გაზაფხულის, ზაფხულისა და შემოდგომის პერიოდში ჩვენ ასე-
 თი კრიზისი არა გვაქვს. ამ პერიოდში მაინც გვექნება საშუალება, რესპუბ-
 ლიკის სახალხო მეურნეობა ნორმალურად ფუნქციონირებდეს და ცალკეული კუთხე-
 ები ერთმანეთს უკავშირდებოდეს. აქ მოტანილი იყო რამდენიმე მაგალითი
 ფოთიდან ტრანსპორტირების შესახებ, ძირითადი ტვირთებისა, რომლებიც უნ-
 და შემოვიდეს. მე სპეციალისტი არა ვარ ამ დარგის, მაგრამ დარწმუნებუ-
 ლი ვართ, რომ ძალიან დიდი თანხები დაჯდება ფოთის პორტის თვერბტიული
 რეკონსტრუქცია საავტომობილო ტრანსპორტის დატვირთვის მიზნით. იქ არ-
 ს ეზობს შესანიშნავი ბაზა რკინიგზის ტრანსპორტის დატვირთვისათვის - და
 ვ ფიქრობ, მისი შენარჩუნება აუცილებელია. თუ რკინიგზის ტრანსპორტის
 ამ მნიშვნელობის გავითვალისწინებთ და ერთი საფეხურით სტატუსსაც
 ა ვწევთ, ჩვენ ყველანი მოგებული დავრჩებით ჩვენს ხალხთან

ერთად. გმადლობთ ყურადღებისათვის.

რ. ბერიძე. ბატონებო, ერთი წუთით მეც ვისარგებლებ დეპუტატის უფლებით, თუ შეიძლება, მართალია, წუნელ სადმის დადლილები ვიყავით, მაგრამ ძალიან გთხოვთ, დავძაბოთ ყურადღება და მოვიგონოთ, ჩვენ გუშინ კენჭი ვუყარეთ მთლიანად ამ ბლოკს, ამ სტრუქტურით, რომელიც არის და დავვრჩადიად მხოლოდ საკითხი იმის შესახებ, რკინიგზის სამინისტრო იყოს თუ კომიტეტი. ძალიან გთხოვთ, მოიგონოთ, რაზე მსჯელობთ ახლა. არ იყო ეგრე?

ი. შენგულაია. მე მინდა განმარტება გავაკეთო, იმიტომ, რომ მე არ მიხსენებია სარკინიგზო კორპორაცია. ძალიან გთხოვთ, სწორად გაიგოთ. მე ვთქვი კომპანია და კომპანიასა და კორპორაციას შორის ძალიან დიდი განსხვავებაა. ეს ერთი. ჯერ ეს ერთი, კომპანიის ჩამოყალიბება არავითარ პრობლემებთან არ არის დაკავშირებული. არ არის იმიტომ, რომ ეს არის სახელმწიფო კომპანია. მე ამას ვამბობდი და... არც დაუინებით მომიტხოვია, რომ დღესვე მივიღოთ გადაწყვეტილება-მეთქი, მაგრამ თუ ამ გზით ვივლით, ჩვენ ძალიან ბევრ პრობლემას მოვხსნით, თუნდაც საქმთავარენერგოსთან დაკავშირებით, იმიტომ, რომ შეიძლება ჩამოყალიბდეს სახელმწიფო ელექტროკომპანია, რომელსაც ავტონომია შენარჩუნებული ექნება სამინისტროსი, თუ ის იქ შევა, გმადლობთ.

ე. შევარდნაძე. მე-3.

ზ. მურვანიძე. ბატონებო, აქ ჩემამდე მხოლოდ სპეციალისტი გამოვიდა. მე მინდა მომხმარებლის თვალსაზრისით მოვიწოდოთ, რომ მომისმინოთ. მოდის ტვირთი საიდანდაც. ჯერ შაერთ, მერე რკინიგზით, მერე მატარებლით და გზაში დაიკარგა. რომელ სამინისტროში ვეძებთ?

ხმები დარბაზიდან.

ზ. მურვანიძე. მე ძალიან გთხოვთ, დავუკვირდეთ-რეპლიკებს.

რომელ მილიციაში? ძალიან გთხოვთ, დავუკვირდეთ, რომ მათ უნდა ჰყავდეთ ერთი პასუხისმგებელი პირი, ერთი სამინისტრო, რომელშიც შევა: ყველაზე უკეთესი ვარიანტია, ალბათ ის, რაც ბატონმა ირაკლიმ ბრძანა, მაგრამ თუ ეს შესაძლებელი არ არის, არ არის კიდევ ცალკე სამინისტროები საჭირო და ეს იყოს ბლოკთან შესული, სამინისტროსთან.

ე. შევარდნაძე. ვინ არის მომხრე, რომ შეწყდეს კამათი?

შეკითხვები დარბაზიდან. (გარკვევით არ ისმის)

ე. შევარდნაძე. დღეს პარლამენტმა ხმა მისცა იმას, თუ დარჩება ტრანსპორტის სამინისტრო, რომლის შემადგენლობაში შევა საშაერო ტრანსპორტის დეპარტამენტი, საზღვაო ტრანსპორტის დეპარტამენტი, რკინიგზის ტრანსპორტის დეპარტამენტი. აი, ამას მიეცით თქვენ ხმა. მე მოგახსენებთ, რომ მე პირადად წინააღმდეგი ვარ და არ მიმიცია ხმა ამისათვის. რასთან პარლა-

მენტმა ეს სისტემა მოიწონა, მე არ ვაპირებ, კენჭისყრაზე შეორიყრა ვაყენო. მაგრამ ეს ყველაზე უნდა იცოდეს, რომ ჩვენი მოქმედება ამ შემთხვევაში...

სმეზი დარბაზიდან: დიდი შეცდომაა.

გ. შევარდნაძე. ეს, ვიმეორებ... ვემოხრილები პარლამენტის უმრავლესობის გადაწყვეტილებას, მაგრამ ძალიან შეტკინა გული იმის გამო, რომ....

სმაური დარბაზში.
გ. შევარდნაძე. მოითმინეთ, მოითმინეთ!

.... რომ ჩვენ იმ ხალხს, ვინაც უშუალოდ უბღება ცხოვრება, მუშაობა ამ პირობებში, ცოტა მეტი ანგარიში უნდა გავუწიოთ. ამ შემთხვევაში ეს გადაწყვეტილება უკვე მიღებულია, მაგრამ სხვა შემთხვევაში სპეციალისტებს, პრაფიციონალებს, ვინც უშუალოდ პასუხისმგებელი, ცოტა მეტი ანგარიში უნდა გავუწიოთ, აი, ეს უნდა შენიშვნა მინდა გავაკეთო. გ.ი. ვინაჩრუნება (დადგენილები) იმ ფორმით, რა ფორმითაც ახლა არსებობს. თუმცა, მე და ბატონი თენგიზ სიგუა ვიყავით რკინიგზელებთან, ეს იყო ხუთი თვის წინ და იქ გადაწყვეტილება, მაშინ პარლამენტი არ იყო, გამოვაცხადეთ, დავრწმუნდით იმაში, რომ რკინიგზის დეპარტამენტი უნდა ყოფილიყო ცალკე. ჩვენ შევხვედით საპარლამენტო ფორმის მუშაკებს და პრაქტიკა გამოხატული იყო მთავრობაში იმის შესახებ, რომ ეს იქნება ავტონომიური, დამოუკიდებელი სამსახური, მაგრამ პარლამენტი ფორმალურად კი არ არის უმაღლესი ორგანო და ამის გამო ეს გადაწყვეტილება მიღებულია დღეს.

სმაური დარბაზში.

გ. შევარდნაძე. კავშირგაბმულობის სამინისტრო!

პ. კოფეშვილი. კავშირგაბმულობის სამინისტროსთან დაკავშირებით მინდა ვითხროთ. კავშირგაბმულობისა და ინფორმაციის სამინისტრო...

სიგუას სმა შორიდან. ბატონო გუგუაძე, სანამ ამის განხილვაზე გადავიდეთ, ასეთი წინადადება მაქვს: გუშინ რთვარც იყო აქ წამოყენებული, სამი თუ ოთხი თვის მერე, საგანგებოდა სენიაზე... აი დღესვე ჩაიწეროს, რომ განხილულ იქნას წინადადება ბატონ ირაკლი შენგულაიასი და მომზადდეს, ვთქვათ (???) სიტყვა გაურკვეველია) სახით ეს სამი დეპარტამენტი.

გ. შევარდნაძე. ეს შეიძლება, მაგრამ მე უნდა ვითხროთ, რომ თუ ყველა კონცერნზე პარლამენტი მიიღებს დადგენილებას, არაფერი ამისგან არ გამოვა. ეს უნდა გადაწყვიტოს მინისტრთა კაბინეტი. რომელი კომპანიის იქნება, რომელი კონცერნი, ბილსდაბილს, რომელი რომელ სტრუქტურაში შევა, ესეც პარლამენტის საკითხი უნდა იყოს, მაგრამ რასაც მივიღეთ გადაწყვეტილება, კანონი კანონია!

სმეზი დარბაზიდან. ბატონო გუგუაძე, მოგვეცი სიტყვა!

გ. შევარდნაძე. მხოლოდ ერთხელ გავაკეთე გამოხატვისი იმის გამო, რომ ტექნიკა არ მუშაობდა. მართლაც არ მუშაობდა და სანამ

მე თავმჯდომარე ვარ, მეორე გამონაკლისს არ დავუშვებ. ჩვენ კენჭი ვუყარ-
რეთ, ხმა მივუცით და პასუხიც ვაგოთ. მოორჩა, გათავდა!

ხმები დარბაზიდან, ხმაური.

ე.შევარდნაძე. კავშირგაბმულობის სამინისტროსთან დაკავშირებით არის
ასეთი მოსაზრება, ბატონ პაატა კოლუაშვილს მიხრინია, რომ იყოს ეს კავშირ-
გაბმულობისა და ინფორმაციის სამინისტრო. ინფორმაცია ცოტა სხვა ფუნქციის
არის და ახლა რომ ჩვენ ეს მისია დავაკისროთ ამ სამინისტროს, მე მგონი,
არც კავშირგაბმულობა იქნება და არც ინფორმაცია, ისე, როგორც დღეს, არ
გვბქვს არც ერთი და არც მეორე.

ხმა დარბაზიდან, ბატონო ელუარდ, პროცედურასთან დაკავშირებით უფლება
მაქვს მოვითხოვო სიტყვა?

შევარდნაძე. მე-6! რა არის?

გ.მურაიძე. ე.ი. ჩვენ ვუყარეთ კენჭი, დარჩეს თუ არა. ვერ გავიდა წი-
ნადადება, მაგრამ გაერთიანების შესახებ კენჭი არ გვიყრია, ამიტომ ეს
საკითხი უნდა დაისვას და თუ დავეთანხმეთ, მაშინ ერთიანდება. აბა, ისე
როგორ შეიძლება?!

ხმაური დარბაზში, ხმები - სწორია!

ე.შევარდნაძე. მე-5.

გ.ლორთქიფანიძე. უკაცრავად, ბატონო დეპუტატებო, აქ იყო ნათქვამი
ასეთი სიტყვა „მონსტრი“, აი, ერთი კაცი - რომ უფას სათავეში ოთხი ამისთან-
ა მიუზრუნების საქმიანობას... ეს არის ტიპიური გადმონაშთი ძველი ცხოვრე-
ბიდან, რომდესაც არის ვიღაცა პარტიული მუშაკი, რომელსაც ყველაფერი შეუძ-
ლია და ყველაფერი იცის, ამიტომ, - რა თქმა უნდა, ჩამოყალიბდეს ან...
როგორ შეიძლება რკინიგზის და ავტოტრანსპორტის და კიდევ სხვისი ერთად ყოფ-
ნა?! ვინ არის ის კაცი, ვინ იუღება იქა, რომელმაც იცის ოთხივე ასეთი სფე-
რის იმდენად, რომ უხელმძღვანელოს?! ის, რომ მოადგილეები ეყოლება, არ შეე-
ლის საქმეს, ამიტომ, მე მგონია, რომ ბატონ ირაკლის წინადადება ყველაზე
უფრო სწორია, რომ თუ სამინისტროს არ დავარქმევთ, დამოუკიდებელი სახელმ-
წიფო კომპანიები ჩამოვაყალიბოთ, მაგრამ საქმე აკეთოს იმ კაცმა, ვინც
იცის ეს საქმე და არ დავსვათ ვიღაცა მართლა მონსტრი, რომელმაც არცერთი
ეს საკითხი არ იცის, ეს ერთი ამბავი და მეორე მე მაინც გთხოვთ, რომ დავ-
ფიქრდეთ ერთ საკითხზე....

რეზლიკა დარბაზიდან.

გ.ლორთქიფანიძე. დღეს ვგრე არ არის, ბატონო თენგიზ, მაგრამ, სვალ მატა-
რებელი გავა, ჩვენ ვფიქრობთ ასე, თუ ვგრე არ იქნა, დავიფუშებით. მატარე-
ბელი იქნება, რომელიც წავა, თბილისი-პარიზი, თბილისი-ბერლინი, წავა, წავა,
უსათუოდ, მოვა და ვგ დრო ადრე თუ გვიან. ის, რომ რკინიგზა არის უზარმაზარ-
ი აპარატი და ასე ვფიქვით, უზარმაზარი რაოდენობა დამიანებისა, რომელსაც
უნდა ხელმძღვანელობა, ამას გავუწიოთ ანგარიში და რაც გინდათ ის დავარქვით,
ამას არა აქვს მნიშვნელობა, მაგრამ ეს რომ დამოუკიდებელი ორგანიზმი უნდა
იყოს, მე ამასი ეჭვი არ მეპარება.

სიგუა დარბაზიდან. არავინ წინააღმდეგი არაა, მე ვარ სამინისტროს
წინააღმდეგი.

გ.ლორთქიფანიძე. არ ვიცი, ეს თქვენ იცით.

ჯ. იოსელიანი. საქმე ის არის, ბატონებო, რომ ზ... ბოდიშს ვითხოვ, რომ ვერ გავცხადებ თავის დროზე ყველაფერ ამას, მაგრამ ახლა კიდევ მინდა რაღაც ისეთი ვთქვა... იქნებ დაგვიანებულია, მაგრამ აი ამ საკითხმა ძალიან დამაფიქრა ამ რკინიგზისა და ტრანსპორტის სამინისტროს ირგვლივ, მართალია ბატონი ვიგა, როგორ შეიძლება გაერთიანება. წარმოუდგენელია, ვიღაცამ სწორე თქვა, მარტო სიტყვა, ტრანსპორტი... მაშინ ველოსიპედიც ტრანსპორტია და ტრანსპორტზე ხომ არ არის, კაცო, საქმე, მამაჩემი იყო რკინიგზელი და მე ვიცი, როგორი ტრადიციული ორგანიზაცია იყო ესა, რაღაც ტრადიციები ქონდათ. პეწი იყო ამაში და დღესაც აქვს ზოგიერთ რკინიგზელს შემორჩენილი ესა და იმას რომ აურ-დაურეც, არ გამოვა. ეს მარტო ტრადიციების თვალსაზრისით. ახლა გადაწყვეტილება მიღებულია. ამაზე ლაპარაკი, ალბათ, წყლის ნაყვანა, მაგრამ ამან მე ერთ დასკვნამდე მიმიყვანა, რომ იქნებ, შეიძლება თვითონ ამ სტრუქტურას რაღაც დროებითი დავარქვათ. იმიტომ, რომ ისე გამოდის, ჩვენ რეფორმებს არ ვაპირებთ. ოცი სამინისტროა, ცხრამეტი სამინისტროა ყველაზე... დანარჩენებიც ბიუროკრატიული დაწესებულებებია. ე.ი. გამოდის, ჩვენ არ ვაპირებთ რეფორმას, ამიტომ ის მაინც დავარქვათ, რომ დროებითია ესა. როდესაც მოხდება პრივატიზაცია, შეიძლება, გაკოტრდეს ყველა სამინისტრო სულ ერთ დღეში!..

ე. შევარდნაძე. გუშინ იყო, ბატონო ჯაბა, შევთანხმდით, რომ ოთხ თვეში უნდა წარმოადგინონ წინადადება.

ჯ. იოსელიანი. კი, ბატონო, მაშინ დავარქვათ ამას დროებით, შეიძლება ცხოვრებამ დაგვაცენოს ისე, რომ სულ გაბითურდეს ყველა სამინისტრო ერთბაშად.

ე. შევარდნაძე. მე-2.

კ. გაბაშვილი. მე უფრო საპროტედურო ტიპის რამ მინდა ვთქვა: ჩემის აზრით, საკითხის ისე წაყვანა, როგორც ახლა მოხდა ტრანსპორტთან დაკავშირებით, გამოიწვია ერთმა რამემ, რაც შეიძლება განმეორდეს სხვა უწყებებთან დაკავშირებით. მე მინდა, ჩემი თავიც და ჩემი კოლეგებიც, სუყველანი გავაფრთხილო, რომ ჩემის აზრით, რომელიმე ცალკე მყოფი დეპარტამენტის ან კომიტეტის მაინცდამაინც სამინისტრომდე აყვანა იწვევს ძალიან სერიოზულ უკურეაქციას. ეს საკითხი, რომელიც ახლა ასე გადაწყდა, იყო მხოლოდ იმის გამო, რომ იქ ფაქტურად, შეთანხმებული, დაუშვებია, დროებით... ცალ-ცალკე მათი ყოფნა, განსაკუთრებით ერთ-ერთის სამინისტროს სტატუსით წარმოდგენამ, მოთხოვნამ შექმნა. ამიტომ დავფიქრდეთ, მოთხოვნა იმაზე მეტის, რაც ამ წუთში საჭირო და რეალურია, უკურეაქციას იწვევს კენჭისყრის დროს. მე ამის თქმა მინდოდა.

სამაური დარბაზში.

ე. შევარდნაძე, ნუ გავაგრძელებთ კამათს!
ხმაური.

მუჩაიძე, მე უფლება მაქვს, აზრი გამოვთქვა. მე მიკვირს, ვთქვათ, მსოფლმხედველობრივი საკითხი ამ პრობლემატიკის და მათემატიკის შემარჯვებულ ორიენტაციების პარტიების პოზიცია. თქვენ ყველამ იცით, რომ რკინიგზა-ზეც სახელმწიფო საკუთრებაა დღესდღეობით, არა? საპატრონო ტრანსპორტშიც, საზღვაო ტრანსპორტშიც, თქვე დალოცვილებო, თუ შემანჯვრეულ პარტიები ხართ, მონოპოლიზმისკენ რატომ მიდისართ?! ჭირიქით, დემონოპოლიზაცია უნდა მოვახდინოთ!

ხმა დარბაზიდან, თქვენ წარმოდგენა არა გაქვთ!...

მუჩაიძე, ბატონო ირაკლი, თქვენ არ გეხებათ. უნდა მოხდეს ამ ეტაპზე დემონოპოლიზაცია და ამის შემდეგ... კომპანიებზე მეტი უნდა გადავიდეთ...

რეპლიკები დარბაზიდან (არ ისმის).

მუჩაიძე, თქვენ ყველამ შესანიშნავად იცით, იმ სფეროში რა ნეგატიური მოვლენებია ერთ დიდ ბირთვად შეკრული და ეს ნეგატიური მოვლენა უნდა დაიშალოს.

შევარდნაძე, გმალობთ, მე ვთხოვთ, ნუდარ ვიკამათებთ, იმიტომ, რომ არაფერი უბედურება არ ხდება. შევინარჩუნებთ იმ მდგომარეობას, რა მდგომარეობაც დღეს არის, მე ასე გავიგე უმრავლესობის აზრი, რომ ის მდგომარეობა, რაც დღეს არის, ასე თუ ისე მისაღებია... ორგანიზაციული სტრუქტურა, ორგანიზაციული ფორმა - ამას ვინარჩუნებთ, დღეს არის ტრანსპორტის სამინისტრო, რომელიც ასე თუ ისე, მართავენ ყველა სახეობის ტრანსპორტს: რკინიგზას, საზღვაოს, საავიაციოს და ა.შ. აი, ამ მდგომარეობას ვინარჩუნებთ, თუ ვითმენდით დღემდე, შეიძლება კიდევ მოვითმინოთ კიდევ სამი-ოთხი თვის განმავლობაში, რახან ხმა უკვე მივუცით ამას.

მე-4 და დავამთავროთ!

5. ასათიანი, მე ვფიქრობ, ამას პრინციპული მნიშვნელობა აქვს. აქ ბატონი გურამის გამოსვლასთან დაკავშირებით - შემარჯვებულ-შემარცხენე. მისი გამოსვლა იყო ტიპიური შემარცხენე პარტიების დაშახასიათებელი, ამ მიმდინარეობის საღხის. აბსოლუტურად შერეულია ცნებები ერთმანეთში ჩვენ შინ შევთანხმდით, ვიდრე იხეთ სტრუქტურას, რომელიც არარეფორმისტულია თავისთავად, ამ თვალსაზრისით... რას შევქმნით, სხვაშია საქმე, თუ ჩვენ გავარჩენთ უწყებებს ჩამოყალიბებული სახით, გაცილებით უფრო გაძნელებდა, ვთქვათ, იმ იდეის განხორციელება, რაც ბატონმა ირაკლი შენგელაიამ ბრძანა. ვთქვათ, კომპლენიებად გარდაქმნა ამის, თუ ესენი ჩამოყალიბდებიან ცალკე უწყებებად, მოიკიდებენ ფეხს, თავისი დიდი აპარატები ექნებათ შესაბამისად, ვერ შევქმნით, თუ ჩვენ ეს გვინდა, რომ ესენი როდესმე

სახელმწიფო კომპანიაში იქნენ, უაზრობა, რომ ახლა ტრანსპორტის სამინისტროში იყვნენ, რომ ისინი აღარ ჩამოყალიბდნენ საბჭოთაოდ, როგორც ცალკე უწყებები, თუ გვინდა. თუ არ გვინდა, მაშინ ეს იქნება სადავო და საკომათო, ჩვენ რა გზას დავადგენით. მაგრამ ეს, მე იმედი მაქვს, სამთხვეობა, როცა წარმოადგენს მინისტრთა კაბინეტი და მთავრობის თავმჯდომარე გვერდების ჩვენ ამას, ალბათ, მაშინ იქნება კომათის საგანი, ან დღესვე უნდა ვიკომათოთ და ეს მაშინ უფრო სერიოზული საკითხი ხდება, ვიდრე სტრუქტურა არის ამისთვის ლაპარაკი, ეს მინდათა შექმნა და დავამთავროთ, კენჭი ნაყარია, დავამთავროთ. ბოლოსდაბოლოს რა გვიშლის ხელს, თუ ხვალინდელ ვერ იმუშავებ, ვამოვბ პრემიერ-მინისტრი ან სახელმწიფოს მეთაური და იყვინს, რომ ვერ მუშაობს, ბატონებო, აქვენი მიღებული კანონი და ვნახოთ, კიდევ ერთხელ ვიმსჯელებთ ამისზე და დავამთავროთ, კი, ბატონო. მაგრამ წამდარწმუნებ ცვლად რომ ვერ ვიხვეწივით, დაშლად ამისი... არ არის სასურველი, ხალხი არანორმალურ მდგომარეობაშია, მე რამდენადაც ვიცი, სამინისტროებში, ზოგი სამინისტრო ერთიანდება - იშლება, ერთიანდება - იშლება, ამიტომ ამიტომის გაკვრას ვედათაუდის ხალხი, მცირდება, იზრდება შტატები... რა ვიცი... გადავწყვიტეთ. გადავწყვიტეთ. ყოველ შემთხვევაში, დღევანდელი მდგომარეობა მაინც შენარჩუნებულია და აქ რადაცა რადიკალური ცვლილებები არ არის.

ვ.გოგუაძე.

ბატონო გუგუაძე, ერთი რამ მინდა შეგახსენოთ; აქვენი გახსნის სახელმწიფო საბჭოში არაერთგზის მოგვმარტებს, კოლექტიურად მოვიდნენ რკინიგზის წარმომადგენლობა და ითხოვენ, რომ დავვანებოთ თავი, სხვებს არ ცალკად ჩვენთვის და აქვენი, ბატონი თენგიზი, ყველანი დაბრძოთ და სახსება სული ამოიქვია. არც ტრანსპორტის მინისტრი იყო წინააღმდეგი, არც რადაც ამბობდები არ ამუხებდა და... ახლა თუ ამას არ მივეცით თავიანთი ავტონომიური საქმის სამუშაოება, ამას შეიძლება ცუდი რამ მოჰყვებ. აქ ლაპარაკი ძირითადად იმაზე, რკინიგზის სამინისტრო იყოს, თუ დეპარტამენტი. დანარჩენზე, მე ვგონი, აქ ვერაფერზე შეიძლება შეთანხმება.

(სმეორე დარბაზში).

ვ.გოგუაძე.

მე ვთქვი, რომ მინდა გავახსენოთ-შეიქვი, რომ ეს ხალხი, ეს დამოუკიდებელი ერთეულები გლობალიზაციის დამოუკიდებლობას, რომ თავიანთ საქმეს ავიტონ მიხედონ.

(სმეორე დარბაზიდან).

გ.შევაბდნაძე.

მე ვთხოვ. კენჭი მე ერთხელ უკვე ვუყარე, მეორედ არ ვიცი, რას უნდა ვუყაროთ.

სმა დარბაზიდან.

როგორც არის წარმოდგენილი, ამას ვუყაროთ კენჭი, არ შეიძლება?

გ.შევაბდნაძე.

არ შეიძლება, საკითხი ასედააჩივრად იყო: ვინ არის

მომხრე იმისა, რომ საავტომობილო ტრანსპორტის სამინისტრო და ეს ბლოკი შემდეგში, საპაერო, საზღვაო და სხვა მიიღოთ ისე, როგორც არის შემოთავაზებული. არ გავიდა ეს წინადადება... მე-5.

6. არველაძე. ბატონო ელვარდ, ჩვენ ვუყარეთ კენჭი, ამ სახით გავიღეს თუ-არა. ხმა მისცა 64-მა, წინააღმდეგი იყო 60, მაგრამ ეს ხმა არ ნიშნავს იმას, რომ ჩვენ ხმა მივეცით ერთიანი სამინისტროს შექმნას? მაშინ რატომ ვდებულაბთ გადაწყვეტილებას, რომ შევქმნათ სამინისტრო? საერთოდ ამაზე საკითხი არ დავსებულა.

3. ჯორჯაძე. სწორია.

6. არველაძე. ჩვენ ვთქვით, მივიღოთ თუ არა ამ სახით, არ მივიღეთ, მაგრამ ეს არ ნიშნავს იმას, რომ სამინისტრო შეიქმნას, ერთიანი სამინისტრო.

7. შევარდნაძე. ლაპარაკი არის, კიდევ ვიმეორებ, იმ კომპლექსზე, რომელიც ახლ თუ ისე, გუშინ შეთანხმებული ვიყავით, მაგრამ გუშინ ჩვენ კენჭი არ გვიყრია, ყველასთვის არ მოგვიხსენია, ლაპარაკი არის საავტომობილო ტრანსპორტის სამინისტროზე, ლაპარაკი არის საპაერო ტრანსპორტის დეპარტამენტზე, საზღვაო ტრანსპორტის დეპარტამენტზე, რკინიგზის ტრანსპორტის დეპარტამენტზე. მე დავაყენე საკითხი ასეთნაირად: ვინ არის მომხრე, რომ ეს კომპლექსი სწორედ ასე იყოს წარმოდგენილი, არ გავიდა ეს წინადადება. რა გავაკეთოთ ახლა? დავიწყეთ მანობულატორები?

ხმაური დარბაზში.

3. კოდუაშვილი. მე ვინდა, გავახსენო ბატონ დეპუტატებს იმ საკითხის შესახებ, თუ რამდენჯერ და როგორი შესჯერება იყო ამ საკითხზე, როგორც სახელმწიფო საბჭოს პრეზიდენტზე, ისე მთავრობის კაბინეტში, მინისტრთა კაბინეტში. მე ვინდა ვთხროთ, რომ მინისტრთა კაბინეტში ნამდვილად იყო მომზადებული წინადადება და არაერთხელ ითქვა ეს სახელმწიფო საბჭოს პრეზიდენტზე; მის შემდეგ, რაც ბატონი ელვარდი და ბატონი თენგიზი ბაქანდუბოძენ რკინიგზის სამმართველოში, რკინიგზის დეპარტამენტის შექმნის თაობაზე. ამიტომ მე შემოვდივარ წინადადებით, რადგან ის ნაწილი დარჩა ერთიანი სამინისტროში, კენჭი ეყაროს მხოლოდ და მხოლოდ რკინიგზის დეპარტამენტის შექმნის საკითხს ამ სამინისტროს გარეშე! ეს ერთიანი სამინისტრო ამ კომპლექსში, ხალხ რკინიგზის, დეპარტამენტს ცალკე ეყაროს კენჭი!

9. შევარდნაძე. რკინიგზა ხმელეთზე მარტო არის და ზღვას და პაერს რას ვერჩით.

ბ. კოფუაშვილი. თქვენ რასთან ამბობთ, რომ არ დააყენებთ ხელახლა კენ-
ჭისყრას? მე აქედან გამომდინარე გეუბნებით, დადაყენოთ მხოლოდდა-
მხოლოდ რკინიგზის დეპარტამენტის საკითხი ცალკე.

ბ. ქადაგიშვილი. პრეზიდენტი იმას იტყობს, რომ თუ ერთიანი სამინისტროს
კენ მივდივართ, წავიდეთ ასეთი გზით: იყოს არა სამი დეპარტამენტი -
რკინიგზის, საჰაერო და საზღვაო, და შემდეგ მეოთხე, საავტომობილო ტრანს-
პორტის დეპარტამენტი. ეს იმას ნიშნავს, რომ ეს ოთხი სამეურნეო ორ-
განო არის ფუნქციონალურად დამოუკიდებელი თავის სამეურნეო საქმიანო-
ბაში. უშუალოდ ტრანსპორტის სამინისტრო განაგებდეს და აკრებდეს იმ
საქმეს, რასაც შეეძლება შეთანხმება ამითი მუშაობისას და რასაც შეეძლება
პერსპექტივების განსაზღვრა, სტრატეგიის და პოლიტიკის განსაზღვრა
ტრანსპორტის განვითარებაში. ოთხი სამეურნეო ფუნქციონალურად დამოუკი-
დებელი დეპარტამენტი იყოს და ერთი სამინისტრო, რომელიც სწორედ სტრატე-
გიას და პოლიტიკას განსაზღვრავს და არა სამეურნეო მიმართულებებს.

გ. შიგარდნაძე. სხვათაშორის, ვიპტირებ ყურადღებას, ეს ახალი ელემენ-
ტი და ძალიან საინტერესო, იმიტომ, რომ თუ ამ სამინისტროსგან არაფერ-
იც გამოვიღოთ, იმიტომ, რომ ეს ფაქტურად დარჩა საავტომობილო ტრანსპორტის
სამინისტროდ და არა საჰაერო, საზღვაო და ა.შ. აი, ეს, რასაც
ბატონი ირაკლი ამბობს, შეიძლება ეს კომპრომისი, უმრავლესობას და
უმცირესობას შორის. მაშინ ადვანიშნოთ, შეიქმნას საავტომობილო ტრანს-
პორტის დეპარტამენტი და იყოს ტრანსპორტის სამინისტრო ასეთი. მაშინ
სხვა ამოცანებიც გასაგები იქნება.

ხმაური დაჩაბში.

ა. მარშანი. მე თხოვნი მაქვს, პატრივტეზულ პარტამენტარებო, ცოტა
ფუნაურად მოვერვივებთ ჩემი განცხადება, მაგრამ მე არც დეპარტამენტი
ვიღებ მონაწილეობას და არც კენჭისყრაში. იმიტომ, რომ ცოტა ფუნაურად
მიმარნიო ამ საკითხებზე მსჯელობა. ძალზედ დიდ პოლიტის ვინდი, დიდი-
ტანტორი მსჯელობა ვამოდის აქ, ამ საკითხების ირგვლივ. მე თხოვნი
მაქვს ასეთი თქვენს მიმართ, რომ.... (ჩანაწერში ფრაზა წყდება)....
პროფესიონალებს ვთხოვთ, რომ დაადგინენ რეფორმების გზას. იმიტომ, რომ
ეს საინტერესო მთლიანად, სატრანსპორტო, პარალელიზებულია. ვთხოვთ კიდევ ერ-
თხელ, პროფესიონალებს მოვუხმინოთ, იმათ აზრს მოვუხმინოთ.

შეკითხვა დაჩაბშიდან: ვის თვლით პროფესიონალებად?

ა. მარშანი. ვის ვთვლი და ვინც მუშაობს ამ დარგებში და გამოცდი-
ლება აქვს, ვთხოვთ მათ, რომ რეფორმების გზას დაადგინენ.

ვ. ლორთქიფანიძე. ბატონო ელუარდ, ახლა რომ ახალი იდეა დაიზადა, მის შესარდასაჭერად შე ვინდა, ცოტა ზეჯით აიხედოთ, საბიბისა და ენერჯეტიკის სამინისტროსაც ასევე აქვს დეპარტამენტები ამ სქემამდე გვერდიდან, ისევე სქემა რომ განვიხილოთ.

გ. საფთასი. ბატონო თავმჯდომარე, შე იგივე წინადადება მინდობა შემოთავაზებინა, რაც შემოთავაზებათ ბატონმა ირაკლი ქადაგიშვილმა, მაგრამ მაქვს კიდევ ერთი წინადადება, რომელიც ამ საკითხსა და შეესება. ბატონმა თენგიზ სიგუამ ჩვენ მოგვახსენა, თუ რა დიდ თანხებთან არის დაკავშირებული ჩვენი ტრანსლოცია, შე ვაყენებ საკითხს, რომ გამოანგარიშებული იქნეს, საკითხი რომ დამთავრდება, შემდეგ რომ თავიდან იწყება განხილვა, აი ის დრო, სულ ყველაფერი ყველა დეტალებზე განვიხილოთ, გამრავლდეს თბზე და დიდი ფულადი ჯარიმები დავუწესოთ ამ ხალხს, სხვა გამოსავალი არ არის, შე მგონი, სამეურ დავუბრუნდით ერთი და იგივე საკითხს, გადავანდევინოთ ის ფული, რასაც საბელმწიფო ზარალობს.

ე. შევარდნაძე. სხვათაშორის, ეს ძალიან სერიოზული საკითხია, იმიტომ, რომ ანგარიში უნდა არ წარმოუდგენიათ, შე ვიცო, რა ანგარიშია ეს, რა წარმოგვიდგენენ, მერე ვილაპარაკოთ ჩვენი მუშაობის წესზე, რას იტყვის უმრავლესობა, რომელიც მხარი დაუჭირა წყაღველ მოსაზრებას, რომ საფუძვლად ავიღოთ ბატონ ირაკლი ქადაგიშვილის მიერ შემოთავაზებული წინადადება? იყოს დეპარტამენტები და იყოს სამინისტრო, მაგრამ არა საბავშვო-მობილო, საერთოდ ტრანსპორტის, შეიძლება ამასზე?..

ი. შენგულაია. ფაქტიურად, ის, რაც შე შემოთავაზებთ, იგივე არის ეს, მხოლოდ, იქ კომპანიებზე იყო საუბარი, აქ დეპარტამენტზე, განსხვავებები არის, მაგრამ თუ ჩვენ გარდაქმნას მივიღებთ, აი იმ ვარიანტს, რომ შემდეგში ეს დამოუკიდებელ სამეურნეო ერთეულებად ჩამოყალიბდება, მაშინ ეს ვარიანტი კომპრომისულად შეიძლება ჩაითვალოს.

ე. იოსელიანი. შე ვფიქრობ, რომ ეს შეიძლება იმ შემთხვევაში, თუ ამ სამინისტროს ექნება ახალი ფუნქცია. ე.ი. ფუნქციონარული ცვლილებები თუ იქნება შიგ. მაკოორდინირებელი, თორემ თუ ახალი ბიუროკრატიული აპარატი შეიქმნის... ეს სად მივდივართ, კაცო, რეფორმებისაკენ კი არა, ისევ უკან ვბრუნდებით?!

რეპლიკები დარბაზიდან.

ჟ. იოსელიანი. შენ, ძეო, განმკარგულებელი და მინისტრი კი არ უნდა იყო, უნდა იყო მომგვარებელი და რაც მომავალში უნდა იყოს სამინისტროები, ის ფუნქციები უნდა დაეკისროს, მაშინ, შე მგონი, გამართლებული იქნება.

ე. შევარდნაძე. დავამთავროთ! შეიძლება საფუძვლად ავიღოთ ეს წინადადება? ... ვინ არის მომხრე, რომ შეიქმნას ტრანსპორტის სამინისტრო, რომლის

შემაღვენილობაში შევა საავტომობილო ტრანსპორტის დეპარტამენტის
ნიგზო დეპარტამენტი, ავიაცია და საზღვაო, ვახოვთ, დამიდასტურით.

კენჭისყრა: მომსრე - 143, წინააღმდეგი - 12, თავი შეიკავა - 3.
სულ - 158.

გოგობაძე. როგორც იქნა, მივაღწიეთ.

შევაძრუნაძე. ვერც ერთი თავსატეხი იქნება, არ ვინდა, ასეთი მიწისტ-
ნი მოქმენო. კავშირგაბმულობის სამინისტრო დავტოვოთ, როგორც არის, ისე?

სამეზი დარბაზიდან. დავტოვოთ.

გ. შევაძრუნაძე. გეოლოგია? გეოდეზია?

ტექნიკური ზედამხედველობა?

სამ დარბაზიდან. ბატონო ელუარდ, აქ იყო ინსპექციის...

შევაძრუნაძე. იყოს ინსპექცია, მხოლოდ სამთავრობო სტრუქტურაში უნდა
იყოს, ეს ძალიან სერიოზული ფუნქციებია... ვიცე-პრეზიდენტი, თავდაცვის
სამინისტრო, განათლების სამინისტრო, კულტურის სამინისტრო, ჯანმრთელო-
ბის დაცვის სამინისტრო, სოციალური უზრუნველყოფის, შრომისა და დასაქ-
მების სამინისტრო.

ი. ქადაგიშვილი. უკაცრავად, რომ ასე გავჩხვებით. ჩვენ მაინც გავიძა-
რეთ ის პირველი ბლოკი, მაგრამ გვინდა, დავაყენოთ კიდევ ერთხელ კენ-
ჭისყრაზე. პირველი ბლოკის შესუსტება შეიძლება, თუ ტურიზმს ჩვენ მა-
გალითად, გადავიტანთ მაგ ბლოკში. მაგრამ მე მაინც ვგონია, შრომა,
დასაქმება, სოციალური უზრუნველყოფა, რომელსაც უშუალოდ არის დაკავში-
რებული იმ სიძნელეებთან, რაც რეფორმის შედეგად წარმოიშვება, მაინც აქ
რავსვამთ. ტურიზმი, ფუნქციონირებადაც ესეც რეფორმის საქმეა, მაგრამ გა-
ნათლებაც, უანდაცვაც, ყველაფერი რეფორმის საქმეა. ამიტომ შეიძლება ამ
ბლოკიდან ტურიზმი გადავიტანოთ იმ ბლოკში, მაგრამ სოციალური უზრუნველყოფა გად-
მოვიტანოთ იქ, სადაც მოსახლეობის დასაქმებია, სოციალური უზრუნველყოფის ეხე-
ბა და უშუალოდ რეფორმასთან, რომელიც არის დაკავშირებული. აი, ეს და-
ვაყენოთ კენჭისყრაზე, ბლოკები გადავანაწილოთ.

გ. შევაძრუნაძე. როგორც გადაწყვეტს პარლამენტი, როგორც ტრანსპორტზე
გადაწყდა, ისე გადაწყდება აქაც. რა თქმა უნდა, გავა ის წინადადება,
რომელსაც უმრავლესობა დაუჭერს მხარს, მაგრამ მე ვერ წარმომიდგენია
კარგად სოციალური უზრუნველყოფა უანმრთელობის სისტემის გარეშე. მე
კარგად ვერ წარმომიდგენია შრომისა და დასაქმების პრობლემების მოწყ-
ვება... განათლების სისტემის გარეშე, მომზადების და გადამზადების
სისტემის გარეშე. იქ სამუშაო ადგილების პრობლემა არის. მართალია, აქ
სხვა პრობლემებია. - მომზადება, გადამზადება, კადრები და სხვ. მე
მეტს ადარ გადაგაჩქარებ არგუმენტირებას. ვაყენებ კენჭისყრაზე. ვინ

არის შემხრე, რომ დარჩეს ისე, როგორც არის? ე.ი. ამ ბლუკში: განმარტობა, კულტურა, ჯანმრთელობა და ა.შ.

კენჭისყრა: შემხრე - 118, წინააღმდეგი - 33, თავი შეიკავა - 7. რეგისტრაცია - 158. მერე მუორე წინადადებას ვუყრით კენჭს, რომელიც ბატონმა ირაკლიმ დააყენა. მივცინოვრებისა და ტექნიკის კომიტეტი, ან სამინისტრო. ვინ არის შემხრე, რომ იყოს კომიტეტი და შემდეგ სამინისტრო.

კენჭისყრა: შემხრე - 133, წინააღმდეგი - 16, თავი შეიკავა - 7. სულ - 156. დარჩა კომიტეტი.

ჯ. იოსელიანი. ბატონებო, ამ სტრუქტურებში არ არის ერთ-ერთი-შეადარე სტრუქტურა. ჩვენ მივიღეთ საბჭოებზე მამველთა კორპუსის რაღაც ინსტიტუტი და დავამტკიცეთ. ჩვენ ვართ სვისმური ქვეყანა, აქ ჩვენ ვავაეროიანთ სამოქალაქო თავდაცვა მამველთა კორპუსთან და ფაქტიურად ის უკვე ფუნქციონირებს სამი წელიწადი, ხან ასე, ხან ისე, ხან კანონით, ხან უკანონოდ. ეს ამ სისტემაში სულ არ არის წარმოდგენილი. თუ არ არის ამის აუცილებლობა, კი, ბატონო, მადრამე მე ვფიქრობ, რომ... გვაქვს ჩვენ ის ცბლკე სამსახურები იმისა? ... წყაღდილობა, მეწყერი, არის მიწისძვრები, სტიქიური უბედურებები. ვარდა ამისა, სამოქალაქო თავდაცვა, რომელსაც ასე თუ ისე, ტრადიციები აქვს, აქვს ბაზები. საბანტრო რატომ არის შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან, რა კავშირშია? ეს ყველაფერი არსებობს და ფუნქციონირებს, ავად თუ კარგად. ამის იგნორირება, მე ვფიქრობ, არ არის სწორი და უნდა ვავითვალისწინოთ, ის რომელიდაცა ბლუკში, - როგორც მამველთა კორპუსი, დავტოვოთ. დავუქვემდებაროთ, ვინდა სამინისტროს, ვინდა ვიცე-პრეზიდენტს, როგორც იქნება. ეს სამსახური უნდა არსებობდეს აუცილებლად. დონაბრეც მანდ შედითდა, ეს დიდი ორგანიზაცია, რომელიც არსებობს ნახევრად ლეგალურად. ხან დახურეს... რას ვუშვებით ამ რამდენიმე ათას კაცს, არ ვიცო.

ე. შევარდნაძე. თუ არ ვცდები, გუშინ წამოაყენეს ასეთი წინადადება, რომ იქნებ შევქმნათ რაღაც საგანგებო დანიშნულების კომიტეტი თუ სტრუქტურა, იქნებ ასე ვავაკუოთ, ბატონო ჯაბა, რომ რაღაც გარკვეული დრო მივცეთ შინისტრთა კაბინეტს და დამუშავოს ეს საკითხი, როგორ შეიძლება, რა სახით შეიძლება ეს შემთავდეს სამთავრობო სტრუქტურებში. ვთქვათ, ათი დღის განმავლობაში დამუშავდეს ეს საკითხი.

სიგუა დარბაზიდან. არსებობს ეს სამოქალაქო თავდაცვა და მამველთა კორპუსი. ჩვენ უამრავი ასეთი ორგანიზაცია გვაქვს, რომელიც სამთავრობო სტრუქტურაში არ ჯდება.

(ხმაური დარბაზში).

ე. შევარდნაძე. მივსვით დავალება მინისტრთა კაბინეტს...

თ. სიგუა. /თავიდან არ ისმის/... კორპორაციები არ უნდა შევიყვანოთ. ეს იგივეა: იცით, ვთქვათ საავტომობილო ვზები. უზარმაზარი საქმეა საქართველოსთვის, ძირადაც ჩავდეთ კორპორაცია, რომელიც ვადის მინისტრთა კაბინეტზე, იქონიერებს არაფერს სავაჭროს მეშვეობით, პირდაპირ... იქონიერებს არაფერს სავაჭროს სტრუქტურა არ ერქმევა.

ე. იოსელიანი. ე. ი. რომელი სტრუქტურა იქნება, სად იქნება, რა იქნება, თავისი დაფინანსება... ბიუჯეტზე ხომ უნდა იყოს, ხომ არ შეიძლება...

ე. შევარდნაძე. შევა სამთავრობო სტრუქტურაში ანდა ისე იარსებებს, როგორც სავაჭრო და სხვები არსებობენ და იქნება სახელმწიფო გარანტი იმ სფეროში, რომელიც აუცილებელია.

ე. იოსელიანი. საგზაოთა და მნიშვნელოვანი დიდი განსხვავებებაა, ძალიან გლობალური საკითხები არის დაკავშირებული ამასთან. მაშინ უნდა დანაწევრდეს და სხვა რომელიღაც სამინისტროებს უნდა დაევალოს ამის გაკეთება, იმის გაკეთება...

ე. შევარდნაძე. დავადალოთ, შემოიტანონ.

ე. იოსელიანი. კი, ბატონო.

ა. მარჯანი. ბატონო ადვოკატი: მე ამ კორპორაციის დებულებას ვაპრობირებ ვარ; მე ვგონი, თქვენც დაამტკიცეთ სახელმწიფო საბჭოზე. შევლა თუ ფინანსს სჭირდება, ლტოლვილებსა და განსახლებას და იმ სამინისტროში, იმ კომიტეტში შევიდეთ ეს კორპორაცია.

ე. შევარდნაძე. მე მომივიდა ეს აზრი, მაგრამ კიდევ ნახვა უნდა, შეიძლება ერთად იყოს.

ა. მარჯანი. ლტოლვილებისა და განსახლებისა შესაბამისი იქნება ეს.

ე. შევარდნაძე. შევისწავლოთ.

მ. გორგაძე. ჩვენ სტრუქტურას ვადაგენთ, ბუნებრივია, ვიხილებით წინ და ალბათ, საქართველო გამოვა საომარი მდგომარეობიდან, იქნება მშვიდობა, სადაც მას ნამდვილად დაჭირდება სამთავრობო თავდაცვის რადაც გარკვეული სტრუქტურა და ეს უნდა იყოს აუცილებლად სამთავრობო სტრუქტურა. წინააღმდეგ შემთხვევაში პრაქტიკულად ის ვერაფერს ვერ გააკეთებს ვინაიდან სამინისტროსთან... შეიძლება ეს ვადაწყდეს, მაგრამ ეს არის საკმაოდ გლობალური პრობლემა თავისი რეზერვებით, შენობებით, იმ სტრუქტურით და იმ კანონმდებლობით და სხვა რადაცელების შემთხვევებით, რომელიც მიუთითებს საქართველოს გეოპოლიტიკურ მდგომარეობას თუ გავითვალისწინებთ.

ყოველ წუთს შეიძლება მოხდეს რამე და აუცილებელია, დღესვე იქნეს დაწყებული მოსამზადებელი სამუშაოები ამ პერიოდისათვის.

ე. შევარდნაძე. გეგანხმებით. თუ გნებავთ, ახლავე შევითანოთ თავდაცვის ბლოკში?

მ. გიორგაძე. არა, ეს პრინციპულად განსხვავებული პოზიციებია. ეს დღეს ემთხვევა მათი ინტერესები ერთმანეთს, თორემ ხვალ-ზეგ - იქნება სულ სხვადასხვა...

ე. შევარდნაძე. დაფუძნებით: შევითანოთ თავდაცვის ბლოკში. შევთანხმდით? კიდევ რა არის?

გ. იორაშაშვილი. ბატონო თავმჯდომარე: მე მიწოდდა, მეოთხე ბლოკზე შევთქვა: აქ გამოიჩინებოდა ტელედეპარტამენტი, გუშინ იყო, დღეს აღარ არის.

ხმაური დაჩხაჩხინი.

ე. შევარდნაძე. ფინიკური კულტურა. სომ ვთქვით, შევთანხმდით... კენჭისყრა? დავერვიეთ კენჭისყრას. მაშველთა კორპუსი შევითანოთ თავდაცვის ბლოკში. ვინ არის მომხრე?

თ. სუმბათაშვილი. მე მიწადა პარლამენტის ყურადღება მივაქციო ამ ტერმინებს. რას ნიშნავს სამთავრობო სტრუქტურა და რა მნიშვნელობით ამბობს ამას პრემიერი და სახელმწიფოს მეთაური. სამთავრობო სტრუქტურა - როდესაც იხმარება ეს ტერმინი, ნიშნავს იმას, რომ ამ სტრუქტურის მეთაური, დეპარტამენტის თავმჯდომარე თუ მინისტრი არის მთავრობის წევრი, ე.ი. კაბინეტის წევრი და შეესაბამება არ ნიშნავს. არ ნიშნავს, რომ ვინც დასახელებით არ შედის ამ სტრუქტურაში, არ შედის ბიუჯეტში და არ არის მთავრობის ქვეშ, ასე ვთქვათ, აქ ლაპარაკია იმაზე, ამ სამსახურის მეთაური იქნება თუ არა მინისტრთა კაბინეტის წევრი, თუ მაგალითად, მაშველთა კორპუსის თუ გზათა სამმართველოს უფროსი უნდა იყოს კაბინეტის წევრი, ასე უნდა დადგეს საკითხი, თორემ ყველაფერი ეს იქნება სამთავრობო ფუნქცია. ყველაფერი სამთავრობო სტრუქტურაში იქნება, რაც იქნება ბიუჯეტზე და რაც მთავრობის განკარგულების ქვეშ იქნება. აქ არის ლაპარაკი, ეს პერსონები არიან კაბინეტის წევრები თუ არა, ზემოთ ეს გავითვალისწინოთ, თორემ იგულისხმება, თითქოს ვინც არ არის ამ სქემაში, მათში იქნება. არავითარ შემთხვევაში! იქნება ადმინისტრაციული ხელისუფლების მფარველობის, მისი განკარგულების ქვეშ და ა.შ. როგორც წესი და რიგია.

ე. შევარდნაძე. მე ვთხოვთ: გაუწიეთ ანგარიში იმ ამბავს, რომ ჩვენ აქ რადვირთუ ბევრი ისეთი უწყება, რომელთა ხელმძღვანელები არ იქნებიან კაბინეტის წევრები. დეპარტამენტებია ჩამოთვლილი და ა.შ. ეს

იმითვე კეთდება, რომ საზოგადოებას შექონდეს წარმოდგენა, რომელიც უნდა
სად იქნება, როგორ იქნება, ხომ არ გამოვვრჩა და ა.შ. მე არ ვგულისხ-
მბ, რომ მამველთა კორპუსის ხელმძღვანელი იქნება კაბინეტის წევრი, მაგ-
რამ ამ თავდაცვის ბლოკში თუ ჩამოითვლება ეს, მაშინ ის, რაც აწუხებს
ბატონ ჯაბას და სხვებს, არა მარტო მას, მოიხსნება ეს პრობლემა. შეიძ-
ლება დავუშვათ და ამით გაირკვევა ყველაფერი. იქ ხომ არის კანონში
ნათქვამი, კაბინეტის წევრები ვინ არიან და ამით თავისთავად ბევრია
ნათქვამი.

ვინ არის მომხრე, გთხოვთ....

შეკითხვა დარბაზიდან.

მ.გოგუაძე. აი, თავდაცვის ბლოკში რომ იყოს მამველთა კორპუსი.

კენჭისყრა. მომხრე - 125, წინააღმდეგი - 24, თავი შეიკავა - 4,
სულ - 153.

ე.შეგვარდნაძე. ფიზკულტურა დარჩეს....

3. მუსელიანი. ბატონო ედუარდ, მე მგონი, ფიზიკური კულტურა უნდა მოიხს-
ნას, ცოტა სასაცილო ასოციაციებს იწვევს.

თუ გავითვალისწინებთ, თუ რა დიდი როლი ენიჭება სპორტს ქართველი
ერის სულიერი აღზრდის საქმეში, თუ გავითვალისწინებთ რა უზარმაზარი
სამუშაო უნდა შეასრულოს მან ქართველი კაცის ჩამოყალიბების საქმეში,
მე ვფიქრობ, რომ კომიტეტი უნდა გადაიქცეს სამინისტროდ. მე ვინდა
ვთქვა, რომ საბჭოთა სპორტი და სპორტი საერთოდ, დღევანდელ მსოფლიოში
არის სხვადასხვა ცნებები. ამერიკაში, საერთოდ მსოფლიოში, სპორტი
არის უდიდესი ინდუსტრია, უდიდესი ბიზნესი. მაგალითად, სპორტიდან მიღე-
ბული მოგება თითქმის იგივეა, რაც მანქანათმშენებლობიდან მიღებული მო-
გება შეერთებულ შტატებში. ამიტომ ყველგან მსოფლიოში აქვია სამინისტრო
და მოდიო, გთხოვთ, ნუ დავუბრუნდებით ჩველ სპორტკომიტეტს, ამ სახელს,
რომელიც სპორტსმენებს ასე არ უყვართ! საქართველოში სპორტს აქვს უდი-
დესი პერსპექტივები ყველა მხრივ, ქართველი არის უნიჭიერესი ადამიანი,
ამიტომ მოვითხოვ დადგეს კენჭისყრაზე და იყოს სამინისტრო.

ე.შეგვარდნაძე. ეს არ არის პერსონალური შენიშვნა. მაგრამ მე ძალიან
გთხოვთ, ყველამ მივბაძოთ სავთასის მაგალითს, რაც იყო სათქმელი, თქვა
ხუთ სიტყვაში.

ხმაური დარბაზში.

ე.შეგვარდნაძე. მოიცათ, მოიცათ, ლაშარაკი არის იმაზე, რომ დარჩეს
სპორტის კომიტეტი.

ხმები: სამინისტრო!

ე.შეგვარდნაძე. ე.ი. ფიზიკური კულტურა იქნება... პირველი წინადადება
არის სპორტის კომიტეტი, მეორე იქნება სამინისტრო, ვინ არის მომხრე რომ
დარჩეს კომიტეტი?...

სმეზი დარბაზიდან: სამინისტრო!

კენჭისყრა: მომხრე - 82, წინააღმდეგი - 57, შეიკავა - 9. სულ - 158.

ზ. გოგუაძე. არ გავიდა.

ე. შევარდნაძე. ვინ არის მომხრე, რომ იყოს სამინისტრო?... ვთბოვ, ბატონ ვახტანგს, მაშატიოს, რომ მისი ფუნქციები მივითვისე, იმიტომ, რომ მე ვფიქრობ, ასე უფრო ჩქარა იქნება.

გოგუაძე. (ღიმილით) გაპატიებთ, ბატონო ელუარდ.

კენჭისყრა: მომხრე - 74, წინააღმდეგი - 75, თავი შეიკავა - 2, სულ - 157. სამინისტრო არ დადასტურდა.

ი. ხაინდრაძე. მე ვგონი, ბატონო თავმჯდომარე, სამართალია პური ჭამა - გუშინდელ შეთანხმებულ სქემამი მოცემული იყო სპორტის დეპარტამენტი და ჩვენ სხვა გამოსავალი არა გვაქვს გარდა იმისა, რომ გუშინდელი გადაწყვეტილება დავადასტუროთ.

გ. ნიკოლაიშვილი. პროცედურასთან დაკავშირებით, ბატონო თავმჯდომარე, საკითხი ისე კი არ დავაყენოთ, დარჩეს თუ არა, არამედ შევივალოს თუ არა და თუ არ გავა, ეს ავტომატურად ნიშნავს იმას, რომ დარჩება და თრჯუნ კენჭისყრა აღარ დავგეგმოდება.

ე. შევარდნაძე. მე ვგონი, ამას დიდ ცოდვად არავინ ჩაგვითვლის, რომ გაიყოს ჩვენი კორპუსი დეპუტატებისა და ახლა რეალურად შევხედოთ, დავტოვოთ სპორტი ისევე მეორეხარისხოვნად, თუ გამოსნატოს პარლამენტი თავისი დამოკიდებულება ამ სისტემისადმი. შეიძლება სამინისტრო, მართლაც, იწვევდეს ეჭვს და იქნებ შევთანხმდეთ, რომ დავუჭიროთ მხარი კომიტეტს... იმიტომ, რომ კომიტეტზე დაბლა დეპარტამენტი და სხვა რაღაც ახლა ამ ეტაპზე, ალბათ, არ ვარგა, ჩემის აზრით და თუ ეს არ იქნება თავს მოხვევა, რაღაც ნებისა, მაშინ, იქნებ, ვფიქრობთ კენჭი სულ მეორედ, რაზან არც ერთი გავიდა და არც მეორე.

თ. გელოვანი. ბატონო თავმჯდომარე, ბატონო დეპუტატებო, მე დიდ პატივს ვცემ ჩემს წინ გამოსულ ორატორს, რომელმაც დიდი საქმე გააკეთა ქართული სპორტისათვის, მაგრამ მერწმუნეთ, სწორედ დეპარტამენტის ქონა სპორტში უფრო გაათავისუფლებს მას და უფრო გაუხსნის გზას ბიზნესისაკენ და მოამზადებს სამინისტროს მარწმუნებს სამინისტრო სწორედ მარწმუნად აწვეს სპორტს. რაც მეტი თავისუფლება იქნება, უფრო გახდება სპორტი ბიზნესის სფერო. ჩვენ პროფესიონალური სპორტისკენ უნდა წავიდეთ, მაშინ ყველა შეძლებს იმ დიდი საქმის გაკეთებას, რაც გააკეთა ბატონმა მუსხელიანმა.

ე. შევარდნაძე. მართალი ხართ თქვენ, ამსოლუტურად მართალი ბრძანდებით. პრინციპში, არც დეპარტამენტი, შეიძლება აუცილებელი, მაგრამ

დღეს ისევ ძველი სტრუქტურები მოქმედებენ. მხედველობაში მასწავლებლებსა და უმაღლესი განათლების სისტემა, მრეწველობის დარგიც და ა.შ. ამიტომ სახელმწიფო კომიტეტის არსებობა თავისთავად ნიშნავს სახელმწიფოს დამოკიდებულებას ამ სფეროსადმი. მე არა ვარ წინააღმდეგი, თუ ვნებავთ, დეპარტამენტის დაუპყნოთ კენჭისყრაზე.

თ.სუმბათაშვილი. გამოსავალი არსებული მდგომარეობიდან მე ასე ვგანსებთ: არის მრავალი სფერო და სპორტიც ასეთი სფეროა, სადაც სამინისტროს არსებობა პერსპექტივაში სრულიად გამორიცხულია და საჭირო არ იქნება, ამას თვითონ ცხოვრება დაგვანახებს, იმიტომ, რომ ის სფერო ნამდვილად უნდა გათავისუფლდეს, მაგრამ ისიც ცხადია, რომ ჯერჯერობით ეს ვერ მოხდება და ბიუჯეტი სჭირდება და დოტაციებზე უნდა იყოს სპორტი. ამიტომ უნდა იყოს სამთავრობო სტრუქტურაში. მე არაფერი მიიქვამს კულტურის სამინისტროზე. სინამდვილეში თავის დროზე არც კულტურის სამინისტრო არ იქნება საჭირო იმიტომ, რომ კულტურა უნდა იყოს თავისუფალი, მაგრამ მას სჭირდება დაფინანსება და ამიტომ სამინისტროც არის საჭირო. აქ უფრო საქმეზე კი არ იყო ლაპარაკი, პრესტიჟზე იყო, პრესტიჟი, როგორც ჩანს, ჩვენს ყოფაში საქმეა. საქმე ისაა, რომ კარგად უღერს "სამინისტრო". გარდა ამისა, მინისტრი კოლეჯის წევრია, ასევე წევრია კომიტეტის თავმჯდომარეც, მაგრამ, როგორც ჩანს, კარგად უღერს, სიტყვა "სამინისტრო". მე შემომაქვს ასეთი წინადადება: იყოს სპორტის სამინისტრო, ვინაიდან სპორტს უნდა დაფინანსება, ვიდრე იგი მოგვებს მოტივებს, გათავისუფლება და გახდება დიდი ბიზნესი, თავდაპირველად, ამას სჭირდება დაფინანსება, მაგრამ თვით სამინისტრო ძალიან დიდი აპარატი არ უნდა იყოს, იმ დარგებს, რომელთაც მეორე სამინისტროსგან, დეპარტამენტებისგან, კომიტეტებისგან გათავისუფლება უნდათ, თავიდანვე უნდა შექნდეთ პატარა აპარატი, რომ მეორე ამ აპარატის გათავისუფლება, უმჯობეს იყოს ადვილი. ამჟამინ თუ შექმენით დიდი სამინისტრო, მაშინ მას უფრო ძნელად დაშლით, ვიდრე კომიტეტს, ხოლო კომიტეტი უფრო ძნელად დაიშლება, ვიდრე - დეპარტამენტი. თუ იქნება პირობა, რომ ეს სამინისტრო იქნება მოქმედი, ძალიან მცირე რიცხოვანი და პრესტიჟისთვის ერქმევა სამინისტრო, მაშინ დასაშვებია, ხოლო ბიუროკრატიული სამინისტრო - არავის არ უნდა. ბატონო მუსხელიანი ბრძანა, რომ სპორტკომიტეტი სპორტსმენებს ეჯავრებოდეთ - სწორედ იმიტომ ეჯავრებოდეთ, რომ იგი დიდი სტრუქტურა ჯყო და სპორტს ხელს უშლიდა. ერქვას მინისტრი სპორტის მინისტრს, პყავდეს სულ რამდენიმე კაცი, მთავრობიდან აიღოს ფული და მოახმაროს სპორტს. ეს იყოს მისი საქმე! ნუ რაერვბა სპორტის საქმეში, როგორც ერწოდებ სპორტკომიტეტი, ასე შეიძლება,

რომ პრესტიჟისთვის იყოს მიწისტროი!

ხმაური დარბაზში.

თ. სუმბაძე-შვილი. პრესბუქტივამი სამთავრობო სტრუქტურა უნდა მოიცილოს და ასევე იქნეს, არა მარტო სპორტი, ეს არის საქმიანი წინადადება და გონივრულ ნუ განდობ საზოგადოებას! სამინისტროს გაუქმება სამი-ათნი წლის მერე, შეიძლება, იყოს ძალიან ძნელი!

შევარდნაძე. კარგი, აქვენი გვიანობა, რომ განსაკუთრებით შეიშალოს უნდა გავითვალისწინოთ, ალბათ, იმიტომ, რომ დავაბრუნებთ პატარა სამინისტროს (ივინის).

ა. ბერიძე. გუშინ შევიტანე წინადადება და გავიდა ეს წინადადება,

კომიტეტი, მაგრამ მე მხედველობაში მყავდა დიდი კომიტეტი; მე თანახმა ვარ, დღეს მოხსნეს ჩემი წინადადება, დიდი კომიტეტის ნაცვლად შეიქმნას პატარა კარგი სამინისტრო.

თ. სიგუა. პატრიარქისგან დეპუტატებმა, აქ განსამარტავია ერთი რამ, რა

არის დღეს ჩვენი სპორტი, მიუხედავად იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც სტრუქტურას აქვს არა, რასაკვირველია, არა. დღეს ჩვენთან სპორტი სტრუქტურულად წარმოადგენს საზოგადოებრივ, ფედერაციების და რანსასახშირის მხარედა კლუბების სახით. რა არის აქ ზედმეტი და რა უნდა განვიტოოთ. რასაკვირველია, ზედმეტი ის არის, რომ საზოგადოებრივ, აქვენი ვერსად ცივილიზებული სამყაროში ვერ ნახავთ, რომ იყოს ისეთი საზოგადოებრივ, როგორც არის „დინამი“, „ბურჯვესტნიკი“, „სპორტაკი“, „განთავი“. ეს არის ჩვენთან, ჩვენს სისტემაში, სალიბერალური სისტემაში არსებული სპორტული სტრუქტურები, რომელიც ხვალ და ზეგ, რასაკვირველია, არ უნდა არსებობდეს. სპორტი უნდა იყოს ფედერაციებში და კლუბებში. ფედერაციები ჩვენთან უკვე არის. ყალიბდება ისეთი სახის, როგორც მოთხვენად არის, რომ ხვალ მათ სურთა პრესტიჟული სახე მიიღონ და დღეს უკვე რანსასახშირ არის კლუბებიც, აი, სამინისტროს ან კომიტეტის, როგორც აქვენი გადაწყვეტით, მთავარი მოვალეობა იქნება, რომ ეს სტრუქტურები განავითაროს, ფედერაციები, კლუბები და მერე უკვე სამინისტროს აზრი ეკარგება; ეს გადავა სურთა პრესტიჟული რეგულაციები და გაანალიზებენ თავის ცხოვრებას ყოველგვარი სახელმწიფოებრივი მართვის გარეშე. სავსებით სწორი ბრძანა ბატონმა თემურ სუმბაძე-შვილმა. დღეს ჩვენი სპორტი თითქმის მთლიანად ბიუჯეტშია, ხევა შემოსავალი მას არა აქვს და თუ დღეს ბიუჯეტის შემცირება კი არა, თუ არ გავუზარდეთ 93 წლის საბიუჯეტო ასიგნებანი, ქართულ სპორტს მოვკლავთ. აქვენი კარგად იცით, იმის დროს არ დიკვიდირებულა, ვთქვამ, ფილის, თბილისისა და ბათუმის ფეხბურთის გუნდები და დღეს ისეთი სიტუაციაა, რომ ჩვენ შეიძლება ქართული ფეხბურთიც კი მოხსნათ, ამიტომ უფრო უფრო მათ სახელმწიფოებრივი სტრუქტურა აუცილებლად საჭიროა და მას რომ სამთავრობო სტრუქტურის სახე შექმნდეს, გვიადრებით.

გ. შევარდნაძე. გ. ი. სუმბაძე-შვილისა გამოცხადებულ განცხადებას მიმართ სამინისტროს

უჭირს მხარს, რაბან არ გავიდა არც ერთი და არც მეორე, ვფიქრობ, რომ კენჭისყრისას ისე, როგორც შემოიტანეს. ვფიქრობს, რომ პატარა სამინისტროს, მაგრამ მაინც კენჭი ვუყაროთ სამინისტროს. ვინ არის მომხრე, რომ იყოს სამინისტრო?

კენჭისყრა: მხმსრე-79, წინააღმდეგი - 66, თავი შეიკავა - 10. სულ იყო 155. არ გავიდა.

ვინ არის მომხრე, რომ იყოს დეპარტამენტი?

მომხრე - 111, წინააღმდეგი - 43, თავი შეიკავა - 2. სულ - 156.

გ. კობახიძე. გიორგი კობახიძე, ედუ. მე პრესდენტისთან დაკავშირებით მაქვს შენიშვნა არა მარტო ამ საკითხთან დაკავშირებით, წარსულში იყო ასე დასმული კითხვა და მომავალშიც რომ არ იყოს ამისათვის ვაშობი, ე.ი. გუშინ ჩვენ ვუყარეთ მთლიანობაში კენჭი. ეს მიღებულია, რაც არის, ამიტომ და შევთანხმდით რომ შესწორებები თუ იქნებოდა, ისინი გავიდა კენჭის ყრაზე. ამიტომ დღეს ვუყარით კენჭს მარტო შესწორებას და შესწორება თუ არ გადის, რჩება რაც იყო, ეს არის რეგლამენტის მიხედვით, ან ასე უნდა წავიდეს ჩვენი დღევანდელი სხდომა. მე ვინდა, რომ დამეთანხმოს ამას ვახტანგ ხმალიძე, რომელმაც ეს რეგლამენტი შეიმუშავა.

შეკითხვა

კომიტეტი იყო სქემადი და სამინისტრო.

ე. შევარდნაძე. კარგი. თუ შეიძლება მომისმინოთ, მე ვგონი, ახრი არა აქვს კამათს ახლა და მე უნდა ვითხრათ. გუშინ ჩვენ შევთანხმდით სატრანსპორტო სქემის შესახებაც. დღეს სხვანაირად გადაწყვეტიეთ. გუშინ ჩვენ შევთანხმდით სპორტზე კომიტეტზე მერე დაისვა. შევთანხმდით. კომიტეტი იქნება ან სამინისტრო, ახლა გაუწიეთ ანგარიში იმას, რომ ჩვენ შეგვიძლია ეს ტელევიზია რომ არ იყოს, გათენებაზე ამას ვინ ვინ ვინ და 15-ჯერ ვუყაროთ კენჭი. მთელი საქართველო ამას თვალყურს ადევნებს და მათ შორის ის ახალგაზრდობაც; რომელსაც დიდი იმედი აქვს სპორტისა, ფიზკულტურისა და ა.შ. დღეს პარლამენტმა არ მიიღოს გადაწყვეტილება, არც კომიტეტი შექმნას, არც სამინისტრო, არც დეპარტამენტი, მე ვგონი გვეტყვიან, რომ ჩვენ არასერიოზული ხალხი ვართ თავისი თავმჯდომარის ჩათვლით. ამიტომ მე გთხოვთ, როგორც არის შემოტანილი; პრინციპში როგორც ვიყავით შეთანხმებული, მივიღოთ კომიტეტი, ვუყაროთ კენჭი და გადავწყვიტოთ სერიოზულად. ასე არ შეიძლება. ვინ არის მომხრე, რომ იყოს კომიტეტი. თუ არა და მაშინ ვიტყვი, რომ პარლამენტი და სპორტი შეუთავსებელია. მე გთხოვთ დავამთავროთ...

ქალბან ბევრი საკითხია გადასაწყვეტი.

კენჭისყრა: მომხრე-148, წინააღმდეგი - 9, თავი შეიკავა - 6. სულ 162. დამტკიცებულია სპორტის კომიტეტი.

მთლიანობაში დამტკიცებულია და საგამომცემლო საქმის კორპორაცია წერია აქ. რამდენ-

ჯერმე შემოვიდა წინადადება, რომ იმ სირთულეებთან დაკავშირებით, რომლებსაც ახლა წავაწყდით, აი სახელმძღვანელოების გამოცემა და სხვა, იქნებ იყოს ეს არა კორპორაცია, არამედ პოლიგრაფიული და საგამომცემლო საქმის კომიტეტი. მე არ ვიცი, როგორ შეხედავს პარლამენტი ამ ამბავს. თუ საერთოდ განვეწყობით ამისთვის, იმიტომ რომ, თუ აქაც განმეორდება სპორტის ისტორია, მაშინ ჯობია საერთოდ...

რ. ბერიძე. მე ძალიან ვთხოვთ, რომ მხარი დაუჭიროთ ამ წინადადებას.

ე. შევარდნაძე. დეპუტატებმა თავი შევიკავოთ სიარულისაგან. მე მესმის, დიდხანს რომ არ არის შესვენება გამოცხადებული, რასთან არის ეს დაკავშირებული, მაგრამ მაინც უნდა გაუძლოთ.

რ. ბერიძე. ბატონებო, მე ძალიან ვთხოვდით მხარი დაუჭიროთ ამ წინადადებას. უახლოეს ხანში, სახელმძღვანელოს გამოცემა იქნება თუ სამეცნიერო მონოგრაფიის გამოცემა, თუ არ გვექნა ეს სახელმწიფო პოლიგრაფიული კომიტეტი, ისე ფონს ვერ გავაღებ. კერძო გამომცემლობას რაც შეეხება, ისინი ზეჭდავენ იმას, რაც მომგებიანია და ამდენად ე.ი. ეს ჯერჯერობით კომიტეტის სტატუსით უნდა იყოს და ძალიან ვთხოვთ, რომ მხარი დაუჭიროთ.

ე. შევარდნაძე. მე ყოველთვის უპირატესობას მივანიჭებ, პრივილეგიას, ბატონ ხავთასს. მე-4.

გ. ხავთასი. ბატონო ელუარდ, მე მინდოდა მეკითხა, პოლიგრაფიულ და საგამომცემლო საქმის კორპორაციაში შედის თუ არა გამომცემლობა "სამშობლო", რჩება თუ არა ორგანიზაციულად. პოდა, მინდა მე დღეს აქ დავაყენო ერთი საკითხი, რომელიც ამ სტრუქტურას სულაც არ შეესაბამება, მაგრამ რომელმაც უნდა გამოხატოს ჩვენი საზოგადოების პოზიცია. საქმე იმაში გახლავთ, რომ სამჯერ დაირღვა ხელშეკრულება უკვე დადებული ჩვენთან ამ გამომცემლობაში, ე.ი. ჯერ იყო 28 კაპ. გადასახადი, შემდეგ გახდა 64, ვუშინ მოგვივიდა თითო ცალ გაზეთზე, დაბეჭდვაზე, მარტო აწყობაზე და მე მესმის, ეს ამ საკითხთან არ არის, დღევანდელ საკითხთან, მაგრამ ჩვენ უნდა პოზიცია გამოვხატოთ, დავუჭიროთ მხარი თუ არ დავუჭიროთ. საქმე იმაში გახლავთ, რომ ამ კაპიტლების გარდა კიდევ 14% მიაქვს მოგებიდან სახელმწიფოს, გასასყიდი ფასი და აქედან გამომდინარე, მე დავწერე კიდევ და დღესაც ვამბობ, რომ არა აქვს მნიშვნელობა, ჩვენ გაზეთებს როგორ დავხურავთ, დავხურავთ ადმინისტრაციული მეთოდით, თუ დავხურავთ გაკოტრების მეთოდით და თუ ეს გადასახადებები შენარჩუნდება ასეთი სახით, მაშინ აი ასეთ სტრუქტურას, რომელსაც სამინისტრო ეყოლება, კიდევ ე.ი. აპარატი ეყოლება, მე, მაგალითად, მხარს ვერ დავუჭერ. ე.ი. მთავრობის გადასახადი, ბატონო ელუარდ, ეს არის 14%, პლუს ერთ ცალ გაზეთზე მანეთი და 28 კაპიკი. მარტო დაბეჭდვაში მიაქვთ. აქ აწყობა არის, უპრინალისტების ფულია და ე.ი. ფაქტიურად, შეიძლება ითქვას, ეს ყველა პარტიას უჭირს და მე იმიტომ ვაძლევ ჩემს თავს უფლებას მრავალსიტყვიანი ვიყო, იმიტომ, რომ ფაქტიურად, როგორ დავხურავთ ჩვენ გაზეთს, გამომცემლობის საშუალებით, კომიტეტის საშუალებით, თუ მილიციას მოუსვენთ, თუ ისე დავხურავთ, ამას არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს.

თ. სიგუა. საფსევით სწორი შენიშვნა არის. დღესდღეობით, საუბრე-
 ქართულში არის ფაქტობრივად უზრუნველყოფისა და გაზრდების ეროვნული
 გამოცდილება, რომელიც, როგორც უნდა, ისე, აწესებს ფასს. არის ახლა, რამდენა-
 დაც მე ვიცი, უზრუნველყოფის უზრუნველყოფი, მუშაობს, წინადადებას იმის თაობაზე, რომ
 რაც შეიძლება მალე მოხდეს ამ მონოპოლისტის განაწილება და გადავიდეს კერძო
 სექტორში. მაშინ იქნება კონკურენცია და ერთი თუ 1 მანეთს დაგიფასებს, მეო-
 რემ შეიძლება 30 კაპიტალს გადაკეთოს იგივე, საქმე. მე ვახოვთ პარლამენტსაც,
 შესაბამისად კომისიამ რომ დაამყაროს კავშირი იმ უზრუნველყოფითან და უფრო
 დაახლოვოს ეს საქმე.

გ. ხავეთასი. ბატონო თენგიზ, ეს კორპორაცია ხელს შეუწყობს, თუ ხელს
 შეუშლის დანაწილებას.

თ. სიგუა. ყველა სამინისტროში, კომიტეტში და კორპორაციაში, არა აქვს მნიშ-
 ვნელობა რაზე დავარქმევთ, ხელი უნდა შეუწყოს სახელმწიფო ქონების განკერძო-
 ბას. ვინც არ შეუწყობს ხელს იმას კომიტეტის მეშვეობით, თუ ჩვენ უკვე სამი-
 ნისტროს რანგი მივყავთ, სულ ერთია კომიტეტის-სამინისტრო, სახელმწიფო ქონე-
 ბის მართვისა ის შეიძლება წინადადებათ, რომ აი ვიდაცა მუშაობსა ქმნის.

ი. საინდრაძა. მე არსებითად შინდა გავაგრძელო ბატონი ხავეთასის აზრი.
 იმიტომ, რომ ეს არის ერთ-ერთი სფერო, რომელიც უსწრაფეს დემონოპოლიზაციას
 და განსახელმწიფოებრობას უნდა დაექვემდებაროს. ჩემთვის ცოტა გაუგებარია
 ქალბატონო რუსუდან ბერიძის არგუმენტი, რომ თურმე თუ კორპორაცია იქნება,
 სახელმძღვანელოებს ვერ დაბეჭდავს, თუ გახდება კომიტეტი, მაშინ სახელმძღვა-
 ნელოებს დაბეჭდავს. ჩემის აზრით, დეპარტამენტად რომ იყოს, მაშინაც უნდა და-
 ბეჭდოს სახელმძღვანელოები, თუ მიიღო განკარგულება მთავრობიდან, მაგრამ საერ-
 თოდ სხვა პრინციპზე უნდა გადავიდნენ. მთავრობამ უნდა შექვევოს ვიდაცას ამ
 სახელმძღვანელოების ბეჭედა და იმან უნდა დაბეჭდოს ეს. ჩემის აზრით, აქ რადე-
 ბული არის სახიფათო, ასე ვთქვათ ტენდენცია, სწორედ მონოპოლიის შენარჩუნე-
 სა და, ჩემის აზრით, საერთოდ არ უნდა არსებობდეს ასეთი სტრუქტურა სამთავრო-
 ბო სისტემაში.

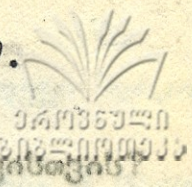
ჭ. ჩაჩკვიანი. მეგობრებო, მე ცოტათი გარკვეული ვარ ამ საქმეში, საქ-
 მე ის არის, რომ წიგნი დღეს უნდა ძალიან ძვირი. ჩვენ დავიწყეთ, როცა სა-
 ჭირობა, დაიბეჭდოს წიგნები ბავშვებისათვის. დღეს ან არ იბეჭდება ის, უქადალ-
 ლობის გამო და სიძვირის გამო, ან იბეჭდება თითო წიგნი უნდა დაახლოებით
 100-200 მანეთი. მაინც, მე-4 კლასელის შემთხვევაში უნდა 1000 მან. გადაიხადოს
 წიგნი. გამონაკლები წიგნებიც არ არსებობს. ამდენად, აუცილებელია არა მარ-
 ტო იმიტომ, რომ სახელმძღვანელოები დაიბეჭდოს, მაგრამ უპირველესად რომ ეს
 უწყება უნდა არსებობდეს და იყოს, რა თქმა უნდა, სამთავრობო სტრუქტურაში.
 რაც შეეხება მწერლობას, მეგობრებო, ქართული მწერლობა ალბათ ძალიან გაჭირვე-
 ბულია დღეს და ყველაზე უფრო და კი, ჩვენ ვამბობთ, რომ თავისი თავი უნდა

ირჩინოს, მაგრამ წიგნი აღარ იყიდება. არ იყიდება იმიტომ, კი არაა მწერლები არიან. სომ არ შეიძლება, ვთქვათ, საქართველოში 600 მწერალია და იქიდან 20 მწერალი არ იყოს. არ შეიძლება დარგობრივად აღბათ, ეს პოეტი იქნება, დრამატურგი იქნება თუ პროზაიკოსი იქნება, თუ კრიტიკოსი ამდენი მოგროვდება, მაგრამ მაგათი კი არაა, მეგობრებო, ივანე ჯავახიშვილის წიგნებიც არ იყიდება. მე მაპატიოს მისმა სულმა, საბა-სულხან ორბელიანი არ იყიდება, იმიტომ, რომ წიგნი ჯდება თავისთავად ძალიან ძვირი და ჯერ-ჯერობით საჭიროა, რომ მთავრობა დაეხმაროს და შემდგომ თუ თავის თავს ირჩენს და აღარ დასჭირდება აღნათ კომიტეტი და დღეს აშუცილებელია სულაც სახელმძღვანელოების გამო მაინც, რომ მთავრობამ თავისი ლომის წილი შეიტანოს ამ საქმეში, რაც შეეხება გამომცემლობა „სამშობლოს“, ის რა თქმა უნდა, ცალკე უნდა იყოს და თქვენ სწორს ბრძანებით, რომ აქ საჭიროა კონკურენცია არსებობდეს. მე ამ აზრისა ვარ.

ე. შევარდნაძე. მე-3, მე-2, ცოტა ტემპში.

ა. ბრეგვაძე. ბატონო დეპუტატებო, მე ვარ... სახელმწიფო დეპარტამენტის დირექტორის მოადგილე, 11 წელი ამ დარგში ვმუშაობ, მინდა განმარტება მოგცეთ იმასთან დაკავშირებით, რომ გამომცემლობა „სამშობლო“ არ შემოდის ჩვენთან სისტემაში. არ შემოდის და ის დასპეციალებულია მხოლოდ უურნალ-გაზეთების ბეჭდვაზე. ჩვენი კომიტეტი, დეპარტამენტი, ამჟამად ბეჭდავს სახელმძღვანელოებს, ბეჭდავს ყველა სხვა სახის წიგნებს, ენციკლოპედიურს და სხვა და ბეჭდავდა მას დღემდე ყოველ მოსახლეზე 5-6 ეგზემპლარის რაოდენობით, 25 მილიონი წიგნი იბეჭდებოდა წელიწადში. დღეს რა თქმა უნდა, ამისი ნახევარიც არ არის. 70 დასახელების სახელმძღვანელოები იბეჭდებოდა. წელს მივაღწიეთ მხოლოდ 20 სახელმძღვანელომდე. მაგის გარდა, მთელი ჩვენს დეპარტამენტზე არის დამყარებული, როგორც აქ ბატონმა ჯანსუღმა ბრძანა, საქართველოს მწერლობა. თუ წიგნი არ გამოვეით მას და მივატოვეთ, ამ კერძო გამომცემლობები ანაბარაზე, საქართველოს მწერლობას დავშლით, დავშლით ჩვენ საქართველოს კულტურას, იმიტომ, რომ ბეჭდვითი პროდუქციის გარეშე არ არსებობს არც ერთი ცივილიზებული სახელმწიფო. პირიქით, უნდა გავაძლიეროთ ჩვენ ამ შემთხვევაში ის, როგორც სახელმწიფო სტრუქტურა, უნდა მოვეხმაროთ მას. ჩვენ გვჭკვეს სერიოზული წინადადებანი იმის გამო, რომ არა გვაქვს ქაღალდი საქართველოში, გვაქვს წინადადება, რომ ენგურის ქაღალდის კომბინატი გადაკეთდეს ლელქაში რომ არის, ჭაობის მცენარეების ბაზაზე და გახდეს ის ნედლეული, რომ მერქანი არ გავანადგუროთ საქართველოში. არის რიგი სხვა მოსაზრებანი და მე ვთხოვთ, რომ ამ შემთხვევაში მხარი დაუჭიროთ, ჩვენ ჰინციბულად განსაკუთრებით არ მოვითხოვთ, ეს დეპარტამენტი იქნება თუ კომიტეტი, მაგრამ უნდა იყოს აშუცილებლად სახელმწიფო სტრუქტურაში და ამის გარდა, მინდა ვითხრობ, რომ აი თუ გავით თქვენ რაიმე საყვედური, განსაკუთრებული საყვედური ამასთან დაკავშირებით, რომ ჩვენ ამ უკანასკნელ 2-3 წელიწადში მიმდინივე არჩევნები ჩავატარეთ, ჩვენ სისტემაში იბეჭდებოდა საარჩევნო ბიულეტენები, ზოგიერთის სხვა საარჩევნო ბიულეტენები და ლიტერატურა და ვფიქრობ, რომ ცუდად არ გავვირთმევია თავი.

მინდობდა მეტქვა. სახელმწიფო ანუ ერთი ანის ან იტოვებს თავისთვის? ანუ ერთი ანის ან რჩება?

სიგუბო (დარბაზიდან) შეიძლება ერთი ანისი უქონდეს.

ხოდა, ეს პრინციპული საკითხია, იმიტომ, რომ, თუ ერთი ანისი იქნება, მაშინ იმ ანისის ხელმძღვანელი, მე ან ვიცი, კოლექტივის წარდგინებით იქნება თუ როგორ იქნება, პარლამენტის დაამტკიცებს თუ მთავრობა, პრინციპული მნიშვნელობა ანა აქვს, იმიტომ, რომ, იმას დაჭირდება დაფინანსება და კერძო ანსებიც უნდა იქნება.

კამათი დარბაზში.

ნ. მეღვინეიძე. ბატონო თავმჯდომარე, ჩვენ ძალიან მნიშვნელოვან საკითხზე მივდივართ. რა თქმა უნდა, ყველა უთანხმოება იმას, რომ ტელევიზიის უნდა იყოს დამოუკიდებელი, მაგრამ დღევანდელ ვითარებაში ფაქტიურად, ჩვენ თუ, ასე ვთქვათ, გავუშვიტ ტელევიზიას, ჩვენ ვერჩევიან ისეთ სიტუაციასში, რომ ჩვენ შევქმენით ახალი მონოპოლისტი ტელევიზიის სახით, თუკი ჩვენ გვინდა რომ ტელევიზია წყვეტოს დამოუკიდებელი იყოს, - ჯერჯერობით ის ანის სახელმწიფოსი, უნდა შედგეს მისი რეფორმის პროექტი, ვისი იქნება ტელეკომპანიები, როგორ იქნება რანაირად იქნება, ეს ყველაფერი საკანონმდებლო დონეზე უნდა გადავხედოთ და, რა თქმა უნდა, ეს გადაწყვეტილება მიღებული უნდა იყოს, მაგრამ დღეს ჩვენ ვქმნით ახალ მონოპოლისტურ ტელევიზიას, რომლის ხელში/ანის ფაქტიურად ყველაფერი და ასეთი გადაწყვეტილება, ჩემის აზრით, ტელევიზიას თავისუფლებას კი ან შეუწყობს ხელს, რამდენიმე პიროვნების მიერ ტელევიზიის ფაქტიურად უზურპაციას შეუწყობს ხელს. ამიტომ ტელევიზიის დამოუკიდებლობა სხვანაირად უნდა დავუგებოთ. დამოუკიდებლობის წინააღმდეგი კი ან ანის ვინმე, აქ მონოპოლისტის წინააღმდეგი ანის და ტელევიზია უფიქსი იდეოლოგიური იარაღი ანის სახელმწიფოს ხელში და პიროვნების ხელშიც და ან შეიძლება ის მონოპოლისტურად ვიდაცის ხელში ჩაუვარდეს. აი, ამიტომ გამოვდივარ ჩვენ ამ წინადადებით და ანა იმიტომ, რომ ჩვენ დამოუკიდებელი ტელევიზიის წინააღმდეგი ვართ.

გ. მეღვინეიძე. გმადლობთ, აი, ასე რომ ადამიანებს და ჩვენ ნარქარტივი გადაწყვეტილება ან მივიღოთ, იქნებ დღეს გადავდოთ ეს საკითხი, კარგად მოვდივართ, მეტი მოვიწვიოთ ამ ტელეკომპანტის თუ კორპორაციის ხელმძღვანელი, მოვუხმინოთ მას, როგორ ესმის დამოუკიდებლობა ტელევიზიისა და მისი მონაწილეობით განვიხილოთ. შეიძლება ეს სვალ იყოს ან 5 დღის შემდეგ იყოს. ანის უფრო სარქარო საქმეები, რომელზეც უნდა მივიღოთ დღეს გადაწყვეტილება. თანახმა ხართ?

შეკითხვა.

იცი, დღეს ნუ ვკამათობ, გადავდით. მერე გადავწყვიტო. შემიღწევი. სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, ერთი წუთით. კვორუმი არის?

ვ.გოგუაძე. კვორუმი არის, მაგრამ დარბაზი ძალიან დაღლილია, 3 საათია ვმუშაობთ. თქვენც დაიდაღეთ. იქნებ 10 წუთით შევიხვეწოთ.

ე.შევაბდნაძე. კვორუმის ვარდინტი არ გვაწუხებს, არა? სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, კვების მრეწველობის სამინისტრო, არის მე-2 ვარდინტი, გაერთიანების. მე-3 ვარდინტი რა არის. მე-7.

გ.ბაბაღაკი. მე მაქვს, ბატონებო, წინადადება. ბატონო აბდუშაფიკო, მე გთხოვთ, კენჭისყრაზე დააყენეთ; სოფლის მეურნეობის სამინისტრო შეუერთდეს არა მარტო კვების მრეწველობის სამინისტროს, არამედ მიწის რეფორმისა და რესურსების სახელმწიფო კომიტეტს. ამასზე არის კომისიის მოსაზრებაც, მეც მაქვს ჩემი მოსაზრებები. გუშინ სიტყვიერ მიწოდდა ამასთან დაკავშირებით გამოსვლა და მე ვაცხადებ, თუ ეს არ მოხდება, მიწა დაგარწმუნოთ იმაში, რომ რეფორმა კვლავ დამუხრუჭდება და ის ხარვეზებიც, ის შეცდომებიც, რომელიც დაშვებულია მიწის რეფორმაში, ვერ გამოსწორდება ვერაფრითარ შემთხვევაში. მე წერილობით მაინც მოგარბმევთ ჩემს მოსაზრებებს ამასთან დაკავშირებით, ახლა კი გთხოვთ, რომ კენჭი უყაროთ ამ წინადადებას.

შეკითხვა

სამივე უწყება უნდა გაერთიანდეს, სოფლის მეურნეობის, კვების მრეწველობისა და რეფორმის სამინისტრო. ადვილია მიწების და ადვილასაც მოახერხებს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო.

შეკითხვა

აქამდე ახერხებდა, რომ სოფლის მეურნეობა სამინისტროში 50 კაციანი სამმართველო იყო და ამის შემდეგაც, მე მგონი, მოახერხებს. მე ვაყენებ ჩემს წინადადებას და თუ გავა, გავა და მე გთხოვთ კენჭი უყაროთ.

რ.ლორთქიფანიძე. რაზე ლორთქიფანიძე. მწვანეთა პარტია.

ბატონო აბდუშაფიკო, პარტივერეშოთ დეპუტატებო. ძალიან ბევრი არგუმენტი შეიძლება მოვიტანოთ იმასთან დაკავშირებით, რომ ეს ორი სამინისტრო ცალ-ცალკე არსებობდა, იმის საწინააღმდეგოდ. ამიტომ რეფორმის პერიოდში ძალიან დიდ სირთულეებს შექმნის ამ ორი სამინისტროს ცალ-ცალკე არსებობა. ჩემის აზრით, როგორც სპეციალისტის, აუცილებელია მათი გაერთიანება, რადგან ეს პრაქტიკულად ნორმალურად წარიმართოს. ჩემი წინადადება ეს არის. გმადლობთ.

გ.კობახიძე. შეიძლება. რასაც ჩართულია, ბატონო ელუბარე. ე.ი. აქ არის მომხრე იმისა, რომ ორი გაერთიანდეს და სამი გაერთიანების ამიტომ ისინი პრაქტიკულასთან დაკავშირებით მაქვს. ამ წინადადებას მე მგონი ცალ-ცალკე უნდა ეყაროს კენჭი და დავიწყოთ ქვევრიდან. ჯარ ორის გაერთიანებაზე და მერე თუ ისევ დაისმევა - მესამე.

შეკითხვა

თუ ორი არ გაერთიანდა, მესამეს აზრი აღარა აქვს.
ე.შევაბდნაძე. მე-3 მიკროფონი.

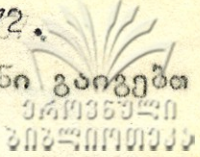
2. შავილაძე. ბატონო დეპუტატებო, მე ვინდა მოვახსენოთ, რომ გუბინი იყო აქი ასეთი ახრი გამოქმულები, რომ ამ ორი სამინისტროს გაყოფაში ხელს შეუწყობს გლეხებისადმი, - ე.ი. სოფლის მეურნეობის სამინისტროს - უფრო ყურადღების გამახვილებას. მაგრამ მე ვინდა მოვახსენოთ, რომ ეს ასე არ იქნება იმიტომ, რომ მე ასევე მქონდა შეხვედრა სოფლის წარმომადგენლებთან და მათ თქვეს, რომ მათ დიდი პრობლემა იქნებათ ზუსტად თავიანთი პრინციპის განადგობისა და მიწოდებისა გადაამამუშავებულ სფეროსთან. რომ ეს იქნება ეს გაყოფილი, მაშინ ეს განხორციელდება გამოიწვევს და პრობლემა შეიქმნება. ამიტომ გლეხებს რვენ უნდა დავებმართო და უფრო კარგი ინფრასტრუქტურა შეიქმნას. ეს სამინისტროები უნდა იყოს გაერთიანებული, ეს ერთი მომენტია, მე-2 მომენტი, მიწის რეფორმების კომიტეტის გაერთიანებისა სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან.

3. შევარდნაძე. მე-2 ვარიატი, სოფლის მეურნეობისა და კვების მრეწველობის სამინისტროს გაერთიანება, პირველ ვარიანტს ვუყრით კენჭს. მე-3 ვარიანტი იყო, რომ სულსველა გადაერთიანოთ, ეს მეტი, უფრო უფრო, ვინ არის პირველი ვარიანტის მომხრე, პირველი ვარიანტი არის ცალ-ცალკე. სოფლის მეურნეობის და კვების მრეწველობის სამინისტროს. ვინ არის ამის მომხრე. [მომხრე-69, წინააღმდეგი- 76, თავი შეიკავა - 6, სულ-151, კავიანი დასაბამი.

ერთი რომ გავითვალისწინოთ, რა თქმა უნდა, გაერთიანება შეიძლება მთლიანად, შესაძლებლად მე-4 ც. შეიძლება მიფუმატოთ და შეიძლება სოფელიც და მრეწველობაც ერთი ეკონომიკის სამინისტროს იყოს და დამთავრდება ყველაფერი. ერთი სირთულე გვექნება. ბატონო გივის მე ვეთანხმები, ეს მონათესავე პრობლემა, მაგრამ აი აქ კენჭის ყრისას გავითვალისწინოთ, პირველების შერჩევაც პრობლემა არის. ეს არის გიგანტი წარმონაქმნი. მე არ ვამზობ მე-2 ვარიანტზე, მე შემოვიტანე მე-2 ვარიანტიც, მაგრამ მე-3 სამინისტროს გაერთიანება, მე-3 რთული იქნება ძალიან. აი ამიტომ შესწავლის შემდეგ მე კენჭს ვუყრით მე-2 ვარიანტს. ე.ი. სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და კვების მრეწველობის გაერთიანებას, ერთიან სამინისტროდ. აქი ამ ტექნიკის მიხედვით ვინც საწინააღმდეგოდ მისცა ხმა, იმას შეუძლია ახლა... [მომხრე- 118, წინააღმდეგი -36, თავი შეიკავა -4, სულ - 158, გადაწყდა გაერთიანება.

3. გოგუაძე. კი, რთული არა.

მე წიგანდობებიც შევსცი ბმა და ახლაც ვაძლევი. მე ბოდიშს მოვუხდები ბატონო გივის, მაგრამ მე-3 წინადადება ძლიან აღარ არის კენჭისქირაზე დასაყენებელი.

მიწის რესურსებისა და კადასტრის, მე არ ვიცი, რამდენი გარიგებთ ამას.

ე.შევარდნაძე. განსახლების კომიტეტი, ლტოლვილთა და განსახლების კომიტეტი. რჩება ეს ყველაფერი. შემდეგი ბლოკი. იუსტიციის სამინისტრო, შინაგან საქმეთა სამინისტრო, საგარეო საქმეთა სამინისტრო, ეროვნებათშორისო ურთიერთობის და ადამიანის უფლებათა დაცვის კომიტეტი, მატერიალური რეზერვების დეპარტამენტი, მუდმივი წარმომადგენლობა მოსკოვში, რომელიც გადაკეთდება გარკვეული დროის შემდეგ საელჩოდ, მაგრამ ჯერჯერობით ეს ასეა, და ცოტა ზევით ავა, რა თქმა უნდა ეს, ინფორმაციისა და სადაზვერვო ბიურო, შევიყვანოთ სამთავრობოდ, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ პარლამენტის იურისდიქცია რაღაცნაირად სჭირდება, ეს ამას არ ნიშნავს, უბრალოდ შედის სამთავრობო სტრუქტურაში და მომავალში ალბათ უნდა დავუბრუნდეთ ცოტა მოგვიანებით, ეროვნული ბანკის მონაწილეობა სამთავრობო სტრუქტურაში, მაგრამ დღეს გადაწყვეტილებას ნუ მივიღებთ.

ვ.გოგუაძე. ბატონ აკაკის აქვს. მე-4 მიკროფონი.

ა.ასათიანი. უკაცრავად, ბატონო ელუარდ, მე არ მესმის, ადამიანის უფლებათა ცალკე აი, ამხელა უწყება კეთდება, მთავრობაში შედის, ლტოლვილები და ეს ცალკე, ეს ორი უწყება. მე არ მესმის, არ შეიძლება ამათი ერთად ყოფნა? ერთად უნდა იყოს, რატომ არის ცალ-ცალკე ასე. არ უნდა იყოს ერთად? აი, ბატონი სანდროც თანახმაა. რატომ ვაკეთებთ ზედმეტ უწყებას, ერთად რომ იყოს, უფრო ელემენტალურია. აბა რას აკეთებენ. ზედმეტი რგოლია, მე მგონი, კონკრეტული ფუნქციაც იქნება, იქ კაცი იმუშავებს და უფრო ზოგადი ფუნქციაც ექნებათ.

მე გეტყვით ახლა რაშია საქმე და რატომ არ იქნება ს.კავსაძე.

რთული ამ კომიტეტისათვის მთელი ამ სფეროს მართვა. განსახლებაზე რომ არის ლაპარაკი, ეს არის გადასახლება-ჩასახლების ორგანიზაცია. ამას თავისი საადმინისტრაციო სტრუქტურები უნდა ჰქონდეს მაშინ და მე მგონი, რომ კომიტეტი აცდეს თავის ძირითად მისიას.

ა.ასათიანი. უკაცრავად, ბატონო ელუარდ, რატომ უნდა ჰქონდეს საადმინისტრაციო ფუნქციები, მე არ მესმის. ამ სამინისტრომ ან უნდა შეუკვეთოს ან უნდა დაავალოს. მაშინ ყველა სამინისტროს თავისი ფუნქციები აქვს. განათლების სამინისტროს არ უნდა ჰქონდეს მაშინ საადმინისტრაციო? არა, გაუგებარი ხდება. ჩვენ რკინისგზას ვედავებოდით, რატომ გაქვს სკოლები და საავადმყოფოები და მილიცია ცალკე, პოლიცია და ჯარის შექმნა შეიძლება ხომ. აქ მართლაც გაუგებარია ამ ცალკე ორის არსებობა.

ე.შევარდნაძე. 5 ათასი ოჯახია, ვთქვათ, გადმოსახლებული.

ა.ასათიანი. მწესვის, მაგრამ, დააბინაოს, უნდა მოძებნოს. იმუშა-
ვებს, თვითონ ხომ არ ააშენებს სახლებს. თუ ამათი სახლების მშენებ-
ლობაზეა საკითხი, მაშინ ცალკე სამშენებლო სამინისტრო ყოფილა ეს. მე
მგონი: ერთად უნდა იყოს. მე წინდა ვლემენტაურად, მხოლოდ და მხოლოდ
პრაქტიკული: ერთი რგოლი იყოს სჯობია. ერთ-ზედმეტ უწყებას ვქმნივ.

ე.შევარდნაძე. გასაგებია. მე ვთხოვ ზატონ სანდრო კავსაძეს გამო-
აქვას თავისი აზრი ამ საკითხზე.

ს.კავსაძე. ჩვენ წინასწარ ამ საკითხებზე გვექნდა საუბარი და
კონსულტაციები და მივედით იმ დასკვნამდე, რომ შესაძლებელი იყო ამ
კომიტეტთან გაერთიანებულიყო ასეთი სამსახური. ცალკე სახით და
ეს შესაძლებლად მივიჩინეთ, თუმცა იმ შემთხვევაში განსახლებას არ ვი-
ხილავთ. ეს იყო იძულებით გადაადგილებულ პირთა სპეციალური სამსახური-
სა და კომიტეტის შექმნასთან დაკავშირებით. მე ვფიქრობ, რომ შესაძ-
ლებელია ამ კომიტეტმა გაუწიოს კოორდინაცია.

ე.შევარდნაძე. ისე, პრინციპში ჩვენ ვუსყარეთ კენჭი და შევთანხმდით,
რომ ეს ლტოლვილთა და განსახლების კომიტეტი დაარსდეს ან ამ ბლოკში და
იქნება ისე, ~~როგორც არის~~ როგორც არის. დაუშობრუნდეთ კიდევ? არ დაუშო-
ბრუნდეთ? (უარი დარბაზიდან). მე ქალიან ვთხოვ, ამ გაერთიანებებს შე-
ველით: იმდენი გადაერთიანეთ ღვებს, ვერ ვებუვი, ამ გაერთიანებას
მოვეუფლით, თუ ვერ მოვეუფლით. მე მაინც დავაყენებ კენჭის წყაზე ზატონ
აყაკი ასათიანის წინადადებას. ვინ არის მომხრე, რომ გაერთიანდეს.

კენჭისყრა: მომხრე - 81, წინააღმდეგი - 59, თავი შეიკავა - 9.
სულ 149. არ გაერთიანდა.

ვ.ვოგუაძე. თუ შეიძლება ერთ-ორ სიტყვას მეც ვიტყვი.

ე.შევარდნაძე. მე მეტი არა მაქვს. სტრუქტურა დამტკიცებულია და
კონსტრუქციული თანამშრომლობისათვის მაღლობას მოგახსენებთ. ახლა შეს-
ვენება, ზატონ ვახტანგ.

ვ.ვოგუაძე. შეხვედრება იქნება ალბათ 40 წუთი.

შესვენების შემდეგ.

თავმჯდომარეობს საქართველოს პარლამენტის სპიკერი ვ. ზოგუაძე.
რეგისტრაცია გაიარა 156-მა დეპუტატმა.

ვ. ზოგუაძე. შეგვიძლია შევუდგეთ მუშაობას, შესვის, ძალიან დადღიღები
ხარს, კვლავ ვარდევთ რეგლამენტს და აი, ამ სადამოდაო იქნებ დავიწყეთ
დროის კიდევ უფრო გაძვირება, დროის დაფასება და რამენაირად ეკონომიუ-
რად იმსჯელოთ, ახლა, მინისტრთა კაბინეტის სტრუქტურასთან დაკავშირებით
დადგენილების პროექტს გაგვაცნობს ქალბატონი რუსუდან ბერიძე.

წარმოდგენილი იქნება ის წინადადებათი, გუშინ რომ შევიმუშავეთ და მე
მგონი შეთანხმებული ვარს.

რ. ბერიძე. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს რესპუბ-
ლიკის მინისტრთა კაბინეტის კანონისა და მინისტრთა კაბინეტის სტრუქტურის
შესახებ. საქართველოს პარლამენტი ადგენს: 1. დამტკიცდეს საქართველოს რეს-
პუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის სტრუქტურა.

2. საქართველოს რესპუბლიკის პარლამენტის თავმჯდომარე, სახელმწიფოს
მეთაურმა, საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრმა, საქართველოს
პარლამენტის ხელისუფლებისა და მმართველობის ცენტრალურ და ადგილობრივ ორ-
განოთა რეფორმების კომისიამ, სხვა კომისიებმა, პარლამენტის ფრაქციებმა
შეიმუშაონ ერთობლივი წინადადებები და პარლამენტის საგაზაფხულო სესიის
სხდომას წარმოუდგინონ საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის
შესახებ კანონი და მინისტრთა კაბინეტის სტრუქტურის შესახებ პრექტები.

ვ. ზოგუაძე. როგორც გუშინ შევთანხმდით, აჩვენებთადა ისე არის. შეგვიძ-
ლია მივიღოთ. პირველად ყველაზე მძაფრ ოპონიციას გავხედო. ხელისაწვიით.
ფიქტით. ტექნიკის დემონსტრირება მოვახდინეთ. ვთხოვეთ, ჩართოთ. კენჭისყრა:
მომხრე-159, წინააღმდეგი - 3, თავი შეიკავა - 3, სულ - 160. მიღებულია.
დადგენილება არის. ეს კარგი ნიშანია, ერთსულოვნებისაკენ მივდივართ. კო-
ლეგიის სხდომა, რომელიც დღეს უნდა გამართულიყო, გაიმართება ხვალ 12
საათზე, ოვალურ დარბაზში. კოლეგიის კომისიის წევრებს გარდა ვთხოვეთ ფრაქ-
ციის თავმჯდომარეებს მოშორდნენ ხვალ კოლეგიაზე. მე-7.

ვ. აღუაძე. ბატონო ვახტანგ, ან ჩვენ ვიმუშავებთ რეგლამენტის მიხედვით,
და შესაძლებელი იქნება ნამდვილად მუშაობა დავიწყეთ ათ საათზე, დავამთავ-
რებთ დღის სხდომას პირველ საათზე, შევისვენებთ ორი საათით, დავიწყებთ
3 საათზე და დავამთავრებთ იქვსზე ან ასე იქნება ყოველ დღე; დავიწყებთ
12-ზე და დამის 12 საათზე დავამთავრებთ. კომისიების მუშაობა გამორიცხუ-
ლია. ჩვენი მუშაობა გამორიცხულია, სამუშაო დღის დაგეგმვა შეუძლებელია.
ეს არ შეიძლება. შებათილ გამოთყენეთ. შეთანხმებული იყავით, რომ პარას-
კევს 3 საათზე იქნებოდა კოლეგიის სხდომა, ახლა შებათილ ჩართეთ. ასე არ
შეიძლება.

ვ. გოგუაძე. ბატონო ვალერიან, სავსებით გეტანხმებით, ვიღებთ შენიშვნას, მაგრამ რვენი შრომა, ხელავთ, რა უოჯობდური შრომა არის მისთვის. მოგვცემთ სიტყვას და მტკიცედ სიტყვას ვიძღვეთ, რომ სანამ სანამ იღ IO საათზე იქნება ყოველთვის სხობა. მე-2 მიკროფონი.

ი. სარნიშვილი. ბატონო სპიკერი, ახლა მე თავს ვაპ შევითხვას, რომელიც უმრავლეს რვენიგანს აინტერესებს. ახლა რატომ ვართ აქ, ახლა რა უნდა გავაკეთოთ.

ვ. გოგუაძე. მოგახსენებთ. თავიდან და ვერცა დღის წესრიგით საკითხი მინისტრთა კაბინეტის კანონის შესახებ, მინისტრთა კაბინეტის შესახებ, ვდლოდებით ბატონ თენგიზს მოვა განვიხილავთ და თავამტკიცებთ დღეს იმედია.

ი. სარნიშვილი. სანამ პრემიერ-მინისტრი მოვა, არ შეიძლება სხვადასხვა მოვითავოთ ახლა?

ვ. გოგუაძე. თუ პარლამენტი მიზანშეწონილად მიიჩნევს.

ი. სარნიშვილი. დღეს იმ პირობით, რომ როგორც კი რვენი პრემიერ-მინისტრი გამოჩნდება, იმ წუთში შევწყვეტთ სხვადასხვას.

ვ. გოგუაძე. მე-7.

ვ. აღვაძე. ბატონებო, მე და ალბათ სხვებიც გავცნენ პროექტს მინისტრთა კაბინეტის შესახებ. ეს, სხვათა შორის, ძალიან დაუხვეწავია, ძალიან ბევრი განმეორებებია, ძალიან ბევრი შენიშვნა მე მაქვს, ალბათ სხვებსაც აქვთ კიდევ უფრო მეტი შენიშვნები და მოდი, რომ დრო მოვიგოთ, იქნებ სჯობია იგივე მეტოდებს მივმართოთ, როგორც მოვიქმედით კაბინეტის სტრუქტურის შესახებ. ვიმუშაოთ კომისიებში, ფრაქციებში, წინასწარ შევხვედეთ, ამდენი ხალხი და პარლამენტი რომ არ მოვაყვლინოთ, ვრსაც შენიშვნები აქვს, ისინი შევიკრიბოთ და რაღაცა შეთანხმებამდე მივიღოთ, ვიღრე დღეს ვხარჯთთ I2 საათამდე დრო.

ვ. გოგუაძე. ბატონო ვალერიან, მოვა პრემიერ-მინისტრი და იქნებ იმას დროდად დავსვათ ეს საკითხი. მე-3 მიკროფონი.

ი. ანდრიკაძე. ბატონო ვახტანგ, მე ვიცი, უკვე გადაწყვეტილია საკითხი, მაგრამ მე მინდა მოგეულოთ პარლამენტის წევრებს, რომ პატივი ვცემთ საერთო პრეფესიონალებს და უმრავლესობა ნუ გადაწყვეტილავთ ისეთ საკითხებს, რომელიც მეტი თავის თავს გამოარქნის ხოლმე სახალხო მეურნეობის დარგებში. ამასთან დაკავშირებით ყოველთვის უნდა იყოს კონსულტაციები. შეჯერდეს და შემდეგ დებატები არ უნდა იყოს.

ვ. გოგუაძე. გმაღლობთ. ამისთვის კონსულტაციების საფუძველი არის კომისიების მუშაობა. რვენდა სამწუხაროდ, ვერ ამოვისუნთქეთ, ეს სალდელამისო დატვირთვა დიდი დატვირთვაა. რვენი არ მოგვეცა მუშაობის ნორმალური საშუალება. ძირითადად ეს საკითხები, რაზეც აქ რვენი ბევრი დრო გვხარ-

ჯდება, ამის შემდეგ გალავა კომისიებში, კონსულტაციებში და კოლეგიალურად განიხილება მთელი რიგი ის საკითხები, რომელზედაც აღარ დაგვეხარჯება ეს დრო. ამიტომ თქვენც პოდიშს გიხდით, უფრო სწორად, თქვენი სახელით ვუხდით პოდიშს საქართველოს, რომ ბევრი დრო იხარჯება რიგ საკითხებში, რომელზედაც შეიძლებოდა არ გამართულიყო ამდენი მსჯელობა და კამათი. ეხლა ვთხოვთ პრემიერ-მინისტრს კანონის შესახებ, პროექტის შესახებ მოგვახსენოს.

თენგიზ სიგუა. ჯერ ერთი, მინდა ვკითხო ბატონ დეპუტატებს, წავიკითხოთ თავიდან ბოლომდე თუ მარტო ის შესწორებები, რომელიც შეტანილია. ე.ი. ვკითხულობ შესწორებებს.

თავი პირველი. ზოგადი დებულებანი. მუხლი პირველი, მდ-2 აბზაცი.

"საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტი უფლებამოსილია გადაწყვეტოს სახელმწიფო მმართველობის ყველა საკითხი, რომელიც არ შედის საქართველოს რესპუბლიკის პარლამენტის, პარლამენტის თავმჯდომარის, სახელმწიფოს მეთაურის კომპეტენციაში". ასეა იმ რედაქციაში რომელიც თქვენ გაქვთ ხელს ჩვენ ვთავაზობთ, რომ იყოს "ყველა საკითხი, რომელიც შედის მის კომპეტენციაში". იმიტომ რომ, სახელმწიფო მეთაურის კომპეტენციაში შედის ყველაფერი, ასე რომ, ალგორითმი გამოდის ე.ი. მინისტრთა საბჭო ვერაფერს ვერ გააკეთებს. ამიტომ ახალი რედაქციით არის „ . . .ის, რომელიც შედის მის კომპეტენციაში" თანახმა ხართ. გმადლობთ.

შემდეგ. მუხლი მდ-3, მდ-2 აბზაცი." ზრუნავს საქართველოს საკუთრების დაცვისა და გამრავლებისათვის, ხელს უწყობს საკუთრების ყველა ფორმის განვითარებასა და უზრუნველყოფს მათ თანასწორუფლებიანობას, ხელმძღვანელობს ეკონომიკური რეფორმების გატარების საქმეს". დამატება ეს, მდ-2 აბზაცი, ღიახ " ხელმძღვანელობს ეკონომიკური რეფორმების გატარების საქმეს." შეკითხვა.

" საქმე" არა " გატარებას ", ან " განხორციელებას ", როგორც გადაწყვეტთ.

შეკითხვა.

" გატარებას." შემდეგ მუხლი მდ-5, " საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის შემადგენლობა ". პირველივე აბზაცი. " საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტი შედგება საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის, მისი მოადგილეების, საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრების და კომიტეტის თავმჯდომარეების, მინისტრთა კაბინეტის წევრებისაგან". ე.ი. როგორც მოვილაპარაკეთ, მინისტრთა კაბინეტის შემადგენლობაში შედის მინისტრები, კომიტეტის თავმჯდომარეები. ე.ი. ემატება " და კომიტეტის თავმჯდომარეები".

შეკითხვა.

პროექტში წერია: "პრემიერ-მინისტრის, მისი მოადგილეების, საქართველო

რესპუბლიკის მინისტრების და კომიტეტის თავმჯდომარეების " შემოღება. თავი მე-3, მუხლი მე-17. პირველივე აბზაცი, მე-2-ში პირველი აბზაცი. ძველ რედაქციამი ასეა: " საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტი თავისი უფლებამოსილების ფარგლებში წარმართავს საბჭოების მუშაობას ". " წარმართავს და აწარმოებს ". ძალიან იმპერატიული ტონია, იქნებ მოვიფიქროთ უფრო რბილი, " ამოწმებისაც " არაა სასურველი.

ჩვენ ვამბობთ თავში, რომ ავტონომიებს ვუფარდებთ უფლებებს და ამ დროს პირდაპირ შემოწმება ან წარმართვა, მიგვაჩნია, რომ ^{სწორი} ტერმინია, ჩვენნი წინადადებაა " კორდინაციას უწევს " ან სხვა რაიმე რედაქცია, რომელსაც შევინტერესებთ.

არის სხვა წინადადებები ?

არა, ამიტომ ყველა წინადადება რაც იქნება, აი რაც ამ მუხლს შეეხება, მოგვაწოდეთ და ან კანცის ^{ტყროთ} გათავსდით.

ვ.გოგუაძე, მე-2.

ი.მელაშვილი. ბატონო თენგიზ, იქნებ ერთი ფორმულირება ავიღოთ, ან " არღვეულირებს ავტონომიების მინისტრთა საბჭოს ", ან " წარმართავს თავისი კომპეტენციის ფარგლებში " და კომპეტენციები გაიყოფა მას შემდეგ რაც ავტონომიების შესახებ კანონი გვექნება.

თ.სიგუა, ხომ არ გვიჩვენებთ, რომ " წარმართვა " ძალიან ისეთი ტონია.

ი.მელაშვილი. " კომპეტენციების ფარგლებში " ეს არზილებს ფორმულირებას. კომპეტენციები გაყოფილი არ არის. უნდა გაიყოს, როდესაც შინაგან საქმეთა სამინისტრო შეიძლება, ალბათ, ცენტრალიზებული დარჩება ან რაღაცა კიდეც ვთქვათ, საგარეო საქმეთა სამინისტრო. " თავისი კომპეტენციის ფარგლებში წარმართავს " არ უნდა იყოს მკაცრი.

თ.სიგუა, პირველი წინადადება " არღვეულირებს " უბრალო.

ი.მელაშვილი. " არღვეულირებსაც " გაუგებარია. მე ვხსნი მაგ წინადადებას ^ს დედათნვე. სასურველია, კანონში შევიტანოთ " კომპეტენციის ფარგლებში ".

თ.სიგუა, " კომპეტენციების ფარგლებში " არის: " უფლებამოსილების ფარგლებში " წერია.

ვ.გოგუაძე, მე-5.

ი.მელაშვილი. დეპუტატი იორამაშვილი, მე ვუჭერ მხარს, რომ იყოს " წარმართავს " ან " ხელმძღვანელობს " ორიდან ერთი.

თ.სიგუა, " ხელმძღვანელობს " ძალიან მკვეთრია. ჩვენ ყველგან ვამბობთ, რომ ავტონომიებს ვუფარდებთ უფლებამოსილებას ახლა და ხელმძღვანელობა პირდაპირ იმპერატივს ნიშნავს. სამინისტროს ხელმძღვანელობა, ვთქვათ, ავტონომიას არ უნდა ხელმძღვანელობდეს.

ი.წერეთელი ეს შემთხვევით ძველი ლ.კუმენტიდან არის გადმოსული, ან კ.გაბაშვილი, მე-18 მუხლის პოლს წინა სტრიქონში : " სახალხო . . .

თ.სიგუა, აი მივიღოთ შეხვედრები, რომელსაც თქვენ გვთავაზობთ და მერე შევყვებით თავიდან.

ვ.გოგუაძე, მგ-ს.

ვ.ლორთქიფანიძე, პირველი წინადადება სულ რომ იქნეს ამოღებული, დანარჩენ წინადადებებში იგივე აზრია გატარებული და ლოგიკურად სწორად არის ჩამოყალიბებული.

თ.სიგუა, პირველი სადრთოდ ამოვიღოთ ?

ვ.ლორთქიფანიძე, დიახ. ის აზრი გატარებულია შემიღებ წინადადებებში მეორედ, თუ დააკვირდით დარჩება " საქართველოს მინისტრთა კაბინეტის მიერ იმ საკითხის გადაწყვეტილებაში " - ეს გასაგებია. შემიღებ " აფხაზეთის და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებს საქართველოს მინისტრთა კაბინეტში განსახილველად შეაქვთ წინადადებები " - გასაგებია. შემიღებ " საქართველოს რესპუბლიკის კაბინეტი უზრუნველყოფს საჭირო ურთიერთობას აფხაზეთის და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოებთან " და ა.შ. - გასაგებია.

ამრიგად, ყველაფერი არის და შეიძლება ამოღებული იქნეს პირველი წინადადება, მისი შინაარსი შემიღებში მეორედ.

თავ-17. მგ-ს.

ვ.ხმაღაძე, მე ასეთი წინადადება მინდა შემოგთავაზოთ, რაც ახლა ბრძანა განმოსულმა დეპუტატმა; სადაც არის ჩამოთვლილი უფლებამოსილებანი, პირველი წინადადების ნაცვლად, წინ შეიძლება წაემძღვაროს, რომ " საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტისა და ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებს შორის ურთიერთობა განისაზღვრება საქართველოს რესპუბლიკებისა და ავტონომიური რესპუბლიკების კანონმდებლობით ". კანონმდებლობაში არის განსაზღვრული კომპეტენცია და გამიჯვნა.

თ.სიგუა, გამიჯვნის შემიღებ როგორც იქნება, კანონმდებლობით რაც იქნება მინისტრთა კაბინეტის განმგებლობაში.

ვ.ხმაღაძე, ეს იქნება მინისტრთა კაბინეტისა, რაც იქნება ავტონომიური რესპუბლიკისა, ის იქნება ავტონომიური რესპუბლიკისა. სანამ გაიმიჯნება, მანამდე უღეს რაც არის, იმიტ უნდა ვიმუშაოთ, ხვალ რაც გაკვეთდება, მერე იმის მიხედვით იქნება მუშაობა.

ი.მელაშვილი, სამწუხაროდ, კომპეტენციები ჯერ განსაზღვრული და გაყოფილი არა გვაქვს. ეს სამომავლო არის და უღეს იმუდებული ვართ, რომ ეს ფორმულირება დავტოვოთ, მერე შეიძლება ჩაიწეროს, რომ ცალკე ეს განსაზღვრული იქნება, უღეს რაც არის, ეს უნდა იყოს.

თ.სიგუა, შემივიღა 4 წინადადება. 1. იყოს სიტყვა " არეგულირებს "; 2. " წარმართავს "; 3. ბატონ ვიქტორის წინადადება სულ ამოვიღოთ პირველი აბზაცი; 4. ბატონ ვახტანგისა, რაც ახლა მოისმინეთ. აი ეს ოთხი

წინადადება არის.

უმეტესობის აზრი, როგორც დარბაზიდან ისმის, არის, მხარს " წარმართავს თავის უფლებამოსილების ფარგლებში ".

კ. ბერძენიძე, ბატონო სპიკერო, ჩვენ, მე მგონი, წესს გადავუხვიდეთ, საერთოდ განხილვისას, იმიტომ, რომ თავიდან შევთანხმდეთ, რომ უბრალოდ რაც შესწორებებიც იქნება შეტანილი მას შემდეგ, რაც ჩვენ ეს დაგვირგიბა, იმას ჩავიკითხავდეთ ბოლომდე და დავიწყებდით შემდეგ თავიდან მსჯელობას ყველა მუხლის გარშემო. ისე გამოგვდის, რომ შუა ნაწილიდან ვიწყებთ მსჯელობას და დასაწყისში სხვა შენიშვნებიც არის, უმჯობესია, რაც არის ჩასწორებული, ის ჩავიკითხოთ ბოლომდე და შემდეგ დავიწყეთ განხილვა.

თ. სიგუა, მაშინ რჩება ჯერჯერობით " წარმართავს " და მეორე ვიმსჯელოთ თავიდან, აქამდე, რომ მოვალთ, აქ არის დეპუტატების წერილობითი მომართვა, დეპუტატ ჯუშუერ კურტიანიძის მომართვაც იყო. მე-18 მუხლი, მე-3 აბზაცი, იწყებოდა ასე: " ამტკიცებს მმართველობის აღგილობრივი ორგანოს ხელმძღვანელებს ". იყო შემოსული წინადადება, რომ დავმატოს " სახელმწიფოს მეთაურთან შეთანხმებით " ვ. ი. მე-3 აბზაცში იქნება " ამტკიცებს სახელმწიფოს მეთაურთან შეთანხმებით ".

ლ. რიტლოვი, " ამტკიცებს . . . აღგილობრივ ორგანოებს " . . . ეს ვის ეხება ?

თ. სიგუა, აქ იგულისხმება ის ორგანოები, რომლებიც ცხადია, არჩევითი არ არის. აი ეს შესწორება შეიტანეთ. მე-18 მუხლი, მე-3 აბზაცი, მე-3 აბზაცი დაიწყება სიტყვებით: " სახელმწიფოს მეთაურთან შეთანხმებით " და მეორე ისე, როგორც ტექსტშია. შემდეგ ბოლოდან მე-2 აბზაცი, ისევე მე-18 მუხლი.

ვ. გოგუაძე, მე-7.

ლ. რიტლოვი, " ამტკიცებს მმართველობის ორგანოების ხელმძღვანელებს ". ვინ გყავთ მხედველობაში კონკრეტულად.

თ. სიგუა, ისეთი თანამდებობები, რომლებიც არჩევითი არ არის, თუ ავირჩევთ, ვთქვათ, გამგებელს რაიონში, ის უკვე არჩეულია, მაგრამ არის ისეთი თანამდებობები, რომლებიც განაკუთვნება სახელმწიფო ხელისუფლების კომპეტენციას.

ლ. რიტლოვი, აი, იმ დღესაც როცა იყო პროექტი, თუ გახსოვთ, აღგილობრივი ორგანოების შესახებ და გადაიღო, მე შენიშვნა მქონდა, რა თანამდებობა არის რაიონში, რომ იქ აღგილება არჩეული იყოს.

აღგილება გადაწყვეტილი თვითონ, ვინ არიან განყოფილების უფროსები, თავმჯდომარეები არიან, იქ აღგილება აირჩევიან ან დანიშნავენ. აქ დაბარაკი შეიძლება იყოს გამგებლებზე. აქ დაამტკიცებენ, რაიონში აირჩევიან.

თ.სიგუა. თუნდაც ეს იყოს, ვთქვათ, არჩევნების შედეგად ჩვენ ყველა ავტორიტეტს, მაგრამ მერე პარლამენტმა დაადასტურა ჩვენი უფლებამოსილება.

დ.რიტლოვი. არ არის საჭირო ეს ისე დაამტკიცონ.

თ.სიგუა. ე.ი. არჩევნული პიროვნება რაიონში, ვთქვათ, გამგებელი ან ქალაქის მერი, ვისაც აირჩივეთ ავტომატიურად. . . .

დ.რიტლოვი. გამგებელი, კი ბატონო.

თ.სიგუა. პირადად მე მიმაჩნია, რომ ეს უნდა დარჩეს.

დ.რიტლოვი. დარჩეს მარტო პირველი პირი, გამგებელი, იქ აირჩივეთ, აქ დამტკიცებენ.

თ.სიგუა. რავწეროთ " ადგილობრივი ორგანოს ხელმძღვანელს " . . . ამას გვთავაზობთ ?

კამათი.

ი.შენგველია.საქმე ის გახლავთ, რომ საკითხის ასე დაყენება გაუგებრობას იწვევს. კანონის პროექტში, მე მგონია, გაურკვეველად არის ნათქვამი, არჩევნითი ორგანო შეიძლება მმართველობის სტრუქტურა იყოს, იმიტომ რომ, თუ მუნიციპალიტეტი მოქმედებს, ის წარმომადგენლობითია, თუ მერია, სულ განსხვავებული პრინციპია. შეიძლება მმართველობაც, ე.ი. აღმასრულებელი ხელისუფლებაც არჩევნითი იყოს, ამიტომ ამას დაზუსტება სჭირდება, ვისი დამტკიცების, თუნდაც, უკაცრავად, არჩევნული, რას ნიშნავს არჩევნული დამტკიცება. უფლებამოსილების ცნობა სხვა საკითხია. მისი დანაშაულიც სასამართლოს კომპეტენციაა. კანონსაწინააღმდეგო აქტების მიღება მისი პარლამენტის საქმეა, ან საკანონმდებლო ზედამხედველობისაა. ასე რომ, უნდა დაზუსტდეს, რომელი ორგანოა კონკრეტულად მხედველობაში, იმიტომ რომ, არსებობს რაღაც ცენტრალიზებული სისტემები, სადაც მთავრობის კაბინეტს სრული უფლება აქვს ან გაათავისუფლოს, ან მოხსნას. თუ ჩვენ მივიღებთ, ვთქვათ, პოლიციის მთავარ გამოძიების სამმართველოს ან რაღაც ცალკე საგამომძიებლო სტრუქტურას, ეს არ დამორჩილება არავის, დანიშნავს მინისტრთა კაბინეტი შესაბამის უწყებასთან შერთვად ან გაანთავისუფლებს. ასე რომ, აქ არის დასაზუსტებელი უბრალოდ ვის ეხება ეს დანიშვნა და გაანთავისუფლება.

თ.სიგუა. აქ იგულისხმებოდა ადგილობრივი აღმასრულებელი ორგანოები. ვთქვათ, ქ.ქუთაისის მერი, ქ.ფოთის მერი, ქ.თელავის მერი, აღმასრულებელი ორგანოა.

ი.შენგველია. მაგრამ ისიც ხომ არჩევნითია.

თ.სიგუა. არჩევნითია და ამიტომ წერია აქ " ამტკიცებს " ე.ი. არჩევნების შედეგებს ამტკიცებს; თუ ეს თქვენ ზედმეტად მიგაჩნიათ ამოვიღოთ.

ი.შენგველია. მე ასეთი წინადადება შემიმაქვს: " მინისტრთა კაბინეტის უფლება აქვს გაათავისუფლოს და დანიშნოს საქვეუწყებო რაღაც სისტემების

წარმომადგენლები“. ბი, როგორც დარეგულირდება ეს.

თ.სიგუა. მმართველობა შედგება ორი ძირითადი შტოსაგან, ერთი არის კანონმდებელი, ე.ი. საკრებულო... მეორე, აღმასრულებელი, მინისტრთა სამსახურს, ცხადია, საკანონმდებლო ორგანოს საქმიანობაში ვერ ჩაეხრება და აღმასრულებელი, ვთქვათ, ქუთაისის მეორე თავისი სტრუქტურით უნდა შემოვიდეს აღმასრულებელ კომიტეტში.

ი.შენგულაია. ეს სტრუქტურული გასაგებობა, მაგრამ მეორე არჩევითი, როგორ ვაძლევთ ჩვენ მინისტრთა კაბინეტს არჩევითი თანამდებობის პირის გადაყენების უფლებას. ვერ მივცემთ ამის უფლებას.

თ.სიგუა. კი, ბატონო, მაშინ მე-2, რაც თქვენ ბრძანეთ, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებში იქნება ისეთი სტრუქტურები, რომელიც არის ვერტიკალური დაქვემდებარების, მაშინ ეს მუხლი ვერტიკალური სტრუქტურის აღმასრულებელი ხელისუფლების დაქვემდებარებას შეეხება.

მ.გოგუაძე. მე-4 მიკროფონი.

დ.კუპჩენიშვილი. ეს მუხლი ძალიან კარგად არის ფორმულირებული კანონპროექტში და ჩემი თხოვნა იქნება, რომ დარჩეს, როგორც არის, ახლა აქ გაიმართა კამათი, რამაც გაუგებრობა გამოიწვია, არავითარი პოლიტიკის სამსახურს არ ეხება და არაფერი. გარკვეულად წერია, რომ ეს არის მმართველობის ორგანოები, მმართველობის ორგანოები, რაც ჩვენ უფრო უფრო გვაქვს, არის განმეგობლების ინსტიტუტი, რომელიც დღემდე არის დანიშნული თანამდებობა და ამას აკეთებს მინისტრთა კაბინეტი. თუ ჩვენ გვექნება სხვა რამ, როცა გადავწყვეტთ ადგილობრივი მოწყობის საკითხებს, თვითმმართველობა იქნება, თუ მმართველობა, - ეს აღბაღ ვაზაფხულამდე არ მოხდება, მაშინ ვიფიქროთ და დღეს მმართველობის ორგანოები არის გამგებლების ინსტიტუტი, რაც, ვიმეორებ, დანიშნული თანამდებობა, მას შეესაბამება ძალიან სწორად, კანონპროექტის მოცემული მუხლი და ჩემი თხოვნა იქნება, დავტოვოთ როგორც არის.

მ.გოგუაძე. მე-3.

რ.შავიშვილი. ბატონო, ბატონო დავითს ვერ დავუთანხმები, რადგან იქ, სადაც ხორციელდება რესპუბლიკური მმართველობა, გამგებელს იქ მართლაც მინისტრთა კაბინეტი ნიშნავს, მაგრამ იქ, სადაც ეს არ არის, გამგებელსა და თავმჯდომარეს იმეორებს ადგილობრივი საკრებულოები. ასე, რომ, განმარტება მთლად სწორი არ არის.

თავმჯდომარე. მე-4.

გამომსვლელი. გარდა მაგისა, ბატონო ირაკლიმ ვიპოვა ყურადღება, მაგრამ ადარე გაამახვილა, ხაზი ადარე გაუსვა ერთ მომენტს, აქ წერია, რომ „აქვემდებარება ადგილობრივი ორგანოების აქტებს“. ეს, მე ვგონი, პარლამენტის საქმეა.

თ. სიგუა. არა, თავისუფლება არის, ადამიანთა უფლებები სხვის უფლებების დაქვემდებარებაში არ უნდა იყოს, იმას უფლება აქვს თავისი ქვეყნისთვის აქტიური მონაწილეობა, რასაკვირველია, შესაბამისი დასაბუთებით, თუ ის არ შეესაბამება კანონს.

გამომსვლელი. ამიტომ სწორედ იმას ვაპყენებ ხაზი, რომ დასაბუთებულად, რომელ აქტივობა უნდა იქონიოს.

თ. სიგუა. არა აქვს მნიშვნელობა, ვთქვათ, კანონის საწინააღმდეგოდ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოში, ადამიანთა უფლებების ორგანოში, - თვითონ ან მინისტრთა საბჭოს განკარგულების საწინააღმდეგოდ მიიღო რაღაც აქტი, მინისტრთა საბჭოს აქვს უფლება გააუქმოს.

გამომსვლელი. შესაძლებელია, მაშინ უნდა ჩაიწეროს „ადამიანთა უფლებების აქტივობის“ და არა საკანონმდებლობის, ამიტომ დაზუსტება საჭიროა.

თ. სიგუა. ეს აქ თავისი თავად იგულისხმება, საკანონმდებლობის ფუნქციების ადამიანთა უფლებების, ცხადია, ვერ შეიძლება.

ვ. გოგუაძე, მე-7.

ლ. ცინდელიანი, შატონო თენგიზ, მაშინ აქ უნდა დავაზუსტოთ. უმჯობესი იქნება ამ აბსტრაქტში, ალბათ, ჩაიწეროს არა „ამტკიცება“, არამედ „ნიშნავს რესპუბლიკური თვითმმართველობის ადგილობრივი ორგანოს სულმადგენელს“.

თ. სიგუა. არა, იცით რაშია საჭირო, აქ არის ვერტიკალური დაქვემდებარების რაღაც ორგანო, ამას ხომ ვხედავთ თავისი კონსტიტუციის სახით, ის წარმოადგენს კანდიდატურას და დამტკიცება ვერც მოხდება, მინისტრთა საბჭო თვითონ ხომ არ წარმოადგენს ადგილობრივი თვითმმართველობის კანდიდატურას, თუ ეს ცენტრალიზებული დაქვემდებარებაა. არის ვერტიკალური დაქვემდებარება, შესაბამისი უწყება შეარჩევს კანდიდატურას, წარმოაყენებს და ამტკიცებს მინისტრთა საბჭო.

ლ. ცინდელიანი, კარგი, მაგრამ, მაშინ, ყოველ შემთხვევაში, უნდა ჩაიწეროს, რესპუბლიკური თვითმმართველობის ადგილობრივი ორგანოს სულმადგენელს. აქ უნდა გაიმიჯნოს, იმიტომ, რომ, სამხედრო საბჭოს მაშინდელი დადგენილების მიხედვით გაიმიჯნულია, სადაც რესპუბლიკური თვითმმართველობა, იქ აქვენი ნიშნავთ.

თ. სიგუა. ქაღალტონი ღია, საუბარდროდ, ჩვენ არა ვთქვამს კანონი ადგილობრივი თვითმმართველობის თაობაზე: აი, ეს პრინციპი შატონო ირაკლიანი, როცა ეს კანონი ვთქვამთ, ყველაფერი გაიმიჯნება, მაშინ იმ კანონის შესაბამისად ჩასწორდება ეს კანონი.

ლ. ცინდელიანი. დიას, მაგრამ, ამჟამად ხომ მოქმედებს სამხედრო საბჭოს დადგენილება. აქვენი რესპუბლიკური თვითმმართველობის, სადაც შემოიღებთ, სწორედ იქ ნიშნავთ თვითმმართველობის ადგილობრივი ორგანოს სულმადგენელს, მხოლოდ სადაც არჩევნები ტარდება, იქ ხდება პრინციპი.

თ.სიგუა. ჩვენ პრაქტიკაში უკვე შემოვიღეთ, დანიშვნაზე უკმაყოფილო ბიძა და, როგორც წესი, ვატარებთ წარმომადგენლობით კონფერენციებს, რომელიც იმართებს, მაგრამ სწორია, ის, რომ სამსხდრო საბჭოს დადგენილებაში წერია არჩევნები და ზოგ შემთხვევაში, როცა არ ხერხდება არჩევნები, ნიშნავს. ეგვიპტე იკვლავს მისი, ხანაში ახალი კანონი არ იქნება, ესეც იკვლავს მისი, ამის 2-ში მაგალითი ჩვენ გვქონდა.

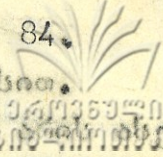
ლ.ცინციფერიანი. 2-3 შემთხვევის გამო და 2-3 შემთხვევის გამო არ დის, არა, ვანუგადება.

თ.სიგუა. როგორც ჩავწერთ, ისე იქნება. ჩავუვალთ, რომ ახალი კანონის მიღებაშივე მოქმედებს ის კანონი.

ლ.ცინციფერიანი. ყოველ შემთხვევაში, პატონო თენგიზ, მაშინ რედაქციული ჩასწორების უფლება დავიტოვოთ.

კ.ბერიძე. ისეც ვინდა, იგივე შენიშვნა გამოვუქვა მუშაობის წესთან დაკავშირებით. უმჯობესი იქნება დავამთავროთ, ბოლოში ჩავიკითხოთ რა ჩასწორებებია და შემდეგ დავიწყოთ დავიდან ყველა საკითხზე მსჯელობა, თორემ ასე შორს ვერ წავალთ. რაც შეეხება ამ ფორმულირებას, რაკი ვარ მიკროფონთან, ვამოხატავი აზრს; ეს ფორმულირება შეესაბამება იმ წესს, რომელიც დღეს არსებობს. მიუხედავად იმისა, საკრებულო იმართებს ადგილებზე, რაიმეში ვამეგობრებს, თუ ის იმართება, ვთქვამთ, დეპუტატების და წარმომადგენლობა-დაწესებულებების ხელმძღვანელებს და პარტიების მონაწილეობით წარმომადგენლობით კრებაზე, მიუხედავად ამისა, მაინც შეაფრთხილოთ ამტკიცებს მას. ეს შეესაბამება იმ დადგენილებას, რომელიც მიიღო სამსხდრო საბჭომ აქ იანვარში და შემდეგ კიდევ შესწორებას, რომელიც დაახლოებით ორი კვირის შემდეგ გაკეთდა. ეს წესი არსებობს და შეესაბამება ზუსტად იმას, რაც დღეს არის, მაგრამ მე მაინც ვუბრუნდები იმ აზრს, რომ ჩავიკითხოთ კანონპროექტი ბოლოში და შემდეგ დეტალურად დავიწყოთ განხილვა.

თ.დიასაშვილი. პატონო თენგიზ, თქვენთან ვაქვს შეკითხვა, მოგუბრუნებთ თუ არა მონაცემები, დებულებისა და მართის, სამსხდრო საბჭოს ცნობილი დადგენილებების შემდეგ და აქ როგორც აღინიშნა, დროებითი მთავრობის მიერ მიღებული დადგენილების შემდეგ ადგილობრივი მმართველობის რეორგანიზაციის შესახებ; რამდენ რაიმეში, რამდენ ადმინისტრაციულ ერთეულში ვაქვს პირდაპირი რესპუბლიკური მმართველობა შემოღებული ან დანერგული და რამდენ რაიმეშია რაღაც ტიპის წარმომადგენლობითი გზით არჩევნით სტრუქტურები, ამიტომ, რომ, თუკი რესპუბლიკაში აუნდაც რამდენიმე პროცენტით არის რაღაც ტიპის წარმომადგენლობითი ფორმის ორგანოები, მივაჩნია, რომ ამ დებულებაში დიფერენცირებული მიდგომა უნდა იქნეს ჩადებული. წინააღმდეგ შემთხვევაში ვთქვანება უნიტარული მიდგომა ან ამ სხვადასხვა გზით ფორმირებული

ორგანიზების მიმართ, რაც არაა სასურველი დემოკრატიის ავალსაზრისით.

თ.სიგუა. გასაგებია. თუ გახსოვთ, იმ კანონში როგორ წერია, ავტონომიური რესპუბლიკები აფხაზეთი და აჭარა თვითონ სწყვეტენ ამ საკითხებს ე.ი. გახსოვთ, რომ ავტონომიური რესპუბლიკები თვითონ ადგენენ წესს, ე.ი. ჩვენ ავტონომიური რესპუბლიკების რაიონების ადგილობრივ თვითმმართველობაში არ ვერცხვით. ე.ი. გამოაკლდა აჭარის და აფხაზეთის ადგილობრივი თვითმმართველობები. დანარჩენ მთლიან საქართველოში 7 შემთხვევაა, როდესაც რესპუბლიკის ხელმძღვანელობამ დანიშნა ადგილობრივი ხელმძღვანელი, დანარჩენი იყო არჩევითი, მთლად ზუსტად ვერ გეტყვით, მაგრამ ვიცი, რომ 60-მდე იყო არჩევითი და 7 დანიშნული.

თ.დიასამიძე. ჩემი შეკითხვა არ ეხებოდა ავტონომიურ რესპუბლიკებში დანერგულ თუ შექმნილ მმართველობის ფორმებს და წესებს. მე მხედველობაში მაქვს მთლიანად საქართველოს მასშტაბით მგატარებული რეორგანიზაცია. გამოდის რომ ეს მუხლი ფრიად უნიტალურია მმართველობის ამ ორგანიზების მიმართ.

თ.სიგუა. თქვენ ფიქრობთ, რომ ძალიან ცოტა არის და 7 ერთეულის გულისთვის არ უნდა იყოს ასე, არა? მაგრამ თუნდაც ერთ რაიონში რომ მოხდეს, მაშინ უკანონობა გამოვა, თუ არ გვექნა ეს უფლება, და დასამალი არ არის, ამ ბოლო პერიოდში მარტო 2-3 რაიონში მოხდა ეს, სადაც ვერ მოხერხდა არჩევნები და ღრობით დანიშნა რაიონის ხელმძღვანელი.

ვ.გოგუაძე. ჩვენ, მე მგონი, ბატონო კოტე პერიძის შენიშვნა გასათვალისწინებელი გვექნება.

თ.სიგუა. ე.ი. მე-18 მუხლი. ბოლოდან მე-2 აბზაცი: „მმართველობის ადგილობრივ ორგანიზებთან ერთად ორგანიზაციას უწევს სახელმწიფო მნიშვნელობის ობიექტების (საწარმო ინფრასტრუქტურის) მართვას“. აი, ამას ემატება შემდეგი, იმავე აბზაცის გაგრძელება: „შეიმუშავებს დადგენილებებს და დონისძიებებს მმართველობის ადგილობრივი ორგანიზების ძირითადი საქმიანობისა და უფლებების გაფართოების შესახებ“.

თ.შაშიაშვილი. (დარბაზიდან). ეგ წერია, მეორე გვერდზე მესამე მუხლი: „ხელს უწყობს მმართველობის ადგილობრივი ორგანიზების დამოუკიდებლობის გაფართოებას“ სწორია.

თ.სიგუა. სწორია, აქ განსხვავება არ არის, „დადგენილებებსა და დონისძიებებს მმართველობის ადგილობრივი ორგანიზების ძირითადი საქმიანობისა და უფლებების გაფართოების შესახებ“. „უფლებების გაფართოება“ მეორდება. შეგვიძლია ამოვიღოთ. მაშინ იქ დავტოვოთ, ან საერთოდ ამოვიღოთ.

შეკითხვა.

კი, ბატონო, ამოვიღოთ. შემდეგ, მუხლი მე-19, მე-2 აბზაცი. იწყება ასე: „იღებს გადაწყვეტილებას საქართველოს რესპუბლიკის სამინისტროს, კომიტეტის, დეპარტამენტის შექმნის, გარდაქმნისა და გაუქმების შესახებ“. ჩასწორდეს ასე: „სახელმწიფოს მეთაურთან შეთანხმებით იღებს გადაწყვეტილებას საქართვე“.

ლს რესპუბლიკის სამინისტროს, კომიტეტის, დეპარტამენტის შექმნის, შექმნისა და გაუქმების შესახებ და შემდეგ გამოაქვს პარლამენტში ცხადებად". შეიძლება გავიღეს 1 ივნი, თვენახვარი, იმ სტრუქტურაში, რაც თქვენ ღდეს მიიღეთ, რადაც ცვლილება იქნება შესატანი. მინისტრთა საბჭო შედის წინადადებით სახელმწიფოს შეთაურთან, თუ ეს შეთანხმება მოხდა, სახელმწიფოს შეთაურთან ერთად მივიღებთ გადაწყვეტილებას და შემდეგ გამოგვაქვს პარლამენტში.

შეკითხვა (ვ.აღვაძე).

ი.მელაშვილი. ბატონო თენგიზ, იმ მუხლში, სადაც ლაპარაკია სამინისტროების, დეპარტამენტების და კომიტეტების შექმნისა და გაუქმების უფლებათზე და შემდეგ პარლამენტში ამ საკითხზე გატანაზე, უნდა იყოს მითითებული ვადა. ვთქვათ, ერთ თვეში გავა პარლამენტში; ხომ შეიძლება რომ შექმნა, ერთი წელი ამოქმედო და მერე გაიტანო პარლამენტში. აუცილებლად უნდა მითითოს დასამტკიცებელი ვადა, რამდენ სანში უნდა შემოიტანოს პარლამენტში, თქვენი წინადადება რა იქნება, ვადა მითითებული არ არის.

თ.სიგუა. უახლოეს სხდომაზე. 10 დღის ვადაში, შეიძლება რადაც მიზეზის გამო უფრო ადრე პარლამენტის სხდომა არ იყოს.

თავმჯდომარე. მე-3.

რ.შავიშვილი. ბატონო თენგიზ, სტრუქტურას ამტკიცებს პარლამენტი. თქვენ რომ შეცვლით სახელმწიფოს შეთაურთან შეთანხმებით, სტრუქტურას, ის მაინც ვერ შევა ძალაში, სანამ პარლამენტზე არ დამტკიცდება, ამიტომ ამას უნდა დამატება უბრალოდ იმისა, რომ ჩამოითვალოს ის ერთეულები, რასაც ამტკიცებს პარლამენტი და მეტი არაფერი არ სჭირდება.

თ.სიგუა. მაგას ვწერთ. მაგრამ ვადა მოითხოვეს აქ. თითქოს ვადა ჩავწერთ.

რ.შავიშვილი. მე არ ვიცი, წერთ თუ არა, ამ პროექტში ეგ არ ჩანს.

თ.სიგუა. მე ხომ წაგიკითხეთ.

რ.შავიშვილი. წაიკითხეთ, მაგრამ ვადა არ სჭირდება ამას, სანამ პარლამენტი არ დამტკიცებს, ისე მაინც ვერ შევა ძალაში.

თ.სიგუა. სახელმწიფოს შეთაურთან შეთანხმებით იღებს გადაწყვეტილებას... შექმნის თაობაზე და შემდეგ გამოაქვს პარლამენტში დასამტკიცებლად". აქ მხოლოდ ვადაზეა ლაპარაკი, იყოს ვადა მითითებული, თუ არ იყოს. არ უნდა? კარგი, თანახმა ვართ.

მუხლი მე-20. ყველგან, სადაც ხწერია "სამინისტრო", ემატება და "კომიტეტი". აი, აქ, მე-20 მუხლში, ბევრ ადგილას არის დასახელებული მარტო "სამინისტრო" და სადაც არის "სამინისტრო", იქვე ემატება "და კომიტეტი" ყველგან. მუხლი 21... აი, აქ იყო, ბატონო აკაკი, თქვენი შენიშვნა, ქმნის

ქვესაუწყებო ორგანოებს: (დეპარტამენტი, სახელმწიფო ინსპექცია, კომისია, მთავარი სამმართველო და სხვ.)“ ეს არის სტრუქტურები, პარლამენტში დამტკიცებას რომ არ საჭიროებენ. მინისტრთა საბჭო რამდენ დროებით კომისიას შექმნის, ვიქვამთ, მიწისძვრა მოხდა, უცბად ვქმნით დროებით კომისიას, ან წყალდიდობა, ის დროებითი კომისიებია.

შეკითხვა.

„კომიტეტი“ წამოიღია, კომიტეტი არ არის.

„კომიტეტი“, „დეპარტამენტი“. აქ რაგორ გადაწყდა. დეპარტამენტი მტკიცდება პარლამენტზე, თუ არ მტკიცდება. არა, ე.ი. დეპარტამენტს მაშინველით მე-19-ში. გადაწყდა, აგერ იურიისტები შეუბნებია, დეპარტამენტს არ ამტკიცებსო. რასაც არ ამტკიცებს პარლამენტი, იმას ამტკიცებს მთავრობა თავის საუწყებო ორგანიზაციებზე. „კომიტეტი“ ამოღებულია. რჩება „დეპარტამენტი, სახელმწიფო ინსპექცია, კორპორაცია, კომისია, მთავარი სამმართველო და სხვა“.)

რ. შავიშვილი. ბატონო თენგიზ, ეგ არ არის, შე მგონი, სწორი. არა, ამტკიცებს ის ხელმძღვანელს, მაგრამ სტრუქტურაში დეპარტამენტი დევს და ვამტკიცებთ ამ სტრუქტურას, ამიტომ დეპარტამენტის შექმნას ამტკიცებს პარლამენტი. „დეპარტამენტს“ და არა მისი თავმჯდომარის ან უფროსს.

ე. შევარდნაძე. რატომ არ შეუძლია მთავრობას შექმნას დეპარტამენტი.

რ. შავიშვილი. სტრუქტურას ცვლის.

ჩვენ დღეს ასეთი სტრუქტურა მივიღეთ ხომ, თუ კომიტეტი შედის ამ სტრუქტურაში, შედის სამინისტრო და დეპარტამენტი.

კამათი.

თ. სიგუა. იქმნა ერთი შესწორება, სადაც წერია „სამინისტრო“, ემატება „კომიტეტი“. 21-ე, 23-ე, 24-ე მუხლი. აქ ზუსტად ისევე იქნება ჩამონათვალი, როგორც თქვენ დღეს დამამტკიცეთ სტრუქტურა. ე.ი. სამინისტროების, კომიტეტებისა და დეპარტამენტების წესსა რომ არის. ეს წესსა შეიცვლება იმის მიხედვით, რა სტრუქტურაც იქნა დღეს მიღებული. 28-ე მუხლი, სადაც არის ჩამონათვალი, 28-ე მუხლი 15 გვერდზე. შე გთავაზობთ, რომ სიტყვა „სახალხო“ ამოვიღოთ. რას ნიშნავს „სახალხო მეურნეობა“. სიტყვა „სახალხო“ შევცვალეთ „ეროვნული“. ან ორივე ამოვიღოთ. საერთოდ მეურნეობა იყოს. არსებობს არასახალხო მეურნეობა?

3. გოგუაძე. მე-7.

ვ. აღვაძე. შეიძლება მართა „მეურნეობა“ ვიხმაროთ, შეიძლება „ეკონომიკა“ ვიხმაროთ ეკოლოგიის ხელმძღვანელობისადმი და ამ ეროვნულს ძალიან წუ გავაუბრებლოებით, გავავლუგებოლოებით. ყველაფერი ეროვნული გავხადეთ. „ეროვნულ“

ნული ცირკი“, ერწონული ზოთპარკი“. რა უბედურება არის ეს, არ შეგეძლება
თ. სიგუა, ე.ი. ვიწყებთ პირდაპირ „მეფრწელობით“.
შ. ნანდიშვილი, „სახალხო მეურნეობა“, უკაცრავად, არის მთელ მსოფლიო-
 ში გავრცელებული გამოქვეყნება, ყველგან წერენ ამას, ნებისმიერ დოკუმენტში
 ნახავს...

თ. სიგუა, მე არ შემსვედრობ, მარტოაღს ვითხრობ. აი, ახლა მივიღეთ სწო-
 რედ შეფრთხილებული შეტყობისა და გერმანიის სტრუქტურები და არსად „სახალხო
 მეურნეობა“ ტერმინი მე არ მინახავს.

შ. ნანდიშვილი, აი, სწორედ შეფრთხილებული შეტყობისას მოგარბმევთ, თუ ვნე-
 ბავთ, „სახალხო მეურნეობა“ არის გავრცელებული ძველთაძველი ცნება.

ვ. აღვაძე, თუ შეიძლება, ბატონო ვახტანგ, „სახალხო მეურნეობა“ ინგლი-
 სურ ენაში არ არსებობს, არის „ეკონომიკა“. გერმანელებს აქვთ „სახალხო
 ეკონომიკა“.

თ. სიგუა, ახლა ერთი პრინციპული საკითხი. აქ არის ჩადებული, 28-ე
 მუხლიში, რომ მინისტრთა საბჭო ქმნის პრეზიდენტის, მე წინასწარ ლაპარაკში
 მოვიხმინე ზოგიერთის აზრი, რომ რა საჭიროა პრეზიდენტში. მოგახსენებთ, პრაქ-
 ტიკული საკითხია. მე შეჩვენებთ, რომ ძალიან რთულია ეს სისტემა, დავი-
 ძვალე შესვენების დროს და გამოვიდა, რომ 29 მინისტრი და კომიტეტის თავ-
 მჯდომარე გვყავს. მე შემოვთავაზებთ 22 და გუშინწინ თქვით, რა ამბავია,
 ბევრი არის-ო და დღეს, თქვენთვის გადაწყვეტილებით, გავიდა 29. ჩვენ თუ-
 პრეზიდენტში არ შევქმენით და ყოველ კვირა 29 კაცი, მინისტრი და კომიტეტის
 თავმჯდომარე, მოვწყვიტეთ საქმეს და დავსვით ამ გაუთავებელ თათბირებზე,
 მინისტრთა კაბინეტის სხდომებზე და სხვ. ეს პრაქტიკულად არარეალური იქნე-
 ბა. ჩვენ მაქსიმალურად უნდა შევამციროთ იმ ხალხის რიცხვი, რომელიც ყოველ
 კვირას შეიკრიბება და ძალიან მნიშვნელოვან საკითხებს განიხილავს. ის კო-
 მიტეტის თავმჯდომარე და მინისტრი, რომელიც არ იქნება პრეზიდენტის წევრი,
 მაგრამ მას უნდა უმუშაოდ ეს საკითხი, რასაკვირველია, მოწვეული იქნება,
 მაგრამ 29 კაცის ყოველკვირა საქმისგან მოწვევება და 4-5 საათით ჯდომა იქ,
 მე პრაქტიკულად არასწორად მიმაჩნია. ამიტომ მე ვთვლი, რომ პრეზიდენტის
 წევრები უნდა იყვნენ: პრეზიდენტი-მინისტრი, ვიცე-პრეზიდენტი და საკვანძო-სა-
 მინისტროების, როგორც გახლავთ, ვლადიმერ, დინანსები, ეკონომიკა, პრივატი-
 ბაციის სამინისტრო, სხვადასხვა ქონების მართვის სამინისტრო, სელმძღვანელებ-
 ში. შეიძლება, ნუ, ბანკი, არ შემოდის ჩვენს სტრუქტურაში, მაგრამ სასურვე-
 ლია, რომ დავსწროს ხელში, იმიტომ რომ, ძალიან მნიშვნელოვანი საკვანძო
 საკითხები წყდება ხელში, მოწვეული იქნება ბანკის სელმძღვანელი, ან შეიძ-
 ლება მრეწველობის მინისტრი, ვინახავთ, როგორც საჭირო იქნება, ვთქვამთ, 7-
 დან 9 კაცამდე.

შეკითხვა

თ.სიგუა. არა, წამალთ. მე არ მივსულვარ მანჯამდე. ე.ი. პრემიერი, მოადგილეები და 3-4 საკვანძო სამინისტროს ხელმძღვანელები, დანაწილები მოწვეულნი იქნებიან სხდომაზე საჭიროების მიხედვით.

შეკითხვა

ამოღებულია.

გ.ბარამიძე. იქნებ აქ დავუმატოთ პრეზიდენტის შემადგენლობაში ის მინისტრები, რომელთა ხელმძღვანელობით სდება ვეტოს დადება ამა თუ იმ გადაწყვეტილებაზე. თქვენ გუშინ ბრძანეთ, რომ ეს შეიძლება გააკეთოს ჯანმრთელობის დაცვისა და გარემოს დაცვის სამინისტროში, იმიტომ რომ, თუ მიიღება გადაწყვეტილება მათი აზრის გათვალისწინების გარეშე, მაშინ, თუკი ისინი დაადებენ ვეტოს, ხელახლა დატრიალდება ეს ყველაფერი და თავიდან სჯობია იყვნენ იმ ორგანოში, რომელშიც მნიშვნელოვანი საკითხები წყდება.

თ.სიგუა. მე არ მითქვამს, რომ ჯანმრთელობის დაცვის მინისტრს ან მთავარ სანიტარულ ექიმს უფლება აქვს ვეტო დაადოს პარლამენტის ან მინისტრთა საბჭოს განკარგულებას. ჯერ ვერთი, როდესაც ასეთი განკარგულებები შობადდება, აუცილებლად ვიზები იქნება აღებული და თუ ვიზა არ მიეცა, ასეთი განკარგულება არც გამოვა. მათ უფლება აქვთ ვეტო დაადონ ცალკეული სამინისტროების ან უწყებების გადაწყვეტილებას, რომელიც ეწინააღმდეგება კანონმდებლობას, ვთქვათ, მთავარ სანიტარულ ექიმს, როგორც კი დაირღვევა ნორმა, ატმოსფეროს, ან წყლის, ან სხვა... ბუნების გაჭურჭყიანების, მას უფლება აქვს პლუმში დაადოს, რა სახისაც უნდა იყოს წარმოება. მე-2 საკითხია, როგორ იყენებს ამ საშუალებას, ისე კი უფლება მას აქვს.

შეკითხვა

ბატონო, ვეტოს უფლება აქვს. ერთია, როდესაც შობადდება რაიმე დადგენილება მან განკარგულება და თუ ეს ეხება, ვთქვათ, გარემოს გაჭურჭყიანების საკითხს, ან მთავარ ვეტერინარულ სამსახურს, ის აუცილებლად შეუთანხმდება წინასწარ ამ სამსახურებს. თუ მათ ვიზა არ მისცეს, თუ მოხდა რაღაც შეცდომით და მერე აღმოჩნდა, რომ გარემოს ზიანი აღგება, რასაკვირველია, ის სამსახური მაშინვე შემოიტანს წინადადებას ამ განკარგულების, ამ დადგენილების შეცვლის თაობაზე.

ვ.გოგუაძე. მე-3, მე-2.

სიტყვით გამოდის ბატონი გიგა ლორთქიფანიძე (უმიკროფონოდ) არ ისმის.

თ.სიგუა. არა, ბატონო გიგა, არის ისეთი სამინისტროები, ან ვთქვათ, ფინანსთა სამინისტრო, რომელიც ყველა საკითხზე იქ უნდა იყოს, იმიტომ, რომ იქ არის, როგორც წესი, ძირითადად საბიუჯეტო ფინანსების საკითხები, იმიტომ ფინანსთა მინისტრი აუცილებლად უნდა იყოს პრეზიდენტის წევრი და მერე გადაწყვეტილებისდა მიხედვით, ვთქვათ, 3-4 მინისტრი.

ვ. გოგუაძე. მე-3.

ი. შენგულაია. საქმე ის ვახლავთ, რომ მე ვაქვს ასეთი კითხვა, ბატონო აგენტი. ჩვენ ასეა დავამტკიცეთ და ვცდილობთ კაბინეტურ პრინციპზე გადასვლას. საერთოდ ხომ არ მოიხსნას ეს და კაბინეტის სხდომა, მარტალია, ბევრია ეს სამინისტროები, მაგრამ ბევრია თუ ცოტაა, ხომ არ გადავიდეთ პირდაპირ და-საერთოდ, ასე აუცილებელია პრეზიდენტის არსებობა? იყოს მინისტრის კაბინეტის სხდომები, თორემ ისე ვამოხვამ, რომ პრეზიდენტში შეიკრიბება ყოველ რაღაც მინისტრთა კაბინეტი ან ვეღვი ერახელ და ვაუგუბარია საერთოდ.

თ. სიგუა. არა, ბატონო ირაკლი, ყველაფერ ვერ შეიკრიბება ვერც ერთი პრეზიდენტში. ძალიან ბევრი საკითხიც რაც იყრის თავს, მაშინაც მაქსიმუმ კვირამდე თრჯერ.

როგორც წესი, კაბინეტი იკრიბება კვირამდე ერახელ და შეიძლება თრ კვირამდე ერახელ. ხალხის მოსდენაა ეს, იცით, 29 კაცი კვირამდე თრჯერ რომ თათბირზე დავსვით, საქმეს ბევრი დააკლდება.

ი. შენგულაია. კი, ბატონო, ვახსოვდება, მაგრამ მაშინ კაბინეტის სხდომები ჩატარდეს კვირამდე ერახელ და მივცეთ უფლება იგივე პრეზიდენტ-მინისტრს გარკვეულ ვიცი-პრეზიდენტთან ერთად - და ამის უფლება მას აქვს - მიიღოს რაღაც კონკრეტული გადაწყვეტილებები და თუ მაინც აუცილებელია კაბინეტის შეკრება, მაშინ შეიკრიბოს კაბინეტი.

თ. სიგუა. ამის უფლება პრეზიდენტს და ვიცი-პრეზიდენტს არა აქვთ. უნდა იყოს მიღებული უფრო მაყალ დანებზე გადაწყვეტილება, რაც ძალზე მნიშვნელოვანი საკითხი იქნება. თუ არაა მნიშვნელოვანი საკითხები, ის განკარგულებით თრჯდება, მაგრამ დადგენილება რომ იყოს მინისტრთა საბჭოს სახელით, იგი უნდა იყოს მიღებული სუფთა პრეზიდენტის დანებზე.

ი. შენგულაია. ამიტომ ვამბობ, რომ ისევე კაბინეტმა მიიღოს ეს გადაწყვეტილება.

თ. სიგუა. მე პრაქტიკიდან ვეუბნები, რომ მაშინ მოვწყვეტ-მინისტრებს თავის ძირითად საქმიანობას. კვირამდე 4-4 საათი რომ მოვწყვეტოთ, მე პირადად, არასწორად მიმაჩნია, თქვენ როგორც გადაწყვეტო.

კ. გაბაშვილი. ბატონო აგენტი, ვამოხვდით საქართველოში განსაკუთრებით ამ ბოლო საუკუნეში ჩამოყალიბებული ერთდროულ ავინტაჟიზმთან და ვახსოვდება, ან პრეზიდენტში შემოიღარგულს მხოლოდ პრეზიდენტ-მინისტრით, ვიცი-პრეზიდენტით, ან და თრ-სამი აუცილებელი დარგის მინისტრით, ან იყოს მხოლოდ მიღებული კაბინეტი.

თ. სიგუა. რატომ არ შენდობით. მე ცხდრებისეული ვამოხვდით ვეუბნებით, ყოველფერ მაინც უნდა ვამოხვდით ცალკე უნდა მინისტრი, ან უნდა იყოფეს, რომ პრეზიდენტის სხდომაზე უნდა მოვიდეს.

კ.ვახაშვილი, გამოიქაბეთ, მაგრამ უნდა ვინისტრს რომ ბეშტა, ეკონომიკისას ეწყინება.

თ.სიგუა, რა შეაშინა წყენა.

კ.ვახაშვილი, რა შეაშინა და მარტვა მთიშეება. იყოს პრემიერი და ცი-
ცე-პრემიერი და პრეზიდენტი.

თ.სიგუა, ძალიან გთხოვთ, მაგ კატეგორიებით ნუ ვიშეუბნებთ, საქმე
რასაც მოითხოვს.

კ.ვახაშვილი, საქმე რასაც მოითხოვს, გამოიქაბეთ ის.

თ.სიგუა, საქმე მოითხოვს, რომ დღეს უნდა იყოს პრეზიდენტის წარ-
მომადგენლობა.

კ.ვახაშვილი, მაშინ ყველა.

თ.მდინარაძე, ბატონო თავმჯდომარე, ჩვენ ბქ უნდა ვუყაროთ კენჭი,
იყოს თუ არა პრეზიდენტი, ვის მოიწვევს, თუ რას მოიწვევს, თუ უნდა იყოს თავ-
მჯდომარე, თუ იყოს ის განსაზღვრავს თავისი კაბინეტის შემადგენლობას, რა საჭი-
როა, რომ ჩვენ დავუკავშიროთ: ეს მინისტრი მოიწვიო, ის მინისტრი მოიწვიო,
გაუგებარია ჩემთვის საერთოდ ეს, თუ აქვე უნდა პრეზიდენტის შექმნის საშუალო-
ბას, მიხედოს, როგორც თვითონ მოაჩინო-საჭიროდ.

თ.სიგუა, ალბათ სწორია. გადაწყვეტილება აქვე. იყოს პრეზიდენტი თუ არ
იყოს-მე გთხოვთ, რომ იყოს, იმიტომ რომ ეს საქმისთვის არის კარგი, ამ 29
კაცს არ მოეწყობათ ყოველ სფეროში საქმეს.

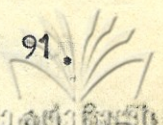
თავმჯდომარე, კენჭი უნდა ვუყაროთ ამას, მე-3.

რე.ხაინძე, პირველ რიგში, რაზე აქვს უნდა, მეც ვგონია, რომ აქვენი
გადასაწყვეტია, მაგრამ, იცით, არის ასეთი შემთხვევები, ჩვენ შეგვიძლია დავ-
სუჭობთ თვალში, მაგრამ აი, დღესაც დავა საკითხი, რომ საპრეზიდენტო იყოს და
არა კომიტეტი. პრესტიჟულობის შემთხვევები არის ბქ. ამიტომ გვგებ მას პრეზი-
დენტი კი არ ერქვას, არამედ მეორე კაბინეტი, რა ნორმაც არსებობს სხვა
ქვეყნებში - კაბინეტი და მეორე კაბინეტი და სრულიად განსაზღვრულია, რომ
მეორე კაბინეტის სხდომებს ესწრება ესა და ეს, კაბინეტის სხდომას ესწრება
ყველა.

თავმჯდომარე, მე-7, მე-2, მე-4.

თ.სიგუა, შემოვიდა წინადადება ბატონი ივლიანე ხაინძეასი, დაერქვას
არა პრეზიდენტი, არამედ მეორე კაბინეტი.

ბ.ნაკაშიძე, ბატონო თენგიზ, მე გეთანხმებით აქვე და ბატონ ივლიანე
ხაინძეასი, პრეზიდენტის ან მეორე კაბინეტის არსებობა აუცილებელია, მაგ-
რამე მე შეგიწყენება, რომ ამ შემთხვევაში მისი უპრეცედენტი საკითხად ზოგადად არის
ფორმულირებული და არ არის გარკვეული, რა საკანონმდებლო აქტების მიღება შეუძ-
ლია მას. ბქ წერია "გადაწყვეტილებების მიღება". რა არის ეს, - დად-

გენილებმა, ბრძანებულებმა, თუ რაიმე სხვა საკანონმდებლო აქტის, თ.სიგუა. ე.ი. განკარგულებას უშვებს პრეზიდენტ-მინისტრი, მინისტრთა საბჭოს დადგენილების გამოტანის უფლება აქვს მხოლოდ ამ ორგანოს, ან მინისტრთა საბჭოს კაბინეტის სრულ სხდომას.

ბ.ნაკაშიძე. ეს პრეზიდენტში, თუ მცირე კაბინეტი, რაც იქნება, იგივე მინისტრთა კაბინეტის ფუნქციებს შეასრულებს, თუ მას ექნება ცალკე ფუნქციები.

თ.სიგუა. არა. მისი სხდომა მოიწვევა იმ დროს, თუ ვთქვათ, შემოვიდა რაღაც მასალა სამინისტროების, უწყებების, ან არა აქვს მნიშვნელობა რა, რომელიც მოითხოვს მინისტრთა საბჭოს მადგენილების მიღებას. დადგენილების მიღების უფლება აქვს ან კაბინეტს სრული შემადგენლობით, ან მცირე კაბინეტს, ან პრეზიდენტს, როგორც ახლა ვთავაზობთ. ამიტომ მცირე კაბინეტს უფლება უნდა აქონდეს, რომ თავის კომპეტენციის ფარგლებში მიიღოს მინისტრთა საბჭოს დადგენილება.

ბ.ნაკაშიძე. ეს ჩავწერთ, არ წერია.

თ.სიგუა. ეს ცალ-ცალკე. მერე ამბობე არის...

თავმჯდომარე. მე-2, მე-4, მე-6.

ქ.ღარბაშვილი. ბატონო სპიკერო, ბატონო პრეზიდენტ-მინისტრო. მე შეგონობა, საკითხის განხილვა, რაც შეეხება პრეზიდენტს, არასწორია. ის ორგანო, რაზეც აქ ლაპარაკია, კაბინეტის შემადგენლობაში, თავისთავად შეიქმნება. ეს არის აუცილებლობა და მას პრეზიდენტში დაერქმევა, მცირე კაბინეტი დაერქმევა, თუ რაც დაერქმევა, ვინ უნდა შევიდეს იქა, ამას არც ვნებთ ადმინისტრაციული ხელისუფლების განხორციელების პრაქტიკა. ეს არის ადმინისტრაციული ხელისუფლების პრეროგატივა და თქვენ უნდა გადაწყვიტოთ ეს საკითხი.

თ.სიგუა. პო, მაგრამ, ეს უნდა იყოს კანონში ჩადებული.

ქ.ღარბაშვილი. კანონში შეიძლება ჩაიდოს, რომ შეიქმნება პრეზიდენტში, ხოლო ვინ იქნება იმ პრეზიდენტში, ეს უნდა გადაწყვიტოთ თქვენ. თუ ჩვენ, პარლამენტმა თუ ავიღეთ ყველა უფლებები, ვამოვადებ იმ, რომ ხელს შევუშლით ადმინისტრაციულ ხელისუფლებას მუშაობაში. უნდა მივცეთ მათ მუშაობის საშუალება, და აქედან შეუზღუდავად დეპუტატები, რომ ბარემ კენჭი ვუყაროთ იმ საკითხს, რომ იყოს პრეზიდენტში თუ არ იყოს. მე შეგონობა, წინააღმდეგები არ იქნებიან.

ბატონი ივლიანეს აზრი ძირითადად ასეთი იყო - მცირე კაბინეტი. პრეზიდენტში დამუდარი სიტყვაა, დამუდარი ტერმინია და იყოს. გმადლობთ.

თავმჯდომარე. მე-4.

ი.საბრძვილი. სანამ ბატონმა სპიკერმა სიტყვა მომცა, ბატონმა ბაბუნაძემ დაგვასწორო. ჩვენ ზუსტად იგივე აზრის ვართ და ახლა მე გთხოვთ, შევწყვიტოთ კამათი, ძალიან დიდ მნიშვნელობას ნუ ვანიჭებთ იმას, რაც შეგინთ არის სტრუქტურულად გადასაწყვეტი და პირდაპირ უყაროთ ამას კენჭი.

თავმჯდომარე. მე-6.

ნ.ნადარეიძე. პრეზიდენტის, მცირე კაბინეტის პარალელურად არის მე-3 ვარდისფერი, დღის წესრიგის მიხედვით, განსახილველი საკითხების გარშემო გამომსახველი იქნან მინისტრის კაბინეტის ის წევრები, რომლებიც მონაწილეობენ ამ საკითხის განხილვაში. მოიხსნება ყველა უბედურლობანი.

თავმჯდომარე. მე-5.

ლ.შაქიაშვილი. ბატონებო და ქალბატონებო, ძალიან გთხოვთ, შევწყვიტოთ ახლა კამათი ამ პუნქტთან დაკავშირებით. თუ ვინმე და პრეზიდენტ-მინისტრობა ვანდეთ ამ აღამიანს, ისიც მივანდეთ - მცირე კაბინეტი დააქვას, გინდა გაფართოებული, უნდა ამოღებული და უნდა დამდაბლებული. ბატონო ილიკო, მე თქვენ არ გეთანხმებით ამას, იმიტომ რომ, მცირე კაბინეტში მეტი ყველა მიდის, მეტი მცირე კაბინეტში მოუნდებათ. ქართული ამბიციები და ქართული სასიათი ბატონმა თენგიზმა ჩვენზე უკეთესად იცის, თვითონ გაითვალისწინოს ეს ყველაფერი და შექმნას იმის მიხედვით, აი, ახლა კატეგორიულად მოვიგონო, ბატონო თენგიზ, კენჭისყრას და მეტი ამასზე აღარ იყოს ლაპარაკი, ძალიან გთხოვთ.

თავმჯდომარე. ბატონო თენგიზ, ვუყაროთ კენჭი? ბატონებო, ე.ი. პრეზიდენტი, როგორც მართვის თრგანო, არ ვიცი, რას დააქვეყნებ, არის წინადადება, რომ შეიქმნას მინისტრთა კაბინეტის მეტი ყველაზე მობილური და ადგილებული თრგანო მართვისთვის, რომლის სტრუქტურული სრულყოფა თუ განსახილველობა პრეზიდენტ-მინისტრის კომპეტენციაში დარჩეს, აღბათ. როგორ ჩამოვაყალიბოთ, ბატონო თენგიზ, თქვენი წინადადება როგორი იქნება კენჭის ყრისათვის.

მ.სიგუა. ე.ი. არსებითად შეიქმნას თუ არ შეიქმნას.

თავმჯდომარე. შეიქმნას, ვინც არის მომხრე, რომ შეიქმნას, კენჭი ვუყაროთ. გთხოვთ, მოემსალოთ, გთხოვთ კენჭი უყაროთ.

კენჭისყრა: მომხრე - 120, წინააღმდეგი - 15, თავი შეიკავა - 12. სულ 147. მიღებულია პირველი წინადადება - შეიქმნას პრეზიდენტი.

მ.სიგუა. 32-ე პოლი მუხლი, „საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის კანცელარია“. „საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის სახელმწიფო“ ამოიშლება, იმიტომ რომ, სახელმწიფო კანცელარია იქნება სახელმწიფოს მეთაურთან. ე.ი. იქნება მინისტრთა კაბინეტის კანცელარია, რომელიც „შეადგება განყოფილებების და სხვა დანაყოფებისაგან“. მე-2 ამბაცი, დანარჩენი ამოიშლება.

შეკითხვა დაპასუხიდან.

„სახელმწიფო“ ამოიშლება მეტქი, სომ ვითხარით. „მინისტრთა კანცელარია“ ასეთი სახელწოდებით. მე-2 აბზაცი იკითხება ასე: „მინისტრთა კაბინეტის კანცელარია შესდგება განყოფილებებისა და სხვა სტრუქტურული დანაყოფებისაგან“. აქ იგულისხმება შემანქანეთა ბიურო, საკონტროლო განყოფილება, რომელიც ამოწმებს მთავრობის მიერ მიღებული დადგენილებების შესრულებას, კონტროლზე აყვანას და აი ასეთი ტექნიკური სამსახურები.

შეკითხვა

დანარჩენი ამოღებულია.

ბატონი ელუარდის სიტყვა არ ისმის.

აქ წერია, შემდეგ წერია. „კანცელარია ამზადებს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტში განსახილველ საკითხებს და ამოწმებს გადაწყვეტილებათა შესრულებას“.

სიტყვა „ამზადებს“ არ ვარგა? „კანცელარია უზრუნველყოფს“ გასაგებია.

ი.სარქვილი.

ბატონო თენგიზ, მე მაქვს ასეთი შეკითხვა და შენიშვნა ერთდროულად. როდესაც ჩვენ ხელისუფლების შესახებ კანონს ვიწვინებთ, იქ როცა სახელმწიფოს მეთაურის აპარატზე იყო საუბარი, ძალიან ისე მარტივად, ყოველგვარი დაკონკრეტებების გარეშე, იმტომ რომ, ეს არ არის კანონში ჩასაწერი — დაიწერა უბრალოდ, რომ, იქმნება აპარატი. ე.ი. მე ცოტა ისე უნდაურად ვერცხვინება ახლა კანცელარიის ასე დაფიქსირება და მერე იქ კიდევ რაღაც რაღაცების მოყოლება, საერთოდ ამოვიღოთ შის მიხედვით, მე ვთავაზობთ.

თ.სიგუა.

თუ თანახმა ხართ, მივიღოთ. მეც თანახმა ვარ, მაგრამ ბოლო წინადადება მაინც უნდა დაფიქსირდეს. ეს არ ეხება კანცელარიას - „მინისტრთა კაბინეტის აპარატში არ შეიძლება არსებობდეს ან შეიქმნას მოქალაქეთა პოლიტიკური დასახზოგადობებრივი გაერთიანებების სტრუქტურული ერთეულები“. თანახმა ხართ?

თავმჯდომარე. მე-2.

კ.გაბაშვილი.

ბატონო თენგიზ, თქვენ, როცა თავიდან დაიწყეთ სტრუქტურის წარმოდგენა, მაშინ იყო ბატონო თენგიზ ბუაჩიძის შეკითხვა მერე აღარ მიიღო იმან განვითარება. მე მხედველობაში მაქვს სამეურნეო სამმართველოს შესახებ. მაინც ისე დარჩა? განცალკევებული სამმართველოები იქმნება, სამეურნეო?

თ.სიგუა. კანცელარია არ შეგვაქვს და სამეურნეო როგორ....

ფ.გაბაშვილი.

არა. მე მაგას არ ვამბობ. მე საკითხს ვსვამ, უბრალოდ, რადგან აქ წერია, ამოვიღეთ, გასაგებია, მაგრამ ეს საკითხი განცალკევებულად იქნება თუ გადაწყვეტით, რომ ერთად იყოს?

თ.სიგუა.

ჩემი აზრი თუ გაინტერესებთ, შარშანაც მაგას ვამტკიცებდი, რომ ორ დაწესებულებას უნდა ჰყავდეს ცალ-ცალკე სამეურნეო განყოფილებები, მე მაქვს პრაქტიკული გამოცდილება. როდესაც აკადემიის სისტემაში მომიხდა ერთდროულად ორი დაწესებულების ხელმძღვანელობა და ერთი სამეურნეო სამსახური გვყავდა, ერთი გაუთავებელი დავა იყო. უნდა იყოს ცალკე, თავისი ფარგლებით,

თავისი მეურნეობებით, ე.ი. ცალკე იყოს პარლამენტის, იმიტომ, რომ ძალიან დიდი დატვირთვა იქნება, მე აღრევ ვითხარით, აი, ახლა დეპუტატებს კორპუსს უნდა მთლიანად მომსახურება და ერთი სამმართველო მაგას ვერ შეძლებს.

ქ.გაბაშვილი. არა, იქნებ ერთნაირად გაენაწილებინათ მაინც და არ მოხდეს, დისპროპორცია რომ არ მოხდეს, იმიტომ ვამბობ.

თ.სიგუა. მე არა მგონია, რომ ვთქვათ, სამეურნეო სამმართველოს, რომელიც იქნება პარლამენტთან და მინისტრთა კაბინეტის სამეურნეო სამმართველოს რაღაც დაპირისპირება მოუვიდეთ. დღემდე, ყოველ შემთხვევაში არ აქონიათ, დღემდე მუშაობენ, ასევე გააგრძელებენ მუშაობას.

თავმჯდომარე. ბატონებო, ამ სამეურნეო სტრუქტურების საკითხს საბელმწიფოს მეტაური და ბატონი პრემიერ-მინისტრი ერთობლივად დაამუშავებენ, ეს სეროზული საკითხია და შემდგომისათვის გადაწყვეტა. ახლა მე-3 მიკროფონი.

რ.ხიზანიშვილი. ბატონო პრემიერო, აქ 30-ე მუხლში წერია პრემიერ-მინისტრის პირველი მოადგილე და როგორ გავიგოთ?

თ.სიგუა. ჩვენ ხომ ვთქვი, რომ ვიცე-პრემიერები ერთ დონეზე არიან და ეს ფრაზა უკვე ზედმეტია.

რ.ხიზანიშვილი. აქ წერია და იმიტომ ვამბობ...

თ.სიგუა. არა, ეს ამოსაშლელია, მე ეს აღვნიშნე, როცა ვთქვი, რომ არიან ვიცე-პრემიერები, და ჩავიკითხე შესწორება.

თავმჯდომარე. მე-3.

თ.დიასამიძე. ბატონო თენგიზ, მე მაქვს შენიშვნა 32-ე მუხლის გამო.

თ.სიგუა. ე.ი. დავიწყო თავიდან?

თ.დიასამიძე. არა, 32-ე მუხლიდან, ბოლო.

თ.სიგუა. ე.ი. დავიწყო თავიდან?

თ.დიასამიძე. არა, 32-ე მუხლიდან, ბოლო.

თ.სიგუა. ა. ბოლო? ამოვიდეთ, საერთოდ.

თ.დიასამიძე. სულ ამოვიდეთ?

თ.სიგუა. სულ მთლიანად, გარდა ბოლო აბზაცისა, „მინისტრთა კაბინეტის აპარატში არ შეიძლება არსებობდეს“. დანარჩენი ამოღებულია.

ქ.დარბაშვილი. მე მაქვს შენიშვნა, მე-4 აბზაცის ბოლო წინადადებისადმი. აქ არის: „საანცვლადროა ამოწმებს“.

თ.სიგუა. ამოვიდეთ, ბოლოს თავდება ამით: „მინისტრთა კაბინეტის აპარატში არ შეიძლება არსებობდეს, ან შეიქმნას მოქალაქეთა პოლიტიკური და საზოგადოებრივი გაერთიანების სტრუქტურული ერთეულები“. აი, ეს იქნება მარტო.

ქ.ღარიბაშვილი, ახლა, რაც შეეხება 32-ე მუხლს, ეტყობა ჩვენს პარტიულ-
ლები ვართ და ადვილად ვთანხმდებით რადიკალს ამოღებას. კანცელარიაში შესახებ
ამოღება შეიძლება ამ მუხლისა, მხოლოდ აქ არის ერთი მომენტი, კერძოდ: მე-3
აბზაცში: „სახელმწიფო კანცელარია ამზადებს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტ-
რთა კაბინეტში განსახილველ საკითხებს“. ამას არ სჭირდება არავითარი უფ-
ლებამოსილება, მაგრამ აქ არის მე-2 ნაწილი, ... „და ამოწმებს გადაწყვეტილე-
ბათა შესრულებას“. ამას უკვე სჭირდება, ბატონო პრემიერო, გარკვეული იუ-
რიდიული უფლებამოსილება.

თ.სიგუა, გეტყვით, რაზეა ლაპარაკი. მინისტრთა კაბინეტში არის ცენტრა-
ლიზებული სისტემა, ე.ი. სამანქანო სისტემა, დადგენილება, გადაწყვეტილება,
რომელიც მიიღო მინისტრთა საბჭომ, შედის ამ მანქანის მესხიერებაში და უწეს-
დება საკონტროლო დრო. აი, საკონტროლო დრო რომ გავა, ერთი დღე, ან 15 დღე,
მანქანა წითელი საზით ამოაგდებს, შესრულდა თუ არ შესრულდა, ეს დასკვნა
კანცელარიას გადაეცემა და ეს კანცელარია აყენებს საკითხს. აი ამ თემაზეა,
ლაპარაკი, შემოწმების ამ მექანიზმზე.

ქ.ღარიბაშვილი, ეს შემოწმება არ არის მაშინ, ეს არის ინფორმაციის
მიწოდება.

თ.სიგუა, ეს არის დადგენილების შესრულების შემოწმება.

ქ.ღარიბაშვილი, ნუ, თუ ასეა, მაშინ მოხსნილია.

თ.სიგუა, ჯგუფი, რომელსაც ევალება ეს, შედის კანცელარიაში, ეს
პუნქტი.

შეკითხვა

საერთოდ ამოვიღეთ და რატომ ვმსჯელობთ.

ი.შენგულაია, ჩვენ მიღებული გვაქვს კანონი პოლიტიკურ პარტიათა და
პოლიტიკურ ორგანიზაციათა შესახებ. იმ კანონში არის ჩამონათვალი, სადა არ
შეიძლება პარტიული ჯგუფების შექმნა და პარტიების შექმნა. ჩემთვის გაუ-
გებარია, რა საჭიროა მინისტრთა კაბინეტის შესახებ კანონში იგივე კანონის
დაფიქსირება თუნდაც.

თ.სიგუა, ამოვიღოთ.

ი.შენგულაია, სრულიად გაუგებარია.

თ.სიგუა, ე.ი. 32-ე მუხლი მთლიანად ამოღებულია.

თავმჯდომარე, - მე-5, მე-7.

თ.სიგუა, ახლა თავიდან უკვე ოქვენი წინადადებით.

ს.კავსაძე, აქ არის ერთი საკითხი, ეს მუხლი, ზოლო მუხლი ამოვიღეთ,
მაგრამ მინისტრთა კაბინეტს აქვს თავისი აპარატი, თუ არ ექნება, მაშინ
სხვა არის, მაგრამ თუ აქვს ეს აპარატი, კანონში უნდა ჩანდეს, რომ ასეთი
სამსახური არის მინისტრთა კაბინეტის აპარატში.

თ.სიგუა. აქ ხომ რავწერეთ, რომ აშარატს ავითონ მინისტრთა სამსახურის, ვაქციათ, მრჩევლები, მთავარი მრჩევლები, განყოფილებები და სხვა.

ს.კავსაძე. და ვიცე-პრემიერის უფლებები, ისე არის, როგორც აქ.

თ.სიგუა. ბატონო სანდრო, ჩვენ ხომ ვთქვით, რომ თავიდან უნდა დავიწყოთ, პირველივე მუხლიდან მივყავებით უკვე. მე რა შესწორებებსაც ვთავაზობ დით, მარტო ის ვაგადაცნით. წინადადება ასეთი იყო რომ, დავიწყებთ თავიდან, უკვე თქვენი შენიშვნებისა და წინადადებების მიხედვით რასწორდება. ამიტომ დავიწყოთ პირველივე მუხლიდან და რიგ-რიგობით მივყავით.

თავმჯდომარე. ქალბატონო ღია, ბოდიშს ვიხდით, ერთი წუთით და ვაბგროვებთ თქვენ. ჩინური იქნება მიკროფონი, არის ასეთი წინადადება. პრემიერი შენიშვნადაც ასეთი რაციონალური წინადადება. როგორც სჩანს, შენიშვნები ბევრი იქნება, იქნებ წერილობით წარმოადგინოთ ეს შენიშვნები, შეჯამდეს საბოლოო რედაქციისათვის და მაშინ აღბათ, მოგვიხდება სამშაბათს დავამტკიცოთ ეს კანონი საბოლოოდ, არის ეს წინადადება მისაღები? თქვენ რას იტყვით.

თ.სიგუა. არა, უფრო კენჭისყრა არ შეიძლება.

თავმჯდომარე.ე.ი. ბატონებო, ორგანიზაციული ფაქტობრივად სვალ სასურველია 5-6 საათისათვის ქალბატონ ბერძენთან იყოს ეს წერილობითი შენიშვნები, მოსაზრებები, გადაწყვეტა ეს პრემიერ-მინისტრს, გადაეცემა ბატონ გუბარძას და სამშაბათისთვის გამოვსა უკვე შეჯერებული და მოზადებული საფუძვლიანი დოკუმენტი, ნაკლებ კამათს რომ საჭიროებს და აღბათ, სამშაბათს დავამტკიცებთ ამ კანონს, ახლა მოვუსმინოთ ქალბატონ ღიას.

თ.სიგუა. შექნება ერთი თხოვნა: შენიშვნებს აუცილებლად მიუთითეთ მუხლი, აბზაცი და თქვენივე რედაქცია.

თავმჯდომარე. მე-7.

ლ.ცინდელიანი. ბატონო თენგიზ, შენიშვნების გამოთქმის ორგანიზაციული ფორმა აბსოლუტურად მისაღებია და ამიტომ პირველ მუხლიდან, პირველივე აბზაციდან მაქვს პრინციპული ხასიათის შენიშვნა, რამეთუ დეფინიცია არ არის სწორად განმარტებული, მოგაწვდით წერილობით.

თავმჯდომარე. მე-3.

რ.შავიშვილი. მე შენიშვნები ბევრი არა მაქვს, ამიტომ წერილობით მოგართმევთ, მაგრამ ერთი შეკითხვა მაქვს, ბატონო თენგიზ, ეს კანცელარიის შესახებ ყველაფერი ამოვიღეთ, მაგრამ მინისტრებს კანცელარიის გამოვე აწერს ისევ ხელს დადგენილებებზე, თუ არა.

თ.სიგუა. არა.

რ.შავიშვილი. ადარ აწერს, გმადლობთ.

თავმჯდომარე. კარგი, ახლა, ბატონებო თუ კიდევ უფრო . . . მომისმინეთ,

ბატონო ქართლოს, ახლა პერსონალურ შენიშვნებს მოგცემთ, გახოვთ, მომისმინოთ, მე ხომ მაძლევთ შენიშვნას. დაბრძანდით, ბატონო დეპუტატებო, კი, ამ წუთში. ბატონო დავით, უწყურადღებო ავდიტორიაში არ გაკადრებთ სიტყვის მოცემას და ამიტომ .

დ. კუპრედიშვილი. მუხლის ამოღება არ შეიძლება.

თავმჯდომარე. რომელი მუხლია ეს ?

დ. კუპრედიშვილი. მუხლს ვიღებთ კანონიდან, რომლის ამოღება, მე მიმაჩნია, ვგულისხმობ ამ 32-ე მუხლს კანცელარიის შესახებ, რომ არ შეიძლება. ამ სამსახურს ხომ არ ვაუქმებთ და რახან არსებობს, მის შესახებ კანონში მუხლიც უნდა იყოს, მაგრამ, რასაკვირველია, ზოგადი ფორმით, რა ორგანოა ეს და რას ანხორციელებს, მეტი არაფერი.

თავმჯდომარე. აპარატი არსებობს და შეწონი, აპარატი საკმარისი იქნება.

ერთი საორგანიზაციო საკითხი თითო წუთი რომ დავზოგოთ. არის ასეთი წინადადება, რომ შენიშვნები ხვალ 5-6 საათამდე იქნას წდრილობით ეს შემოტანილი. ორშაბათისათვის მხურვლელებს, დაინტერესებულთ, ორშაბათი დასვენების დღეა, უქმე ღღ არის, წმინდა გიორგის ღღ არის, გასაგებია, მაგრამ, ჩვენ დასვენების უფლება არა გვაქვს. ამიტომ, იქნებ ორშაბათს, მხურვლელები მობრძანდნენ საკონსულტაციო შეკრების სახით 4 საათისათვის. ჩვენ მზალა ვართ გიმასპინძლოთ ამ საკონსულტაციო შეჯგერებისათვის.

თ. სიგუა. ბატონო ვახტანგ, იყო მთელი რიგი დეპუტატების სადეპუტატო შეკითხვები, მართალია, ზეპირად, გარდა ამისა, გუშინ ბატონმა აკაკი ასათიანმა და, თუ არ ვცდები, ბატონმა ვალერიან ალვაძემ შეკითხვის წესით დასვენს, მე მოვამზადე პასუხი და მინდა გაგაცნოთ.

დვროგადრთიანების მიერ საქართველოსათვის გამოყოფილი 70 მილიონი დკიუს სესხის რეალიზაციის მდგომარეობა 17 ნოემბრისათვის.

შეკითხვა დარბაზიდან.

არა, ბატონმა აკაკიმ ცოტა სხვანაირად თქვა, ამ ზამთარში რა მოგვეღისო. აი, იმას ეხმაურება ეს პასუხი. არა, თქვენ თქვით, საკვები პროდუქტების საქმე როგორ გვექნება ამ ზამთარში და იმის საპასუხოდ არის. ხორცი.

გაფორმებულია კონტრაქტი ირლანდიის ფირმა "აგრატირფირთან" 13 ნოემბერს, საკრედიტო ხაზი გახსნილია.

ექვილი. გაფორმებულია კონტრაქტი იტალიის ფირმა " განდი მოლინსთან", საკრედიტო ხაზი გაიხსნა 14 ოქტომბერს. 3 გემი უკვე მოვიდა. ბათუმში უკვე იტვირთება ფქვილი 50 ათასი ტონა. ხორცი 4 ათასი ტონა.

ხორბალი. გაფორმებულია საფრანგეთის ფირმა "კარგილთან" 30 ოქტომბერს
მაგრამ აქ არის შეფერხება. მომწოდებელმა მოითხოვა ცვლილებების შეტა-
ნა გახსნილ აკრედიტაციის, ეკიუსა და დოლარის კურსის თანაფარდობის
ცვლილებასთან შეფარდებით.

ფირმა "შუგელ ელტ-სთან, 11 ნოემბერს შეაქარი არის 2 კონტრაქტი,
ერთი, რომელიც მოგახსენებთ და მე-2 პოლანდიის ფირმა "რიკო-როტინდამთან"
მთლიანად ორივესთან ერთად გახლავთ 47 ათასი ტონა, ინგლისელებთან,
თუ მიხსიერება არ მალაატობს, 20 ათასი და პოლანდიელებთან 27 ათასი
ტონა. ზეთი - 7 მილიონი ლიტრი, გაფორმებულია კონტრაქტი ბელგიის ფირმა
"კრეკელ იმპორტექსპორტთან", გახსნილია საკრედიტო ხაზი 12 ნოემბერს,
საფუარი, გაფორმებულია კონტრაქტი პოლანდიის ფირმა "ტრეტიტინგთან",
საკრედიტო ხაზი გახსნილია 17 ნოემბერს. დარჩენილია დაახლოებით 7 ათასი
ეკიუს, რომელიც მოხმარდება საფურაჟე ხორბლისა და მიღობამენებების შედგე-
ნას. ჯერ-ჯერობით კონტრაქტები გაფორმებული არ გახლავთ. 7 მილიონი
ეკიუს, ეს 70 მილიონი ეკიუსი აღევანდელი კურსით ეკვივალენტურია 92 მილი-
ონი დოლარისა, მაგრამ თქვენ იცით, რომ ყოველდღე ეს კურსი იცვლება
და მიერყვება არის მცირე ინტენსივობით. გამალობთ.

თავმჯდომარე. ბატონო დეპუტატებო. დადლილი ხართ, 8 საათია. აი, ვინც
მიკროფონთან დგანან, ამათ მოვუსმინოთ, შემდეგ ბატონ დეპუტატს და იქნებ
დღეს ნორმალურად წახვიდეთ სახლში, ცოლოები ხართ თქვენც. ბატონო ჯანსუღ,
მე-7 მიკროფონი.

ჯ. ჩარკვიანი. თუ უკან დაბრუნებად არ ჩამითვლით, კანცელარიის უფროსს,
თუ რაც შეეძლება, მეტი ბარიერები და წინააღმდეგობები შეხვდა დღეს, ვიდრე
თავად პრემიერს თავის დროზე. მე ასე ვფიქრობ, მეგობრებო, ყველაფერს
ბაღიან დიდ მნიშვნელობას ნუ ვანიჭებთ და რა შინაარსობრივი დატვირთვაც
უნდა შექონდეს კანცელარიას, ეს ყველაზე კარგად აღბათ თვითონ პრემიერს
მოეხსენება და მის კომპეტენციაში უნდა შედიოდეს, რაზე უნდა მოაწეროს
ხელი და რაზე არ მოაწეროს ხელი. არა მგონია, რომ სწორი იყოს რომ ყვე-
ლაფერში ხელი ვაფათუროთ.

თავმჯდომარე. გასაგებია. ბრძანებთ, მე-7.

მ. მგელიაშვილი. ბატონო თავმჯდომარე, ბატონო დეპუტატებო, დეპუტატი
მგელიაშვილი. მე ერთი აზრის გამოთქმა მინდა, ერთ ინტენსივობასთან დაკავ-
შირებით. ბატონო თავმჯდომარე, ჩვენ სხვადასხვა საკითხებზე ვართ და
ამიტომ თავს უფლებას მივცემ, ეს აზრი გამოვთქვა. თქვენ თუ გადავანით
ბოლო ნომერს გაზეთ "დრონისას", იქ არის ინტენსივობა ბატონ მამუკა გიორ-

გაძის, მე ვიტყობი, პირდაპირ უტაქტო ინტერვიუ ჩვენს მიმართ, აღგილო-
ბრივი დეპუტატების მიმართ. კერძოდ, იქვეითებულთ მსგავს ფრაზას: "აღგი-
ლობრივი დეპუტატებმა თავიანთ საარჩევნო უბნებში ავტორიტეტი მოიპო-
ვეს იქ პროტექტების შეტანით". მე მოგახსენებთ თქვენ, ბატონო მამუკა,
რომ ეს გამოთქმა არ შეეფერება სიმართლეს, ეს ყოველად უტაქტოა და, შეიძ-
ლება ითქვას, ცილისწამებულნი გამოთქმაა ჩვენს მიმართ. იმ წაიონებში,
ბატონო მამუკა, საიდანაც ჩვენ ვართ, უარესი გაჭირვებაა, ვიდრე თბილისში.
გაცილებით მეტი და ამის თქმა არ არის გამართლებული დღეს, როცა ჩვენ
ასეთ პირობებში ვიმყოფებით, ჩვენ უფრო სხვა მოვალეობით ვართ მოსული
და სხვა რალაცემები გვაკავშირებს ერთიმეორესთან. უნდა ვცდეთ პატივი
ერთმანეთს, ჩვენს კოლეგიალობას და იმ საქმეს, რის გავსაცემებლაც ვართ
მოწოდებულნი და არა დავუპირისპირდეთ ერთი და მეორეს. ძალიან გთხოვთ,
ასეთი გამოთქმებისაგან თავი შევიკავოთ ყველამ და ბატონო მამუკა, თქვენ
აღგილობრივ დეპუტატებს მოუხალთ ბოდიში და თუ გაქვთ კონკრეტული ფაქ-
ტები ვინმეს მიმართ, მაშინ თქვით ეს პირდაპირ. მე მაგალითად, თავს
ვგრძნობ ძალიან შეურაცხყოფილად ასეთი ფრაზის გამოთქმისთვის. ბოდიშს
ვიხდი, მეგობრებო, ასეთი ტონისათვის, მე უბრალოდ ავღელდი და ვერ შევი-
კავე თავი.

თავმჯდომარე. ბატონო მამუკა, ვიდრე თქვენ ძალიან არისტოკრატიულ, რაინ-
ულ, თავაზიან პასუხს მოიფიქრებდეთ, მანამდე ბატონო ზურაბ ყვანიას
ვთხოვ, მე-2 მიკროფონი.

ზ. ყვანიას. კი, ბატონო. ბატონო სპიკერო, ჯერ ერთი კერძო საკითხია. მე
მინდა მოგმართოთ თქვენ თხოვნით, როგორც მწვანეთა პარტიის სპიკერმა,
რომ როგორღაც უზრუნველყოთ აქ მსხლმინი დეპუტატები, განსაკუთრებით სასუნ-
თქი ყანგბადით, იმიტომ რომ, შეიძლება ეს ცუდად დამთავრდეს ჩვენი პარ-
ლამენტისთვის. მე-2, მე მინდა, რაკი ბატონი პრემიერ-მინისტრი შეეხოს
ამ უცხოეთის სესხის ამბავს, მე აუცილებლად მინდა გამოვთქვა ძალიან
მოკლედ ჩემი პოზიცია იმასთან დაკავშირებით, რომ მე მეჩვენება, რომ
საქართველოს მიერ ისეთ სოლიდური კრედიტების აღება და განაღდება არის
იმდენად მნიშვნელოვანი საკითხი, თითოეულმა დეპუტატმა შეძლოს ^{შეხვედ} სრულყოფი-
ლი პასუხის გაცემა ნებისმიერი ამომრჩევლის წინაშე და მე პირდაპირ
გულახდილად მინდა მოგახსენოთ, რომ მე გამაჩნია სრულიად სხვადასხვა სა-
ხის ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ მოხდა ამ კრედიტების განაღდება
და ა.შ. მე ვიტყობი ეს, სხვადასხვა ჯორების ხმების ღონებზე, მაგრამ
ხშირად ეს ხმები დასაბუთებულია და ამას რომ მოვლს სამუდამოდ ბოლო,
მე გთხოვთ, რომ პარლამენტმა შექმნას დროებითი საგამომძიებლო კომისია,

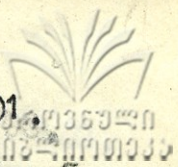
რომელიც შეისწავლის საგანგებოდ ამ საკითხს, როგორ იქნა მიღებული ეს კრედიტები. არა მხოლოდ ევროგაერთიანების კრედიტებია საუბარი, არამედ სხვა კრედიტებზეც. რა ფასებში იქნა შეძენილი ესა თუ ის პროდუქცია და რამდენად შეესაბამება მსოფლიო ბაზრის ფასებს, საშუალო ფასებს და მთელი პერიოდები ამ საქმისა. მე გთხოვლით, რომ ალბათ მოხდეს კონსულტაციები ფრაქციებს შორის ამ საკითხთან დაკავშირებით და შემდეგ სხდომაზე ერთ-ერთ პირველ საკითხად გავიტანოთ ამგვარი დროებითი კომისიის შექმნა. ეს არის ჩვენი პარლამენტის და მთლიანად ჩვენი სახელმწიფოს ავტორიტეტის და პრესტიჟის საკითხი. გმადლობთ.

თავმჯდომარე. ბატონო ვალერი, გისმენთ.

თ.სიგუა. რა კრედიტებზეა ლაპარაკი. გარდა ევროგაერთიანების კრედიტისა, საქართველოს ჯერ-ჯერობით არავითარი სხვა კრედიტი არ მიუღია. ზ.ყვანიას კი ბატონო, არსებობს სხვა შესაძლებლობები, იყო საუბარი

შევრი სხვადასხვა კრედიტების შესახებ, რამდენადაც მე მახსოვს. გარდა ამისა, არის ლაპარაკი იმ სექტორულ ინვესტიციებზე, როგორებიც არიან მსოფლიო ბანკი, მსოფლიო სავალუტო ფონდი თუ სხვები, - მათ უნდა შემოიტანონ საქართველოში და ა.შ. და ეს უნდა დაინერგოს თავიდანვე. აი ეს უზენაესი პრინციპი უნდა იყოს ჩვენი პარლამენტის მუშაობაში. რაც შეეხება სესხს, განსაკუთრებით საერთაშორისო სესხს, რომლის დაბრუნებაც ჩვენ თუ ჩვენს შვილებს მოგვიწევს, ყველა მოქალაქემ უნდა იცოდეს თავიდან ბოლომდე ზუსტად, როგორ მოხდა ამ სესხის დახარჯვა. რა ვიცილდეთ ამ სესხად, იყო თუ არა შესაძლებლობა, რომ გვეყიდა, უფრო იაფად ეს პროდუქცია, რამდენად ეფექტურად გამოვიყენეთ და ავიღეთ თუ არა ეს სესხი იმ ორგანიზაციებისაგან, რომლებსგანაც უნდა აგვეღო. თუ არა და არსებობს ათეულობით აფრიკული და ლათინურ-ამერიკული ქვეყნის გამოცდილება, რომლებიც, აი ამ სესხმა ჩააყენა უაღრესად მძიმე კაბალურ მდგომარეობაში, ამიტომ ვითხოვ მე ანგარიშს.

თ.სიგუა. შექმნილი არის კომისია, რომლის თავმჯდომარე გახლავთ სახელმწიფოს მეთაური. იმ კომისიას ეძლევა უფლება, განიხილოს ყველა შემოთავაზებული სესხი, რამდენად სასარგებლოა რესპუბლიკისთვის, აილოს თუ არ აილოს და განსაზღვროს ამ სესხების მიმართულება. პრინციპში ჩვენ ვართ მოლაპარაკებულები, რომ დაახლოებით აღებული სესხების მხოლოდ 25% მოხმარდეს სასურსათო პრობლემის გადაწყვეტას, დანარჩენი 75% უნდა მოხმარდეს ბაზის განვითარებას. ასეთი ძირეული პრინციპები მიღებულია.

მე კიდევ ერთხელ კატეგორიულად ვაცხადებ, რომ გარდა ევროგაერთიანების სესხისა, ჯერ არც ერთი კაპიკი არავითარი სესხი - სხეღმწიფო სექტორზე - ვამბობ, კერძო სექტორს უფლება აქვს ვისგანაც უნდა აიღოს და თვითონ თავის შიხეღმწიფებით გაისტუმროს ან დახარჯოს - სახეღმწიფოს სხვა სესხი ჯერ არ აუღია.

ბ.ყვანია. ბატონო თენგიზ...-

თ.სიგუა. პარლამენტმა მოისმინოს, კი ბატონო, ვინ არის წინააღმდეგი დაწვევებით მოისმინოს რაოდენობა, ფასი, პროდუქციის შემოსვლის სავარაუდო ვალა და ა.შ.

ბ.ყვანია. ბატონო თენგიზ, მე მინდა ვთქვა, მით უფრო სასიამოვნოა, თუ არსებობს ასეთი კომისია სახეღმწიფოს ხელმძღვანელის მეთაურობით. მე ვფიქრობ, დროებით საგამოძიებო კომისია შესძლებს ნაყოფიერად ითანამშრომლოს ამ კომისიასთან, გამოიტანოს სრული და დეტალური ინფორმაცია პარლამენტზე და მე ვთვლი, რომ ეს სხეღმწიფო ძალიან დაწვევებით უნდა გამოქვეყნდეს ჩვენს პრესასა და ტელევიზიაში. მე დაჟინებით ვითხოვ ამგვარი კომისიის შექმნას.

თავმჯდომარე. ბატონო ვალერი, მეტი - მე-ნ.

თ.სიგუა. მე ვთხოვ დეტალურად, პროკურორის როლში ნუ გამოდიხართ ხოლმე. თქვენ ახსენეთ, საგამოძიებო, ე.ი. თქვენ გაქვთ ეჭვი, რომ რაღაც დანაშაულია. პირველ რიგში თქვენ უნდა მოითხოვოთ ინფორმაცია და მეტი თუ გამოჩნდა, რომ რაიმე დანაშაულია ჩადენილი, საგამოძიებო, ძალიან მიევიციეთ ამ სიტყვებს. ძალიან გთხოვთ, პროკურორის როლში ნუ გამოდიხართ. საგამოძიებო ნიშნავს, რომ თქვენ უკვე იცით, რომ რაღაც დანაშაულია ჩადენილი. რატომ აძლევთ თქვენს თავს ასეთ უფლებას. თქვენ მოითხოვთ, რომ შეიქმნას კომისია, რომელიც პარლამენტს მოუმიზანებს დეტალურ მოხსენებას ევროგაერთიანების ნიღრ აღებული სესხის გამოყენების თაობაზე. აი, ეს სხვა საქმეა.

ბ.ყვანია. ბოდიშს ვიხდი, ბატონო თავმჯდომარე, მინდა გავაკეთო განმარტება, სრულიადაც არ მინდოდა დისკუსია, მაგრამ, მე ვიხმარე ის გამოთქმა, რომელიც მოცემულია ჩვენი პარლამენტის მუშაობის რეგლამენტში, სადაც არის აღნიშნული, რომ პარლამენტი ქმნის, აი სწორედ ამგვარ საკითხებთან დაკავშირებით, დროებით საგამოძიებო კომისიებს. თუ გნებავთ, იცოს ჩამოყალიბებული ამგვარად, კი ბატონო.

თ.სიგუა. ინფორმაცია, ჯერ მიიღეთ ინფორმაცია, იმსჯელეთ და მეტი გალაყყვიტეთ.

ზ. ჟვანია. კი ბატონო, ამას არსებითი მნიშვნელობა არა აქვს.

მე-5 თავმჯდომარე: მე-5 მიკროფონი.

გ. გოდერძიშვილი. თქვენ მოუსმინეთ, რომ დამოუკიდებელმა დეპუტატმა

ე.ი. დეპუტატთა კორპუსიდან ჩემმა ახლობელმა კოლეგამ მოიტანა პატარა ციტატა გაზეთ " რწონიდან". ამაზე დამოუკიდებელ დეპუტატთა გარკვეული ჯგუფი აღშფოთდა, თავად ბატონი მამუკა მივიღა მიკროფონთან ტასუხის გასაცემად და ჩემი თხოვნით ისევ დაუბრუნდა თავის ადგილს. პასუხის გაცემა ამაზე ჩემს თავზე ავიღე და მივმართავ კიდევ, მე პირადად მინდა ორივე მხარეს, როგორც ერთ ჩემს ყველაზე ახლობელ კოლეგებს და მივგობრებ, მინდა ორივეს მოვუხალო ბოდიში, თუმცა აქ საბოლოო არაფერი არ არის, რადგან თუკი ის შევძელით და ამ გაჭირვების ჟამს ჩვენს რაიონებში შევიტანეთ საჭმელი, საწვავი, ჩასაცმელი, ამას ჩვენ გარკვეული პოლიტიკური სიმწიფრობის გარეშე ვერ მოვახერხებოთ, თუკი ბატონმა მამუკამ ჩვენი ღვაწლი დაინახა, - რომ ჩვენ ეს შევძელით, ამიტომ მამუკას ძალიან დიდი მადლობა და ყოველ შემთხვევაში, ტონს და გამოთქმას მაინც შევრწმუნა უნდა.

თავმჯდომარე. მადლობა. დიდი მადლობა. მე-4 მიკროფონი.

ვ. ვაშაკიძე. ბატონო ვახტანგ, წელან თქვენ სიტყვა მომეცით.

თ. ბასილია. უკაცრავად, ერთი წუთით. აქ ბატონმა ზურაბ ჟვანიამ დააყენა ეს საკითხი, მე უნდა განვაცხადო რომ არსებობს, პარლამენტში შექმნილი არის საფინანსო-საბიუჯეტო მულტივმოქმედი კომისია, სწორედ ამ კომისიის კომპეტენციაში არის ეს საკითხები და მთავრობასთან ერთად ეს საკითხები იქნება შესწავლილი, განხილული და თუ საჭირო იქნება, პარლამენტის სხდომაზე ეს იქნება გამოტანილი.

თავმჯდომარე. კეთილი, მე-2 მიკროფონი, მერე მე-3.

ვ. ვაშაკიძე. ბატონო სახელმწიფოს მეთაურო, ბატონო სპიკერო, ბატონო

დეპუტატებო. გაღალღელები ბრძანდებით და მომიტევებთ, ყოველდღიურ პრობლემებს მივაპყრობ თქვენს ყურადღებას. დღეს დილას მომეცა ბელნიერი შემთხვევა, რომ რამდენიმე პურის ქარხანაში შევსულიყავი. მინდა დაგარწმუნოთ, რომ პური არის, საჭირო რაოდენობით ცხვება, ჭირს მხოლოდ ტრანსპორტირება. მე მინდა მხოლოდ ჩემი აზრი მოგახსენოთ მის შესახებ. კიდევ ერთხელ ვიმეორებ, მომიტევებთ, ბევრი რამ თქვენთვის ნაცნობი იქნება. ე.ი. გუშინ 4 საათზე დღისით-მზისით, პურის მანქანებისთვის განკუთვნილი ბენზინი იქნა გატაცებული, ყოველწამე პურის მანქანებს არეგრებენ და ძარცვავენ, ართმევენ

ბენზინს; გუშინ, გამთენიისას საერთოდ გაიტაცეს ერთი პურის მანქანა დატვირთული. პურის ქარხნები არის აბსოლუტურად დაუცველი, იმიტომ, რომ იქ მიღიან სხვადასხვა შეიარაღებული ფორმირებების წარმომადგენლები, ასევე ჩვენი პოლიციის წარმომადგენლები, რომლებიც ურთვლად მიდიან და იღებენ პურს და შე შინდა, რომ ვახლავთ უბრალოდ საბელმწიფოს შეთაურს; მე ვიცი, რომ ასეთ ღონისძიებას ატარებს ჩვენი პოლიცია; მაგრამ რაგორც ჩანს, საკმაოდ არ არის, უნდა მისდეს პურის მანქანის გატაცება, უნდა მისდეს პურის ქარხნების კარგად დაცვა და მხოლოდ და მხოლოდ პოლიციის ძალებით და არა რომელიმე შეიარაღებული ფორმირების მეშვეობით, იმიტომ, რომ იყო შემთხვევები, მათ შორის წეტაკებები ამ ნობელისზე, მე ვიცი, რომ ეს ყველას გაწუხებთ. ბატონებო, დამჩნა შეაბეჭდილება, მე ვიცი, რომ ეს ყველას გაწუხებთ, რომ ეს არის კარგად ჩაფიქრებული საბოტაჟი, ან არა და მთლიანი ფაქტი ძალებიანა, რომელთაც სურთ, რომ ეს მარტლაც არსებული პური, ვერ მიიღოს შესაბამისობაში. ეს არის საბოტაჟი, იციო, თითქმის ყველა მადანია დამტვრეულია და ყველას ჩამოღებული აქვს შინები, არის აფიცრული, ინკასაციაც კი ჭირს, იმიტომ, რომ მოგვხსენებთ, პურის ფასების გაზრდასთან დაკავშირებით დიდი თანხა გროვდება, და ყველაფერ ამას, ბატონო საბელმწიფოს შეთაურს და ბატონო პარლამენტარებო, სჭირდება ცოტა მეტი ყურადღება. კიდევ ვიშეოტებ, რომ ტარდება რაღაც ღონისძიებები, მაგრამ იქნებ პარლამენტის სახელით, ბატონმა საბელმწიფოს შეთაურმა უფრო მეტად დაავალოს პოლიციის სამსახურს, რომ ეს საკითხები შეგვარდეს. კიდევ ერთხელ ბოდიშს ვიხდით, რომ აქვენი ყურადღება შევარჩევ. გმადლობთ.

თავმჯდომარე. ახლა, ბატონ მამუკას, მე-3 მკაროფონი.

მ. ვიოტვაძე. ნუ, ამის შესახებ მე შინდა ვითხრათ, ამდენი ხნის განმავლობაში, ყოველ შემთხვევაში, ვინც მიცნობს, მან იცის, რომ მე ტყუილუბრად არ ვიტყვადი რამეს და თუ პარლამენტი ამას მოითხოვს, მე შემიძლია ფაქტები დავასახელო, დავადგინო, რომ ამ შემთხვევაში დამტკიცებულია დეპუტატმა ალბათ უნდა დატოვოს პარლამენტი, მაგრამ მთავარი ეს არ არის. იმედს ვიტოვებ, რომ ის დეპუტატები, ვინც ეს მიიღეს თავის თავზე, ქველმოქმედებას გააგრძელებენ ისევე და ამით არ გაჩივდებიან, მაგრამ მთავარი - მემენტი აქ არის სწორედ, რაც გარკვეულწილად იმ დაპირებისპირებაზე და ანტონიანიზმზე, რომელიც თიქოს და არის პარლამენტში, მაგრამ, სამწუხაროდ, ეს არ მოდის ჩვენი მხრიდან, ეს არ მოდის პოლიტიკური პარტიის მხრიდან, იმიტომ, რომ მათ წლბის განმავლობაში უკვე ეს გზა გამოიარეს და მივიდნენ იმ დასკვნამდე, რომ გარკვეულად კონსულტაციების, ურთიერთობის შეთანხმების გარეშე შეუძლებელია თანდასრულებ-

ზოგა, ინიტომ, რომ, რამოდენიმე წლის განმცდილება მათ აქვთ ამასთან
დაკავშირებით. სამწუხაროდ, ეს დამოკიდებულება მოლის, ასე ვთქვათ. . .
სექტორით, იმ აღამიანებიდან, რომლისთვისაც ეს ურთიერთობები უცხოა
და ინიტომ მე იმეღს გამოვთქვამ იმაში, რომ თვრთონ ისინი გაითვალის-
წინებენ ამ ფაქტორებს და როდესაც აღამიანების მიმართ რაღაც გარკვე-
ული პრეტენზია გვაქვს, მაშინ ცოტა დავუფიქრდეთ და მაშინ განვაცხა-
ლოთ და სხვას არ მოვთხოვთ ეს.

კი ბატონო, მაშინ თუ პარლამენტი ამას გათაწყვეტს, მე
შემიძლია მოვიტანო ეს ფაქტები, მაგრამ ვისაც დავუმტკიცებ, მან დატო-
ვოს პარლამენტი. თუ გაწყობთ ასე. ყველაზე არ არის ეს დაწერილი. წაი-
კითხეთ და კარგად ნახავთ, თუ აქვს პარლამენტს ამის სურვილი, მე შემი-
ძლია ეს მოვიტანო. მაშინ, ძალიან გთხოვთ, კენჭისყრაზე დააყენეთ ჩემი
წინადადება.

თავმჯდომარე. მომისმინეთ, გთხოვთ, ბატონო მამუკა. მე არ ვდლოდი ამ
საკითხზე კამათს თუ თქვენ გააგრძელებდით ბატონ გელას გამოსვლის ბერე.
თუ ასეთი სექტორული პრეტენზიები გექვთ, წარმოაღგინეთ საპარლამენტო
კომისია გამოვყოთ, წერითობით და შევისწავლოთ, მერე გავარკვიოთ, მანამ-
ღე მე მიწთა ყველას გთხოვთ მხოლოდ და მხოლოდ ერთი: ჩვენ თუ ურთიერ-
თობა ვერ ჩანოვალბვთ, ჩვენ თუ ერთმანეთს ვერ დავუბნეთ, ჩვენ თუ
ერთმანეთს ვერ გავუგვთ, რომელი საქართველოს გამაერთიანებლები ჩვენ
ვიქნებით და მე გთხოვთ, რამენაირად ასეთი კონფლიქტი, ავიცილოთ შიგნით.
კონფლიქტი არ არის და ღმერთმა ნუ პქნას. მე იმეღი მაქვს, რომ ყველა-
ფერი მშვიდობიანად და კაცურად მოგვარდება, მაგრამ თუ რაღაც იურიდიული
მნიშვნელობის რაღაც დარღვევებია, იყოს წერითობით, კომისიას გათავცდეთ
და თუ ვინღეს მიმართ აქვს პრეტენზია, გაიკვდვა.

მ. გიორგაძე. თუ ჩვენ ასეთ ურთიერთობებს მივყვებით, მე მოვიტხოვ მაშინ,
რომ ვისაც დავუმტკიცებ, იმან დატოვოს მაშინ პარლამენტი. ასე მთარტივალ
არ არის. წარმოვალგინოთ და მერე შევრიგდეთ. თუ ასე დავაყენებთ, მე
კენჭისყრაზე დავაყენებ წინადადებას.

თავმჯდომარე. ჭერ ჩვენ ვერაფერს ვერ დავაყენებთ კენჭისყრაზე და მე
გთხოვთ, ყურადღება იყოს, მე ვბოვ ყველა მხარეს, არავითარი დაპირისპი-
რება. ბატონო მჭედლიძე, მომისმინეთ. არც ერთ მხარეს, არც მე-2 მხარეს
არავითარი დაპირისპირება პარლამენტში არ არის და არც უწთა იყოს. ეს
იქნება ორივე მხარის სირცხვილი, ბთელი საქართველოს სირცხვილი. ღმერ-
თმა დავგიფაროს. მე გთხოვთ, თუ ერთს შედეშება, მეორეს ნუ შედეშება.
არ არის სავალდებულო, ორივეს ეშლებოლეს. მე გთხოვთ, აი ახლა ვინც

გამოვა, ვთხოვ, თქვენი უსიქოლოგიური სიღრმე, ზნეობრივი სიღრმე გვირ-
ვენოთ იმიტ, რომ ეს ვითარება განვმუხტოთ და აღამიანური სახე მივცეს
ამას, ნუ მივცემა სიმწვავე, მე გთხოვთ ძმურად, მეგობრულად, აღამიანუ-
რად ყველას, არავითარი დაპირისპირება არ არის, პარტიებსა და თქვენს
შორის მიშვენიერი ურთიერთობა ყალიბდება. ეს ერთი კვირაა ვმუშაობთ, ეს
უკვეთისი იქნება, ამ საკითხზე ნულარ ვისაუბრებთ, შემიღებ დაგკავალთანდეთ,
ჩამოვყალიბდებით და ამას გავარკვევთ, შეწყდეს კამათი. ბატონ ვალდერის
მე-7 მიკროფონი.

ვ.კვარაცხელია. ღღეს ერთი წერილი მივიღე, ბატონო ღეპუტატებო. აქ არის
მიმართვა პარლამენტისადმი. თუ ნებას მომცემთ, პატარა წერილია და გაგა-
ცნობთ. " ბატონო ღეპუტატებო! მოგმართავთ თბილისში ღეკემბერ-იანვარში
მომხდარი ცნობილი მოვლენების დროს დაზარალებული 296 ოჯახის სახელით.
ვინაიდან თქვენი მაღალი ტრიბუნლიდან ხშირად გაისმის აფხაზეთსა და სამა-
ჩაბლოდან ღტოლვილების თანაღგონის შესახებ გამოსვლები და რატომღაც არა-
ღრთხელ, არც ღრთხელ არ გაგხსენებიათ, რომ პირველი და ძირითადი ღარტყმა
და განაღგურება მივიღეთ მთაწმინდის რაიონის მოსახლეობამ და ღღემღე,
40 თვის განმავლობაში, გვესმის რა ქვეყანაში შექმნილი მიმიღე მოგომარე-
ობა და თბილისური სიტინჯითა და გაგებით ველით კანონიერი მთავრობის
შექმნას, ღღეს პირველად შეგახსენებთ ჩვენს თავს და გთხოვთ თავი შეიკა-
ვოთ ზემღეტი პოლემიკისა და ღღატებებისაგან და ღრთულად დაამტკიცეთ
მინისტრთა კაბინეტის შემაღგენლობა, რათა გვექონღღეს გარანტია ყველა
ინ დაპირების შესრულებისა, რომელიც მივიღეთ ამა წლის 22 თებერვალს
ბატონ სიგუასთან და რიგ მინისტრებთან შეხვეღრის დროს. დაზარალებულ
თბილისღღთა დახმარების კომიტეტი, 20.II. 92 წ." მე ვფიქრობ, რომ აქ
საკითხი ასე დაისვას, ან ვთხოვოს შესაბამის კომისიას შეისწავლოს ეს
საკითხი, ან შეიძლება სპეციალური კომისიის გამოყოფა იყოს საჭირო.
გნაღღობთ.

თავმჯღომარე. ახლა ძალიან ღიდი თხოვნა მაქვს. ბატონო ღღუარღს, ძალიან
ღრქარება, თვიღღონ არ იმინღღეს ამას და ხომ არ მივცეთ სიტყვა და მიღღე
გავაგრძელოთ, თუ ძალიან აუციღღებელი იქნება.

ვ.შეღვარღნაძე. მე გთხოვთ აი ასღღთი, შეიძლება სიტყვიერი შეთანხმება
იყოს, როგრღც წეღან მოგახსენებთ, განსახიღველ საკითხთა ნუსხის შესა-
ხებ. იქნებ ვთხოვოთ ქაღბატონ რუსუღთან ზღერიძეს, კომისიათა თავმჯღომარე-
ღღებს, წარმოაღგინონ განსახიღვეღად, სამშაბათისთვის ასღღთი ნუსხა
კარგია თუ იქნება. აქ უნდა იყოს გათვალისწინებულღი ის კანონპროღქტები,
რომღღებიც იყო შემოღთანღღი. 30-ზე მეტი კანონპროღქტი სახეღღწიღო საბ-

ვითი იყო შემოტანილი. მე მგონი, ღრთა კომისიებმა დაიწყონ მუშაობა თუ ჯერჯერობით ეს დაკომპლექტება არ არის დამთავრებული, უნდა დამთავრდეს ხვალ-ზეგ და სამშაბათისათვის სასურველი იქნებოდა, რომ ასეთ გეგმაზე ჩვენ წარმოგვანა გვექონდეს, რა საკითხები უნდა იქონიან განსახილველი. ახლა ერთი საკითხი, რაც ბატონმა ზურაბმა დააყენა. მე მას ვეთანხმები იმაში, რომ პარლამენტმა უნდა იცოდეს ყველაფერი, იმიტომ რომ, კრებულები ნატიუქარი არ არის. იმ 70 მილიონ ეკიუს ჯარისკაცის ვადა უკვე ღებია მომავალი წლის აპრილიდან, ამიტომ ის კომისია, რომლის ხელმძღვანელობაც მე მთხოვეს, ჯერ არ შეკრებილა. ის კომისიაც პასუხისმგებლობით უნდა მიუთხვეს ამ ამბავს, მაგრამ ამავდროს პარლამენტმა და ქვეყანამაც უნდა იცოდეს ყველაფერი, ასე, რომ, დასამალი ჩვენ არაფერი არ შეიძლება გვექონდეს და ყველამ სრული ინფორმაცია უნდა მიიღოს.

პურის მონარაგების საკითხთან დაკავშირებით, მე უნდა განვაცხადო ასეთი რამ: როდესაც ხელისუფლება ასე ავად თუ კარგად, გაჭირვებით ახერხებს რაღაც მინიმალური რაოდენობის ხორბალი შემოიტანოს - ეს ძალიან რთული და პნელი სამუშაოა, თუ ეს ხერხდება, მე მგონი, რომ უნდა ვთხოვოთ ერთხელ კიდევ ჩვენს მეგობრებს, ქალაქის ხელმძღვანელებს, ქალაქს მოუარონ. ტრანსპორტი იქნება, პურის გამოცხობა, პურის შეტანა მაღაზიებში, ფულის გატანა მაღაზიებიდან, მე მგონი, რომ თუ ყველაფერი ეს პრენიერ-მინისტრს დავავალებთ, თუნდაც სახელმწიფოს მეტაურს, მათთვის ეს პრაქტიკულად შეუძლებელია. აი ვთხოვთ, დამიჭირეთ მხარი, რომ აი ეს თხოვნა გადამდეს ქალაქის ხელმძღვანელობას და ხვალიდან ყველა, განმგებელით, ქალაქის მეორით დაწყებული და სხვა მუშაკებით დამთავრებული, ყველამ უნდა გააკეთოს აუცილებელი იმისათვის, რომ ის პური, რაც ცხვება ქალაქში, მოხმარდეს ქალაქის მოსახლეობას.

მე მესმის, ქალაქში არის პოლიციის სამმართველოს ხალხი, საკმაოდ რაოდენობით. მე ერთხელ მოვიწვიე ისინი და მის შემდეგ მთელი IO ოდის განმავლობაში იყო მორიგება. მეგრე, სიმართლე გითხრათ, ძნელია ჩემთვის ყოველდღე შევამოწმო, არის თუ არა ყველა პურის ქარხანასთან გამოყოფილი ეს შესაბამისი ზომები. აი, ამიტომ ვთხოვ ქალაქის ხელმძღვანელობას, რომ ქალაქს უნდა მოვლა ყველა მიმართულებით. არის სიძნედეები, რომელსაც ისინი ვერ დასძლევენ, მაგრამ შემოსული ხორბლის და ფქვილის გამოყენება სავსებით შესაძლებელია. ეს ნუ ეწყინება ჩემს მეგობრებს, აქ რომ ესწრებიან, სულ ერთია მაინც უსმენენ ახლა, თდეს აქ გვექონდა ოდის წესრიგში ზოგიერთი საკადრო საკითხი, მინისტრის დამტკიცების შესახებ გვემსჯედა.

არ მოხერხდება დღეს. მე ვვარაუდობდი, რომ დამთავრდება ადრე ჩვენი
სხდომა. არ მოხერხდება, იმიტომ, რომ საჭირო იყო სხვა სამუშაოს შეს-
რულებაც და მე ამის სამუშაოება დღეს არ მიმიცა, იმიტომ სამშაბათისათვის
ცოტა უფრო საფუძვლიანი მოსაზრებები იქნება წარმოდგენილი, არა მარტო
რამდენიმე მინისტრზე, შეიძლება ცოტა უფრო საკვანძო სამინისტროებზე შე-
მოვიტანოთ მოსაზრებები, სამშაბათამდე.

მოგვეცით მუშაობის სამუშაოება, მაგრამ უნდა რამეზე-მინდა მოთაბობირება.
მე. ჩვენს კანონში ასეა ჩაწერილი, რომ პრემიერ-მინისტრი წარუდგენს სახელ-
მწიფოს მედაურს, სახელმწიფოს მედაური ნიშნავს და პარლამენტი ამტკიცებს.
აი ეს, სახელმწიფოს მედაური ნიშნავს და პარლამენტი ამტკიცებს, ეს უფსტად
დავიცვათ ახლან, მაშინ, როცა ხდება ჭარბობა პარლამენტის, ე.ი. მე შე-
მიძლია, ასე ვთქვათ, ხვალ მოვაწერო ხელი ან მეგ მოვაწერო ხელი დანიშვნას
და მაზეგ შემოვიტანო პარლამენტში. ხომ არ არის თვითონ ეს დროის, დრო
ხომ არ ქმნის რამეგ გარკვეულ უხერხულობას. მაგ ხომ არ შეიძლება, ვთქვათ,
წარმოადგინო და მანამ სანამ მე დავნიშნავდე, განვიხილოთ ასეთი კანდიდა-
ტურები. ესეც შეიძლება. შეიძლება, რომ დავნიშნოთ, ვთქვათ, ხვალ მივიღო
გადაწყვეტილება და დავნიშნოთ და შემდეგ წარმოვიდგინოთ, როცა აი ამ კაბი-
ნეტს დავაკომპლექტებთ შემდგომში, ჩემის აზრით, უნდა ამუშავდეს ეს წესი
ახლან, მაგრამ ცოტა სიძულვე იქნება, აი დღეს დავნიშნოთ, მეორე დღესვე
ეს ძალაში შევიდა, გარკვეული უხერხულობა არის ამასთან დაკავშირებით.
თუ არ შევქმნიოთ დიდ უხერხულობას, ჩავსვათ, რომ ჩვენს მოსაზრებებს
წარმოვადგინო სანამ გაფორმდება ეს დეკრეტები თუციალურად დანიშვნის
შესახებ. შეიძლება ასე? კარგი, მაშინ სამშაბათამდე.

საქართველოს ენციკლოპედია
В этом деле нету...
ს. ზვინაძე 107
ს. ზვინაძე 18 X 93